GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ŠESTI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ŠESTI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

**Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London**

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999.

Recenzenti:

Dr. Mahmoud El-Saied El-Doghim
Dr. Amir Ljubović

مراجعة :

الدكتور محمود السيد الدغيم
الدكتور عامر ليوبوفيتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1=411.21 (497.6) (0.032)
017: 091.1=512.1 (497.6) (0.032)
017: 091.1=222.1 (497.6) (0.032)
026: 297 (497.6)

KATALOG arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. - Sarajevo [etc.] : Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, El-Kalem [etc.], 1963 - <1999>. - Sv. <6> ; 25 cm

Na spor. nasl. str.: Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts. - Tekst na bos., arap., tur. i perz. jeziku. - Na vrhu nasl. str.: Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu

Dosadašnji sadržaj:
Sv. 6 / obradio Mustafa Jahić. - 1999. - 550 str.

ISBN 1-87399- 41-6 (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation)
ISBN 9958-23-016-X (El-Kalem)
1. Jahić, Mustafa
COBISS/BIH-ID 5778950

Izdavači: Fondacija Al-Furqan za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 27

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME VI

Prepared by
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ

Veliko nam zadovoljstvo čini da možemo predstaviti šesti svezak Kataloga arapskih, turkih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Objavljivanje ovoga sveska zajedno sa prethodna dva su rezultat saradnje između Fondacije al-Furqān i Gazi Husrev-begove bibloteke.

U uvodnoj riječi četvrtog i petog sveska kataloga posebno smo istakli velike napore osoblja Biblioteke na očuvanju rukopisa od stradanja usljed proteklog rata koji je, između ostaloga, imao za cilj i uništenje ovoga kulturnog naslijeđa. Sada, kada je Uzvišeni Allah htio da se sačuvaju ovi rukopisi, Fondcija al-Furqān i Gazi Husrev-begova biblioteka su ostvarili međusobnu saradnju na objavljivanju kataloga svih rukopisa Biblioteke kao i njihovu snimanju na mikrofilm i CD-ROM. Ovim smo željeli sačuvati originalne boje, iluminacije i estetičke vrijednosti rukopisa. Cijeli projekat ima za cilj bibliografsko predstavljanje rukopisa kroz katalogiziranje a snimanjem očuvanje njihove originalnosti. Time olakšavamo njihovo očuvanje i omogućujemo optimalno korištenje bez obzira na vremensku i geografsku dimenziju.

Starješinstvo Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini je između 1963. i 1991. godine objavilo tri sveska kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke u kojim je katalogizirano 2627 rukopisa. Sada, kao rezultat saradnje Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Fondacije al-Fuqān za islamsko naslijeđe u toku jedne godine objavljuju se tri sveska kataloga čime se dostiže broj od 4206 katalogiziranih rukopisa. Rad na objavljivanju preostalih svezaka je u toku.

Molim Uzvišenog Allaha da nas uputi da služimo kulturnom naslijeđu ovoga velkog "ummeta". Želim, takođe, da izrazim svoju zahvalnost dr. Mustafi Ceriću, reisu-l-ulemi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini koji je podsticao i podržavao ovu saradnju od samoga početka, kao i mr. Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke koji je autor ovoga sveska kataloga, i da im zaželim uspjeh u svim njihovim budućim poslovima.

Ahmed Zeki Yamani

Predsjednik, Fondacija al-Furqān za islamsko naslijeđe

Juni 1999. godine

FOREWORD

We are very pleased to present Volume VI of the Catalogue of the Manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library in Sarajevo. The Catalogue covers MSS written in Arabic, Turkish, Persian and Bosnian, and is the third to result from the collaboration between Al-Furqān Foundation and the Ghazi Husrev-Beg Library.

I mentioned in the introductions to Volumes IV and V the great efforts made by the staff of the Ghazi Husrev-Beg Library to save the MSS in their collection from the fires of war. And now that God has decreed their safety, Al-Furqān Foundation and the Ghazi Husrev-Beg Library are committed to co-operate in publishing the complete catalogue of the collection and in capturing the entire collection on micro-film and CD-ROM. Thus we preserve the colors, the illumination and the aesthetic values of these MSS. The overall project aims at the bibliographic representation of the MSS through cataloguing, and the imaging and preservation of the original MSS. This is to facilitate their storage, retrieval and use in the most extensive way possible in terms of time, geography and function.

Between 1963 and 1991, the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina published three volumes of the catalogue of the Ghazi Husrev-Beg Library, comprising some 1,766 titles in 2,627 volumes. And now, as a result of the co-operation between the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina and Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, three further titles have been published in one year, bringing the total of titles catalogued to 3,084 in 4,206 volumes. The work necessary to publish the remaining volumes continues.

I pray that God may constantly guide us to serve the heritage of our great nation. I wish to thank Fadilat Dr. Mustafa Ceric, the President of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, who has supported and encouraged this co-operation from the beginning, and to thank also Mr. Mustafa Jahic, the Director of the Ghazi Husrev-Beg Library, who compiled this volume, and to wish them success in all their undertakings.

Ahmed Zaki Yamani

Chairman, Al-Furqān Islamic Heritage Foundation

June 1999

UVOD

Šesti svezak Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke predstavlja nastavak rada na katalogizciji rukopisa ove biblioteke. I ovaj svezak kao i prethodni u koncepcijskom i metodološkom pogledu predstavlja nastavak davno započetog posla. Principi katalogiziranja rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke koje je usvojio rahmetli Kasim ef. Dobrača u prva dva toma Kataloga su ostali osnova za nastavak rada na daljoj obradi rukopisa. Zbog toga i u ovome tomu kao i prethodnim nismo mogli slijediti potpunu tematsku katalogizaciju djela s obzirom na glavni princip usvojenog načina obrade rukopisa koji podrazumijeva obradu kompletnih zbirki prema prvome djelu, bez obzira na vrstu ostalih djela koja slijede u zbirci. Manja odstupanja koja su se pojavljivala u nekim tomovima, kao i u ovome, ne predstavljaju napuštanje usvojenih principa, već pokušaj da se uz male promjene dođe do eventualnih poboljšanja i obogaćivanje kataloga novim sadržajima kao što su više vrsta indeksa, naprimjer.

Ukupan broj rukopisa obrađenih u ovoj svesci Kataloga je 512 rukopisa (kodeksa), odnosno 833 djela. Osnovna tema rukopisa su djela iz gramatike arapskog jezika napisani, uglavnom, na arapskom jeziku. Svega nekoliko rukopisa je na turskom jeziku, a i oni su iz gramatike arapskog jezika. Samo nekoliko gramatičkih djela je iz turskog i perzijskog jezika i to, opet, napisanih na arapskom jeziku. Zbog toga što se izučavao kao jedan od osnovnih predmeta na svim nivoima obrazovanja, u Biblioteci imamo posebno veliki broj gramatičkih djela udžbeničkog karaktera kao i veliki broj primjeraka takvih djela. Iz tih razloga smo u ovome katalogu i obradili samo nešto više od polovine rukopisa djela iz gramatike arapskog jezika koja se u arapskoj terminologiji definišu kao *an-naḥw*. U jednom od narednih tomova trebali bi biti obrađeni preostali rukopisi ovih djela kao i djela iz morfologije koja se u arapskom jeziku tretiraju kao *aṣ-ṣarf*.

Međutim, značajan broj je i onih djela koja prevazilaze ovaj nivo izučavanja jezika od kojih su neka među njima veoma rijetka i u svijetu. Za neka djela, prema izvorima koji su u toku ove obrade bili nama dostupni, nismo mogli utvrditi da se nalaze na drugim mjestima u svijetu. Naročito je značajno napomenuti da su u ovome Katalogu obrađena djela bosanskih autora, a neka od njih su i autografi. S obzirom da su se Bošnjaci u vrijeme kada su nastajali ovi rukopisi bavili svim naučnim disciplinama koje su se u to vrijeme izučavale, neki od njih su pisali i djela iz raznih lingvističkih disciplina arapskog jezika. Ova činjenica kao i to

da su mnoga od rukopisnih djela koja su obrađena u ovome Katalogu prepisana u raznim mjestima diljem Bosne i Hercegovine kao i drugim susjednim zemljama, je od naročitog značaja. Arapski jezik se kontinuirano izučavao u bosanskim medresama sve do današnjih dana. Tako se u učenju i izučavanju arapskog jezika u Bosni i Hercegovini, u njenim medresama, koristilo ovim rukopisima sve do pojave prve štampne gramatike arapskog jezika na bosanskom jeziku 1907. godine. Međutim, i nakon toga u Bosni i Hercegovini se u izučavanju arapskog jezika služilo ovim rukopisima, posebno među visokom islamskom ulemom.

Karakteristika ovoga toma Kataloga je da su u njemu obrađeni uglavnom rukopisi napisani na arapskom jeziku i da tretiraju oblast arapske gramatike. Druga osobenost ovoga kao i prethodnih svezaka kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke je ta što su u njima obrađeni znatan broj rukopisa djela bosanskih autora i veliki broj djela koja su prepisali Bošnjaci širom tadašnjeg Osmanskog Carstva, (kako u raznim mjestima Bosne i Hercegovine tako i u drugim dijelovima islamskog svijeta), posebno u značajnim naučnim i kulturnim centrima gdje su odlazili na školovanje. Ostali dio rukopisa koji su na razne načine dolazili u ove krajeve koristili su, opet uglavnom Bošnjaci, kako se na velikom broju takvih rukopisa u raznim vrstama bilježaka ističe. Zbog toga ovi katalozi islamskih rukopisa, za razliku od ostalih evropskih kataloga rukopisa, predstavljaju autentičnu kulturnu baštinu naroda gdje su nastajali i gdje se i danas nalaze.

Kako su ovi rukopisi došli u Gazi Husrev-begovu biblioteku iz raznih bosansko-hercegovačkih biblioteka, medresa i privatnih kolekcija, o tome je bilo riječi u prethodnim tomovima Kataloga. U kojemu su obimu i iz kojih mjesta dolazili, može se vidjeti i u indeksima koji slijede na kraju ovoga Kataloga.

Od bosanskih autora koji su pisali djela iz oblasti arapske sintakse treba istaći da je Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597. godine, napisao, između ostalih djela, i *Šarḥ al-Kāfiya*, kao komentar Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*. Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707. godine, poznat i kao Mustafa Ejubović ili Šejh Jujo, napisao je značajno djelo *al-Fawā'id al-'Abdiyya* što je komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika čiji se autograf nalazi u ovoj biblioteci. Njegov učenik Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī, poznat kao Opijač (um. 1138/1725-26. godine) napisao je dva gramatička djela *Šarḥ al-Miṣbāḥ* što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* i *al-Muḫtaṣar fī an-naḥw* što predstavlja kompendij arapske gramatike. 'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāğ Walī at-Trāwnīkī (um. poslije 1052/1642-43. godine) napisao je

djelo *an-Namliyya fī iẓhār al-qawā'id aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya* kao udžbenik arapskog jezika.

Pored navedenih istakli bismo da smo tokom izrade ovoga Kataloga među rukopisima pronašli i djela čiji su autori, prema našemu mišljenju bosanskog porijekla, a za koje do sada nismo znali. Ovdje bismo istakli Mustafu Selimovića iz Čajniča (Muṣṭafā b. Fadlullah Salīm-zāde), um. poslije 1242/1826. godine, koji je napisao djelo *Bidāya al-mubtadi* za početnike u učenju arapskog jezika.

Radi lakšeg korištenja ovim katalogom (naročito preko indeksa) u ovome tomu smo za svako djelo ponovili na lijevoj strani lista njegov kataloški broj sa naznakom koje je djelo po redu u zbirci (ako je u pitanju kodeks), što je novina u odnosu na prethodne sveske. Prema ovim brojevima su napravljeni i indeksi na kraju Kataloga. Indekse smo, takođe, nastojali obogatiti sa što više podataka da bi se lakše i brže moglo doći do uvida u sadržaj samoga Kataloga. Pored toga, kod obrade rukopisa ukoliko autor u njegovu tekstu navodi naziv svojega djela, to smo istakli boldiranjem toga naziva. Prilikom izrade ovoga Kataloga imali smo veliku pomoć kolega u Biblioteci koji takođe, rade na katalogizaciji rukopisa. Svima njima kao i drugima koji su mi na bilo koji način pomogli u ovome poslu dugujem veliku zahvalnost a posebno kolegi Zejnilu Fajiću.

Drago mi je da ovom prilikom i kao direktor Gazi Husrev-begove biblioteke mogu sa velikom radošću i zadovoljstvom istaći da ovim sveskom nastavljamo sa objavljivanjem Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke, sa željom da budu na usluzi svim istraživačima kao i naučnim i kulturnim institucijama koji se bave proučavanjem ove kulturne baštine.

Da se i ova knjiga Kataloga objavljuje zahvaljujemo prije svega Uzvišenom Allahu a potom Njegovoj ekselenciji Šejh Ahmed Zeki Yamaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe iz Londona, koji, ne žaleći truda, kontinuirano pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku, brinući za zaštitu i spas neprocjenjivih rukopisa koji se u njoj čuvaju, a u želji da nauka i umjetnost koje se nalaze među koricama ovih rukopisa svima budu na dohvatu.

Treba napomenuti da je Fondacije al-Furqān pomogla objavljivanje i četvrte kao i pete knjige Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. Već smo u prethodnim tomovima Kataloga istakli koliko je ova fondacija na čelu sa njenim osnivačem i vlasnikom Šejh Ahmed Zeki Yamanijem pomogla Biblioteku u očuvanju rukopisa i ostale njene građe kako bi bila na raspolaganju današnjim naučnim istraživačima kao i onima u budućim generacijama koje među njima Svemogući Allah uputi da se bave njenim izučavanjem. Zbog toga ponovo izražavamo našu zahval-

nost Njegovoj ekselenciji Šejh Ahmed Zeki Yamaniju moleći Uzvišenog Allaha da mu trud i sve ono što u tom pogledu daje budu zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu jer je On, Uzvišeni Gospodar, pravi pomagač i Onaj na koga se može osloniti.

Našu zahvalnost dugujemo i generalnom direktoru Fondacije dr. Kamal Arafat Nabhanu i njegovu saradniku dr. Mahmud Sayeid ad-Dugaymu koji su uložili mnogo napora da se između Gazi Husrev-begove biblioteke i Fondacije al-Furqān uspostavi saradnja i realizira navedena pomoć.

Rad na ovome Katalogu posvećujem svojim dragim roditeljima: ocu, rahmetli Ahmetu, čija je posljednja želja bila da pođem ovim putem i majci Ramizi koja je uz Božiju pomoć pomogla da se ostvari njegova želja.

Mustafa Jahić
Sarajevo, 1. juni 1999. godine

INTRODUCTION

This is the sixth volume in the continuing work of cataloguing the manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library. It has been based on the cataloguing principles used by the late Kasim Dobraca in the first two volumes. As in the previous volume, therefore, we were unable to follow the complete thematic cataloguing of collections in the accepted way - that is, according to the first work, without regard to other kinds of work. The minor changes that appear in this volume as in some of the others do not represent the abandonment of accepted principles: they are rather an attempt to eventually improve and enrich the catalogues with innovations such as more types of indexes.

The total number of manuscripts included in this volume of the catalogue is 512 codices, that is, 833 works. The theme of the manuscripts is works about Arabic grammar, mostly written in Arabic although several are in Turkish. Several more manuscripts are about Turkish and Persian grammar, but again they are written in Arabic. Grammar was basic to all levels of education and the Library contains many copies of a great number of grammar textbooks. We have worked on only about half of these works, defined in Arabic as *an-nahw*. The remaining works, as well as the manuscripts concerning morphology - which are treated as *as-sarf* in Arabic - will be included in one of the next volumes.

The Library contains a significant number of very rare works, some of which exist without copies as far as we can ascertain. In particular, this Catalogue contains works of Bosnian authors, some of which are autographs. In the period when these manuscripts were written the Bosnians were engaged in all the scientific disciplines studied at that time and wrote works in various linguistic disciplines of Arabic. This fact, and the fact that many of the manuscript works in this catalogue were transcribed in various places in Bosnia-Herzegovina as well as in neighboring countries, are of special significance. Arabic was studied in Bosnian medressas (religious schools) and is still being taught there today. These manuscripts were used in the study of Arabic until the appearance of the first printed book of Arabic grammar in Bosnian in 1907, and even after that, especially by the high Islamic 'Ulema.

The first characteristic of this volume of the catalogue is that it contains mostly manuscripts written in Arabic concerning Arabic grammar. The second characteristic is that, as in previous volumes of the catalogue of the

Ghazi Husrev-Beg Library, this volume contains a considerable number of manuscripts by Bosnian authors and a great number of works transcribed by Bosnians all over the Ottoman Empire, especially in important cultural centers where they had their schooling. Therefore these catalogues of Islamic manuscripts, as distinct from other European catalogues of manuscripts, represent the authentic cultural inheritance of the people.

In previous volumes of the catalogue it has been described how these manuscripts came into the Ghazi Husrev-Beg collection from various libraries, medressas and private collections in Bosnia-Herzegovina. The quantities of manuscripts and the variety of their places of origin can be seen in the indexes at the end of this catalogue.

Of the Bosnian authors who wrote works about Arabic syntax mention should be made of the following: Ahmad Sudi al-Busnawi, who died after 1006/1957 and who wrote *Šarḥ al-Kāfiya*, a commentary of Ibn Hagib's work, *al-Kafiya*; and Mustafa bin Yusuf bin Murad al-Mustari, known as Mustafa Ejubovic or Šejh Jujo, who died in 1119/1707 and wrote the important work, *al-Fawā'id al-'Abdiyya*, which is a commentary on al-Zamahsari's *Unmūḏağ fī an-naḥw* on Arabic syntax, an autograph which is in the Library's collection. His pupil, Ibrahim bin aš-Šayh Isma'il bin Salih bin 'Ali al-Mustari al-Muskiri, known as Opijač (died 1138/1725-6) wrote two grammatical works, *Šarḥ al-Miṣbāḥ*, a commentary on al-Mutarrizi's work *al-Miṣbāḥ*, and *al-Muḫtaṣar fī an-naḥw*, a compendium of Arabic grammar. Also, 'Abdulkamal Isma'il bin al-hagg Wali al-Trawniki (who died after 1052/1642-43) wrote *an-Namliyya fī iẓhār al-qawā'id aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya*, an Arabic textbook.

During the compilation of this catalogue we also discovered manuscripts by authors who were unknown to us but are, in our opinion, of Bosnian origin. In particular, we want to draw attention to Mustafa Selimovic from Cajnice (Mustafa bin Fadlullah Salimzade) who died after 1242/1826 and wrote *Bidāya al-mubtadī* for beginners in Arabic.

To facilitate the use of this catalogue and especially the indexes, we repeated the catalogue number with a designation, according to the order in the collection (if the codex is questionable) on the left side of the page in this volume, something not done in the previous volumes. The indexes at the end of the catalogue were compiled according to these numbers. We tried to provide as much data as possible in the indexes in order that the contents of the catalogue could be fully appreciated. We also typed the name of the work in bold if the author quoted it in the text. Our cataloguing colleagues in the Library were a great help to us in this undertaking and I am most obliged to all of them, as well as to those who helped me in any way, and particularly to my colleague, Zejnil Fajic.

As the manager of the Ghazi Husrev-Beg Library it gives me great pleasure and satisfaction to be able, with this volume, to continue the publication of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts in the Library. We wish to be of service to researchers as well as scientific and cultural institutions interested in the study of this cultural heritage.

For the publication of this book we have to thank Allah and His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, the Founder and Chairman of al-Furqān Islamic Heritage Foundation in London, through whose generous concern we are able to protect the priceless manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library, and make available to all interested parties the information on art and science contained within them.

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation assisted in the publication of the fourth and fifth books of the catalogue of these manuscripts. The Founder and Chairman of al-Furqān has also helped the library to preserve its manuscripts by funding the purchase of tools necessary to organize and protect the collection. We again thank His Excellency, Sheikh Ahmed Zaki Yamani; may his good works be accumulated for him in Paradise. We also wish to express our gratitude to the Director-General of Al-Furqān Foundation, Dr Kamal Arafat Nabhan, and Dr Mahmoud El-Saied El-Doghim for their efforts in establishing the co-operation and providing the help.

I dedicate the work on this volume to my dear parents: my father rahm. Ahmet, whose last wish was that I should follow this path, and my mother, Ramiza, who with the help of Allah assisted me in realizing that wish.

Mustafa Jahić

Sarajevo, 1th June 1999

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt — -Ahlwardt, Wilhelm: *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin.* Bd I-X. Berlin 1887-99. (Die Handschriften-verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin)

A.M. — -al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Hadiyya al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn.* I-II. Istanbul 1951/1955.

Bagdad, Awqāf — -al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Fahras al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya fī Maktaba al-awqāf al-'āmma fī Baġdād.* Ǧuz' III. Baġdād 1394/1974.

Bagdad, Waqf — -al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Al-Mustadrak 'alā al-Kaššāf 'an maḫṭūṭāt Ḫazā'in kutub al-awqāf.* Baġdād 1385/1965.

Bašagić — -Bašagić, Safvet-beg: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti.* Sarajevo 1912.
-*Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke.* Sarajevo 1917.
-*Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini.* Zagreb 1931.

Blochet — -E. Blochet: *Cataloque des manuschrits turcs.* Bibliotheque Nationale. Tome I. Paris 1932.

Bratislava — -Petraček, Karel; Blaškovič, Jozef; Vesely, Rudolf: *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava.* Bratislava 1961.

Dobrača — -Dobrača, Kasim: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak I-II. Sarajevo 1963. i 1979.

Fajić III — -Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak III. Sarajevo 1991.

Fajić V -Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak V. London - Sarajevo 1999.

Fajić -Fajić, Zejnil: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere*. Sarajevo 1982.

Flemming -Flemming, Barbara: *Türkische Handschriften*. T. 1. Viesbaden 1968. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XIII, 1).

Flügel -Flügel, Gustav: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien*. Bd. I-III. Wien 1865-67.

Gacek -Gacek, Adam: *Catalogue of the Arabic manuscripts in the library of the School of Oriental and African Studies Universiti of London*. London 1981.

GAL G -Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Supplementband I-III. Leiden 1943 i 1949.

GAL S -Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Grundband I-II. Leiden 1937, 1938 i 1942.

Götz -Götz, Manfred: *Turkische Handschriften*. Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland).

Handžić -Al-Ḫānǧī al-Būsnawī, Meḥmed b. Muḥammad: *al-Ǧawhar al-asnā' fī tarāǧim 'ulamā' wa šu'arā' Būsna*, al-Qāhira, 1349/1930.

Hasandedić -Hasandedić, Hivzija: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.*. Izdanje Arhiva Hercegovine Mostar. Svezak 2. Mostar 1977.

Ḥ.Ḫ. -Ḥāǧǧī Ḫalīfa, Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Čelebī: *Kašf aẓ-ẓunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn*. al-Muǧallad I-II. Istanbul 1360/1941 - 1362/1943.

Ḥ.Ḫ., Dayl -al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Īḍāh al-maknūn fī aḏ-Ḏayl 'alā Kašf aẓunūn 'an asāmī al-kutub wa al-funūn*. Cilt I-II. Istanbul 1945-47.

Kaḥḥāla -Kaḥḥāla, 'Umar Riḍā: *Mu'ǧam al-mu'allifīn. Tarāǧim muṣannifī al-kutub al'Arabiyya*. Ǧuz' I - XV. Bayrūt.

Kairo A -*Fihris al-kutub al-'arabiyya al-mawǧūda bi ad-Dār 1921-1937*. al-Ǧuz' I-VIII. Dār al-kutub al-Miṣriya. al-Qāhira 1924 - 42.

Kairo M -Sayyid, Fu'ād: Dār al-Kutub. *Fihris al-maḫṭūṭāt. Našra bi al-maḫṭūṭāt allatī iqtanathā ad-Dār min sana 1936 - 1955*. al-Qism I-III. Al-Ǧumhūriyya al-'Arabiyya al-Muttaḥida. al-Qāhira 1380/1961 - 1383/1963.

Karatay A -Karatay, Fehmi Edhem: *Arapaća Yazmalar Kataloğu*. C. I-IV. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1962-69.

Karatay T -Karatay, Fehmi Edhem: *Türkće Yazmalar Kataloğu*. C. I-II.Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.

Karatay F -Karatay, Fehmi Edhem: *Farsća Yazmalar Kataloğu*. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.

Kıbrıs -Şeşen, Ramazan; Altan, Mustafa Haşim; Izgi, Cevat: *Kıbrıs Islam yazmaları kataloğu*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1515/1995.

Köprülü -Şeşen, Dr. Ramazan; Izgi, Cevat; Akpınar, Cemil: *Fihris maḫṭūṭāt Maktaba Köprülü*. Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA). al-Muǧallad I-III. Istanbul 1986.

Loebenstein -Loebenstein, Helene: *Katalog der arabischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibiliothek. Neuerwebungen 1868-1968*. Teil I. Wien 1970.

Muftić -Muftić, Teufik: *Arapsko-bosanski rječnik*. Sarajevo 1997.

Nametak -Nametak, Fehim: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak IV. London-Sarajevo 1998.

OM -Ṭāhir, Bursalī Meḥmed: *'Oṯmanlı mü'ellifleri*. I-III. Istanbul 1333-1342/1914-1923.

POF -*Prilozi za orijentalnu filologiju*, X-XI/1960-61. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo 1961.

POF -*Prilozi za orijentalnu filologiju i istoriju jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom*, VI-VII/1956-57. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo 1958.

QA -Sāmi, Şamsuddīn: *Qāmūs al-a'lām*, I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.

Qādiriyya -Ra'ūf, 'Imād 'Abdussalām: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-Maktaba al-Qādiriyya*. Fī Ǧāmi' aš-šayḫ 'Abdulqādir al-Ǵīlānī. Baġdād 1980.

Rieu -Rieu, Charles: *Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum*. London 1888.

Riyad -Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad*. 3. Riyad, 1979.

Sellheim -Sellheim, Rudolf: *Arabische Handschriften*. Materialien zur arabischen literaturgeschichte. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, A1.)

Spaho -Spaho, Fehim: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu*. Sarajevo 1942.

Šabanović -Šabanović, Hazim: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*. Sarajevo 1973.

Şeşen -Şeşen, Ramazan: *Muḫtārāt min al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya an-nādira fī maktabāt Turkiya*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1997.

Trako -Trako, Salih: *Katalog perzijskih rukopisa orijentalnog instituta u Sarajevu*. Posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.

TÜYATOK -*Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu* (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07 I-V, Istanbul 1982-84.

Wagner -Wagner, Ewald: *Arabische Handschriften*. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, B1).

aẓ-Ẓāhiriyya -al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, an-naḥw*. Dimašq 1393/1973.

Zürich -Nametak, Fehim; Trako, Salih: *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz Zbirke Bošnjačkog instituta*. Svezak I. Bošnjački institut. Zürich 1997.

Ždralović -Ždralović, Muhamed: *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukoipisima*, I-II. Sarajevo1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا (ء)	'	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʻ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k (ć)
خ	ḫ	ك (ک)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š	ى	y, i
ص	ṣ		

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا (آ)	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِى	ī

GRAMATIČKA DJELA

3695 R 2749

العوامل المائة

AL-ʿAWĀMIL AL-MIʾA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʿAbdulqāhir b. ʿAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Kraće gramatičko djelo o agensima u arapskom jeziku. Ovo se djelo često u izvorima i literaturi naziva i *al-ʿAwāmil al-ʿatiqa*. U nekim rukopisima ovoga djela prije početka često stoji napisano:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم .

tako da u nekim komentarima, odnosno gramatičkim analizama (*iʿrāb*) ovoga djela, komentar navedenog teksta čini sastavni dio samoga komentara djela.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على رسوله محمد و آله أجمعين فإن العوامل في النحو على ما ألفه الشيخ الإمام عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني رحمة الله عليه مائة عامل و هي تنقسم إلى قسمين لفظية و معنوية فاللفظية منها تنقسم إلى سماعية و قياسية...

Kraj (fol. 14a):

... و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء ، و هو معنى لا يوجد في الخارج فهذه مائة عامل لا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14; 190 x 105; 11 redaka; (tekst 135 x 48). Papir različite boje (narandžast, tamnobijel i žut), srednje debljine, hrapav. Povez kartonski, mekši i tanji. Pismo *taʿlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom zaštitnom listu napisan naziv djela: رساله، جرجاني من النحو .

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, p.149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; az-Ẓāhiriyya, 363.

3696,1 R 2357, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 12b; 205 x 140; 11 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, deblji i hrapav u prvoj polovini a tanji i glat u drugoj polovini i oštećen vlagom. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je uvakufio 'Uṯmān b. Muṣṭafā Mehremić iz Sarajeva iz Careve mahale za Ajni-begov mekteb i predao ga muteveliji Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Ḥarsaklīji 1251/1835-36. godine (bilješka na fol.1a).

وقف هذه النسخة الشريفة المباركة ... عثمان بن مصطفى مهرمك من سراي بوسنة الساكن في محلة الخنكاري الواضع هذا الكتاب في المكتب الخنكرية المسمى بأبينة بك زاده و سلمه إلى الفقير الحقير المتولي خليل بن صالح الهرسنكلي عفى عنهما العفو العلي بفضله و كرمه و رحمته سنة ١٢٥١ هـ .

3696,2 R 2357, II

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Komentar al-Ǧuǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku.

Početak (fol. 13a):

توجهنا إلى جنابك و قصدنا نحو بابك يا غافر الذنوب و يا ساتر العيوب ... فيقول العبد الذليل يحيى بن نصوح بن إسرائيل ... اعلموا معاشر طلاب اليقين سلام عليكم لا نبتغي الجاهلين ...

Kraj (fol.50b):

... و الرفيع عن معرفتها و استعمالها إذ بها يحصل لهم بصيرة في العلوم كلها فإن المسؤول من فضل الله تعالى ... و في الإعراب فساداً وحولاً أن يصلح كرماً و فضلاً عصمه الله تعالى بعصمته القديم أبداً و أزلاً.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 13a - 50b; 17 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḥ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6479; az-Ẓāhiriyya, 575.

3696,3 R 2357, III

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza poznatog al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora.

Neki rukopisi al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* počinju sa gramatičkom analizom iskaza:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم

Tako i neki kometari ovoga djela počinju sa tumačenjem navedenog teksta kao što je i u ovome slučaju. U drugim slučajevima ovaj komentar često dolazi odvojeno prije kometara djela kao zasebna risāla na arapskom ili turskom jeziku. Inače, u našoj kao i drugim bibliotekama se nalazi više rukopisa u kojima se gramatički analizira ovo al-Ǧurǧānījevo djelo. S obzirom na samu prirodu gramatičke analize vecina ovakvih komentara su prilično međusobno slična i ne znaju im se autori, što otežava njihovu međusobnu diferencijaciju u formi kataloške obrade. Tako su i vecina komentara ovoga tipa čija obrada slijedi u našemu katalogu međsobno slični.

Početak (fol.53a):

رضي الله تعالى عنكم رضي: فعل ماض الله مرفوع لفظا بأنه فاعل رضي و الفعل مع فاعله ... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ: فعل مضارع نفس متكلم ... **بسم الله الرحمن الرحيم** في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها ... (fol.54b) **الحمد** مرفوع بأنه مبتدأ لله و اللام حرف جر نلفظة الله مجرورتها و الجار مع المجرو ...

Kraj (fol.84b):

... **و الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعمالها** و الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... مجرور بأنه عطف على معرفتها و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل أيضًا يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و بناءه و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة ، فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمة الخير للشارح .

Prepisao al-Ḥusayn b. Muḥammad (bilješka u kolofonu djela, fol.84b).

Prilikom uvezivanja greškom je posljednji list uvezan kao fol.84 na kojemu je kraj djela. Ovaj bi list, dakle, trebao doći na kraju kao fol. 92b. Fol. 53a - 92b; 25 redaka; (tekst 155 x 95). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42; Bagdad, Awqāf III, 5282.

3697,1 R 1885, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6a; 200 x 150; 12 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i kartonskom futrolom sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3697,2 R 1885, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika koje je autor sačinio kao skraćenu verziju drugoga svojega, mnogo opširnijeg djela *al-Mufaṣṣal*.

Početak (fol.6b):

الكلمة مفرد و إما اسم كرجل و إما فعل كضرب و إما حرف كقد الكلام مؤلف إما من اسمين أسند أحدهما إلى الآخر نحو زيد قائم و إما من فعل و اسم نحو ضرب زيد و يسمى جملة و كلامًا ...

Kraj (fol.23a):

... تزاد في كل متحرك حركته غير إعرابية للوقف خاصة مثل ثمهْ وجيهلهْ و مالهْ و سلطانيهْ و لا تكون إلا ساكنة و تحريكها لحن .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 6b - 23a; 12 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, vokaliziran. Naslovi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185; Ahlwardt VI,6514.

3697,3 R 1885, III

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀ'

Komentar morfološkog djela *al-Binā'* od nama nepoznata autora. Ovaj kometar ne spominju nama dostupni izvori.

Početak (fol.24b):

صارفًا لعباد اللسان نحو حمده و ثانيًا لوجه الثنا ، جناب وجهه و مصليًا علي محمد رسوله و عبده ... و بعد فلما كان تأليف هذه الرسالة لكونه أمرًا ذا بال مقتضيًا للتصدير بالبسملة و الحمدلة ... قوله اعلم خطاب عام لمن نظر إلى هذه الرسالة منقوشة أو ألقى السمع و هو شهيد ملفوظة مريدًا لمعرفة ما فيها ...

Kraj (fol.42b):

...(fol.42a) فإن كان الأول فهو المهموز و إن كان الثاني فهو المضاعف هذا آخر ما أردنا إيراده و بينا بعض ما كان مراده بنظم ما نشر من الفوايد و ختم ما سنح لي من الزوايد و بالله

التوفيق و بيده أزمة التحقيق ... (fol.42b) و ليس غرضي من تحرير هذه الأوراق أن أعدي زمرة الشارحين على الإطلاق ... فإن ما يستنبط خاطري سقيم وفوق كل ذي علم عليم والله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب . تم بعون الله تقريراً . تاريخه سبق تحريراً في سنة ٩٨٥ هـ .

Rukopis je vjerovatno autograf koji je napisan 985/1577. godine (kolofon djela, fol. 42b).

Fol. 24b - 42a; 12 redaka; (tekst 125 x 85). Pismo *ta'līq*. tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelo ispisane rukom prepisivača.

3697,4 R 1885, IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama oblika riječi u arapskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.44b):

الحمد لله على نعمائه و آلائه و الصلوة على أفضل أنبيائه و أصفيائه و على آله و أصحابه قاهري أعدائه و ناصري أوليائه. و بعد ... و بعد فهذه رسالة أوردتها في شرح كتاب الأمثلة مستعينًا بالله و متوكلاً عليه قال المص (المصنف) روّح الله روحه في أعلى غرف الجنان نصر ينصر نصراً ...

Kraj (fol.51a):

... فالمأمول من الناظر إليه أن ينظر بعين الرضا، حتى لا يطّلع على عيبه قال الشاعر و عين الرضا عن كل عيب كليلة و لكن عين السخط تبدي المساويا . و الله تعالى أعلم الحقيقة الحال و نتيجة المال .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 51a; 17 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelom ispisane rukom prepisivača.

3698,1 R 5742, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 32a).

Nedostaju fol. 2-5, kao i kraj djela. Fol. 1b - 25b; 210 x 155; 9 redaka; (tekst 130 x 75). Papir žućkast, deblji. Volantni listovi i lage. Korice kartonske, odvojene od listova. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran, deblji i krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3698,2 R 5742, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Djelo u kojemu se uglavnom obrađuju agensi u arapskoj gramatici a koje, u stvari, predstavlja sažetak al-Ğurğānījevih (Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān) djela iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 26b):

أما بعد حمد الله ذي الإنعام جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام و الصلوة على نبيه محمد ... فإن الولد الأعز لا زال كاسمه مسعوداً و إلى أهل الخير مودوداً لما استظهر مختصر الإقناع و كشف بحفظه عنه فضله القناع و أحاط بمفرداته حفظًا و أتقن ما فيه من النحو معنىً و لفظًا أردت أن ألقطه من كلام الإمام ... أبي بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني ...

Kraj (fol. 32a):

... بإضمار فعله و الإضمار بدون ذلك لا يجوز و قريب من هذه الإضمار على شريطة التفسير لأن الدال عليه لفظ أيضًا إلا أنه يعقبه و في الأول ما سبق من الكلام .

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32a).

Prije posljednje stranice nedostaje nekoliko listova. Fol. 26b - 32a; 9 redaka; (tekst 130 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran, deblji i krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḥ.II, 1708; Ahlwardt VI, 6530; GAL G II, 293; GAL S II, 514; az-Ẓāhiriyya, 468; Köprülü III, 590,2.

3699 R 1590

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-M'IA

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك

'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak, 803/1400 - 875/1470

Komentar al-Ǧurǧānījeva sintaksičkog djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان و صيّرها آلةً يحترز بها عن الخطأ في اللسان و قدّم سببها المنطق الذي هو مميّز الإنسان ... فقد التمس منّي بعض من أصحابي و خلّص من الإخوان أن أشرح العوامل للشيخ الإمام عبد القاهر ... شرحًا يبيّن إعرابها و يكشف مشكلاتها ... فشرحت شرحًا يطابق التماسهم و يوافق اقتباسهم و يفيد طالبيه ... **رضي الله تعالى عنكم** رضي: فعل ماض من الرضوان ... (fol. 2a) **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ: فعل مضارع نفس المتكلم وحده فاعله ضمير مستتر فيه ... (fol.3b) **بسم الله** إمتثالاً لقوله ... (fol.7a) **الحمد** مرفوع لفظاًبأنه مبتدأ ...

Kraj (fol.132a):

... **و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... و الهاء ضمير بارز مجرور المحل على أنها مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 132; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 155 x 73). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nashī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen

crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a napisano ime autora. Na fol. 132a -134a razne bilješke iz jezika.

Vakuf Ṣāliḥ Ḥrōmo-zāde (pečat na fol. 1b).

Izv.: A.M. I, 735; Ḥ.Ḥ. Ḍayl II, 130.

3700 R 2875

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Nakon prve folije nedostaje dio teksta umjesto čega je naknadno dopisan jedan list na kojemu se, međutim, ne uklapa tekst sa fol. 1b što znači da još nedostaje teksta.

Početak (fol.1b):

الحمد لمن يجب علينا ثناؤه و لمن لا يزيل من حسب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام . فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا لعوامل الإمام عبد القاهر خلي اعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... (fol.3b) **نحو مررت بزيد** و يجوز فيه النصب بأنه مفعول به لفعل محذوف ...

Kraj (fol.86b):

... **و الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعمالها** و الواو عاطفة، الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... مجرور بأنه عطف على معرفتها ، و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و بناءه و تركيب من التركيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرضون بإعراب جميع تركيباتها فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمة الخير للشارح .

Prepisao nepoznati prepisivač 993/1585. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 86; 155 x 110; 15 redaka; (tekst 105 x 79). Papir žućkast, srednje debljine, glat, deblji i hrapav. Nedostaju korice, ima samo platneni hrbat. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 37-38; TÜYATOK 07, 1818, 3732 i 3733.

3701 R 2053

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Autor ovoga djela se u izvorima spominje kao توروجي (Ahlwardt VI, 6480) bez godine smrti. Isti izvor navodi i ime ʻAbdulqādir ar-Rūmī. U drugim izvorima (Köprülü III, 590,4 i TÜYATOK V, 3665) kao autor ovoga djela navodi se al-mullā Išiq Qāsim al-Izniqī, um. 945/1548. godine. Na ovaj se izvor poziva i Kıbrıs (636) tvrdeći da je al-Izniqī autor ovoga kometara. Ostali izvori koji registruju ovo djelo ne navode ime autora. U više naših rukopisa kao naziv djela navodi se: شـرح عـوامل المسمى بدورنج .

Početak (fol.1b):

الحمد لمن وجب علينا ثناؤه و لمن لا يزيل من حسب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام. فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا لعوامل الإمام عبد القاهر لحل إعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... **رضي الله تعالى عنكم** و رضي: فعل ماض، و لفظة الله مرفوع لفظةً ... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** و أعوذ فعل مضارع نفس متكلم وحده و فاعله ضمير مستتر فيه ... (fol.2a) **بسم الله الرحمن الرحيم** الباء في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها ...(fol.2b) **الحمد** يجوز في الحمد ثلثة أوجه ...

Kraj (fol.46a):

... **و استعمالها** و هو مجرور معطوف على معرفتها و الهاء ضمير بارز مجرور المحل على أنه مضاف إليه للإستعمال راجع إلى مائة عامل .

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ b. Muḥammad al-Busnawī u tvrđavi Kušlat (kod Srebrenice) u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-qaʻda 1143/1731. (bilješka na kraju djela, fol. 46a).

Fol. 46; 200 x 140; 21 red; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih lista uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa djelom na marginama.

Vakuf šayḫ al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī al-Grādčānīčawī (iz Gračanice, bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6480; Wagner, 266; Dobrača II, 1321,2; Fajić III, 2091; az-Ẓāhiriyya 37; Köprülü III, 590,4; Kıbrıs 636.

3702 R 2084

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Muḥammad al-Qāḍī al-Bayḍāwī dok je bio kadija u kadiluku بحورينه مع قورينه u Muḥammad-aġinoj medresi u drugoj dekadi mjeseca rağaba 1063/1653. godine (bilješka na fol. 38a).

Fol. 38; 195 x 140; 23 redka; (tekst 160 x 85) i drugi dio 20 redaka (tekst 145 x 95). Papir žućkast (prvi dio) i tamnobijel (drugi dio), srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *taʻlīq* (prvi dio) i *nasḫī-taʻlīq* (drugi dio). Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 38b početak djela *al-Iʻrāb ʻan qawāʻid al-iʻrāb* koje je napisao Ibn Hišām (Ğamāluddīn Abū Muhammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Ahmad 708/1309 - 761/1360).

U posjed rukopisa došao ʻUmar Zuhdī 1193/1779. godine (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Prušćak al-ḥāğğ ʻUmar-efendī Uskopyawī (pečat i bilješka na fol. 1a i dalje.).

3703 R 3531

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Nedostaje dio teksta na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač 1000/1591-92. godine iz rukopisa koji je prepisao Ismā'īl b. aṣ-Ṣūfī krajem mjeseca ramaḍāna 996/1588. godine u tekiji Ṣūfī-zāde u mahali Ṣūfī (bilješka u kolofonu djela, fol. 39b i 40a).

Fol. 40; 210 x 155; 21 red; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Prva folija volantna. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf 'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

3704 R 4098

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Nedostaje nekoliko listova na početku djela.

Prepisao al-Ḥusayn b. Muḥammad (bilješka na kraju djela na fol. 121b).

Fol. 131; 145 x 95; 13 redaka; (tekst 105 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom ili nadvučen crvenomn linijom. Kustode.

3705 R 4502

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Dāniyāl b. Muḥammad Vegara u gradu Blagaju (bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Nedostaje početak djela. Fol. 39; 210 x 150; 17 redaka; (tekst 160 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na korica-

ma, oštećen. Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada je bio Aḥmad b. Ḥasan (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Poklon Biblioteci od Ćamila Mujagića, šerijatskog sudije.

3706,1 R 1755, I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Sinān b. 'Umar (bilješka u kolofonu djela, fol.59b)

Fol. 1b - 59b; 205 x 155; 16 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, deblji, vlagom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim herbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na korici kao i fol.1a napisan naziv djela: شرح عوامل المسمى بدروجي.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio munla Mūsā (bilješka na fol. 1b a stari pečat Gazi Husrev begove biblioteke na fol. 1a i dalje).

3706,2 R 1755, II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Gramatička analiza al-Ğuğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku. Djelo nije do kraja prepisano. U rukopisu ima mnogo grešaka učinjenih od strane prepisivača.

Početak (fol.60b):

الحمد لله القوي الذي عجزت (عن إدراك كنهه عقول العقلاء؟) و تحيّرت في إبتداء (بيداء؟) ألوهيته أوهام العلماء، و بعد فإني قدّرت إعراب العوامل تيسيراً للمستفيدين و كررت قواعد إعرابها تقديراً للمبتدئين ... **الحمد لله** مرفوع بأنه خبر مبتدأ أصله أحمد حمداً لله أو حمدت حمداً لله ...

Kraj (fol.97b):

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī' al-āḫiru 1001/1593. godine (bilješka na kraju djela, fol. 97b).

Fol. 60b - 97b; 15 redaka; (tekst 160 x 115). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6488; az-Ẓāhiriyya, 34-35.

3707,1 R 1738, I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 58a: 215 x 140; 21 red; (tekst 150 x 60). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na fol. 1a i dalje).

3707,2 R 1738, II

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b- 104a; 21 red; (tekst 150 x 60). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3708,1 R 2568, I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Djelo nije do kraja prepisano. Nedostaje značajan dio teksta.

Kraj ovdje (fol.40a):

... و **جمعه** مجرور على أنه معطوف على التثنية و الألف و الهاء، ضمير بارز مجرور المحل على أنه مضاف إليه الجمع راجع إلى الألف و إما لم .

Isto kao 3701.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 195 x 145; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast, deblji, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom.

U posjed rukopisa 1116/1704. godine došao je Mūsā b. Walī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke, fol. 1a i dalje).

3708,2 R 2568, II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-Muḫtalifa* o paradigmama oblika riječi u arapskoj gramatici. Oko imena autora ovoga komentara postoji mala zbrka u nama dostupnim izvorima. Tako je je prema katalogu TÜYATOK (07, 3752-54) autor ovoga kometara Dāwūd b. Muḥammad

al-Qārṣī, um. 1169/1755. godine. Međutim, prema drugim izvorima (Ahlwardt (VI, 6821) ovaj autor je napisao drugi komentar na djelo *al-Amṯila al-Muḫtalifa* i to i na arapskom i na turskom jeziku (pogl. 4182,2). Prema TÜYATOK (07, 1833) komentar na ovo djelo je napisao Muḥammad b. Sulaymān al-Kafawī, um. (?) Međutim, Köprülü (III, 628) navodi autora sličnoga imena Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761. godine, kao autora drugoga komentara djela *al-Amṯila al-Muḫtalifa*. Na kraju, Ahlwardt (VI, 6824) navodi komentar o kojemu je ovdje riječ bez spominjanja imena njegova autora.

Početak (fol.41b):

الحمد لله الذي زيّن (أذهان) المبتدئين بالمثال و الصلوة على نبيه الذي يجب عليه الإمتثال و آله و صحبه الموصوفين بأحسن الخصال و أنا أرجو بشفاعتهم إلى الله للإتصال قوله فجمعت هذه الأوراق للمبتدئين باستعانة القادر مع القدر منّي للناظرين **قوله** نصر: فعل ماض و هو في اللغة السابق و في الإصطلاح ما دل على معنى زمان قبل زمان ...

Kraj (fol.47b):

... اعلم مجهول المخاطب يجيء لام (بلام ؟) نحو لتنصر لتنصرا إلى و كذا المتكلم معلوماً و مجهولاً فتقول لانصر لننصر كذا في الهارونية فليكن هذا آخر ما أردنا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 47b; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6824; TÜYATOK 07, 1833 i 3752-54.

3709,1 R 5871, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad 1121/1709-10. godine (bilješka na kraju djela, fol.39b).

Fol. 1b - 39b; 200 x 140; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Papir narandžast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vlasnici rukopisa su bili Ṯābit b. al-ḥāğğ Murād al-Busnawī kao i 'Imāratī-zāde Ğābī Muḥammad, dok je u posjed rukopisa 15 rabī' al-awwala 1300/1883. godine došao Muḥammad Ṣidqī b. al-ḥāğğ Darwīš-efendī Goraždali (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Rukopis je iz zbirke rukopisa Osmana Asafa Sokolovića.

3709,2 R 5871, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA'ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Komentar al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol. 42b):

الحمد لله الذى جعل العالمين العاملين فائزين ... أما بعد فيقول العبد الضعيف الشيخ أحمد عصمة الله اللطيف الصمد الساكن بمدينة قوش اطه سى ... لما كان العوامل الجديدة لمولانا ... الشيخ محمد بن بير علي الشهير بالفاضل البركوى عليه رحمة الله العزيز ... سألنى بعض أذكياء الطالبين الراغبين أن أشرحه ...

Kraj (fol. 76a):

... إلا من جهة المجازية و الحقيقية فيه محال لأن المراد بالموصول هو الله الكبير المتعال ... او لرعاية الأدب كما فى قوله تعالى «بيدك الخير» أي و الشر الحمد لله على التمام و الصلوة و السلام على سيدنا الأنام و على آله الكرام و على أصحابه الفخام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 59b; 29 redaka; (tekst 160 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6790; GAL S II, 657 21c; GAL G II, 441 21c; Köprülü III, 595,2; TÜYATOK 07, 3726; Kıbrıs 702.

3710,1 R 3365, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2 samo što je prepisivač izostavio uvodni dio (*ḥamdalu*) tako da djelo u ovome rukopisu počinje sa:

قال شيخ الزمان تغمده الله بالرحمة و الرضوان سلوكًا على طريق المتقدمين و اقتدا ، بالكتاب المبين (و) عملاً بسنة الرسول الأمين. بسم الله الرحمن الرحيم ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 18b; 205 x 155; 27 redaka; (tekst 165 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 18 kao bilješka iz jezika tumačenje deset karakterističnih riječi u arapskom jeziku.

Na fol. 19a bilješka o tumačenju dove kada neko kaže:

جعلنا الله من أهل التقوى والمغفرة و الله تعالى هو أهل التقوى و المغفرة .

Autor bilješke je Muḥammad Būsnawī (Bošnjak) al-Čalabī.

3710,2 R 3365, II

طبيب المبتدئين

ṬABĪB AL-MUBTADI'ĪN

محمد بن يوسف فوينچوي چلبي البوسنوي

Muḥammad b. Yūsuf Fūyničawī Čalabī al-Būsnawī, um. 1183/1769

Ovo je autograf djela iz arapske sintakse napisanog na turskom jeziku. Koncept ovoga djela autor je završio u mjesecu ša'bānu 1161/1748. godine u Medini, dok ga je u njegovoj konačnoj formi napisao, takođe u Medini, u posljednjoj dekadi mjeseca ramaḍāna i sa pisanjem završio u noći layla al-qadr kod mihraba Božijeg Poslanika Muhameda a.s. Ispravke u djelu je izvršio 29. istoga mjeseca (bilješka u kolofonu djela, fol. 62a).

تمت مسودتها بعون الله الناصر المعين المستعان في المدينة النبوية المصطفوية في رباط دار شفا ، في يد عبد أضعف العباد محمد البسنوي الفونچوي الشهير بالچلبي في شهر شعبان الشريف قبيل رمضان في تاريخ سنة إحدى و ستين و مائة و ألف من الهجرة النبوية اللهم أختمنا بالايمان و اجعلها نفعًا للمبتدئين وأعلمهم ما لا يعلمون ما دام أنهم مداومون عليها.

كتبتها تبركًا و تيمنًا في أواخر عشر الأخير من الرمضان معتكفًا في روضة من رياض الجنة و وقع الفراغ ليلة القدر عند محرابه عليه السلام و الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا لنهتدي لو لا هدانا الله اللهم اغفر لمن ذكرنا بالخير بحرمة هذه الليلة المباركة آمين و غفر الله لمن قال آمين .

رمضان شريفك يكرمي طوقوزنده تصحيحي

حرم نبيده تمام أولدي بحمد الله الملك المتعال

Početak (fol.19b):

بي نهايه حمد و ثنالر شول ذات واجب الوجودهكه جمله اشيادن استغنا ، تامّ ايله مستغني ... (fol.2a) كلمات مذكوره لرندن قوانين كثيره استنباط ايدوب كُتُب غير معدوده تأليف ايلمشلردر و لكن بو عبد مذنب محتاج محمد بن يوسف بوسنوي الشهير بالچلبي بگ يوز التمش بر تاريخنده مدينه منوره ...

Kraj (fol.62a):

... زيرا الاايله بله مبتدادر و نصيله محلّ قريبنه حملاً زير الانك اسمدر نحو لا رجل ظريف و ظريفًا.

Fol. 19b - 62a; 21 red; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke autora u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Handžić, 155; Šabanović, 490.

3711,1 R 4254, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 71b; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3711,2 R 4254, II

الإيساغوجي

AL-ĪSĀGŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī, um. 663/1265

Djelo iz logike.

Početak (fol.72a):

قال الشيخ الإمام ... أثير الدين الأبهري ... أما بعد فهذه رسالة في المنطق أوردنا فيها ما يجب استحضارها لمن يبتدأ في شيء من العلوم مستعينًا بالله ... إيساغوجي اللفظ الدال بالوضع يدل على تمام ما وضع له بالمطابقة...

Kraj (fol.77a):

... و هيبة كاذبة و العمدة هو البرهان لا غيرُ و ليكن هذا آخر الرسالة . تمت بعون الله تعالى...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 72a - 77a; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Neke istaknute riječi napisane crvenom tintom a druge nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 206; Ahlwardt IV, 5228; Dobrača II, 894,3; Köprülü I, 920,1.

3711,3 R 4254, III

الرسالة الوضعية

AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 680/1281 - 756/1355

Kraća rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol.78b):

هذه فوائد أفادها المولى الأعظم ينبوع الحكمة أفضل المتقدمين و المتأخرين عضد الملة و الدين ... هذه فائدة مشتملة على مقدمة و تنبيه و تقسيم و خاتمة... المقدمة اللفظ قد يوضع لشخص بعينه و قد يوضع له باعتبار ...

Kraj (fol.81a):

...الثاني عشر لا يريبك تعاور الألفاظ بعضها مكان بعض إذ المعتبر الوضع تمت الرسالة الوضعية...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 78b - 81a; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt IV, 5309; TÜYATOK 07, 3923-3927; Köprülü III, 542,5.

3711,4 R 4254, IV

شرح الرسالة الوضعية

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ǧurǧānī, 740/1339 - 816/1413

Komentar rasprave o etimologiji riječi u arapskom jeziku. Osnovni tekst napisao je ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 680/1281 - 756/1355.

Početak (fol. 81b):

قوله هذه فائدة وجه الضبط أن المذكورة فيها إما أن يكون مقصوداً أو لا و الأول التقسيم ...قوله على مقدمة و تنبيه هكذا وقع في بعض النسخ و ليس بصحيح لا لفظًا و لا معنى...

Kraj (fol. 87a):

Djelo nije do kraja prepisano. Naš rukopis se završava ovako:

... قوله (و) إن (كانا لا) استعمالان إلا في الجزئين ليس على ما ينبغي ذكرها في الفرائد التي حققها في بحث تعريف المضاف لأن الإضافة.

Na početku djela stoji napisano:

هذا الرسالة الوضعية شرح السيد الشريف الجرجاني .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 81b - 87a; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله . Kustode.

Na fol. 88b - 100b fragment iz nekog historijskog djela i prigodne dove.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 898; GAL S II, 288; Köprülü III, 542,4.

3711,5 R 4254, V

شرح على علم حال للبركوي

ŠARḤ 'ALĀ 'ILM-I ḤĀL LI AL-BIRĠAWĪ

الشيخ علي الصدري القنوي

aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qūnawī, um (?)

Osnovno djelo napisano na turskome jeziku poznato je još pod naslovima *Risāla al-Bīrġawī* i *Waṣiyyatnāma*. Ovaj komentar je, također, napisan na turskom jeziku.

Početak (fol.101b):

حمد وثاني بي نهايه و مدح و شكر بي غايه ...

Kraj (fol.111b):

Djelo je nepotpuno na kraju tako da se naš rukopis završava sa:

... صفاتي كي انلر صفات معنويه دينلور .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 101b - 111b; 15 redaka; (tekst 150 x 90). Pismo *nasḫī*, djelimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 850; Dobrača I, str. 458.

3712 R 1824

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza poznatog al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Na prvom zaštitnom listu stoji napisano da se ovo djelo zove *Ḥall ma'āqid al-qawā'id* (معرب العوامل شرح العوامل مسمى بحل معاقد القواعد), mada se u izvorima ovaj naziv odnosi na drugo djelo.

Rukopis ovoga djela nakon *ḥamdale* sličan je rukopisu 3696,3.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي نزل القرآن مؤلفًا معجزاً لقارئه و عالمه ... و بعد فإني نحوت أن أشرع تقرير إعراب العوامل من غير إيراد الأسولة (الأسئلة ؟) و الأجوبة من غوامض الفن و مشكلاته ... **رضي الله تعالى** رضي فعل ماض و لفظة الله مرفوع لفظًا بأنه فاعل و رضي مع فاعله جملة فعلية ... (fol.2a) **أعوذ** فعل مضارع نفس متكلم ... **بسم الله** الباء فيه حرف جر اسم مجرور بها ... (fol.2b) **الحمد** هو مرفوع لفظًا بأنه مبتدأ و اللام في الله حرف جرّ ...

Kraj (fol.42b):

... **استعمالها** مجرور بأنه عطف على معرفتها و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل أيضًا يعني من لم يعرف النحو و إعرابه ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة العلم و استفادة التعلم .

Prepisao aš-šayḫ Ya'qūb b. Walī aš-šayḫ b. Murād b. ... (?) u mjesecu rabī' al-awwalu 1004/1595. godine (bilješka u kolofonu djela, Fol. 42b).

Fol. 42; 210 x 150; 21 red; (tekst 160 x105). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Jedan od vlasnika rukopisa bio je 'Umar b. al-ḥāğğ Ilyās koji je rukopis nabavio kupovinom (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42.

3713 R 1881

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Isto kao 3712 samo što u ovome rukopisu nedostaje analiza teksta:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 52; 205 x 130; 19 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa ispisan crvenom tintom a u drugoj ostale bjeline. Kustode.

U posjed rukopisa je došao al-ḥāğğ 'Abdullah b. al-ḥāğğ Muṣṭafā 1138/1725. godine (bilješka na fol. 1a).

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muẓaffarī-zāde 'Abdulqādir-efendī 1206/1791-72. godine (bilješka i pečat na prvom zaštitnom listu).

3714 R 3011

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Isti kao 3713.

Prepisao 'Umar b. Mamī (bilješka na kraju djela, fol.131b).

Fol. 131; 150 x 100; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na listovima iza djela razne bilješke iz jezika.

Na fol. 131b i 132a bilješke iz jezika.

Vakuf Muẓaffarī al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir (bilješka na fol. 1a).

3715,1 R 3609, I

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 3706,2.

Ovome rukopisu jedino nedostaje prvi list umjesto kojega je dopisan tekst drugoga kometara al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*.

Kraj (fol.23a):

... و العامل في العمل المضارع هو وقوعه موقع الإسم و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء و هو معنى فهذه مائة عامل فلا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23a; 180 x 130; 23 redka; (tekst 150 x 100). Papir narandžast, deblji, arapski, osim prvoga lista koji je naknadno dodan. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Na prvome naknadno dodanom listu ispisan početaka djela. Prije početka djela na fol. 1a i 1b nalazi se kraj nekoga drugog djela. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ahlwardt VI, 6488; aẓ-Ẓāhiriyya, 34-35.

3715,2 R 3609, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀǦA AL-MIṢBĀḤ

Komentar uvodnog dijela al-Mutarrizījeva djela *al-Misbāh* od nama nepoznata autora.

Početak (fol.24b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على رسوله محمد و آله أجمعين قوله أما كلمة فيها معنى الشرط و لما لزمت الفاء في خبرها و لتضمنها معنى الإبتداء لا يليها إلا الإسم ...

Kraj (fol.31a):

... و إذا وقعت بعد المعرفة المختصة يكون حالاً نحو رأيت الهلال في الأفق و بعد غير المختصة فيهما تحمل ... في الكلام و هذا بالغ في إعطائه . تمت بعون الله و حسن التوفيق و الحمد لله رب العالمين و صلى على سيدنا محمد و آله أجمعين الطيبين الطاهرين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 24b - 31a; 19 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno manje bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 31b razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3715,3 R 3609, III

شرح ديباجة العزي

ŠARḤ DĪBĀǦA AL-'IZZĪ

Komentar uvodnog dijela morfološkog djela *Taṣrīf al-'Izzī* od nama nepoznata autora. Osnovno djelo je napisao 'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zinǧānī, um. 655/1275. godine.

Početak (fol. 32b).

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين اعلم أن الأصل البسملة سمو فاستقلت الضمة على الواو ثم حذفت الضمة فصار التقاء الساكنين الواو و التنوين التي عبارة عن النون الساكنة ثم حذفت الواو فنقلت التنوين إلى ما قبلها فصار سم ...

Kraj (fol.36b):

... قال و في الصناعة علم تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة فحذف المضاف و أقيم مضاف إليه مقامه و في الجواب نظر لأنه يلزم إضمار في الحد و هو مجتنب عنه في الحدود و التعريفات . تم بعون الله الملك الوهاب و هو المرشد إلى سبيل الصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 36b; 19 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i citiran sa *qāla* a komentar sa *qawluh*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 32a napisan naziv djela: شرح ديباجة العزي في علم الصرف

3716,1 R 2648, I

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nepoznata autora.

Početak (fol. 1b):

رضي فعل معلوم من باب علم **الله** مرفوع لفظا لأنه فاعله **تعالى** فعل ماض معلوم من باب التفاعل ... **أعوذ** فعل مضارع معلوم متكلم وحده فاعله ... **بسم الله** الباء حرف جر اسم مجرورنها الجار و المجرور... (fol.4b) الحمد لله الحمد مرفوع لفظا على أنه مبتدأ اللام في الله حرف الجر لفظة الله مجرور بها الجار و المجرور متعلق ثابت مرفوع المحل على أنه خبره ...

Kraj (fol. 59a):

...و أما عند سيبويه عامل الصفة هو عامل الموصوف و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء ، و هو معنى **فهذه مائة عامل فلا يستغنى الصغير و الكبير و الرفيع و الوضيع و الشريف عن معرفتها و استعمالها** .

Prepisao 'Alī b. Ibrāhīm u posljednjoj dekadi mjeseca ša'bāna 1065/1655. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 59a i 59b).

Fol. 1b - 59a 195 x 150; 17 redaka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa و إن قلت ili je nadvučen crnom linijom a komentar sa قلت. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ahlwardt VI, 6490; az-Ẓāhiriyya, 38-39; TÜYATOK 07, 3669.

3716,2 R 2648, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor je vjerovatno Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Katalog *Kıbrıs* (641) čak i navodi at-Taftāzānīja kao utora ovoga komentara. Tako Ḥ.Ḫ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka (رجل من الفضلاء) da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Miṣbāḥ* komentar napisao i Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-suniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I, str. 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navedenim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. U nekim rukopisima ovo se djelo dijeli na dva zasebna djela.

Prvo djelo u ovim rukopisima se završava:

... و بعد بيان هذا الرصوذ لا بد لنا من شروع إلى المقصود .

a drugo počinje:

أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزومًا أكثريًا لا كليًا ...

Tako se npr. u Katalogu rukopisa az-Ẓāhiriyya (24 i 25) ovo djelo navodi kao dva zasebna djela.

Početak (fol. 61a):

Djelo je krnjavo na početku. Naš rukopis počinje:

... و هو معطوف على آله و الضمير مجرور المحل لإضافة الأصحاب إليه و راجع إلى النبي **مؤيّدي الإسلام** ...

Kraj (fol.84b):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية فهو الخامس بالإستقراء، لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Sa prepisom završio Maqṣūd b. Ḥusayn b. Sulaymān u utorak u vrijeme podne namaza u mjesecu ṣafaru 975/1567. godine na Ğabal Huwayqa (?) (جبل هويقة) (bilješka u kolofonu, fol. 84b).

Fol. 61a - 84b; 11 redaka; (tekst 155 x 90). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-3750; Köprülü III, 590,1; az-Ẓāhiriyya 24, 573; Flügel I, 160; Kıbrıs 641.

3717 R 2318

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Kometar al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nepoznata autora.

Djelo je krnjavo na početku.

Početak ovdje (fol.1b):

... في حد و لا ينافي المذهب الحنفي رحمه الله لأن الوجوب عند الحنفيين مسح ربع الرأس لأن النبي صلى الله عليه و السلم مسح على الناصية ... **و الباء بالمعنى إلى** أي و الثامن من الباء بمعنى إلى ...

Kraj (fol.85b):

...(fol.85a) والمعنوية منها عددان لما فرغ المصنف عن بيان العوامل اللفظية شرع في بيان العوامل المعنوية فقال و المعنوية أي العوامل المعنوية من المائة عددان العامل في المبتدأ و الخبر... (fol.85b) و أجيب عنه لو كان بحروف المضارعة لكان باقيًا بعد الناصب و الجازم لأن عامل الرفع هي حروف المضارعة و هي موجودة بعد دخولهما...لكنه إذا دخل عليه الناصب و الجازم لم يبق هذا الرفع و الله أعلم بالصواب ...

Prepisao Ḥusayn b. Muḥammad 1108/1696-97. godine (bilješka u kolofonu djela, 85b).

Fol. 85; 195 x 115; 21 red; (tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3718 R 7186

ملحة الإعراب

MULAḤA AL-I'RĀB

أبو محمد القاسم بن علي بن محمد بن عثمان الحريري

Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī, 446/1054 - 516/1122

Gramatika arapskog jezika napisana u stihu.

Početak (fol.1b):

أَقُولُ مِنْ بَعْدِ اِفْتِتَاحِ الْقَوْلِ
بِحَمْدِ ذِي الطَّوْلِ الشَّدِيدِ الْحَوْلِ

يَا سَائِلِي عَنِ الْكَلَامِ الْمُنْتَظِمْ
حَدًّا وَ نَوْعًا وَ إِلَى كَمْ يَنْقَسِمْ

Kraj (fol.18a):

وَ آلِهِ الْأَئِمَّةِ الْأَطْهَارِ
الْقَانِتِينَ فِي الدُّجَى الْأَخْيَارِ

وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ مِنْ بَعْدُ
مَا نَاحَ يَنْحِي خَطَامِي وَ الْعَنْدُ

Prepisao nepoznati prepisivač u mjestu Manisa u Turskoj (bilješka na kraju djela).

Fol. 18; 210 x 140; 11 redaka (stihova); (tekst 160 x 100). Papir žućkast, tanji, glat. Povez nedostaje, ali su listovi uvezani. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Kustode.

Izv.: H.Ḫ. II, 1817; az-Ẓāhiriyya 497.

3719 R 2046

المفصل في صنعة الإعراب

AL-MUFAṢṢAL FĪ ṢAN'A AL-I'RĀB

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī. 467/1075 - 538/1144

Dobro poznato, opširnije djelo iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الله أحمد على أن جعلني من علماء العربية و جبلني على الغضب للعرب و العصبية و أبى لي أن أنفرد صميم أنصارهم و إمتاز ...

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 260; 205 x 150; 13 redaka; (tekst 130 x 55). Papir žućkast, uglavnom deblji mada ima i tanjih listova. Kustode nisu dosljedno ispisane ili su listovi pogrešno složeni prilikom posljednjeg uvezivanja. Povez nov, kartonski sa platnenim hrbatom. Na unutarnjoj strani korice čitko crvenom tintom napisani naslov i autor djela. Pismo *nashī*. Početak poglavlja u prvome dijelu rukopisa označen sa riječi *faṣl* napisanom crvenom tintom, dok su u drugome dijelu ostale bjeline. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Kreso-zāde Ṣāliḥ-efendī (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1774; Ahlwardt VI, 6519; Flügel I, 154; Loebenstein 2444; az-Ẓāhiriyya 486.

3720 R 3110

الايضاح في شرح المفصل في صنعة الإعراب

AL-ĪḌĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MUFAṢṢAL FĪ ṢAN'A AL-I'RĀB

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Mufaṣṣal fī ṣan'a al-i'rāb* i to drugo poglavlje (في الأفعال), treće poglavlje (في الحروف) i četvro, posljednje, nepotpuno poglavlje (في المشترك). Prema bilješci na unutarnjoj strani prve korice (*Šarḥ Mufaṣṣal Qāsim b.*) ovo bi trebao biti komentar navedenog djela pod nazivom *at-Taḫmīr* što ga je napisao Abū Muḥammad Maǧduddīn al-Qāsim b. al-Ḥusayn b. Muḥammad al-Ḫawārizmī, Ṣadr al-Afāḍil, (555/1160 - 617/1220). Međutim, na kraju trećega poglavlja (fol.136b) prepisivač je napisao:

هذا آخر قسم الحروف من إملاء الشيخ ابن الحاجب رحمه الله عليه لكتاب المفصل .

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم صلى الله على نبينا سيد الأنام و الرسل أفضل الصلوات قال المصنف **الفعل ما دل على اقتران حدث بزمان** قال الشيخ فقوله ما دل على اقتران حدث بزمان ليس بجيّد لأن الفعل يدل على الحدث و الزمان جمْعًا و إذا قال ما دل على اقتران حدث فقد جعل الإقتران نفسه هو المدلول ...

Kraj (fol.193b): Nedostaju listovi na kojima je kraj djela.

Prepisao 'Alā b. Muḥammad al-Ǧušamī u drugoj dekadi mjeseca

ǧumād al-āḫira 742/1341. godina (bilješka u kolofonu trećeg poglavlja, fol. 136b).

Fol. 193; 190 x 120; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, deblji. Ima volantnih listova. Na sredini rukopis prepolovljen. Na početku i na kraju ima oštećenih listova. Povez kožni sa utisnutim sa utisnutim rozetam. nadostaje pozadnja korica poveza. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela citiran sa: قال الشيخ. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prva četiri lista rukopisa ddosta stihova i drugih bilježaka ispisano.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1774-76; Ahlwardt VI, 6522; az-Ẓāhiriyya, 64; Köprülü I, 1497

3721 R 1073

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAǦ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Djelo je prepisao Ṣāliḥ b. Sayfī Muḥammad at-Ṭaṭliǧawī (iz Pljevalja, bilješka u kolofonu djela). Na istom mjest i bilješka da se iz ovoga primjerka rukopisa učilo u Mīr Ḫusrawširīn medresi.

Fol. 22; 205 x 130; 11 redaka (tekst 14 0 x 65). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Kustode na listovima. Naslovi poglavlja na nekoliko prvih listova napisani crvenom tintom, dok su u daljem tekstu ostale praznine za naslove. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu sa pečatom).

Izv.: Ahlwardt VI,6514; Ḥ. Ḫ. I, 185.

3722 R 3676

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAǦ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18; 195 x 145; 11 redaka (tekst 120 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Listovi volantni. Povez kožni, mekši, odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Posljednja stranica teksta iznova dopisana.

Na foliji 1a nalaze se dvije bilješke bivših vlasnika rukopisa. U jednoj stoji das je vlasnik rukopisa As-Sayyid 'Uṯmān b. Sayyid 'Abdullah Qāḍī'asker u Anadoliji, a u drugoj da je u njegov posjed došao 'Ārif Muḥammad iz grada Šahriyār.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

3723,1 R 2246. I

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b -12b; 200 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Lage volantne. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na zaštitnim listovima kao i listovima između djela mnogo bilježaka iz jezika.

Muhamed Enveri Kadića vakuf.

3723,2 R 2246. II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Djelo o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.14b):

قال الشيخ الإمام العالم جمال الدين ابن هشام نفع الله المسلمين ببركته هذه فوائد جليلة في قواعد الإعراب يقتفي متأملها جادة الصواب ... و **سميتها بالإعراب عن قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol.36b):

... و لا تعطف عليه عطف البيان كالمضمرات وكثير من المتقدمين يسمون الزايد صلة و بعضهم يسميه مؤكداً و في هذا القدر كفاية لمن تأمله .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 36b; 8 i 11 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo lijep i krupniji *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124 ; Ahlwardt VI, 6705; Flügel, p. 177.

3723,3 R 2246. III

شرح مسألة الكحل في اسم التفضيل في الكافية

ŠARḤ MAS'ALA AL-KUḤL FĪ ISM AT-TAFḌĪL FĪ AL-KĀFIYA

محمد بن إبراهيم بن حسن النكساري

Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī, um. 901/1460

Rasprava o problemu kompariranja pridjeva u Ibn al-Ḥāğibovu djelu *al-Kāfiya*. Katalog aẓ-Ẓāhiriyya (463) navodi ovu raspravu pod nazivom *Mas'ala al-kuḥl* čiji je autor prema ovome izvoru gore navedeni Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī. Isti izvor se poziva na Kaḥḥālu (VIII, 196 i XII, 81) ali Kaḥḥāla u popisu djela ovoga autora ne

navodi ovo djelo. Od drugih nama dostupnih izvora jedino GAL (S I, 531) spominje djelo pod naslovom *Ḥall al-kuḥl*. Katalog Bagdad, Awqāf (III, str. 340) spominje djelo sa sličnim naslovom ali koje ne odgovara djelu u našemu rukopisu. Gore navedeni naslov dat je prema naslovu koji se nalazi u našemu rukopisu na početku djela.

Početak (fol.37b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله أجمعين و بعد فلما انتهت مباحثاتي مع أصحاب (أنجالى) الذين لهم ذربة لتحقيق المعاني العاصية و المباني القاصية بلغهم الله تعالي ما يقتضيه ... إلى مسألة الكحل في الكافية أردت أن أكتب لهم رسالة تشتمل على إبراز مشكلاتها ... فشرعت فيه و جمعت ما يتعلق بهذه المسألة من فوائد شريفة و مباحث رقيقة ...

Kraj (fol.39a):

... في كل وقت إلاّ في وقت وقاية الله تعالى الساري قوله سارياً منصوب بوقىَ و قيل تمييز منه و الله أعلم بالصواب تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 39a; ukupno 91 redak; (tekst 180 x 130). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Primjeri nadvučeni crvenom linijom.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 463; Kaḥḥāla VIII, 196 i XII, 81; Bagdad, Awqāf III, str. 340; GAL S, I 531.

3723,4 R 2246, IV

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MISBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Pogl. 3716,2.

Početak (fol.39b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ و لا يحصى عدد نعمه عادّ ... أما بعد فهذه **أوراق لإعراب ديباجة المصباح** من فوايد غرايب المفتاح ...

Kraj (fol.41a): Djelo nije do kraja prepisano. U stvari, prepisan je samo nepotpun uvodni dio ovoga djela od nekoliko listova.

... و العطف نفس المحذوفة على نفس المذكورة حملاً على النفس المذكورة حملاً على حذف المضاف أي و نفس أخي و إبقاء المضاف إليه .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 39b - 41a; 13 redaka; (tekst 170 x 100). Pismo *ta'līq*. Kustode.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917 i V/07, 3747-3750; Köprülü III, 590,1; az-Ẓāhiriyya, 24 573; Flügel I, 160; Kıbrıs 641.

3723,5 R 2246, V

رسالة في تحقيق التعريف

RISĀLA FĪ TAḤQĪQ AT-TA'RĪF

Kraća rasprava o određenom članu u arapskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.41b):

الحمد لمعرف المنكر و الصلوة و السلام على رسوله المبشر و صحبه الموقر أما بعد فهذه طرف من الكلام في تحقيق التعريف باللام ... إن معنى التعريف مطلقًا هو الإشارة إلى الحضور في ذهن السامع ...

Kraj (fol.42a):

... الفتاح بعون واهب الفتاح و الله المستعان و عليه ...(؟) و الحمد لله أولاً و آخراً و على الرسول أفضل الصلوة و التسليمات ... و أصحابه أجمعين و التابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين تم الرسالة في يوم الإثنين في محرم الحرام في وقت بين الصلواتين في مدرسة چن چن سنة ١١٣٠

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak mjeseca muharrama u medresi Čan Čan (?) (چن چن) 1130/1717. godine (bilješka u kolofonu, fol. 42a).

Fol. 41b - 42a; 35 redaka ukupno; (tekst 160 x 110). Pismo *ta'līq*. Kustode.

3723,6 R 2246, VI

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TAṢRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Djelo iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol.44b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد خاتم النبيين و على آله و صحبه أجمعين و بعد فقد سألني (إلتمس مني؟) من لا يَسَعُني مضايقته و لا يوافقني مخالفته أن الحق بمقدمتي في الإعراب مقدمة في التصريف على نحوها ...

Kraj (fol.92b):

... و أما الحروف فلم يكتب منها بالياء غير بلى و إلى و على و حتى .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 92b; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'līq* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: H. H. II, 1020; Ahlwardt VI, 6600; Köprülü I, 1414,3; Wagner 270.

3724 R 848

الكفاية في علم الإعراب

AL-KIFĀYA FĪ 'ILM AL-I'RĀB

ضياء الدين المكي

Ḍiyā'uddīn al-Makkī, um. (?)

Djelo napisano kao komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūḏaǧ* koje je napisao az-Zamaḫšarījev učenik, Ḍiyā'uddīn al-Makkī, um (?).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي تظاهرت علينا آلاؤه و تزاحمت (ترادفت؟) إلينا نعماؤه ، حمداً يستوجب زيادة فضله ... فصل في بيان معنى الكلمة و الكلام . اعلم أن الكلمة هي اللفظ الدالة على معنى مفرد بالوضع ...

Kraj (fol.68a):

... **فصل** و تزاد في كل متحرك ليست حركة إعرابية للوقف نحو **ثمّه** و **ليته** و **كيفه** و إنه وحيهله و ما أشبه ذلك و الله أعلم بالحقيقة و السداد ...

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī 970/1562. godine iz rukopisa koji je prepisao Muḥammad b. al-Āmasī u drugoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 951/ 1544. godine (bilješke u kolofonu i na na kraju djela).

Fol. 68; 190 x 120; 19 redaka; (tekst 130 x 120). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, sa manjim

oštećenjima. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom. Mnogo sitnijih bilježaka u vezi sa tekstom djela na unutarnjim stranama korica i prvoj i posljednjoj stranici rukoipisa djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185 i II, 1498; Ahlwardt VI, 6525; Bagdad, Awqāf III, str. 341.

3725 R 1227

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĠ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabilī, um. 647/1249

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūḏaǧ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika. Oko godine smrti ovoga autora postoji više različitih mišljenja.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان. و صيرها آلةً بها يحترز عن الخطأ في اللسان ...

أما بعد يقول العالم العامل الفاضل ... جمال الملة و الدين محمد بن الصدر الحاج شمس الدين (عبد) الغني الأردبيلي ...

Kraj (fol.46a):

... عصمنا الله من شرورهم و رد إليهم بلفظه كيد فجورهم. تمت

Prepisao Muḥammad b. 'Alī (bilješka u kolofonu djela).

Fol.46; 220 x 160; 21 red; (tekst 175 x 95). Papir žućkast, vlagom oštećen. Povez kartonski sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa قـوله - أقـول ispisano crvenom tintom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185; az-Ẓāhiriyya, 275; Köprülü I, 733,3 i II, 334,5; Dobrača II, 848,2.

3726 R 4618

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĠ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao nepoznati prepisivač (bilješka sa imenom prepisivača namjerno isječena iz lista) u prvoj dekadi ğumād al-ūlā 1152/1739. godine (bilješka na kraju djela, fol.).

Fol. 97; 195 x 110; 15 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Na nekim listovima tekst razliven. Pismo *ta'līq*. Ima dopisanih listova od drugoga prepisivača. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa - قوله أقول ispisano crvenom tintom. Kustode.

Biblioteci rukopis poklonio Muhamed Emin Muslibegović iz Mostara.

3727 R 3984

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao munlā Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Aḥmad Zirā'ī mjeseca šawwāla 1085/1674. godine (bilješka na posljednjem listu, fol. 51b).

Fol. 51; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 155 x90). Papir žućkast, tanji, uglavnom glat. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i obrubljen kožom, odvojen od listova i oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenm linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na posljednjim zaštitnim listovima primjerci lijepog pisanja.

3728 R 3696

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 91; 190 x 120; 15 redaka; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni usljed vlage. Posljednji list naknadno prepisan od strane drugoga prepisivača. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode.

3729 R 1874

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Mūsā b. Ḥusayn mjeseca ša'bāna 1103/1692. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 105b).

Fol. 105; 210 x 150; 15 redaka; (tekst 165 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski kožom obrubljenih korica, bez hrbata, oštećen. Pismo *nasḫī*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu dova protiv (kuge) kolere.

Rukopis je uvakufio 'Uṯmān b. Muṣṭafā Mehremić iz Sarajeva iz Careve mahale za Ajni-begov mekteb i predao ga mutevelij Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Ḥarsakliji 1250/1834. godine (bilješka na fol.2a).

Vakuf Šehdijine biblioteke.

3730 R 841

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81; 200x 105; 21 red; (tekst 155 x65). Papir tamnobijel, tanji i srednje debljine. Rukopis djela je kombiniran iz više dijelova različitih rukopisa. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na prve dva slobodna lista kraj az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūḏaǧ*. Na drugom zaštitnom listu (b strana) bilješka o nekoliko vjerskih zabrana a na fol. 1a komentar 25 hadisa iz zbirke أربعين من الحديث.

Vakuf Bōyo-zāde (pečat).

3731 R 3734

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĠ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Ibrāhīm, softa Koski Mehmed-pašine medrese 1084/1673. godine (bilješka na fol. 82).

Fol. 72; 190 x 100; 19 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih i oštećenih listova i laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. U prvoj trećini rukopisa tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom i nadvučen crvenom linijom, dok su u ostalom dijelu rukopisa ostale praznine za navode. Na prve dvije stranice tekst uokviren sa dvije tanje crvene linije. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na drugom zaštitnom listu bilješke (izvodi) iz jezika iz raznih djela.

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3732 R 2109

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĠ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao nepoznati prepisivač 25. ṣafara 1012/1603. godine.

Fol. 75; 195 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kožni, naknadno popravljan, sa manjim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Uskupyawī Ḥayrī-zāde al-ḥāǧǧ 'Umar-efendi za Gazi Husrev-begov vakuf 1068/1657-58. godine (bilješka o uvakufljenju na unutarnjoj strani prve korice i pečat).

3733,1 R 2284, 1

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĠ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Ṣādiq b. Bālī u drugoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1023/1614. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 67a i na kraju drugog djela, fol. 76a).

Fol. 1b - 67a; 195 x 120; 19 redaka. (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, tanji, manje oštećen. Povez kasnije urađen, na platneni hrbat nalijepljena dva tanka lista kao korice. Pismo *ta'līq*. U tekstu ostale bjeline za označavanje početaka osnovnog teksta i komentara. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3733,2 R 2284, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. ʻUmar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Prepisao Ṣādiq b. Bālī u trećoj dekadi mjeseca rabīʻ al-āḫira u ʻUṯmanovoj tekiji u gradu Tirhala (?) 1023/1614. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a.)

Fol. 67b - 72a; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo *taʻlīq*. Kustode. U tekstu ostale bjeline za ispisivanje naslova poglavlja.

3733,3 R 2284, III

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA ʻALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي - علي زاده البنباني

Yaʻqūb b. as-Sayyid ʻAlī - ʻAlī-zāde al-Banbānī, um. 931/1524

Glosa na komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ.Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Ovu glosu na komentar ovoga uvoda napisao je Yaʻqūb b. Sayyid ʻAlī ʻAlī-zāde al-Banbānī, um. 931/1524. godine. Jedino TÜTATOK (III/07, 1703) navodi da je ovo glosa na djelo *Ḍawʼ al-Miṣbāḥ* (*Ḥāšiya aḍ-Ḍawʼ*) koju je navodno napisao at-Taftāzānī, dok je prema istome izvoru (III/07, 1706) Yaʻqūb b. Sayyid ʻAlī ʻAlī-zāde al-Banbānī (Bursawī) autor komentara uvdnog dijela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*).

U ovome rukopisu izostavljen je uvodni dio komentara tako da glosa počinje (fol.73b):

أما بعد حمد الله أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط قيل لما اختلفوا في إما فقال بعضهم إنه اسم و قال بعضهم إنه حرف قال الشارح أما كلمة ...

Kraj (fol.128a):

... بالإستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء في أجزاء الكتاب و أبوابه لا بالعقل لان العقل يجوز أن يكون شيئا آخر غير الخامس .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 128a; 25 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama ispisane.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, str. 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V,419.

3734,1 R 5308, I

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulganī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 63a; 200 x 145; 21 red; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *taʻlīq*. Komentar tipa قوله - أقول ispisano crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen i crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Skolovića.

3734,2 R 5308, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 64b - 95b; 9 redaka; (tekst 125 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3735 R 3883

الفوائد العبدية

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūdağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika. Autor je poznat još i kao Muṣṭafā Ayyūbī-zāde (Mustafa Ejubović) ili Šayḫ Yūyū (Šejh Jujo). U pisanju ovoga komentara autor se služio drugim sličnim djelima iz ove oblasti. Djelo je posvetio svome učeniku 'Abdullahu, sinu vezira 'Abdurraḥmān-paše.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي له الكلمة العليا و له الأسماء الحسنى ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الغني الباري مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري ... قد سبق مني الوعد بالتماس بعض الأكارم من أولاد الأعاظم أن أصرف عنان القلم نحو تعليق شرح للأنموذج الذي صنّفه ... جار الله أبو القاسم محمود بن عمر الزمخشري ...

Kraj (fol.74a):

...نقول أكرمتكش و مررت بكش بالشين المعجمة في أكرمتك و مررت بك على خطاب المؤنث و نحو أكرمتكس و مررت بكس بالسين المهملة على خطاب المؤنث و إنما تلحق بها حفظًا لحركتها حتى لا يلتبس بكاف المذكر.

Rukopis je autograf.

Autor je djelo počeo pisati u drugoj dekadi mjeseca rabī' al-awwala 1094/1683. godine a završio u utorak 18. rağaba 1094/1683. godine u Istanbulu (bilješka u kolofonu djela, fol.74a).

يقول العبد الضعيف مصطفى بن يوسف الموستاري غفر ذنوبهما الباري لقد وفق الله عزّ و جلّ لإتمام هذا الشرح في اليوم الثامن عشر من شهر الله المبارك رجب الواقع في تاريخ سنة أربع و تسعين و ألف و كان افتتاحه في أواسط شهر ربيع الآخر بالتاريخ المذكور و قد كان الإفتتاح و الإختتام بدار السلطنة القسطنطنية حفظها الله تعالى من جميع الآفات و البلية ...

Fol. 74; 235 x 140; 29 redaka; (tekst 178 x 77). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst na prve dvije stranice uokviren dvjema debljim zlatnim linijama obrubljenim sa četiri tanje crne linije a sa vanjske strane jednom debljom crvenom linijom. Ostali dio teksta uokviren jednom debljom zlatnom i tri tanje crvene linije. Lijep unvan urađen na zelenoj podlozi i upisanom *basmalom* na bijeloj podlozi. Na desnoj margini prve stranice ukrasni crtež. Na marginama bilješke vezane za tekst djela napisane od strane autora.

Na fol.1a nalazi se bilješka o djelu i autoru. Na istoj stranici nalazi se i bilješka sa pečatom autora kao vlasnika rukopisa a niže bilješka o uvakufljenju 1119/1707. godine ovoga kao i ostalih djela Mustafe Ejubovića u kojoj još stoji da je ovaj rukopis autograf. Bilješka je napisana drugom rukom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Šabanović 401; Hasandedić 298.

3736,1 R 4871, I

الفوائد العبدية

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Isto kao 3735.

Prepisao iz autografa al-ḥāğğ Muḥammad b. al-ḥāğğ Ḥasan-efendī Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) u drugoj dekadi mjeseca rağaba 1141/1729. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.104a).

Fol. 1b - 104a; 205 x 140; 21 red; (tekst 155 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3736,2 R 4871, II

زبدة الآداب

ZUBDA AL-ĀDĀB

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Kraće djelo iz disputacije odnosno, kako se na margini na početku djela navodi, superglosa na glosu komentara djela ar-*Risāla aš-šamsiyya*. Osnovno djelo je napisao Nağmuddīn 'Alī b. 'Umar b. 'Alī al-Qazwīnī al-Kātibī, um. 675/1276. godine. Autori komentara i glose nisu nam poznati.

Početak (fol.105b):

أما بعد حمد الله مجيب دعوة السائلين و الصلوة و السلام على سيد الأولين و الآخرين و على آله و أصحابه الطيبين الطاهرين فأقول قال في حاشية على شرح الرسالة الشمسية السيد المحقق قدّس سره **إذا إستدلّ على مطلوب بدليل** و هو ما تركب من قضيتين للتأدي إلى مجهول نظري ...

Kraj (fol.108a):

... لم يقع على نفس المطالبة بل على انتفاء المقدمة الممنوعة و ليكن هذا آخر ما قصدنا إيراده في هذا المقام بعون الله الملك العلام و الحمد لله على الإفتتاح و الإختتام ... تمت زبدة الآداب لمولانا مصطفى أفندي ابن يوسف الموستاري غفر الله له ...

Prepisao isti prepisivač al-ḥāğğ Muḥammad b. al-ḥāğğ Ḥasan-efendī Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.104a).

Fol. 105b - 108a; 21 red; (tekst 155 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3736,3 R 4871, III

رسالة في مناقب الشيخ يويا (يويو) مصطفى بن يوسف الموستاري

RISĀLA FĪ MANĀQIB AŠ-ŠAYḪ YŪYĀ (YŪYŪ) MUṢṬAFĀ B. YŪSUF AL-MŪSTĀRĪ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Bigrafija učenjaka Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārija, um. 1119/1707. godine koju je napisao njegov učenik Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī, poznat kao Ibrahim Opijač. Opijač je

napisao ovu biografiju 17. šawwāla iste godine (1119/1708. godine) kada je umro Šejh Jujo.

Početak (fol.108b):

الحمد لله الذي جعل العلماء بفضله كالأعلام و مهّد بهم قواعد الشرع و شيّد مباني الإسلام أما بعد فيقول الفقير إلى الغني الباري إبراهيم بن الحاج إسماعيل الموستاري ... و إن الأستاذ النحرير صاحب التقرير و التحرير المولى العلامة مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري...

Kraj (fol.108a):

هذا آخر ما أردنا من بيان مناقبه الشريفة و تعداد محاسنه اللطيفة و الحمد لله على الإتمام و الصلوة على سيد الرسل الكرام قد وقع الفراغ من تأليفه يوم الأربعاء السابع عشر من شهر شوال المبارك سنة تسع عشرة و مائة و ألف . تم الحمد لله .

Prepisao isti prepisivač al-ḥāğğ Muḥammad b. al-ḥāğğ Ḥasan-efendī Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) (bilješka u kolofonu prvog djela fol.104a).

Fol. 105b - 108a; 21 red; (tekst 155 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Šabanović 444; POF X-XI, str. 37-52; Hasandedić 239,2 i 747.

3737 R 1200

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

Komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* od nama nepoznata autora i koji u nama dostupnim izvorima nismo uspjeli identificirati

Početak (fol.1b):

لله أحمد و أذكر و سوابغ نعمه أشكر حمداً توجبه لوجوب وجوده ... و بعد فإني لما وجدت الأنموذج المفصل مما صنفه جار الله العلامة ... الزمخشري ... أردت أن أكتب له شرحاً ...

Kraj (fol.71a):

... و حقها أن تكون ساكنة و تحريكها فإذا وجدت قلت مالي كثر و سلطاني قوي لنختم الكتاب على هذا المقال تفاؤلاً بالحال و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب.

Na kraju djela iz bilješke:

تم الكتاب و ربنا محمود ... في الثالث و العشرين من ربيع الأول لسنة خمس و عشرين و سبعمائة

(23. rabī' al-awwal 725/1325. godina) teško je zaključiti da li se radi o datumu prepisa ili eventualno datumu nastanka djelo što bi moglo značiti da se radi i o autografu.

Fol. 71; 215 x 120; 19 redaka; (tekst 165 x 80). Papir žućkast, deblji, glat, oštećen crvotočinom. Povez tvrd, nov platneni sa zalijepljenim starim kožnim primjercima starog poveza na novim koricama. Pismo *nashī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Komentar tipa أقـول - قـولـه ispisano krupnim crnim slovima. Kustode.

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muzaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir efendī 1206/1791-92. godine (bilješka o uvakufljenju sa pečatom na fol.71b).

3738 R 2513

أسرار العربية

ASRĀR AL-'ARABIYYA

أبو البركات كمال الدين عبد الرحمن بن محمد بن عبيد الله الأنبارى

Abū al-Barakāt Kamāluddīn 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Abī Ismā'īl al-Anbārī, 513/1119 - 577/1181

Djelo iz sintakse arapskog jezika u kojemu autor tretira učenja više arapskih gramatičkih škola, ukazujući na njihove greške i druge probleme, nudeći vlastita rješenja za iste navodeći odgovarajuće izvore za takva rješenja. (az-Ẓāhiriyya, 9)

Početak (fol.1b):

قال الشيخ الإمام العالم الأوحد كمال الدين أبي البركات عبد الرحمن بن محمد بن أبي سعيد الأنباري النحوي رحه (رحمه الله) الحمد لله كاشف الغطاء، و مانح العطاء ... و بعد فقد ذكرت في هذا الكتاب الموسوم بأسرار العربية كثيراً في مذاهب النحويين المتقدمين و المتأخرين من البصريين و الكوفيين و صححت ما ذهب إليه منها ...

Kraj (fol.90b.):

... و إنما دعاهم إلى ذلك كثيرة الإستعمال و هو من الشاذ الذي لا يقاس عليه فافهم إن شاء الله تعالى .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 90 paginiranih listova; 195 x 125; 19 redaka; (tekst 165 x 80). Papir žućkast, tanji do fol. 60, ostalo deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq* od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na fol. 1a ispisan sadržaj djela.

Vakuf Elči Ibrahim-paše za svoju (Fejziju) medresu u Travniku (bilješka i pečat na fol. 90b).

وقفت هذه النسخة لله العلي الأعلى و أنا الحقير إيلجي الحاجي إبراهيم باشا محافظ بوسنة

Izv.: H.H. I, 83; Ahlwardt VI, 6527; az-Ẓāhiriyya 9.

3739 R 633

مختصر النحو

MUḪTAṢAR AN-NAḤW

حميد الدين علي بن محمد بن إبراهيم الضريري القُهَنْدَزي

Ḥamīduddīn 'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm ad-Ḍarīrī al-Quhandizī, um. 666/1267

Kraće sintaksičko djelo iz arapskog jezika. Djelo je poznato i kao *Muqaddima aḍ-Ḍarīrī* (مقدمة الضريري).

Početak (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلوة على رسوله محمد و آله أجمعين قال الشيخ الإمام الأديب أبو الحسن علي ابن محمد بن إبراهيم الضريري اعلم أن الكلام ينقسم على ثلاثة أنواع اسم و فعل و حرف جاء لمعنى فالإسم نحو زيد ...

Kraj (fol.60a):

... و النون التي في السراحين في الأصل ثابت فلذلك لم يلزمهما الفتح و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب. تم الكتاب الضريري بعون الله الملك الوهاب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60; 237 x 150; 7 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez nov kartonski. Pismo nashī. Počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Ibrāhīm-āġā b. Islām Ispužli iz Travnika za Aynī-begov mekteb i predao ga mutevelijī al-ḥāǧǧ Ḥalīl-efendī b. Ṣāliḥ mjeseca početkom mjeseca rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol. 3b).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: GAL GI, 296; GAL SI, 519.

3740 R 4870

المغني في النحو

AL-MUĠNĪ FĪ AN-NAḤW

تقي الدين منصور بن فلاح بن محمد بن سليمان اليمني

Taqiyyudīn Manṣūr b. Fallāḥ b. Muḥammad b. Sulaymān al-Yamanī, um. 680/1281-82

Rijetko a po obimu veliko djelo iz gramatike arapskog jezika napisano u četiri toma. Autor je djelo završio u mjesecu muharramu 672/1273. godine (bilješka u kolofonu djela i Ḥ.Ḫ. II,1751).

Početak (fol.1b):

... **باب المبنيات** و يحصر مقصوده في مقدمة و سبعة أبواب الأول المضمرات، الثاني أسماء الإشارة، الثالث الموصولات، الرابع أسماء الأفعال و الأصوات، الخامس الظروف المبنية، المركبات السابع كم و ما اتصل بها . أما المقدمة فالبناء في اللغة عبارة عن وضع شيء على صفة يراد بها الثبوت و هو حقيقة في الأجسام ...

Kraj (fol. 242a):

... فلا يحمل على الضرورة لوروده في التنزيل قال الله تعالى «و قد خاب من دسها» و قال تعالى «ثم ذهب الى أهله يتمطى» أصله يتمطط في أحد الوجهين و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 242; 275 x 155; 31 redak; (tekst 210 x 100). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo nasḫī. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prva dva zaštitna lista napisan sadržaj djela.

U posjed rukopisa 6. ǧumād al-ūlā 1308/1890. godine došao h. Mahmud Ḥamdi koji je rukopis kupio od Kozaragić Mustafe za 700 forinti (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1751; A.M. II, 474; Şeşen 786.

3741 R 357

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB 'AN KUTUB AL-A'ĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Dobro poznato djelo iz gramatike arapskog jezika. Autor je 749/1348. godine u Meki bio napisao djelo iz navedene oblasti ali ga je na putu za Egipat izgubio pa je, pošto se vratio u Meku 756/1355. godine, napisao ovo djelo po kome je postao poznat među učenim ljudima svoga vremena.

Početak (fol.1b):

قال سيدنا و شيخنا الشيخ الإمام العالم العلامة ... أبو محمد عبد الله جمال الدين ابن الشيخ جمال الدين يوسف بن هشام الأنصاري ... أما بعد حمد الله على أفضاله و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله فإن أولى ما تقترحه القرايح وأعلى ما تجنح إلى تحصيله الجوانح ما تيسر به فهم كتاب الله المنزل و يتضح به معنى حديث نبيه المرسل ...

Kraj (fol.206a):

... و دخول بعضها على بعض في معناه لجا . من ذلك أمثلة كثيرة و هذا آخر ما تيسر من الكتاب في هذا التأليف فأسأل الله الذي من علي بإنشائه و إتمامه في البلد الحرام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 206 paginiranih listova; 270 x 165; 23 redka; (tekst 180 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa klapnom zaštićen platnom. Pismo *ta'līq* do fol. 151b a dalje *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom i uokvireni debljom zlatnom linijom. Kustode. Na prvim zaštitnim listovima napisan sadržaj djela, lijepo ispisan i debljim linijama zlatne boje uokviren.

U posjedu rukopisa bio Aḥmad b. Muṣṭafā za vrijeme dok je predavao u Gazi Husrev-begovoj medresi da bi ga kasnije uvakufio za spomenutu medresu (bilješka na "a" strani drugog zaštitnog lista).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1751 i dalje; Ahlwardt VI, 6725; az-Zāhiriyya, 474

3742 R 1040

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB 'AN KUTUB AL-A'ĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3741.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥanafī b. učenik mullā Burhāna al-Harawīja.

Fol. 379 paginiranih listova; 230 x 140; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, tanji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, veoma lijep ali malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Prije početka djela urađen lijep unvan u kombinaciji zlatna i svjetloplave boje na zlatnoj podlozi sa ispisanom basmalom u sredini. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanke linije. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na "a" strani drugog zaštitnog lista).

3743 R 3911

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB 'AN KUTUB AL-A'ĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3741.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 243 paginiranih listova; 215 x 155; 23 redka; (tekst 150 x 115). Papir žućkast, deblji, glat (stariji). Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Hrbat povezan i naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvim zaštitnim listovima ispisan sadržaj djela. Na fol.1a bilješke iz jezika.

Vakuf Ǧumhūr Muḥammad-efendī (bilješka na fol. 2a).

3744 R 3160

شرح مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

ŠARḤ MUĠNĪ AL-LABĪB 'AN KUTUB AL-A'ĀRĪB

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī, 763/1362 - 827/1424

Ovo je prvi i po obimu manji komentar Ibn Hišāmova djela *al-Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb* od ovoga autora kojeg je napisao 818/1415. godine za vrijeme studiranja na al-Azharu u Kairu i slušajući na predavanjima ovo djelo (kolofon djela, fol. 185b i Ḥ.Ḫ. II, 1752). Nakon što je otputovao u Indiju tamo je napisao drugi, veći komentar na ovo djelo (Ḥ.Ḫ. II, 1752). U našemu rukopisu, međutim, stoji napisano na fol.1a kao i na kraju u kolofonu djela, da je ovog glosa navedenog autora na isto djelo.

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم و به توفيقي قال العلامة نادر الزمان محمد أبو عبدالله بدر الدين الدماميني الحمد لله الذي لا افتقار إلى مغن سواه ولا اعتراض فيما عدله و سوّاه و لا توجّه لأمل إلا نحو إحسانه و لا إعراب عن المقاصد إلا لمن قوّم من لسانه ...

Kraj (fol.185b):

... و ليكن هذا آخر ما تحوته من رقم هذه الحاشية و عانيته من تسهيل الفوايد ... و ثالثاً بأني كتبت هذه الحاشية على غاية من العجل بعد أن قُرئ عليّ الأصل بالقاهرة المحروسة في جامعها الأزهر في نحو مائة يوم و ثلاثين يوماً متفرقة كان إبتداؤها في أوائل ذي القعدة الحرام سنة سبع عشرة و ثمانمائة و انتهاؤها في آخر رجب الحرام سنة ثماني عشرة ... و إن منّ على بفتوحات الفاتحة لأبواب السؤال بحسن الخاتمة و الصلاة و السلام على سيدنا محمد بدر التمام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 185; 170 x 140; 21 red; (tekst 125 x 95). Papir žućkast, deblji. Povez noviji, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Rijetke bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa su bili Muṣṭafā softa iz Stoca, zatim Ḥasan b. 'Alī, kao i Darwīš Muṣṭafā b. 'Uṯmān i muderris Muṣṭafā efendī koji je u posjed rukopisa došao njegovom kupovinom (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1752; Kaḥḥāla IX, 115.

3745,1 R 2367,1

مغني الأديب

(مختصر نصف الأول من مغني اللبيب)

MUĠNĪ AL-ADĪB

(Muḫtaṣar an-niṣf al awwal min *Muġnī al-labīb*)

Djelo, komenmtar Ibn Hišāmova djela al-*Mugnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb* koji je sačinio nama nepoznati autor na prvu polovinu ovoga djela (fol.1b). Djelo je napisano tako da obrađuje samo pojedina pitanja onim redom kako su tretirana i u osnovnom djelu. Bilo kakav podatak o ovome komentaru ili njegovu autoru nismo mogli pronaći u nama dostupnim izvorima.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي لا افتقار إلى مغن سواه ولا اعتراض لأحدهما فيما عدله و سواه والصلوة على محمد . لا يوجد نحوه أصلا... فلما صادفت ... إلى الكتاب المسمى بمغني اللبيب ... للشيخ الإمام جمال الدين ابن هشام ... فاستصفيت من نصفه الأول هذا المختص .. .و **ترجمته بمغني الأديب** معتذراً بالقصور و النقصان ...

Kraj (fol.49b):

... و الحرف في نحو «يا ليتني كنت معهم» يا ربّ كاسية في الدنيا عارية يوم القيامة و قيل: هي للنداء و المنادى محذوف و قيل: هي بمجرد التنبيه لئلا يلزم كلمة كلها .

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 1b - 49b; 200 x 145; 21 red; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni, oblijepljen smeđim papirom. Pismo *nashī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom.

U posjedu rukopisa su bili al-ḥāǧǧ 'Ubaydullah Zuhdī, zatim al-ḥāǧǧ Aḥmad, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi a potom Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ahmad, takođe muderris u spomenutoj medresi.

Za Osman Šehdijinu biblioteku uvakufio Sayyid Sulaymān Rā'if-efendī (bilješka na fol. 1a).

3745,2 R 2367. II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḤTALIFA

سيد أحمد بن مصطفى اللالي

Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Komentar djela *al-Amṯila al-muḥtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u morfologiji arapskog jezika.

Početak (fol.51b):

الحمد لمن جعل أذهان المبتدئين مزيناً بالمثال و الصلوة على محمد الموصوف بأحسن الخصال ... و بعد فيقول العبد المحتاج إلى الله المتعالي سيد أحمد بن مصطفى الشهير باللالي إني كتبت هذه الأوراق للمبتدئين الطالبين ... ذكرت فيها الأبحاث و الأسئلة على الرسالة الموسومة بالأمثلة ...

Kraj (fol.84a):

... و إن لم تختص بالثلاثي المجرد فمجيؤهما من غير الثلاثي بأن يكون صيغته اسم المفعول كما بين في موضعه . تمت بعون الله تعالى .

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 51b - 84a; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo *nashī*. Komentar pisan po sistemu قلنا - فإن قيل. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6820; Köprülü III, 625.

3745,3 R 2367. III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḤTALIFA

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabi, 897/1492 - 969/1561

Komentar djela *al-Amṯila al-muḥtalifa* o paradigmatskim oblicima glagola i drugih izvedenih riječi u morfologiji arapskog jezika.

Početak (fol.84b):

الحمد لله الذي جعل الأمثلة ميزان العلوم العربية و صيرها معياراً صحيحًا لمثال المعارف الأدبية و الصلاة على رسوله ... أما بعد فيقول العبد المضموم رأيه بالكسر سروري ...

Kraj (fol.90a):

... هل كان يعرف من قبل جميع ما فيه فوائد ليستفيد منها و السلام على من اتبع الهدى.

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 84b - 90a; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo *nashī*. Kustode. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom.

Izv.: A. M. 434; Ahlwardt VI, 6819; Bagdad, Awqāf III, 374; Dobrača I, str. 117 (147/5). TÜYATOK III/07, 1834; Kaḥḥāla XII, 256.

3745,4 R 2367, IV

الرسالة العضدية في الوضع

AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

'Aḍududdīn 'Abduraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, um.756/1355

Kraća rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol.91b):

هذه رسالة أفادها المولى الأعظم ينبوع الحكم أفضل المتقدمين و المتأخرين عضد الملة و الدين حيث قال هذه فائدة تشتمل على مقدمة و تنبيه و تقسيم و خاتمة ...

Kraj (fol.93b):

... الثاني عشر لا يريبك تعاود الألفاظ بعضها في مكان بعض إذ المعتبر .

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 93b).

Fol. 91b - 93b; 11 redaka teksta. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom komentara.

Izv.: Dobrača I, str. 237; Köprülü I, 1414,4; GAL S II, 288.

3745,5 R 2367, V

شرح الرسالة العضدية في الوضع

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

أبو القاسم بن أبي بكر الليثي السمرقندي

Abū al-Qāsim b. Abī Bakr al-Layṯī as-Samarqandī, um. poslije 893/1488

Komentar kraćeg djela iz oblasti nauke o pojmovima. Osnovno djelo je napisao 'Aḍududdīn 'Abduraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, um. 756/1355. godine. Kao autori ovoga komentara u većini izvora (Ḥ.Ḫ. I, 898; Köprülü I, 1453 i 542,6; TÜYATOK III/07, 1998; Dobrača I, str. 8) se spominje gore navedeni as-Samarqandī. Međutim, u nekim izvorima (Ahlwardt IV, 5310; Dobrača I, str. 238; Fajić V, 3349,4) se kao autor navodi i 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474. godine.

Početak (fol.94a):

الحمد لله الذي خص الإنسان بمعرفة أوضاع الكلام و مبانيه و جعل الحروف أصول الكلمة و ظروف معانيه ...

Kraj (fol.104b):

... فلا يكون جزئيا بخلاف زيد فإنه جزئي بوضعه لذلك الشخص و كذا الحال في مثل هذه الصورة و الحمد لله على إتمامه ... تمت بعون الله تعالى

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 94a - 104b; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo nasḫī. Kustode. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 898; Köprülü I, 1453 i III, 542,6; TÜYATOK III/07, 1998; Dobrača I, str. 8 i str. 238; Ahlwardt IV, 5310; Fajić V, 3349,4; Kaḥḥāla VII, 227; GAL S II, 288.

3746 R 1068

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب

(الباب الأول)

TUḤFA AL-ẒARĪB FĪ AL-KALĀM 'ALĀ MUĠNĪ AL-LABĪB

(al-bāb al-awwal)

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī,
763/1362 - 827/1424

Ovo je prvi tom drugog komentara Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb* od istoga autora a koji je napisao nakon što je otputovao u Indiju poslije završenih studija na al-Azharu u Kairu (H. Ḫ. II, 1752).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي منح من لسان العرب الأيادي الحسنة، و جعله كنز الفصاحة فهو مغني اللبيب عن سواه في الألسنة ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني محمد بن أبي بكر المخزومي الدماميني ... (fol.3b) و سميته **تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب** ...

Prepisao Muḥammad b. 'Abdurraḥmān u prvoj dekadi mjeseca ṣafara 1031/1621. godine u Istanbulu (bilješka u drugom tomu, 3744, fol. 216a).

Fol. 291; 205 x 140; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa قال - أقول ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je bio u posjedu al-ḥāğğ Muṣṭafā al-Qāḍī.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II. 1752; Ahlwardt VI, 6727; A. M. II. 185; GAL G II. 23; GAL S II. 17; aẓ-Ẓāhiriyya 78; Bagdad, Awqāf III. str. 272; Loebenstein 2452.

3747 R 2346

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب

(الباب الثاني)

TUḤFA AL-ĠARĪB FĪ AL-KALĀM 'ALĀ MUĠNĪ AL-LABĪB
(al-bāb al-at-tānī)

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī, 763/1362 - 827/1424

Drugi tom drugog komentara Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb.*

Početak (fol. 1b):

قال المصنف رحمه الله تعالى الباب الثاني في تفسير الجملة و ذكر أقسامها و أحكامها أقول الباب مبتدأ و الثاني صفة له و في تفسير الجملة خبر ...

Kraj (fol.285-6):

... و ليكن إنفصالي في الكلام في الشرح على هذا الوجه الحسن و لنكف القلم عن شوطه فقد أطلت له الرشي هذا و أنا من أهل التقصير فما لي و للطويل . و الله المسؤول أن يمنّ بحسن الخاتمة ...

Prepisao Muḥammad b. 'Abdurraḥmān u prvoj dekadi mjeseca ṣafara 1031/1621. godine u Carigradu. (bilješka na fol. 216a).

Fol. 286; 205 x 140; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo nasḫī-ta'līq. Komentar tipa قال - أقول ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je nakada bio u posjedu al-ḥāġġ Muṣṭafā al-Qāḍī.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II. 1752; Ahlwardt VI, 6727; A. M. II. 185; GAL G II. 23; GAL S II. 17; aẓ-Ẓāhiriyya 78; Bagdad, Awqāf III. str. 272.

3748 R 361

المنصف من الكلام على مغني ابن هشام

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM 'ALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muhammad b. Muhammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Komentar Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb* u kojemu autor, kako sam u uvodnom dijelu ističe, želi da da riješi jezičke primjere i stihove u osnovnom djelu i rastumači probleme koje prethodni komentatori ovoga djela nisu učinili (Ḥ. Ḫ. II. 1752).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خص كتابه بعقد المعارضة و بالإعجاز و جعله تبيانًا لكل شيء، فهو مغني اللبيب بالحقيقة لا بطريق المجاز ... أما بعد فقد نظرت عند أقرآني لمغني اللبيب عن كتب الأعاريب ... فسألني بعض الأصحاب أن أقيد ذلك بكتاب و أن أضمّ إليه حل الشواهد و الأبيات ... فأجبت مطلوبه و حققت مرغوبه ... و سميته **بالمنصف من الكلام على مغني ابن هشام** ...

Kraj (fol.293b):

... و قد مرّ ذلك بعني في آخر القاعدة الأولى و الحمد لله على التمام و على نعمه تعظاء...

Prepisao Ğamāluddīn b. Muḥammad b. Baktūn (?) (bilješka na fol.293b).

Fol. 293 paginirana lista; 270 x 180; 33 redka; (tekst 205 x 130). Papir deblji, glat, stariji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Ponegdje ostale bjeline za قوله. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu (bilješka na fol.1a).

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-ḥāġġ Aḥmad-efendī (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II. 1752; A. M. I. 132; aẓ-Ẓāhiriyya, 500; TÜYATOK 34/IV, 897.

3749 R 1391

المنصف من الكلام على مغني ابن هشام

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM ʻALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-ʻAbbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3748.

Prepisao nepoznati prepisivač 10. ǧumād-āḫira 1107/1696. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 331b).

Fol. 331; 220 x 155; 23-25 redaka; (tekst 175 x 105). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, izuzetno lijep. Rukopis se nalazi u futroli od kartonskih korica i kožnog hrbata. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

3750 R 474

شرح شواهد مغني اللبيب

ŠARḤ ŠAWĀHID MUĠNĪ AL-LABĪB

جلال الدين أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد السيوطي

Ǧalāluddīn Abū al-Faḍl ʻAbdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī, 849/1445 - 911/1505

Kometar jezičkih primjera iz Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb ʻan kutub al-aʻārīb*.

Početak (fol.1a):

Nedostaje nekoliko listova na početku rukopisa. Prva dva lista, takođe, oštećena tako da je tekst na početku teško čitljiv.

Kraj (fol. 384a): Djelo nije kompletno do kraja.

... و طبقات الشعراء، و طبقات النحاة و شرح أبيات الإيضاح و شرح أبيات الكتاب للنحاس و شرح أبيات الإصلاح و شرح أبيات كتاب الزمخشري و تذكرة أبي علي و تذكرة أثير الدين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 384; 270 x 180; 35 redaka; (tekst 200 x 105). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Na početku i na kraju rukopisa ima oštećenih kao i nekoliko volantnih listova. Od poveza ostala samo posljenja korica od kože sa utisnutom rozetom ali je i ona odvojena od poveza. Pismo nasḫī. Navođeni primjeri ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prerezu rukopisa napisan naziv djela شرح الشواهد للمغني

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1753; Ahlwardt VI, 6729; az-Ẓāhiriyya 298

3751 R 3916

شرح شذور الذهب في معرفة كلام العرب

ŠARḤ ŠUḎŪR AḎ-ḎAHAB FĪ MAʻRIFA KALĀM AL-ʻARAB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Komentar na vlastito djelo *Šuḏūr aḏ-ḏahab* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قال سيدنا شيخنا الشيخ الإمام العالم العامل ... جمال الدين أبو محمد عبد الله بن الشيخ جمال الدين يوسف بن أحمد بن عبدالله بن هشام الأنصاري ... أوله ما أقول إني أحمد الله تعالى ... أما بعد فهذا كتاب شرحت فيه مختصري المسمى بشذور الذهب في معرفة كلام العرب تممت به شواهده و جمعت فيه شوارده ...

Kraj (fol.93a):

... قد ذكرته في باب التمييز فلذلك اختصرت إعادته في هذا الموضع و الحمد لله على حسبه و قد أتيت على ما أردت إيراده في شرح هذه المقدمة و لله سبحانه الحمد و المنة ...

Prepisao ʻAbdulqādir b. Aḥmad b. Ḥasan al-Ḥanafī (bilješka na kraju djela, fol.93a).

Fol. 93 paginiranih listova; 215 x 150; 27 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zleno platno. Pismo nasḫī-taʻlīq. Tekst osnovnog djela citiran sa قلت i nadvučen crvenom linijom a komentar sa أقول. Kustode. Na fol. 93b napisan sadržaj djela.

Vlasnik rukopisa je bio ʻAbdulqādir b. Aḥmad (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1029; Ahlwardt VI, 6732; az-Ẓāhiriyya 291.

3752 R 3986

الخلاصة الألفية

AL- ḤULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Djelo u kojemu je na izuzetno sistematičan način obrađena gramatika arapskog jezika. S obzirom da je napisana u hiljadu stihova više je poznata kao *Alfiyya Ibn Mālik* (ألفية ابن مالك) od svog izvornog naziva *al-Ḫulāṣa al-alfiyya*.

Početak (fol.1b):

قال محمد هو ابن مالك   أحمد ربي الله خير مالك
مصليًا على الرسول المصطفى   و آله المستكملين الشرفا ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم   و اسم و فعل ثم حرف الكلم ...

Kraj (fol.43a):

... و آله الغُرِّ الكرامِ البررة   و صحبه المنتخبين الخِيرة
تمت الخلاصة بحمد الله و عونه و حسن توفيقه و الحمد لله وحده و صلي الله و سلم علي محمد الذي لا نبي بعده و آله و صحبه الكرام إلى يوم الزحام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 205 x 155; 13 redaka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫ*, krupniji i mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova i obrubljeni sa dvije crvene linije. Tekst djela obrubljen, također, sa dvije crvene linije. Kustode.

Bivši vlasnik 'Alī 'Abduhu Muḥammad (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista). Na istome listu još nekoliko izreka i stihova. Na fol. 1a napisan naziv djela i ime autora a ispod još sedam stihova hvalospjeva djelu.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 151; Ahlwardt VI, 6633; GAL G I, 298 i S I, 522; az-Ẓāhiriyya 179.

3753 R 632

الخلاصة الألفية

AL- ḤULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76; 240 x 140; 7 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, vlagom oštećen. Povez nov, kartonski sa zalijepljenim kožnim koricama i utisnutom rozetom na posljednjoj korici. Pismo *ta'līq*, lijep i krupniji, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3754 R 2565

الخلاصة الألفية

AL- ḤULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37; 200 x 135; 15 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimični vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

3755 R 6725

الخلاصة الألفية

AL- ḤULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī potomak glavnog vaiza Benlī Muṣṭafā-efendīje u prvoj dekadi mjeseca ḏū al-qa'da 1150/1738. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 61b) .

Fol. 61paginiranih listova; 220 x 140; 9 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žut, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*, lijep i vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani i uokvireni crvenom linijom. Tekst djela na prve dvije stranice zajedno sa marginama uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljenom tranjim crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep unvan sa preovlađavajućom zlatnom bojom. Kustode. Na prva dva zaštitna lista nalazi se sadržaj djela.

3756 R 6735

الخلاصة الألفية

AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad 29. rağaba 1103/1692. godine u gradu Dijarbakiru (bilješka na kraju djela u stihu napisana, fol. 50a).

Fol. 50; 175 x 110; 11 redaka; (tekst 135 x 75). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī* vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3757,1 R 2684, I

الخلاصة الألفية

AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak 26. ḏū al-qa'da 1036/ 1627. godine u Meki (bilješka na kraju djela, 155. str.).

Fol. str. 1 - 155; 175 x 115; 7 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Hrbat naknadno platnom popravljan. Pismo *nasḫī*, lijep i vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Aḥmad b. as-Sayyid 'Alawī al-Ḥusaynī (fol. 1a).

3757,2 R 2684, II

لامية ابن مالك

LĀMIYYA IBN MĀLIK

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Morfološko djelo u kojemu autor u obliku stiha sa završetkom na slovo *lām* (حرف اللام) donosi paradigme glagola u arapskom jeziku.

Početak (str.159):

الحمد لله لا أبغي به بدلاً – حمداً يبلغ من رضوانه الأملا

ثم الصلوة على خير الورى و على ساداتنا آله و صحبه ...

Kraj (str.170):

... و إن يسّر لي سعياً أكون به مستبشراً امنًا لا يسرا وجلا

Prepisao Muṣṭafā b. Tāğuddīn Iliyās 1251/1835-36 (bilješka u kolofonu djela,).

Str. 159 - 170; 9 redaka; (tekst 125 x 80). Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijepo ispisan. Naslovi poglavlja u posebnom redu crvenom tintom ispisani. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1536; Ahlwardt VI, 6661 i 6662; GAL G I, 300 i S I, 526.

3758 R 718

أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك

AWḌAḤ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Djelo je autor nazvao *Awḍaḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik* (أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك) ali je ono kasnije postalo poznati po drugom naslovu *Tawḍīḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik* (توضيح المسالك إلى ألفية ابن مالك) tako da se u izvorima navode često oba naziva (Ḥ. Ḫ. I, 154; Ahlwardt VI, 6639) ili samo prvi naslov (aẓ-Ẓāhiriyya, 61; TÜYATOK V/07,1680 i 3549). Na fol. 1a našega rukopisa krupnim slovima ispianim crvenom tintom napisan je naziv djela kao كتاب التوضيح فى شرح ألفية ابن مالك رحمه الله .

Početak (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام الأتمان الأكملان على سيدنا محمد خاتم النبيين ...
قال سيدنا و شيخنا ... أبو محمد عبد الله جمال الدين ابن الشيخ جمال الدين يوسف بن هشام الأنصاري ... فإن كتاب الخلاصة الألفية فى علم العربية نظم الإمام العلامة ... ابن مالك ...
كتاب صغير حجمًا و غزير علمًا ...(fol.2a) و **سميته أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك** و **بالله تعالى أعتصم** ...

Kraj (fol.131b):

... و قد يتفق الإدغام في غير ذلك شذوذاً لحت عينه والل السقاء في ضرورة كقوله الحمد لله العلي الأجلل الواسع الفضل الوهوب المجزل .

Prepisao ʻAbdulqāhir b. Muṣṭafā b. Ismāʻīl b. ابدغدي (?) u subotu prije podne, 21 šawwāla 780/1378. godine (bilješka na kraju djela, fol. 131b).

Fol. 131; 220 x 165; 15 redaka; (tekst 160 x 115). Papir žućkast, debljí, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*, većinom vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na više mjesta u rukopisu napisan naziv djela.

Vakuf Džino-zāde ʻAbdulbāqī-efendī (bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 154; A.M. I, 465; Ahlwardt VI, 6639; aẓ-Ẓāhiriyya 61.

3759 R 1402

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn ʻAbdullah b. ʻAbdurraḥmān Ibn ʻAqīl, 698/1298 - 769/1367

Početak (fol.1b):

قال محمد هو ابن مالك   أحمد ربي الله خير مالك ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم   واسم و فعل ثم حرف الكلم ...

الكلام مصطلح عليه عند النحاة عبارة عن اللفظ المفيد فائدة يحسن السكوت عليها فاللفظ جنس يشمل الكلام و الكلمة و الكلم ...

Kraj (fol.175a):

... سيأتي وجهه الذي عليه فإنهم التزموا إدغامه و الله سبحانه و تعالى أعلم
... و آله الغرّ الكرام البررة   و صحبه المنتخبين الخيرة
تم شرح ابن عقيل المبارك على ألفية ابن مالك ...

Prepisao ʻAlī b. Aḥmad b. Salīm al-Qusaybī u nedjelju 29. rabīʻ al-awwala 1094/1683. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 175).

Fol. 175; 205 150; 21 red; (tekst 145 x 83). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnici Aḥmad Fawzī i Muṣṭafā b. Fawzī Aḥmad-efendī (bilješke na fol. 1a). Na fol. 175b tri stiha na arapskom jeziku sa gramatičkom analizom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6642; Loebenstein 2451; aẓ-Ẓāhiriyya 257

3760 R 1536

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Prepisao Nūḥ b. Ḥusayn al-Qasṭamūnī u prvoj dekadi ḏū al-ḥiğğa 1065/1655. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 369).

Fol. 369 paginiranih listova; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom a vokali crvenom. Kustode.

Vlasnici rukopisa su bili 'Abdurraḥmān, sluga sultanskog harema, zatim al-ḥāğğ Muṣṭafā kao i Ṣāliḥ (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3761 R 3912

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Prepisao 'Īsā as-Salafī 1124/1712. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 226a).

Fol. 226 paginiranih listova; 210 x 150; 19 redaka; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez nov, tvrd, platneni sa sa starom kartonskom klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djea napisan crvenom tinom a vokali crnom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Aḥmad b. Muḥammad (bilješka na fol. 1a). Na istoj stranici napisani naslov djela i ime autora i jedan stih iz gramatike.

3762 R 1841

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Rukopis krnjav na početku i na kraju. Na početku nedostaju dva do tri lista a na kraju djelo prepisano do poglavlja الإمالة. Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 142; 205 x 145; 17 redaka; (tekst 155 11). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djea napisan crvenom tinom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Ime bivšega vlasnika namjerno zamrljano ali se vidi da je bio muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi. Vjerovatno muderris Aḥmad b. Muṣṭafā.

3763 R 4028

فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد

FARĀ'ID AL-QALĀ'ID FĪ MUḪTAṢAR ŠARḤ AŠ-ŠAWĀHID

أبو محمد محمود بن أحمد العيني

Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī, 762/1361 - 855/1451

Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī (762/1361 - 855/1451) je napisao dva djela komentara citiranih primjera u kometarima djela *al-Ḫulāṣa - Alfiyya Ibn Mālik*. U prvome djelu koje je nazvao *al-Maqāṣid an-naḥwiyya fī šar šawāhid šurūḥ al-alfiyya* a koje je napisano u dva toma autor je obradio primjere iz večine kometara navedenog djela (Ḥ.Ḫ. I, 154). Zbog toga je ovo djelo poznato i kao *aš-Šawāhid al-kubrā*. Drugo djelo *Farā'id al-qalā'id fī muḫtaṣar šarḥ aš-šawāhid* predstavlja sažetak prvoga djela i poznato je još kao *aš-Šawāhid aṣ-ṣugrā*. Prema izvorima nama dostupnim teško je utvrditi o kojemu se ovdje djelu radi. Tako bi naprimjer prema jednome izvoru (aẓ-Ẓāhiriyya, 491) ovo bilo djelo المقاصد النحوية في شرح شواهد شروح الألفية, dok bi prema drugome izvoru (Wagner 275) trebalo biti djelo فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد kako stoji napisano i na fol. 1a.

Početak (fol.1b):

حمدا ناصعا صافيا شرحا شعلعا و شكرا هاميا ساميا ... و بعد فإن عافي رحمة ربه الغني أبا محمد محمود بن أحمد العيني ... يقول جلة من الأذكياء و خلة من الابا ...

Kraj (fol.235b):

... **الحمد لله العلي الأجلل الواهب الفضل الوهوب المجزل** قال أبو النجم العجلي و الشاهد في الأجلل حيث لم يدغم مع الموجب للضرورة و الوهوب مبالغة واهب و المجزل من أجزل إذا أعطى عطاء كثيرا و الحمد لله وحده. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.,

Fol. 235 paginiranih listova; 205 x 155; 19 redaka; (tekst 160 x 100). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nashī*. Komentirani tekst ispisan crvenom tintom. Kustode. Na prva tri zaštitna lista napisan sadržaj djela.

'Abduhu 'Abdulbāqī al-'Ilmī postao je vlasnik ovoga rukopisa 1128/ 1716. godine (bilješka i pečat na fol. 1a), dok je rukopis bio u vlasništvu i Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḫalīl Mūku-zāde (?) iz Mostara (bilješka na "a" strani prvog zaštitnog lista).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 154 i II, 1066; Ahlwardt VI, 6647; GAL G I, 298; az-Zahiriyya 386 i 491; Wagner 275.

3764 R 1099

شرح شواهد ابن عقيل على ألفية ابن مالك

ŠARḤ ŠAWĀHID IBN 'AQĪL 'ALĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

عبد المنعم بن عبد الرحمن بن عبد المنعم بن أحمد بن محمد البكري الجرجاني

'Abdulmun'im b. 'Abdurraḥmān b. 'Abdulmun'im b. Aḥmad b. Muḥammad al-Bakrī al-Ğurğānī, um.1195/1781

Komentar jezičkih primjera navedenih u Ibn 'Aqīlovu komentaru djela *Alfiyya Ibn Mālik*.

Početak (fol.1b):

خود يغطّي الفراغ منه المؤتزر . لو عصر منها البان و المك إنعصر قوله خود أيْ جارية ناعمة البدن و الجمع خودو ...

Kraj (fol. 66b)

... و صلوة مفعول و مضاف إلى الخمس و غير حال من فاعل تركت و مضاف إلى معلوم و المعنى واضح .

Prepisao Ḥusayn b. Ḥamza b. Naṣūḥ, bez godine prepisa.

Fol. 1b - 66b; 210 x 150; 23 redka; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav i vlagom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa

kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 67a - 68b nalazi se početak djela الفقه الأكبر koje je napisao Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfa, um. 150/767. godine.

U posjed rukopisa kupovinom došao Dāg-zāde 'Alī-aga oglu Sāliḥ-beg 1193/1779. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice.

Vlasnik rukopisa je nekada bio i Yaḥyā b. Zakariyyā, kao i 'Abdullah b. ... (?) (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg od 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol. 1a).

Izv.: GAL S II, 439; Kairo m, II 46.

3765 R 726

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Komentar Ibn Mālikova djela *al-Ḫulāṣa al-Alfiyya*, odnosno *Alfiyya ibn Mālik* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أما بعد حمد الله على ما منح من أسباب البيان ... فهذا شرح لطيف بديع على ألفية ابن مالك مهذب المقاصد واضح المسالك ... و قد لقبته **بمنهج المسالك إلى ألفية ابن مالك** ...

Kraj (fol.302b):

و آله الغرّ الكرام البررة و صحبه المنتخبين الخيرة

الحمد لله أولا و آخرا باطنا و ظاهرا و صلى الله على سيدنا محمد سيد المرسلين و على آله و أصحابه أجمعين. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 302; 210 x 145; 25 redaka; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo kombinacija *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela pisane rukom prepisivača. Na fol. 1a napisan naslov djela.

Bivši vlasnik Ibrāhīm al-ḥāğğ Muḥammad-āġā-zāde (Muhamedagić, bilješka na fol. 1a).

Vakuf al-ḥāğğ Memiš-aġa Qāsim-aġā-zāde (Kasumagić, bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6660/29.

3766 R 3433

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3765.

Prepis završio Aḥmad b. Nāṣiruddīn b. 'Alī Baqā'ī-zāde (?) u petak kurban bajramske noći mjeseca ḏū al-ḥiğğa 1116/1705 u Sumaysāṭiyya medresi u Damasku (bilješka na kraju djela, fol. 290b). Na istoj kao i slijedećoj stranici lične bilješke prepisivača.

Fol. 290; 210 x 145; 29 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom lnijom. Kustode. Na marginama rjđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a napisani naslov i autor djela. Na istoj stranici bilješka vlasnika, odnosno prepisivača, da je ovo djelo prepisao za sebe. Drugi bivši vlasnik kadija al-ḥāğğ Muṣṭafā. Na četvrtom zaštitnom listu napisan sadržaj djela.

3767 R 4055

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3765.

Prepisao nepoznati prepisivač 6. ğumād al-ūlā 1183/1769. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 403a).

Fol. 403 paginiranih listova; 215 x 150; 25 redaka; (tekst 170 x 100). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa klapnom, presvučen platnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama i naknadno ubačenim listićima ispisane bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prva dva zaštitna lista napisan sadržaj djela. Na fol. 1a naslov djela.

Rukopis uvakufio 'Alī Gālib-paša (Stočević) za svoju tekiju u Mostaru 1258/1842. godine (bilješka na fol. 1a).

3768 R 2334

النهجة المرضية في شرح الألفية

AN-NAHĞA AL-MARḌIYYA FĪ ŠARḤ AL-ALFIYYA

جلال الدين أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد السيوطي

Ğalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī, 849/1445 - 911/1505

Komentar Ibn Mālikova djela *al-Ḫulāsa al-Alfiyya*, odnosno *Alfiyya Ibn Mālik* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أحمدك اللهم على نعمك و آلائك و أصلي و أسلم على محمد خاتم أنبيائك ... هذا شرح لطيف مزجته بألفية ابن مالك مهذب المقاصد واضح المسالك ... **سميته بالنهجة المرضية في شرح الألفية** ...

Kraj (fol.96a):

(fol. 95b) ... الخيرة بفتح الياء و يجوز التسكين كما في الصحاح قال و هو الإسم من قولك اختاره الله يقال فلان خيرة الله من خلقه و قد منّ الله تعالى بإكمال هذا الشرح ... (fol.96a) ما أوتي عالم علما إلا و هو شاب فالحمد لله الذي هدانا ... لقد جاءت رسل ربنا بالحق اللهم صل على سيدنا محمد عبدك و رسولك ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. U kolofonu djela prepisivač ističe da je ovaj rukopis prepisao iz rukopisa koji je prepisan iz autografa.

Fol. 96; 205 x 150; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo

nashī-ta'līq, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 2a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I. 152; Ahlwardt VI. 6653; Wagner 277; az-Ẓāhiriyya 541.

3769 R 2972

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika namijenjeno uglavnom početnicima u učenju arapskog jezika koje je autor napisao za vrijeme boravka u Meki. Djelo je kasnije mnogo komentarisano od više autora.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم عليه. أما بعد قال الشيخ الإمام النحوي أبو عبد الله محمد بن أحمد داود الصنهاجي رحمة الله عليه. الكلام هو اللفظ المركب المفيد بالوضع و أقسامه ثلاثة اسم و فعل و حرف جاء لمعنى فالإسم يعرف بالخفض و التنوين ...

Kraj (fol.18a):

... و ما يقدر بمن فالذي يقدر باللام نحو قولك غلامُ زيد و الذي يقدر بمن نحو ثوبُ خزٍّ و بابُ ساجٍ و خاتمُ حديدٍ .

Prepisao izvjesni as-Sarāyī (iz Sarajeva), pisar 1145/1732. godine (bilješka na kraju djela, fol. 18a).

Fol. 18; 175 x 110; 9 redaka; (tekst 130 x 58). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski, tanji. Pismo *nashī*, veoma lijep, krupniji, mjestimično vokaliziran. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijm. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije deblje linije zlatne boje i dvije crne tanke sa lijepo urađenim unvanom na početku djela. Ostali dio teksta djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Uvakufio za Sīm-zāde medresu munla Wirğānī (ويرجانى) Muhammed-efendī 1256/1840. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1b).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II. 1796; Ahlwardt VI. *6669*; Flügel I. 174; Kaḥḥala XI. 215; az-Ẓāhiriyya [illegible]

3770 R 4957

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1184/1770-71. godine (bilješka na kraju djela, fol. 12b).

Fol. 12; 170 x 110; 11 redaka; (tekst 135 x 70). Papi tamnobijel, srednje debljine. povez mekši. kartonski. malo oštećen. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 12b 14a veća bilješka na turskom jeziku o osnovnim gramatičkim pravilima za studente arapskog jezika.

3771 R 2345

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač poslije ikindije 26. rabī' al-āḫıra 1072/1661. godine.

Fol. 5; 200 x 150; 21 red; (tekst 155 x 105). Papir žućkast. srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*. Kustode.

Na prvoj stranici napisan lanac (sened) učenjaka do autora ovoga djela. Na posljednjim zaštitnim listovima raznovrsne bilješke: hadisi, šeriatska pitanja, izreke, tabele sa nazivima mjeseci i glagolske paradigme.

3772,1 R 6603, I

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6b; 195 x 105; 17 redaka; (tekst 135 x 50). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep, sitniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3772,2 R 6603, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 8b - 19a; 17 redaka; (tekst 135 x 50). Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep, sitniji. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3773,1 R 5286, I

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao Muṣṭafā b. Ismā'īl u trećoj dekadi ğumād al-ūlā 1136/1724 godine (bilješka u kolofonu i na margini na fol. 12a).

Fol. 1b - 12a; 210 x 135; 11 redaka; (tekst 130 x 63). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3773,2 R 5286, II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Kraće djelo o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol.13b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على محمد و آله أجمعين. و بعد فاعلم أنه لا بد لكل طالب معرفة الإعراب من معرفة مائة شيء، ستون منها تسمى عاملاً و ثلاثون منها تسمى معمولاً و عشرة منها تسمى عملاً و إعرابًا ...

Kraj (fol.19a-b):

... إن لم يظهر و لم يقدر في آخره يسمى محليًا نحو توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهته. تم

Prepisao 'Abdullah an-Nazarī b. al-ḥāğğ Aḥmad al-Gazganī al-Būrakī (الغزغاري البوركي) 1201/1786-87. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 19b).

Fol. 13b - 19b; 15 redaka; (tekst 170 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno suhom olovkom ispisane.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; Köprülü III, 556,2; az-Ẓāhiriyya 360.

3774 R 2998

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو زيد عبد الرحمن بن علي بن صالح المكودي
Abū Zayd ʻAbdurraḥmān b. ʻAlī b. Ṣāliḥ al-Mukawwadī,
um. 807/1405

Komentar Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قال شيخنا النحوي الأستاذ أبو زيد عبد الرحمن ابن علي المكودي ... الحمد لله الذي نوّر قلوبنا بمعرفة الأدب و شرح صدورنا لفهم أسرار لسان العرب ...

Kraj (fol.57a):

... و ذكر أبو منصور الجواليقي عن أبي هلال عن قوم أنه فارسي معرب و الله تعالى أعلم...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59; 155 x 110; 11redaka; (tekst 95 x 55). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela autor navodi sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 57b - 59b dženazeska dova a na fol. 59b i 60a raznovrsne bilješke iz jezika i definicije nekih gramatičkih termina.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḥ. II, 1796; Ahlwardt VI, 6696/1; az-Ẓāhiriyya 235.

3775 R 825

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Komentar Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

يقول العبد الفقير إلى مولاه الغني خالد ابن عبد الله الأزهري عامله الله بلطفه الخفي ... الحمد لله رافع مقام المتصبين لنفع العبيد الخافضين جناحهم للمستفيدين الجازمين ... و بعد فهذا شرح لطيف على ألفاظ الآجرومية في أصول علم العربية ينتفع به المبتدي و لا يحتاج إليه المنتهي ... الكلام في اصطلاح النحويين هو اللفظ ...

Kraj (fol.24b):

... و ما أشبه ذلك من أمثلة القسمين الأولين أو الثلاثة و أما تابع المخفوض فقد تقدم في المرفوعات فليراجع جميع ذلك و هذا آخر الكلام على ما ذكرناه على هذه المقدمة و نسأل الله...

Prepisao Ḥiğāzī b. Manṣūr b. ʻAlī 1062/1651-52. godine.

Fol. 24; 200 x 145; 21 red; (tekst 150 x 95). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama, oštećen, ali je tekst sačuvan i čitljiv. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Bivši vlasnik kadija, Ibrahīm b. al-hāğğ Mustafā (bilješka i pečat na prvoj stranici) Na prvoj stranici se nalazi još i nekoliko hadisa, izreka halife Omera o učenju arapskog jezika i još neke sitnije bilješke.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḥ. 1796-98; A. M. I. 343; Ahlwardt VI, 6674; az-Ẓāhiriyya 229.

3776 R 3938

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50; 200 x 150; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijeo, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nashī*, krupniji. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3777 R 555

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 20; 225 x 16; 25 redaka; (tekst 180 x 120). Papir žućkast, tanji, vlagom oštećen ali je tekst čitljiv. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela prepisan crvenom tintom. Kustode. Na nekiliko prvih listove bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Ṣāliḥ 'Izzat-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta).

3778,1 R 2988, I

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisao Aḥmad Zihnī 12. rağaba 1171/1758. godine. (bilješka na kraju djela, fol. 43a).

Fol. 1b - 43a, listovi paginirani; 160 x 110; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama.

Uvakufio al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendī za Sīm-zāde (Đumišića) medresu 1206/1791. godine (bilješka na prvoj stranici sa pečatom, fol. 1a).

3778,2 R 2988, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA'ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao Aḥmad Zihnī 17. rağaba 1171/1758. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a).

Fol. 43b - 76a, paginirani listovi; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6790, GAL, S II, 657 21c i G II, 441 21c; Köprülü III, 595,2; TÜYATOK V/07, 3726; Kıbrıs 702.

3778,3 R 2988, III

رسالة في آداب البحث

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṬ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī,
740/1339 - 816/1413

Djelo iz disputacije.

Početak (fol.76b):

لك الحمد و المنة و على نبيك الصلاة و التحية إذا قلت بكلام إن كنت ناقلاً فليتطلب الصحة أي نطلب صحة النقل فعليك بتصحيحه بأي طريق يمكن أو مدعيًا فالدليل أي فليطلب الدليل على تلك الدعوى ...

Kraj (fol. 78a):

الدليل المناقض أو المعارض و السائل المانع أولاً ثم يُدعى التخلف ثم يدعى الخلاف ثم : إن الكلام ففي الفؤاد - و إنما جعل الكلام على الفؤاد دليلاً ...

Prepisao Aḥmad Zihnī 21. dū al-ḥiğğa 1171/1758. godine. (bilješka na kraju djela, fol. 78a).

Fol. 76b - 78a; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Izv.: Ahlwardt IV, 5295. Ostali izvori (TÜYATOK II/07, 679-686 i III/07, 2305-2310; Köprülü I, 1451,1) navode drugo djelo kao komentar ovoga al-Īǧījeva djela iz disputacije. Vjerovatno da je jedno od ova dva djela glosa na komentar navedenog djela.

3779,1 R 1219, I

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. ʿAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 210 x 125; 20 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama rijeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3779,2 R 1219, II

روضات الجنات في أصول الإعتقادات

RAWḌĀT AL-ĞANNĀT FĪ UṢŪL AL-IʿTIQĀDĀT

حسن كافي الأقحصاري

Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī, um. 1025/1616

Djelo iz islamske dogmatike.

Početak (fol.43b):

الحمد لله الذي هدانا للعلم و الإيمان و نهانا عن الكفر و العصيان ... و بعد فلما كان الإيمان أول ما يجب على الإنسان ...

Kraj (fol.54a):

... و بالله العصمة و التوفيق و بيده أزمّة التحقيق و له الحمد على الإختتام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 54; 21 red; (tekst 150 x 60). Pismo *taʿlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: H. Šabanović, 182; GAL II, 443,1; Dobrača I, str. 74; Fajić III, 2356/b.

3780 R 1583

الجوهرة المرضية على الآجرومية

AL-ĞAWHARA AL-MARḌIYYA ʿALĀ ĀĞURRŪMIYYA

كريم الدين بن محمود بن جمال الدين الحيمي الخليل

Karīmuddīn b. Muḥmūd b. Ğamāluddīn al-Ḥīmī al-Ḫalīl, um. (?)

Komentar djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika. Djelo nismo mogli pronaći u nama dostupnim izvorima. Prije početka djela krupnim slovima i crvenom tintom napisano: شرح جوهرة المرضية على آجرومية kao i هذا كتاب شرح آجرومية.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع من نحى نحوه على منصّة الإكرام و أعلى حزبهم بين الأفاضيل فهم الأكابر في كل مقام و جعلهم أئمة الفضلى فيهم المعربون بأفصح لسان و كلام و الصلوة و السلام ... و بعد يقول العبد الفقير إلى الله الغني عن كل ما سواه كريم الدين ابن محمود ابن جمال الدين الحيمي الخليل الحنفي عامله الله ... لما رأيت الهمم مائلة الى علم العربية و به يتوصل المرء إلى تحصيل ما يروم تحصيله من غيره من العلوم أردت أن أجعل شرحًا في علم العربية على متن الآجرومية ...

Kraj (fol.99b):

... باب ساج و خاتم حديد فإن الخز و هو نوع من الحرير جنس للمضاف و هو الثوب و الساج ... و إنما لم يقل خاتم كتابة بل مثل بخاتم حديد تفاؤلاً بأن الله ينفع مقدمه لقوله تعالى «و أنزلنا الحديد فيه بأس شديد و منافع للناس» و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب و منه المغفرة و الثواب . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 99; 205 x 140; 17 redaka; (tekst 160 x 100). Papir bijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i uglovima korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf ʿAbdulbāqī-efendī Ğino-zāde (Džinić, bilješka sa pečatom na fol. 1a).

3781,1 R 4040, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30a; 170 x 105; 11 redaka; (tekst 125 x60). Papir bijel, deblji sa nekoliko izmiješanih žutih i smeđih, tanjih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, odvojen od rukopisa. Pismo *nashī*. Brojevi i počeci poglavlja kao i tekst osnovnog djela napisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe sitnije bilješke.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3781,2 R 4040, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāǧa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Tako Ḥ. Ḥ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka, da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Miṣbāḥ* komentar napisao i Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-suniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I, str. 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navede-

nim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. Jedino TÜTATOK (III/07, 1706) navodi da je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī Bursawī, um. 931/1524 autor ovoga komentara. U nekim rukopisima ovo se djelo dijeli na dva zasebna djela. Tako se prvo završava:

... و بعد بيان هذا المرصود لا بد لنا من شروع إلى المقصود،

a drugo počinje:

أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزوماً أكثريًا لا كليًا...

Tako se npr. u Katalogu rukopisa az-Zāhiriyya (24 i 25) ovo djelo navodi kao dva zasebna djela. Pogl. 3716,2 i 3723,4.

Početak (fol.31b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جاهٌ و لا يحصي عدد نعمه عادٌ ... أما بعد فهذه أوراق لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرائب المفتاح ...

Kraj (fol.100b):

... لكن ينفع ذلك بالإستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية فهو الخامس بالإستقراء لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئاً آخر غير الخامس

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31 - 100b; 11 redaka; (tekst 125 x60). Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe sitnije bilješke.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3747-50; Köprülü III, 590,1; az-Zāhiriyya 24 i 573; Flügel I, 160.

3782 R 3565

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 35; 210 x 150; 9 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Nekoliko bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem

zaštitnom listu nekoliko bilježaka iz jezika, nekoliko hadisa, bilješka o istihare namazu na turskom jeziku i neke dove.

Rukopis je poklon Enisa Muftića iz Banja Luke za Gazi Husrev-begovu biblioteku 28.10.1950. godine (bilješka na fol. 1a).

3783 R 6682

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34; 215 x 150; 11 redaka; (tekst 140 x 53). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī-ta'lī*, lijep, razmaknutih redaka. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, pisane rukom prepisivača.

Vakuf Muṣṭafā Šawqī 1287/1870-71. godine (pečat na fol. 33b).

3784 R 6470

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31; 195 x 135; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno. Na posljednjim zaštitnim listovima više bilježaka iz jezika.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

3785 R 647

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14; 235 x 165; 17 redaka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tanji, kartonski. Pismo *ta'līq*. Kustode.

3786 R 3408

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepis završio Zāqī-zāde Ṣāliḥ al-'Ābidīn Istolčawī-zāde (iz Stoca) 24. rağaba 1212/1797. godine za vrijeme dok je bio u Sarajevu u Atmejdan medresi (bilješka na fol. 23b).

Fol. 23 paginiranih listova; 200 x 130; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir raznovrsne boje (tamnobijel, plavi, žut), srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom i uglovima korica. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve tri stranice uokviren sa tri tanje crne linije i običnim unvanom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3787,1 R 7145, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1244/1828-29. godine (bilješka na kraju djela, fol.16a).

Fol. 1b - 16a; 185 x 125; 15 redaka; (tekst 135 x 85). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kur'anski primjeri nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Defterdarević Sulejman-beg (bilješka na fol.1a).

3787,2 R 7145, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz sintakse arapskog jezika koje tretira uglavnom agense, pacijentise i glagolsku radnju.

Početak (fol.17b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة على محمد و آله أجمعين و بعد فهذه رسالة فيما يحتاج إليه كل معرب أشد الإحتياج و هو ثلاثة أشياء العامل و المعمول و العمل أي الإعراب فوجب ترتيبها على ثلاثة أبواب ...

Kraj (fol.48b):

... فإنه يجوز بناؤها على الفتح نحو لا رجل ظريف و إعرابها رفعًا و نصبًا نحو لا رجل ظريفٌ و ظريفًا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 17b - 48b; 15 redaka; (tekst 135 x 85). Pismo *nashī*. Brojevi i nazivi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

3788,1 R 952, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40b; 205 x 125; 9 redaka; (tekst 135 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*, krupniji i debljih linija. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Aḥmad (bilješka na unutarnjoj stranici prve korice).

Na fol. 1a stihovi na turskom jeziku.

Rukopis je poklon Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Muhameda-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva (pečat na unutarnjoj stranici prve korice).

3788,2 R 952, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 52b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3788,3 R 952, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 62b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3788,4 R 952, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 79a; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na prve dvije stranice mnogo bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3789,1 R 1821, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32a; 200 x 145; 9 redaka; (tekst 120 x 60), na posljednja tri lista 11 redaka (teksta 135 x 60). Papir tamnobije, deblji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Nekoliko listova od drugoga prepisivača. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-mullā Mūsā (fol. 1a).

3789,2 R 1821, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33b - 39b; 17 redaka; (tekst 135 x 60). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3790,1 R 5835, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao 'Abdullah b. Ša'bān u mjesecu muḥarramu 1111/1699. godine (biljška u kolofonu djela, fol. 27a).

Fol. 1b - 27a; 215 x 120; 9 redaka; (tekst 137 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klap-

nom. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik as-Sayyid Muḥammad Sa'īd (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3790,2 R 5835, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29b - 34b; 17 redaka; (tekst 153 x 68). Listovi oštećeni vlagom tako da se tinta razlila i na nekim mjestima tekst teško čitljiv. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3791,1 R 4671, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 24a; 200 x 115; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom zaštitnom listu razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3791,2 R 4671, II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Poznato i mnogo komentirano djelo iz arapske sintakse.

Početak (fol.25b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و هي اسم و فعل و حرف لأنها إما أن تدل على معنى في نفسها ...

Kraj (fol.70a:

... و المخففة تحذف للساكن و في الوقف فيرد ما حذف و المفتوح ما قبلها تقلب ألفا. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 25b - 70a; 11 redaka; (tekst 125 x 53). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Listovi malo nagorjeli od vatre i usljed vlage razlila se tinta što otežava čitanje teksta. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlineamo bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1370; Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557; az-Zāhiriyya 417; Zürich I, 32.

3791,3 R 4671, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 71b - 87a; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Listovi malo na-

gorjeli od vatre i usljed vlage razlila se tinta što otežava čitanje teksta. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3792,1 R 6677, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1183/1769-70. godine (bilješka na kraju djela, fol. 34b).

Fol. 1b - 34b; 210 x 130; 9 redaka; (tekst 145 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na prvome zaštitnom listu hadisi i druge bilješke.

U posjed rukopisa došao Nūrī Hasagić 1300/1883. godine (bilješka i pečat na a strani drugog zaštitnog lista).

3792,2 R 6677, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 28. ramaḍāna 1182/1768. godine.

Fol. 37b - 48b; 11 redaka; (tekst 135 x 60). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3792,3 R 6677, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurrahmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 49b - 58b; 11 redaka; (tekst 160 x 75). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3793,1 R 2965, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 16b; 165 x 120; 11 redaka; (Tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta).

3793,2 R 2965, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* iz sintakse arapskog jezika. Ḥ. Ḫ. (I, 124) navodi ime autora Muḥammad umjesto Maḥmūd.

Početak (fol.18b):

الحمد لله الذي رفع بدولة محمد كلمة الإسلام و نصب باسمه علومًا تهدي إلى فعل الجود و الإكرام ... أما بعد فيقول المفتقر ... محمود بن الشيخ إسماعيل بن عبدالله بن ميكائيل النحريري لما كان كتاب القواعد في النحو الذي صنفه ... ابن هشام سقى الله ثراه ... أردت أن أشرح على وفق ترتيبه و حل تركيبه بعد التماس طائفة مني ... **و سميته بتوضيح الإعراب في شرح قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol.81b.):

... و لا تعطف عليه عطف البيان كالمضمرات وكثير من المتقدمين يسمون الزايد صلة و بعضهم يسميه مؤكداً و في هذا القدر كفاية لمن تأمله. تم الكتاب

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18b - 81b; 19 redaka; (tekst 125 x 60). Pismo *nasḫī*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; Ahlwardt VI, 6715; Kabḥāla, 12/153; Loebenstein, 2460.

3794,1 R 2599, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23a; 190 x 120; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi malo oštećeni vlagom ali je tekst čitak. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Primjeri nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Samo u početku na nekiliko prvih listova na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3794,2 R 2599, II

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TASRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3723,6.

Prepisao nepoznati prepisivać 2. rağaba 1141/1728. godine. (bilješka na kraju djela, fol. 97b).

Fol. 24b - 97b; 9 redaka; (tekst 135 x 60). Pismo *nasḫī*, deblje i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3794,3 R 2599, III

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 100b - 143b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Nestali listovi dopisani od strane drugoga prepisivača. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela u prvoj polovini rukopisa uokviren crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke interlinearno i na marginama koje se odnose na tekst djela.

3795,1 R 313, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol.1b 24a; 260 x 145; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Papir u više boja, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela. Na prvim zaštitnim listovima (str. 4-10) razne bilješke, najviše iz jezika, zatim hadisi, dove, stihovi i neke izreke.

Bivši vlasnik Aḥmad (bilješka na fol. 11a).

Rukopis uvakufio Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde (Mutevelić) 1269/1852. godine za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

3795,2 R 313, II

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Uvod djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil (um. 684/1285) prvobitno je napisao opširan komentar na al-Muṭarrizījevo djelo *al-Miṣbāḥ* koji je nazvao *al-Miftāḥ*. Kasnije je napisao drugi komentar navedenog djela, što je, u stvari, sažetak prvobitnog kometara i nazvao ga *aḍ-Ḍaw' 'alā al-Miṣbāḥ*. Međutim, u većini rukopisa ovo djelo se nalazi bez uvoda tako da ga i većina izvora kao takvoga i registrira, dok se uvodni dio pod različitim nazivima kao npr. *Muqaddima aḍ-ḍaw'* (TÜYATOK V/07, 3664) ili *Ḫuṭba aḍ-ḍaw'* (Ḥ.Ḫ. II, 1708) ili, čak *Dībāğa aḍ-ḍaw'* (u komentarima ovoga uvoda, pogl. 3935,1) navodi kao zasebno djelo. Međutim, na nekim mjestima u pojedinim izvorima se navode i kao jedno, cjelovito djelo (Köprülü I,1496; TÜYATOK V/07, 3528 i 3531)

Početak (fol.28b):

إن أحق ما يترشح بذكره صدور الكتب و الدفاتر و يتوفر على نشره ألسنة البادي و الحاضر حمد الله تعالى...

Kraj uvoda (fol.30a):

... و الله ولي التوفيق و بتحقيق الأمنية حقيق و هو حسبي و نعم الوكيل ديباجة الكتاب المستطاب أبو المكارم المطرزي رحمة الله عليه .

Prepis završio nepoznati prepisivač 17. šawwāla 1087/1676. godine (biljška na kraju slijedećeg djela, fol. 150a).

Fol. 28b - 30a; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1708-09; TÜYATOK V/07, 3664.

3795,3 R 313, III

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Sažetak komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Opširnija verzija ovoga komentara koju je prije ovoga sažetka sačinio isti autor se zove *al-Miftāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol. 30b):

قوله **أما بعد حمد الله** أما: كلمة فيها معنى الشرط و لذلك كانت الفاء لازمة لها قال سيبويه قوله إما زيد فمنطلق معناه مهما يكن من شيء فزيد منطلق...قوله **جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام** وجه التشبيه بين الملح و النحو...

Kraj (fol.150a):

... (fol.149b) قوله **و قريب من هذا الإضمار على شريط التفسير**... نحو زيداً ضربت غلامه أي أهنت زيداً ضربت غلامه لأن إهانة المولى من لوازم ضرب الغلام و هذا **باب الإطناب** فيه مجال لكنه يفضي إلى الملال فاقتصرت على هذا القدر فليس الريّ عن التشاف.

Prepis završio nepoznati prepisivač 17. šawwāla 1087/1676. godine (biljška na kraju djela, fol. 150a).

Fol. 30b - 150a; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene i jednom debljom srebrnom linijom. Unvan sa preovlađujućom crvenom i srebrnom bojom i ispisanim nazivom djela. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela.

Izv.: H. H. 1708; A. M. II, 134; Ahlwardt VI, 6532; Flügel I, 164; GAL G II, 293 i S II, 514; Köprülü I, 1496; az-Zāhiriyya 582; TÜYATOK V/07, 3527-31.

3795,4 R 313, IV

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Pogl. 3781,2.

Početak (fol.152b):

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ و لا يحصى عدد نعمه عادّ ... اما بعد فهذه أوراق لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرائب المفتاح ...

Kraj (fol.179b):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء، لا بالعقل لأن العقل يجوّزه أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Prepisivač (isti kao kod prethodnih djela u zbirci) i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 152b - 179; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-50; Köprülü III, 590,1; az-Zāhiriyya 24, 573; Flügel I, 160.

3796,1 R 6665, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 21b; 205 x 140; 15 redaka; (tekst 133 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, malo oštećen vlagom. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, također oštećen. Pismo *nasḫ*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U prvoj polovini djela uvezana dva lista koja ne pripadaju ovome djelu.

Rukopis je iz Duvna a poklon je Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Emina Selimovskog iz Struge.

3796,2 R 6665, II

المختصر في النحو

AL-MUḤTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Kompendij iz arapske sintakse. Ovo je ujedno i posljednje djelo ovoga autora koje je napisao.

Početak (fol.22b):

لك الحمد و المنة يا ذا العظمة و العطية و على نبيك الصلوة و التحية و على آله ذوى النفوس الزكية أما بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني الباري إبراهيم بن الشيخ الحاج إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري .. إني بعد ما وجهت عنان الهمّة تلقاء التصنيف ... أردت أن أجمع في النحو مختصراً على القواعد المهمة مختصراً مرتبًا إياه على عدة فصول تسهيلاً للطالبين

الفصول: الأول في الكلمة و الكلام و أحوالهما الثاني في المرفوعات الثالث في المنصوبات و الرابع في المجرورات الخامس في التوابع السادس في الإسم المتصلة بالأفعال السابع في الأفعال و الحروف و أنا أسأل الله سبحانه أن ينفع به المحصّلين ...

Kraj (fol.51b):

... و يحذف من العلم الموصوف بابن مضافًا إلى علم آخر كالهمزة نحو جا،ني زيد بن عمرو و كما في المنادى و قد ذكرناه و الحمد لله .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 22b - 51b; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Pismo *nashī*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Listovi oštećeni vlagom. U drugoj polovini djela uvezana dva lista koja ne pripadaju ovome djelu.

Izv.: Šabanović, 443; POF X-XI, str. 33-53 i X-XI, str. 33-53; Hasandedić 143.

3797,1 R 4882, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepis završio Ḫalīl b. Muḥammad b. Qulender 1168/1754. godine (bilješka u kolofonu drugog djela u zbirci, fol. 43b).

Fol. 2b - 16a; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, srednje debljine. Povez mekši, kožni. Pismo *nashī*, lijepo ispisano. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na "b" strani posljednjeg zaštitnog lista).

3797,2 R 4882, II

تعليم المتعلّم

TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

برهان الدين الزرنوجي

Burhānuddīn az-Zarnūğī, um. poslije 593/1197

Djelo iz ahlaka (islamske etike) o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika.

Početak (fol.17b):

الحمد لله الذي فضل بني آدم بالعلم و العمل على جميع العالم و الصلوة على محمد سيد العرب و العجم ... و بعد فلما رأيت كثيراً من طلاب العلم في زماننا ... أردت و أحببت أن أبين لهم طريق التعليم ...

Kraj (fol.43a):

... بالآثار الواردة في الطب الذي جمعها الشيخ أبو العباس المستغفري في كتابه المسمى بطب رسول الله عليه السلام يجده من يطلبه .

Prepis završio Ḫalīl b. Muḥammad b. Qulender 1168/1754. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 43a).

Fol. 17b - 43a; 19 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i neki primjeri ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 31,2; Dobrača I, str. 124; TÜYATOK III/07, 2426.

3798 R 1758

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīğī, 788/1386 - 879/1474

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الرافع لقواعد الدين و الإسلام ... أما بعد فإن العبد ... محمد بن سليمان المشهور بكافيجي بين الأصحاب يقول لما رأيت الكتاب المسمى بالإعراب عن قواعد الإعراب ...

Kraj (fol.97b):

... كفاية لمن تأمله فإن التأمل أصل في درك الأمور كلها فلهذا قال في أول هذا الكتاب يقتفي متأملها جادة الصواب . جعلنا الله تعالى و إياكم من أهل الجنة و الثواب و بوأنا في النعيم مع الأخيار و الأصحاب آمين يا مجيب الدعوات و مفتح الأبواب و الحمد لله على جزيل نواله و الصلاة على سيدنا محمد و آله .

Prepisao Ibrāhīm b. 'Umar ar-Raznī (?) u mjesecu muḥarramu 1032/1622. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 97b).

Fol. 97; 200 x 150; 25 redaka; (tekst 155 x 115). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Aḥmad b. Muṣṭafā za vrijeme dok je držao predavanja u Gazi Husrev-begovoj medresi i kasnije rukopis uvakufio za spomenutu medresu kao al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendī (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I. 124; Ahlwardt VI. 6707 i az-Ẓāhiriyya 249 i 325.

3799 R 2586

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīǧī. 788/1386 - 879/1474

Isto kao 3798.

Prepis završio Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad 3. ramaḍāna 1191/1777. godine iz rukopisa koji je prepisao Yaḥyā b. 'Abdulġanī b. 'Alī 20. rabī' al-āḫira 808 (bilješka u kolofonu, fol. 202b).

Fol. 202; 205 x 125; 17 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje kao i unvan, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ Rāġib b. Ṣun'ullah, pisar iz Sarajeva 25. ḏū al-qa'da (12)66/1850. godine (bilješka na a strani prvogi drugog zaštitnog lista sa pečatom).

Vakuf Salim-efedije Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3800 R 3857

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīǧī. 788/1386 - 879/1474

Isto kao 3798.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 104; 255 x 180; 25 redaka; (tekst 165 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnici rukopisa bili Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā Bāqır-zāde 1214/1799. godine (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista), zatim 'Umar b. Muḥammad ... (?), Muḥammad b. Muḥammad aš-Šāmī, Muḥammad ... (?) i Aḥmad b. 'Umar al-Mūstārī (bilješke na fol. 1a).

Rukopis je iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3801 R 3332

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī.
838/1435 - 905/1499

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الملهم لحمده و الصلوة و السلام على سيدنا محمد رسوله و عبده و على آله و صحبه و جنده و بعد فيقول العبد الفقير الى مولاه الغني خالد بن عبد الله الأزهري هذا شرح لطيف على قواعد الإعراب سألنيه بعض الأصحاب يحل المباني و يبين المعاني سميته **موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب** ... بسم الله الرحمن الرحيم الباء متعلقة بفعل محذوف تقديره أفتتح...

Kraj (fol.41b):

... كفاية لمن تأمله فإن التأمل أصل في درك الأمور كلها فلذلك خص على التأمل في ختم الكتاب كما فعل في افتتاحه حيث قال و تقتفي بمتأملها جادة الصواب و الله الهادي الموفق إلى سبيل الخير بمنه و كرمه ...

U kolofonu djela slijedi podatak da je na ovaj komentar napisao glosu Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad b. Qāsim al-Miṣrī koju je završio u nedjelju 28. ša'bāna 985/1577. godine.

Prepisao nepoznati prepisivač 16. ramaḍāna 1033/1624. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 41b).

Fol. 41 paginiranih listova; 200 x 130; 15 i 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama. Hrbat naknadno, drugom vrstom kože obnovljen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a veća bilješka o počecima arapske gramatike, odnosno prvim gramatičarima. U vrhu iste stranice naslov djela i ime autora.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; Ahlwardt VI, 6709; az-Ẓāhiriyya, 512.

3802,1 R 1760, I

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao nepoznati prepisivač 1126/1714. godine (bilješka na kraju djela, fol. 42b).

Fol. 1b - 42b; 215 x 150; 15 redaka; (tekst 140 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

3802,2 R 1760, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 13 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. U tekstu ostale bjeline za upis naslova poglavlja. Kustode.

3802,3 R 1760, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Nūḥ b. Aḥmad b. 'Alī u mjesecu rabī' al-awwalu 1155/ u kasabi Bijelo Polje (Akova), bilješka na kraju djela, fol. 64b).

Fol. 61b - 64b; 19 redaka; (tekst 170 x 100). Pismo *ta'līq*. U tekstu ostale bjeline za upis naslova poglavlja. Kustode.

3802,4 R 1760, IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskoj morfologiji napisan na turskome jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.67b):

هذه شو باشليه جقمز ملسه لي الأمثلة مشاللردر يعني صيغه لردر اوليله صيغه لركه المختلف...

Kraj (fol.75b):

... اون ايكى صيغه كلور تثنيه لر مشادك اولدي و مجموعي التمشدر و الايتمشدر.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 75b; 23 redka; (tekst 170 x 105). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Početak poglavlja označen sa riječi فصل ispisanom crvenom tintom. Kustode.

3803 R 5891

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao nepoznati prepisivač 1139/17229. godine (bilješka na kraju djela, fol.51a).

Fol. 51; 195 x 125; 17 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni. Hrbat oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio munlā 'Alī b. 'Abdullah 15. šawwāla 1187/1773. godine (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa je bio Hasan Bukvić Muhamed (Mehmed) Hidajet iz Prijepolja iz Sinan-efendijine mahale (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3804 R 6511

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 205 x 133; 17-19 redaka; (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nedostaje. Lage volantne. Pismo *nasḫī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom ili ispisan crvenom tintom. Tekst djela u prvoj polovini rukopisa uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na fol.1a prigodna dova koja se prouči prije učenja.
Iz kolekcije Resulbegović Ismail Hakije iz Trebinja.

3805,1 R 2376, I

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32b; 200 x 140; 19 redaka; (tekst 150 x 90). Papir žućkast, deblji, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio 'Abdullah b. Sulayman Odunği-zāde sa stanom u Alipašinoj mahali (Sarajevo) i predao ga mutevelliji Ḫālid b. Sāliḥu Istulčawī (iz Stoca, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

3805,2 R 2376, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Isto kao 3793,2.

Djelo je, inače, kroz cijeli tekst neznatno mijenjano, ponegdje izostavljani i dijelovi teksta u odnosu na 3793,2.

Početak (fol.33b):

أما بعد فيقول المفتقر إلى الله الغني الجليل محمود بن الشيخ إسماعيل بن عبدالله... بن عشته سقى الله ثراه ... أردت أن أشرح على وفق ترتيبه و حل تركيبه ... و **سميته بتوضيح الإعراب في شرح قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol.74b):

Rukopis se završava nekoliko rečenica prije njegova kraja.

... فأما في قوله تعالى «فبما رحمة من الله لنت لهم» فيمكن أن تكون استفهامية للتعجب و التقدير فبأي رحمة انتهى . تمت .

Prepisao as-Sayyid Muḥammad b. Ğaur (?) 1. muḥarrama 1065/ u medresi u Beogradu (bilješka na kraju djela, fol. 74b).

Fol. 33b - 74b; 23 redka; (tekst 155 x 85). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3805,3 R 2376, III

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. U ovome rukopisu djelo je prepisano u skraćenoj verziji sa dosta ispuštenih riječi. Na mnogim napisanim riječima izostavljen je, također, određeni član. Između razmaknutih riječi i redaka nalaze se bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta djela.

Početak (fol.77b):

قال مفتقر (المفتقر إلى الله) ودود (الودود) أحمد غفر (الله له) و لوالديه و أحسن (إليهما) و إليه) اعلم صرف (أن الصرف) أم علوم (العلوم) و نحو (النحو) أب (أبوها) ...

Kraj (fol.88b):

... مطوى مطوى طوى يطوى طويا طويان

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 88b; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II. 1651; Ahlwardt VI, 6805; Flügel I, 178; Köprülü III, 651,1.

3805,4 R 2376, IV

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عزالدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍāʼil b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zinǧānī, um. 655/1275

Gramatičko djelo o paradigmama riječi u arapskom jeziku prepisano u skraćenoj verziji sa mnogo izostavljenih riječi i posebno određenog člana. Osnovni tekst je prilično rijetko ispisan da bi između bile napisane bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta.

Početak (fol.88b):

حمد (الحمد لله) رب العالمين صلوة (والصلوة) سلام (والسلام)... اعلم تصريف (أن التصريف) لغة (في اللغة) تغيير (التغيير و في الصناعة) تحويل (الأصل الواحد) ...

Kraj (fol.95a):

دحرجة واحدة نوع (للنوع من الفعل تقول) هو حسن الطعمة و الجلسة .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 95a; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II,1139, Ahlwardt VI, 6615, Flügel I, 179; A.M. I, 12; Dobrača I, str. 399

3805,5 R 2376, V

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Nepotpuno gramatičko djelo o paradigmama u arapskom jeziku, prepisano u skraćenoj verziji, razmaknutih reda i riječi između kojih su ispisane bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta. Osim izostavljenih riječi nedostaje i određeni član na mnogim napisanim riječima.

Inače, oko imena autora ovoga djela postoje različita mišljenja. Često se kao mogući autor navodi al-Imām al-Aʻẓam Abū Ḥanīfa an-Nuʻmān b. Ṯābit al-Kūfī, 80/699 / 150/767.

Početak (fol.95a):

الحمد لله الوهاب (للمؤمنين) سبيل صواب (الصواب) ... أما بعد فإن العربية وسيلة (إلى) علوم شرعية (العلوم الشرعية) ...

Kraj (fol.96b): Nedostaje veći dio teksta.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 95a - 96b; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nashī*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1806; Ahlwardt VI, 6796; Flügel I, 179; Bagdad, Awqāf III, str. 385; Köprülü III, 651,3; Wagner 285.

3806 R 3469

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Isto kao 3793,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ǧumād al-ūlā 1142/1729. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.67a).

Fol. 67; 205 x 145; 19 redaka; (tekst 135 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3807 R 6780

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ zāde, um. 950/1543

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

اعلم أن الشيخ رحمة الله عليه لم يصدر رسالته بالحمد كما فعله غيره إما اكتفاء بالبسملة بناء على أن المراد بالحمد الواقع في الحديث هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم و التبجيل لا الحمد له على ما نصّ عليه شارح المسلم و إما هضماً لنفسه بأن كتابه هذا ليس ككتب السلف

حتى يسلك سبيلهم ... فقال بسم الله الرحمن الرحيم البا متعلقة بمحذوف تقديره بسم الله إبتداء و تقديم المعمول للدلالة على الإختصاص ...

Kraj (fol.90a):

... يسميه مؤكدا لإفادته تأكيد الإتصال الثابت و المراد من هذا الكلام تأكيد و دليل لقوله و سمعى أن يحتسب العرب بقول المتقدمين و الله أعلم بالصواب .

Prepisao Muḥammad b. 'Uṯmān al-Mūstārī (iz Mostara) u mjesecu raǧabu 1021/1612. godine (bilješka na kraju djela, fol.90a).

Fol. 90; 200 x 125; 21 redak; (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteke dr Ahmeda Tuzlića.

Izv.: GAL, S II, 18; H. Ḫ. I, 124; Kaḥḥāla, 12/32; az-Ẓāhiriyya 323.

3808 R 925

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ zāde, um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86; 200 x 125; 18 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 1a napisan naziv djela.

3809 R 3368

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ-zāde, um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisao Muḥammad 1039/1629. godine (bilješka na kraju djela, fol. 117b).

Fol. 117; 200 x 125; 17 redaka; (tekst 120 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Značajan dio teksta djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf 'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

3810,1 R 2544, I

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūğawī Šayḫ-zāde, um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 84b; 210 x 155; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Nedostaje prva korica poveza. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvuče crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnik rukopisa Aḥmad b. Muḥammad Čauš-zāde (Čaušević, bilješka na a strani prvog zaštitnog lista i fol. 1a).

U posjedu rukopisa bio je i Aḥmad b. Muḥammad.

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendī as-Sarāyī (iz Sarajeva, bilješka na fol. 1a).

3810,2 R 2544, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504.

Isto kao 3793,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 96b - 140b; 19 redaka; (tekst 175 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3811 R 1776

كاشف القناع و النقاب

KĀŠIF AL-QINĀ' WA AN-NIQĀB

الشيخ محمد بن عبد الكريم الكافي

aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulqarīm al-Kāfī, um. u vrijeme sultana Selima

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل النحو أهم الوسائل إلى تحصيل علم الشريعة و القرآن ... أما بعد فيقول العبد المعترف بهفواته و نقصانه ... محمد بن الشيخ المسمى بعبد الكريم ... فتوسلت بتأليف شرح هذه الرسالة بين الإيجاز ... (fol.2a) و سميته بكاشف القناع و النقاب بإزالة الشبه عن وجه قواعد الإعراب ...

Kraj (fol.93a):

... يسميه مؤكدا لافادته تأكيد الإيصال الثابت و المراد من هذا الكلام تأكيد و دليل لقوله و ينبغي أن يجتنب العرب بقول المتقدمين .

Prepisao Ibn 'Alī al-Bawlawī an-Nağwī an-Nazdī u početku mjeseca rağaba 1080/1669. godine (bilješka na kraju djela, fol. 93a).

Fol. 93; 203 x 150; 21 red. (tekst 150 x 70). Papir žut, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.1a napisan naziv djela:

كاشف القناع و النقاب شرح قواعد الإعراب

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Abū Bakr-beg b. 'Uṯmān-kapetan 13. šawwāla 1250/1834. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a)

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; GAL, S II, 19.

3812 R 2089

كاشف القناع و النقاب

KĀŠIF AL-QINĀʿ WA AN-NIQĀB

الشيخ محمد بن عبد الكريم الكافي

aš-Šayḫ Muḥammad b. ʿAbdulqarīm al-Kāfī, um. u vrijeme sultana Selima

Isto kao 3811.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Qapuǧi-zāde 27. ḏū al-ḥiǧǧa 1098/1687. godine.

Fol. 48; 195 x 135; 27 redaka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫ-ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Stihovi na posljednjem zaštitnom listu.

Na fol.1a napisan naziv djela: كاشف القناع

Vakuf Bōyō-zāde Ḥasan-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3813 R 865

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-IʿRĀB ʿAN QAWĀʿID AL-IʿRĀB

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-Iʿrāb ʿan qawāʿid al-iʿrāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku od nama nepoznata autora. Ovaj se komentar u nama dostupnim izvorima spominje ali bez imena njegova autora.

Početak (fol.1b):

بسم الله ذي العظمة و السلطان الرحمن الذي خلق الإنسان و علمه القرآن الرحيم الذي يسّر لبعض الحكمة و البيان . صرح المص (المصنف) بالبسملة اقتدا؛ بالكتاب الكريم ...

Kraj (fol.77b):

... **كفاية لمن تأمل** و ضبطه لا لمن غفل و أهمل فالغافل ظمآن و لو صبت عليه البحار جعلنا الله تع (تعالى) من المستيقظين و نبهنا من رقدة الغافلين . تمت تمام

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ǧumād al-ūlā 1058/1648. godine (bilješka na kraju djela, fol. 77b).

Fol. 77; 180 x 100; 15 redaka; (tekst 120 x 50). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen.

Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Ḥusayn b. ʿAlī koji je kupio rukopis za 60 dirhema (bilješka na fol. 1a). Na istoj foliji i naziv djela شرح قواعد الإعراب. Na zaštitnim listovima bilješke uglavnom iz jezika.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124, Ahlwardt VI, 6719.

3814,1 R 3366, I

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-IʿRĀB ʿAN QAWĀʿID AL-IʿRĀB

Isto kao 3813.

Prepisao ʿUmar b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu djela, fol. 81b).

Fol. 1b - 32b; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Pogl. bilj. na fol.32b!

Vakuf ʿUṯmān-efendī, muderis Sim-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

3814,2 R 3366, II

إعراب العوامل المائة

IʿRĀB AL-ʿAWĀMIL AL-MIʾA

Gramatička analiza poznatog al-Ǧurǧānījeva djela *al-ʿAwāmil al-miʾa* od nama nepoznata autora. Slično 3696,3.

Prije početka komentara na fol. 34b - 35a nalazi se gramatička analiza iskaza kao zasebno djelo:

رضي الله تعالى عنكم أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

Ovaj tekst inače, u većini rukopisa dolazi kao sastavni dio komentara djela a*l-ʿAwāmil al-miʾa.*

الحمد لمن وجب شأنه و لمن لا يزول من حب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام. فاني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا للعوامل للشيخ الإمام عبد القاهر محل إعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... **رضي الله تعالى عنكم** رضي فعل ماض و لفظة الله مرفوع لفظا... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ فعل مضارع نفس متكلم ... (fol.35a) **بسم الله الرحمن الرحيم** الباء في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها...

Početak (fol. 35b):

بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الذي أنزل القرآن كلامًا مؤلفًا معجزًا لقارئه و عالمه ... و بعد فإني نحوت أن أشرع تقرير إعراب العوامل غير إيراد الأسولة و الأجوبة ... **الحمد** أي مرفوع بأنه مبتدأ و اللام في الله حرف جر فلفظة الله مجرور بها و الجار مع المجرور ...

Kraj (fol.81b):

... **و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الوضيع و المراد من الرفيع ... و الواو عاطفة استعمالها مجرور بأنه عطف على معرفتها و الها ، ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمت الخير للشارح .

Prepisao 'Umar b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu djela, fol. 81b).

Fol. 34b - 81b; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42.

3815,1 R 3040, I

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Isto kao 3813.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 200 x 130; 19 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a prva stranica iz djela موصل الطلاب في شرح قواعد الإعراب koje je napisao Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mejsta u rukopisu a bilješka sa pečatom na fol. 158a).

3815,2 R 3040, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن اسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Uporedi sa 3793,2.

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i prethodnog djela.

Fol. 42b - 55b; 19 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3815,3 R 3040, III

حاشية على بعض الكلمات في شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ BA'D AL-KALIMĀT FĪ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

Glosa na komentar pojedinih dijelova komentara uvodnog dijela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, prenešenog iz nekog od komentara navedenog djela, kako stoji i u bilješci na kraju ove glose.

Početak (fol.62a):

قال **الحمد لله** أقول إرداف مبدأ التبرك و التيمن بالتحميد في مفتتح الكلام اقتناءً بما ورد في الكتاب و اقتداءً بسنن أولي الألباب ...

Kraj (fol.63b):

... أن الضمير يعود إلى الفضل و هو اسم جنس تأمل . كلها منقولة من ... شرح ديباجة كتب المصباح

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62b - 63b; 23 redka; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3815,4 R 3040, IV

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البَنْبَاني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Glosa na komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ.Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Ovu glosu na komentar ovoga uvoda napisao je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529. godine. Pogl. više 3733,3.

Početak (fol.64a):

الحمد لله الذي أعرب تركيب الكائنات من مزج كاف و نون... و بعد فيقول العبد الضعيف و المذنب اللهيف يعقوب ابن سيد على عفا عنهما الملك العلي هذه فوايد قد قيدتها على شرح ديباجة المصباح ... (fol.64b) **الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ** أي لا يصل إلى تصوره و بحقيقة كنهه كل من يجد في اكتسابه بأي طريق كان من النظر و الرياضة ...

Kraj (fol.158b):

... بالإستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالاستقراء في أجزاء الكتاب و أبوابه **لا بالعقل لان العقل يجوز أن يكون شيئا آخر غير الخامس .**

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1060/1650. godine.

Fol. 64a - 158b; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a kometara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V,419.

3816,1 R 2431, I

الإرشاد الهادي

AL-IRŠĀD AL-HĀDĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika koje se sastoji iz uvoda (definicija sintakse i pojma riječ) i tri poglavlja: imena, glagoli i čestice.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل بكلمته علم الإعراب مرفوع البناء منصوب اللواء ... و بعد فهذه مختصر في علم النحو **سميته بالإرشاد** و سألت الله أن ينفع به الولد العزيز و كل من يحاول الرشاد...

Kraj (fol.16a):

... و أما للتفصيل و يلزمها الفاء و التنوين للتمكن و التنكير و العوض و النون الخفيفة و الثقيلة في الفعل للتأكيد . تمت الرسالة

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 16a; 190 x 115; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke.

U posjed rukopisa došao Ibrāhīm b. Ḥusayn, mullā (kadija) u kadiluku Qayṣariyya (Sirija) 1096/1685. godine (bilješka na fol. 19a).

Rukopis uvakufio Maḥmūd Fayḍī al-'Imādī 1215/1800. godine (bilješka sa pečatom na fol. 19a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 67; az-Ẓāhiriyya 5.

3816,2 R 2431, II

الرشاد في شرح الإرشاد

AR-RAŠĀD FĪ ŠARḤ AL-IRŠĀD

محمد بن شريف الحسيني

Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī, um. 838/1435.

Komentar djela Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānija *al-Iršād al-hādī*.

Početak (fol.19b):

نحوك تصريف النواظر الناظرة و شطرك توجيه الوجوه الناظرة ... **أما بعد فيقول الفقير الى** الله الغني محمد بن شريف الحسيني ... إن مختصرة الإرشاد الهادي **نحو الرشاد المنسوب الى** المولى الفاضل سيبويه الثاني ... **سعد الدين التفتازاني**

Kraj (fol. 96b):

.. (fol.96a) **و النون الخفيفة و الثقيلة في الفعل للتأكيد** و الخفيفة تقع فيه حيث تقع الثقيلة ... في الفعل الإثنين و فعل جماعة المؤنث ... **أو استفهامًا نحو هل تذهبن أو عرضًا**

نحو ألا تنزلن أو تمنيا نحو ليتك تخرجن ولكن هذا آخر ما أردنا ايراده في شرح مختصر الإرشاد.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 996/1587. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 96b).

Fol. 19b - 96b; 19 redaka; (tekst 125 x50). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene linije kao. Unvan. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela pisane rukom prepisivača.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 68; Ahlwardt VI, 6754; az-Ẓāhiriyya 215; Kaḥḥāla 11/55.

3817 R 1083

الرشاد في شرح الإرشاد

AR-RAŠĀD FĪ ŠARḤ AL-IRŠĀD

محمد بن شريف الحسيني

Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī, um. 838/1435

Isto kao 3816,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u početku mjeseca ḏū al-qa'da 923/1517. godine (bilješka na kraju djela).

Fol. 69; 200 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U prvome dijelu rukopisa bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na trećem zaštitnom listu napisani naslov i autor djela.

Bivši vlasnik al-ḥāǧǧ Muṣṭafā, kadija (bilješka na trećem zaštitnom listu).

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Dalīl-efendī (bilješka na fol. 1a).

3818 R 2078

المرشد

AL-MURŠID

شمس الدين محمد بن محمد بن محمود الشيخ البخاري

Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī, um. 850/1446.

Komentar djela Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānija *al-Iršād al-hādī*.

Početak (fol.1b):

إن أحرى ما يفتتح به تيمنا كل كتاب ... و بعد فيقول الداعي محمد بن محمد بن محمود المدعو بالشيخ البخاري ... لما كان في علم النحو كتاب الإرشاد الدليل الهادي إلى الرشاد و السداد ... حررت له شرحا يكشف خفاياه ... سميته مرشداً لتحقق الإرشاد به على الكمال مستعينا بالصمد ...

Kraj (fol.87b):

... أن تركع يوما و الدهر قد رفعه و نحو مررت بزيد العالم و جاءني بكر الفاضل و الله أعلم تم الكتاب

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 87; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 130 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe, sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Razne bilješke na zaštitnim listovima.

Bivši vlasnik Aḥmad Durmiš-zāde iz Istanbula (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 68; Ahlwardt VI, 6756/2; Köprülü III, 578

3819,1 R 785,1

المرشد

AL-MURŠID

شمس الدين محمد بن محمد بن محمود الشيخ البخاري

Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī, um. 850/1446

Isto kao 3818.

Prepisao Muḥammad Taǧuddīn b. 'Abdurra'ūf al-Munāwī, potomak šayḫ al-islāma Šarafuddīn Yaḥyā al-Munāwī al-Ḥadādija u posljednjoj dekadi mjeseca ṣafara 1010/1601. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 65a).

Fol. 1b - 65a; 195 x 140; 25 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku nadvučen crnom linijom, a potom crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na kraju djela bilješka o djelu i atoru u kojoj između ostaloga slijedi da je autor djelo završio 22. rağaba 863/1459. godine, što je, imajući u vidu godinu smrti autora, vjerovatno podatak o prepisu rukopisa iz kojega je prepisan ovaj rukopis.

Bivši vlasnici Muḥammad b. Ḥasana i 'Alī Busnawī iz Špionice u kadiluku Gračanica (bilješke na fol.1a).

3819,2 R 785, II

النفحة الوردية

AN-NAFḤA AL-WARDIYYA

عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن أبي الفوارسي المعري ابن الوردي

'Umar b. Muẓaffar b. 'Umar b. Muḥammad b. Abī al-Fawārisī al-Ma'arrī
Ibn al-Wardī, 691/1292 - 749/1348

Ibn al-Wardī je napisao u stihu djelo iz sintakse arapskog jezika pod nazivom *at-Tuḥfa al-wardiyya*, koje se sastoji od sto pedest stihova. Potom je isti autor napisao i komentar na navedeno djelo pod nazivom *an-Nafḥa al-wardiyya*.

Početak (fol. 66b):

قال شيخنا الإمام العالم العلامة أوحد الفضلاء، مفتي المسلمين شيخ المملكة الحلبية زين الدين أبو حفص عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن الوردي المعري الشافعي ... الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب و الصلوة و السلام على سيدنا محمد ... و بعد فما كل من صنف أتقن و **لا كل من قال أحسن** ... **و هذا** تعليق كبير في القدر صغير في الحجم شعر كالنجم ... شرحت به تحفتي الوردية ...

قال الفقير عمر بن الوردي   لله شكراً (شكري) أبداً و حمدي ...(fol.67a)

Kraj (fol. 124b):

... و صليت على نبيه محمد و آله و صحبه على الولا . واجباً من الله سبحانه رحمه سارية أي عمر راضياً من ناظرها بدعوة صالحة ليكون لهذا الورق .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 66b - 124b; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *ta'liq*. Tekst osnovnog djela (stihovi) nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a ostali jednon crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 376 i II, 1969; Ahlwardt VI, 6704; A.M. I, 789-90; az-Ẓāhiriyya 565; Köprülü I, 1413,3; Kaḥḥāla 8/3.

3820 R 4435

التوابع فى علم الصرف

AT-TAWĀBI' FĪ 'ILM AṢ-ṢARF

جمال الدين إسحق القراماني

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qaramānī, um. 930/1524

Veće djelo iz morfologije arapskog jezika o čijemu autoru postoje izvjesna neslaganja. Prema većini izvora autor ovoga djela je gore navedeni Ğamāluddīn Ishāq al-Qarāmānī (Brock. S II, 630; Ḥ. Ḫ. 503), dok Ahlwardt (VI, 6775-76) misli da je to Ibn Kamāl-pāšā

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي كرم بني آدم بين المخلوقات و خص منهم المؤمنين بأنواع الكرامات ... و لما نفقت قراءة المتدنين أحيانًا علم التصريف قتيانًا و صبيانًا على هذا الفقير القاصر في التعلم و التعليم ...(fol.3a) جمعت هذه المسودة و **سميت بالتوابع** لتبع مالكها بالكتب الروافع ...

Kraj (95a):

... و على ما ذكر تنبّه و اعتبر و استعلم من نفسك قياس ما تركنا على ما ذكرنا و الله نعين و المرشد إليه ولي الحسنات و قاضي الحاجات .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 95; 205 x 140; 15 redaka (tekst 14 x 7). Papir žut, oštećen vlagom. Povez kožni, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫ*. Kustode. U tekstu ostavljene praznine za naslove poglavlja.

Na prvoj stranici rukopisa bilješka: هذا كتاب في مشكلات الصرف و النحو.

Vakuf al-ḥāǧǧ Muṣṭafā al-Balgrādī (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. 503; Ahlwardt VI, 6775-76; GAL S II, 630.

3821,1 R 1822,1

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 31b; 195 x 125; 11 readaka (tekst 135 x 58). Papir tanji, žute boje. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i podnaslova ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela.

Vakuf Ğino-zade (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ.II, 1708; Ahlwardt VI, 6530; GAL G II, 293; S II, 514; az-Ẓāhiriyya 468.

3821,2 R 1822,II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 50a; 9 redaka; (tekst 140 x75). Papir tamniji i deblji. Pismo *nasḫī* krupniji. Tekst ispisan crnim mastilom dok su poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, 149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; az-Ẓāhiriyya 363.

3822,1 R 3183, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 73a; 165 x 110; 7 redaka; (tekst 106 x 53). Papir tamnobijel, tanji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Na prvih pet folija tekst je uokviren crvenom linijom. Folija 2a zamrljana zbog čega je tekst teško čitljiv kao i na psljednjoj stranici djela. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno, posebno na prvih pet folija.

U sredini rukopisa između dva djela nalazi se nekoliko fikhskih pitanja (mesele) sa odgovorima.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke, fol. 1a)

3822,2 R 3183, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 126b; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Papir žut, srednje debljine. Pismo *nasḫī* sa više različitih stilova. Kustode. Manje bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 117 ; Ahlwardt VI, 6781; Flügel I,164; az-Ẓāhiriyya 15.

3823,1 R 4888, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn 14. rabī' al- awwal 1123/1711. godine (bilješka u kolofonu drugoga djela, fol.73b).

Nedostaje početak djela.

Fol. 1a - 60a; 210 x 145; 13 redaka. (tekst 135 x 60). Papir žućkast, srednje debljine i hrapav. Povez oštećen, kartonski sa kožnim hrbatom.

Pismo *nasḫī*, krupniji. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na fol. 1a).

3823,2 — R 4888, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn 14. rabī' al- awwal 1123/1711. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.73b).

Fol. 61b x 73b. 13 redaka. (tekst 135 x 60). Pismo *nasḫī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3824,1 — R 6624, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b x 34b; 150 x 110; 9 redaka. (tekst 100 x 60). Papir žut, deblji i glat. Povez kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi su nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interliniearno u vezi satekstom djela.

Rukopis iz Gradske džamije u Tuzli.

3824,2 — R 6624, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Uvodni dio komentara uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*). U nekim rukopisima je ponekad prepisan kao zasebno djelo, kao što je u ovome slučaju, mada, u stvari predstavlja samo dio (uvod) superkomentara komentara uvoda al-Mutarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* od nepoznata autora. Tako je ovo u stvari samo uvodni dio slijedećeg djela u ovoj zbirci (3824,3). U drugim rukopisima ova se dva djela i nalaze prepisana kao jedinstveno djelo. Ḥ.Ḫ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Miṣbāḥ* komentar napisao i Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-saniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I. 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navedenim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. Jedino TÜTATOK (III/07. 1706) navodi da je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī Bursawī, um. 931/1524-25 autor ovoga komentara. Ovaj autor je, međutim, napisao glosu na ovaj komentar. (Pogl. 3733,3) U Katalogu rukopisa aẓ-Ẓāhiriyya (24 i 25) ovo se djelo, takođe navodi kao dva zasebna djela. Pogl. 3795,4.

Početak (fol.36b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ و لا يحصي عدد نعمه عادٌ ... أما بعد فهذه أوراق لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرايب المفتاح ...

Kraj (fol. 43a):

... و بعد بيان هذا المرصود لا بد لنا من شروع إلى المقصود .

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca ğumād al-al- āḫira 1050/1640. godine (bilješka na fol. 43a).

Fol. 36b- 43a; 13 redaka; (tekst 110 x 50). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1709 ; Ahlwardt VI. 6545 i 6546; Dobrača I. str. 245; aẓ-Ẓāhiriyya 24; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-50.

3824,3 R 6624, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Ovo je nastavak prethodnog (3824,2) komentara uvodnog dijela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

U Katalogu Köprülü biblioteke (III, 590,1) se navodi da je ovo djelo *Durra an-naw' fī Šarḥ Ḫuṭba aḍ-Ḍaw'*, koje je napisao Raḍiyyuddīn al-Ḫawārizmī, kao glosu na djelo *Ḍaw'u al-Miṣbāḥ* što je kometar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Pogl. 3795,4.

Početak (fol.44b):

قال المصنف رحمة الله عليه أما بعد أما: كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزومًا أكثريًا لا كليًا...

Kraj (fol.113a):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء، لا بالعقل لأن العقل يجوّزه أن يكون شيئًا آخر غير الخامس.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b -113a; 11 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq* krupniji. Kustode. Osnovni tekst napisan crvenom tintom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1709; Köprülü III, 590,1; Ahlwardt VI, 6545 i 6546; Dobrača I, str. 245; aẓ-Ẓāhiriyya 24; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-3750; Flügel I, 160.

3825 R 5907

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37; 195 x 150; 11 redaka; (tekst 128 x 68). Papir žute boje, srednje debljine i glat. Povez tvrd kartonski sa platnenim povezom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na prvim i posljednjim zaštitnim listovima mnogobrojne bilješke na arapskom i turskom jeziku različita sadržaja.

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3826 R 2944

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34; 180 x 130; 12 redaka; (tekst 135 x 73). Papir tamnobijeli, gladak, deblji. Povez kartonski slabiji sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren duplom crvenom linijom sa unvanom na početku djela i besmelom u unvanu. Bilješke na marginama i interlinearno una pojedinim listovima u vezi sa tekstom djela ispisane crnom i crvenom tintom.

Na prvoj stranici rukopisa nalaze se primjeri čitanja čestice إن أن i još neke bilješke iz jezika.

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendi (pečat na više listova).

3827 R 2251

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48; 1b - 48a; 197 x 120; 9 redaka; (tekst 117 x 43). Papir tamnobijeli, deblji i glat. Povez nov, kartonski sa platnenim hrbatom. Ima listova pogrešno uvezanih. Pismo lijepo ispisan *ta'līq*. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela, od kojih su neke citati iz komentara ovoga djela *al-Iftāḥ*. Kustode. Od fol. 48b do 55a nalaze se razni izvodi iz drugih gramatičkih djela sa bilješkama na marginama i interlinearno.

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ğannati-zāde (Dženetić) b. Fayḍullah-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 55b).

3828,1 R 3628, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30b; 194 x 133; 13 redaka; (tekst 145 x 73). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav, vlagom oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī-ta'līq*, zbog vlage na pojedinim mjestima teže čitljiv. Kustode. Tekst djela i margine posebno uokvireni crvenom linijom. Na prve dvije stranice na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3828,2 R 3628, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Misbāh* od nepoznata autora, bez prvoga (uvodnog) dijela.

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 75b; 13 redaka; (tekst 145 x 73). Pismo *nasḫī-ta'līq* usljed vlage na pojedinim mjestima teže čitljiv. Kustode. Tekst djela i margine posebno uokvireni crvenom linijom.

3828,3 R 3628, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muhammad b. Muhammad Dāwūd as-Sinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 90a; 13 redaka; (tekst 136 x 68). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3828,4 R 3628, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 101b; 13 redaka; (tekst 135 x 70). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3829,1 R 2989, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 76a).

Fol. 1b - 57a; 160 x 110; 9 redaka; (tekst 110 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Između dva djela u zbirci i na kraju, na zaštitnim listovima, razne bilješke iz jezika.

3829,2 R 2989, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a).

Fol. 61b - 76a; 110 x 60; 9 redaka. (tekst). Pismo *ta'līq*. Bilješke na marginama u vezi sa djelom.

3830,1 R 2583, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 29b; 203 x 135; 11 redaka; (tekst 157 x 73). Papir žućkast,hrapav, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, u sredini i uglovima, nagrižen crvotočinom kao i nekoliko prvih i posljednjih listova. Pismo *nasḫī-ta'līq* u prvoj polovini teksta a *nasḫī* u drugoj polovini. Naslovi pojedinih poglavlja ispisani crvenim mastilom. U početku na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Na fol. 30a tabelarno prikazani primjeri vrsta rečenica u arapskom jeziku.

3830,2 R 2583, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 37; 11 redaka; (tekst 165 x 100); Pismo *nasḫī*. Tekst djelimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom a važnije riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3831,1 R 972, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao 'Alī b. Ḥasan (bilješka na fol. 25b).

Fol. 1b - 25b; 205 x 140; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez dobro očuvan, tvrd kožni, izrazito crvene boje sa utisnutim šemsama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom, a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i inerlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa ujedno i prepisivač 'Alī b. Ḥasan (bilješka na fol. 25b).

Na foliji 26b bilješka o dolasku izvjesne grupe đaka u Sarajevo radi naukovanja u zaviju na Bistriku u mjesecu ṣafaru 1086/1675. godine u kojoj su ostali dva mjeseca, a zatim se preselili u Gazi Husrev-begov hanikah u mjesecu rabī' al-āḫiru iste godine.

3831,2 R 972, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao 'Alī b. Ḥasan (bilješka na kraju prvog djela, fol. 25b) 15. ṣafara 1084/1673. godine vjerovatno iz rukopisa koji je prepisan početkom mjeseca šawwāla 1047/1638. godine (obje bilješke na kraju djela, fol. 73a).

Fol. 31b - 73; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3832,1 R 4236, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepozanti.

Fol. 1b - 23a; 208 x 145; 13 redaka; (tekst 145 x 80). Papir žut, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫi-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3832,2 R 4236, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 26b - 34a; 13 redaka; (tekst145 x 80); Pismo *nasḫi-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Gramatički primjeri označeni većim crvenim tačkama. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3832,3 R 4236, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 35b - 43b, 13 redaka; (tekst 145 x 80); Pismo *nasḫi-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi, gramatička pravila i primjeri ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3833,1 R 1469, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ismā'īl b. Ibrāhīm 17. rağaba 1112/1700-01. godine (bilješka na fol.18a)

Nakon prve stranice nedostaje početak djela sve do kraja drugoga poglavlja. Tekst djela na fol. 1b i 13 dopisan od strane drugoga prepisivača.

Fol. 1b - 18a; 208 x 148; 15 redaka; (tekst 145 x 80); Papir žućkast, deblji. Listovi slabo uvezani i mjestimično vlagom oštećeni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i kožom obrubljenih ivica korica, takođe, oštćen. Pismo *nasḫī*. Kustode. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren duplom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Bivši vlasnik rukopisa Osman-efendi (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendi b. Muḥammad-āğā 1931. godine (bilješka na fol.1a).

3833,2 R 1469, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 19a - 25b; 147 x 78; 15 redaka. Papir žućkast, tanji. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Manje bilješke na marginama.

3834,1 R 2205, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela (prva folija).

Fol. 1a- 19b; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 73); Listovi oštećeni vlagom i nagriženi crvotočinom ali je tekst čitak. Nedostaje povez. Ima volantnih listova. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren duplom crvenom linijom.

3834,2 R 2205, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela (prva folija).

Fol. 20a - 26b; 15 redaka; (tekst 150 x 73); Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Naslovi pojedinih poglavlja ispisana crvenom tintom.

3835,1 R 916, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. 'Uṯmān 1163/1479-50. godine (bilješka na fol.30b).

Fol. 1b - 30b; 210 x 150; 11 redaka; (tekst 140 x 77); Papir žut srednje debljine. Povez tvrd, kožni oštećenog hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela.

3835,2 R 916, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1162/1749. godine (bilješka na fol.41a)

Fol. 32b - 41; 135 x 70; 11 redaka; Pismo *ta'līq*. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3836 R 6303

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivč i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj djela.

Fol. 12; 165 x 115; 11 redaka; (tekst 125 x 70); Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Pismo *nasḫī*. Ostale bjeline za ispisivanje brojeva i naziva poglavlja. Kustode.

3837,1 R 7654, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao munlā 'Alī 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela, fol.38b).

Fol. 1b - 38b; 200 x 130; 11 redaka; (tekst 140 x 65); Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Ima volantnih listova i laga. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio munlā 'Alī (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu kao i na kraju prvog i drugog djela u zbirci).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića.

3837,2 R 7654, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao munlā 'Alī 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela, fol.48a).

Fol. 41b - 48a; 15 redaka; (tekst 145 x 85); Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3837,3 R 7654, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je prepisivač isti kao i prethodnih djela.

Fol. 49b - 58a; 13 redaka; (tekst 130 x 55); Pismo *nasẖī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3838,1 R 7012, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37a; 200 x 140; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasẖī*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Na fol. 1a tumačenje iskaza: لا حول و لا قوة

Iz biblioteke hadži Mujage Mehremića.

3838,2 R 7012, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 64b; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nasẖī*. Brojevi poglavlja, primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3838,3 R 7012, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 77b; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nasẖī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3838,4 R 7012, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 78b - 87a; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3839,1 R 3730, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivč i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 1a - 17a; 185 x 120; 11 redaka; (tekst 140 x 72); Papir žut, deblji. Povez nov platneni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Manje bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara. (bilješka na fol. 40a).

Na fol. 18a prigodna dova sa objašnjenje na turskom jeziku kojim prigodama i na koji način se treba učiti. Na fol. 27b i 18a razne bilješke iz jezika.

3839,2 R 3730, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 19b - 27a; (tekst 148 x 65); 13 redaka. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na početku djela unvan sa naslovom i basmalom.

3839,3 R 3730, III

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630. godine (bilješka na fol. 49b).

Fol. 29b - 49b; 15 redaka; (tekst 127 x 60; Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na prve dvije stranice na marginama i interlinearno bilješke vezane za tekst djela. Na nekoliko posljednjih listova ostali nenapisani brojevi poglavlja.

3839,4 R 3730, IV

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 56a; 15 redaka; (tekst 128 x 63);. Pismo *nashi* sa malo *ta'līq*-a. Dva naziva poglavlja ostala nenapisana. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3839,5 R 3730, V

الرسالة العضدية في الوضع

AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الايجي

'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, um.756/1355

Isto kao 3745,4.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 56b - 58a; 15 redaka; (tekst 128 x 63); Pismo *ta'līq* sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3839,6 R 3730, VI

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 94b; 13 redaka; (tekst 144 x 64; Pismo *ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješe koje se odnose na tekst djela.

3840 R 2252

خلاصة الإعراب

ḤULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağī Bābā Ibn Ḥağī Ibrāhīm b. Ḥağī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Komentar, ili glosa, kako na početku djela i sam autor navodi, al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله ذي الإنعام فاطر السماوات و الأرض و الأنام جاعل الملائكة لآدم خدّاماً و الصلوة و السلام على محمد و آله الكرام ... و بعد فهذه حواشي كتبها حاجي بابا بن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي للمصباح و سماها خلاصة للإعراب ...

Kraj (fol.81b):

... و في المنصوب يكون باقيًا على حاله تقول أكرمت و أكرمنا و دعونا و رمينا (و) أعطينا في المرفوع و تقول في المنصوب أكرمني و أكرمنا و دعانا و رمانا و أعطانا. تمّ

Prepisao Yaḥyā b. Nūrullāh 7. ğumād al- āḫira u Sarajevu u džematu Iplidžik. (bilješka na fol. 81b.).

Fol. 81; 203 x 135; 21 redak; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan debljim bijelim papirom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ b. al-ḥāfiẓ al-ḥāğğ Aḥmad-efendi Kalayğī-zāde (Kalajdžić) 1244/1828-29. godine a zatim Muṣṭafā b. Muḥammad i ... (?) Ibrāhīm Na'īm (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6541 i 6542; Flügel I, 166; GAL, G II, 293; GAL S II, 514; aẓ-Ẓāhiriyya 178; Kıbrıs 644; Kaḥḥāla I, 50.

3841 R 4271

خلاصة الإعراب

ḤULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Djelo se završava na fol. 44b (predzadnji red) da bi odmah na istoj stranici do fol 45b kao dio prethodnog djela slijedio kraj al-Isfarā'īnījeva djela ضوء المصباح مختصر المفتاح.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 45; 200 x 140; 25 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, tanji, glat. Listovi oštećeni vlagom ali je tekst čitljiv. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3842 R 1803

خلاصة الإعراب

ḤULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86; 207 x 135; 17 redaka u prvoj trećini rukopisa a 21 ostali dio; (tekst 145 x 70 u prvoj trećini rukopisa i 170 x 75 ostali dio). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*.

Vakuf Boyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3843 R 1800

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73; 210 x 155; 21 redak; (tekst 175 x 110). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Na nekoliko posljednjih listova tekst drugoga prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Boyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3844 R 832

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 155 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa došao 'Abdulqādir b. al-ḥāǧǧ Aḥmad 1157/1744. godine (bilješka na fol.1a). Na istoj stranici bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Aḥmad Izeničeli (iz Zenice).

Rukopis uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendi za medresu Sīm-zāde 1206/1791-92. godine (bilješka i pečat na fol.1a).

3845 R 4434

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62; 200 x 145; 21 redak; (tekst 160 x 85). Papir žućkast, deblji, vlagom oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku.

Vakuf Zvorničke medrese (pečat na prvom zaštitnom listu).

3846 R 2996

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao Muṣṭafā b. Pīr Aḥmad u ponedjeljak mjeseca ǧumād al-āḫira 938/1531. godine (bilješka na kraju djela, fol.93b).

Rukopisu nedostaje nekoliko (2-3) listova na početku djela.

Fol. 93; 148 x 110; 17 redaka; (tekst 110 x 70). Papir tamnobijel sa nekoliko žutih listova. Nekoliko listova oštećeno vlagom. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3847,1 R 1397, I

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao 'Alī b. 'Abdulġanī u mjesecu ḏū al-ḥiğğa 1040/1631. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 84a).

Fol. 1b - 84a; 205 x 150; 20 redaka; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3847,2 R 1397, II

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Komentar - kako se u većini izvora naziva - ili glosa - kako na početku djela sam autor navodi - poznatog al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Neki izvori navode da je autor umro 827/1423-24. godine (A.M. 287), odnosno 800/1397. (Ahlwardt VI, 6538; Wagner 268), dok drugi navodi da je umro 1025/1616. godine (Ḥ. Ḫ. 1708; Kaḥḥāla III, 246; az-Ẓāhiriyya 50).

Početak (fol.85a):

الحمد لله أنزل من السماء الفرقان و خلق من التراب الإنسان و سوى بالموت بين الفقير و الأمير و السلطان ... و بعد فهذه حواش كتبتها للمصباح و سميتها بالإفتتاح بالتماس بعض الأصحاب مستعيناً بالملك الوهاب قال المص (المصنف) في صدر الكتاب أما بعد حمد الله ذي الإنعام أما: كلمة فيها معنى الشرط ...

Kraj (fol.174b):

... وإن كان نصب كثير الإستعمال لعدم الحاجة مع الرفع إلى الإضمار الذي يحتاج إلى التفسير.

Prepisao 'Alī b. 'Abdulġanī u mjesecu rabī' al-āḫiru 1041/1631. godine (bilješka u kolofonu djela djela fol. 174b).

Fol. 85a - 174b; 9-22 redka; Različite dimenzije teksta. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1708; A.M. 287; Ahlwardt VI, 6538; Flügel I, 159; Wagner 268; GAL G II, 293; GAL S II, 514; az-Ẓāhiriyya 50; Kaḥḥāla III, 246.

3847,3 R 1397, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (vjerovatno prepisivač prethodna dva djela u zbirci, 'Alī b. 'Abdulġanī) 1040/1631. godine (bilješka na kraju djela, fol.213b).

Fol. 177b - 213b; 15 redaka, različite dimenzije teksta. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na marginama, interlinearno (posebno zalijepljenim listovima između listova rukopisa) bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 214a - 215b fragment iz nekog gramatičkog djela prepisan 1040/1631. godine.

3848,1 R 4685, I

خلاصة الإعراب

HULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao nepoznati prepisivač 1143/1730-31. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 78b).

Fol. 1b - 78b; 205 x 145; 21 redak; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

3848,2 R 4685, II

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1144/1731. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 184a).

Fol. 79b - 184a; 21 redak; (tekst 160 x 85). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 184b komentar: لا حول و لا قوة

3848,3 R 4685, III

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Fočawī (iz Foče) u mjesecu ḏū al-qa'da, između nedjelje i petka, 1138/1726. godine (bilješka na kraju djela, fol. 220b).

و قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف في يوم الأحد من شهر ذي القعدة بعون الله الملك الوهاب على يد الفقير إلى الله الملك الغني أحقر العباد مصطفى بن إبراهيم الفوچوي غفر الله لمن كتب و لمن قرأ و لمن نظر إليه و لوالديه و لجميع المؤمنين و المؤمنات ... و كان الفراغ من يوم الجمعة في وقت الضحى سنة ثمان و ثلثين و مائة و ألف .

Fol. 185b - 220b; 17 redaka; (tekst 160 x 95). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3849,1 R 2213, I

خلاصة الإعراب

HULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥaǧǧī Bābā Ibn Ḥaǧǧī Ibrāhīm b. Ḥaǧǧī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

U rukopisu je izostavljena na početku zahvala Bogu tako da djelo počinje odmah sa komentarom osnovnog teksta (fol.1b):

قال المصنف (المصنف) قدس الله وجهه أما بعد حمد الله ذي الإنعام اعلم أنها حرف بلا خلاف لدلالتها على معنى في غيرها ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 72b; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 145 x 85). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Nūrīka al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī al-Gradačawičawī (Gradaščević, bilješka na prvoj i drugoj stranici djela na margini).

3849,2 R 2213, II

رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح

RISĀLA ḤĀLLA LI ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

إسماعيل بن علي

Ismā'īl b. 'Alī, um. (?)

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Tekst djela se unekoliko razlikuje od djela navedenih u drugim izvorima, posebno njegov kraj. Slična je razlika i sa drugim rukopisom u našemu katalogu. Postoji čak mala razlika i u nazivu djela. U nekim rukopisima i izvorima ovo se djelo naziva *Risāla dālla li abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ* kao što je slučaj i u ovome rukopisu. Pogl. 3923,2.

Početak (fol. 73b):

الحمد لله الذي بسط الأرض و رفع السماء، و تفرد بالعظمة و الكبرياء، الذي لا يجري في ملكه إلا ما شاء... أما بعد فقال الفقير إلى ربه الغني إسماعيل بن علي هذه **رسالة دالّة لأبيات الضوء**...

Kraj (fol. 89b):

...قوله **ذي صفة بلد** قوله و **أصباب** معطوف على صعد الإستشهاد على أن رب ههنا مضمر بعد بل في قوله بل **بلد ذي صفة** . تم بعون الله الملك الوهاب.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje drugi list rukopisa. Fol.2. Fol. 74a - 89b; 13 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*, lijep, sitniji. Komentirani tekst u početku nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya, 201; TÜYATOK V/07, 3759.

3850 R 1743

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 2b - 105b; 210 x 163; 19 redaka; (tekst 145 x 100); Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kožni sa klapnom, oblijepljen zelenim papirom, oštećenog hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom u prvome dijelu djela a u posljednjem nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendi, profesor u spomenutoj medresi (bilješka na prvom zaštitnom listu). Na istome listu bilješka da je vlasnik rukopisa navedeni profesor Aḥmad b. Muṣṭafā obavio hadž u vrijeme dok je predavao na navedenoj medresi.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3851 R 4720

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Rustam u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-qa'da 1055/1645. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.111a).

Fol. 111; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 155 x 75); Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvčen cvrenom linijom. Kustode.

Na fol. 1a bilješke o bivšim vlasnicima rukopisa: mullā 'Alī i as-Sayyid Muḥammad 'Azīz al-Ḥusaynī, muderris u medresi Sabbā' Ḫayruddīn.

Na fol.1a bilješka da je izvjesni Būšnāq-zāde (Bošnjak) šayḫ 'Abdullaṭīf b. šayḫ Ibrāhīm bio vodič (dalīl) hadžijama u Meki. Vjerovatno da je tom prilikom i nabavio ovaj rukopis.

Na unutarnjoj strani prve korice recepti za neke bolesti na turskom jeziku.

3852 R 4700

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao ʿAlī b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn 20. ḏū al-ḥiǧǧa1009/1601. godine (bilješka na kraju djela, fol. 101b).

Fol. 101; 200 x 115; 19 redaka; (tekst 155 x 65); Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa napisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije stranice tekst uokviren debelom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad ʿAṭā-zade (bilješke sa pečatom na više mjesta na prva dva zaštitna lista i fol. 1a).

Na kraju rukopisa stihovi pjesnika Lāṭifija na turskome jeziku.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio muftija Muhamed Ševket-efendija Kurt iz Tuzle.

3853 R 6386

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʿAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao bivši kadija Muḥammad b. Muḥammad 1051/164-42. godine u medresi sultan Murata u gradu Manisi (bilješka na kraju djela, fol.88a).

Fol. 88; 215 x 150; 21 redak; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlineamo bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnika rukopisa postao Muḥammad b. Ismāʿīl al-Palanqāwī (iz Palanke) 1180/1766-67. godine dok je drugi vlasnik bio Muḥammad, muftija u Travniku (bilješke sa pečatima na prvom zaštitnom listu).

3854 R 3580

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʿAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 919/1513. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 123; 203 x 135; 15 redaka; (tekst 125 x75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kožni sa nalijepljenim papirom na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela u prvom dijelu rukopisa nadvučen crvenom a u drugom crnom linijom. Kustode. Sitnije biljeske u vezi sa tekstom djela na marginama.

Rukopis uvakufio mullā Ḥusayn al-ḥāǧǧ Mustafā (bilješka prije početka djela (bilješka na fol.1b).

Vlasnika rukopisa nekada bio i ʿAbdī b. Muhammad (bilješka na posljednjoj stranici djela, fol.123b).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara. (bilješke na više mjesta u rukopisu).

3855 R 3095

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MISBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʿAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova poslije prve stranice.

Fol. 52; 200 x 133; 21 redak; (tekst 140 x 75); Papir tamnobijeli, srednje debljine. Povez manje oštećen, kožni sa nalijepljenim papirom na koricama i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu bilješka napisana suhom olovkom da je vlasnik rukopisa 1312/1894/95. godine bio Ahmed Burek.

Na drugome listu bilješka sa pečatom da je nekada vlasnik rukopisa bio Lubineli (iz Ljubinja) Nūrī Uṯmān b. Musṭafā.

Poklon Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Enisa Muftića, geometra iz Banja Luke 28. 10. 1950. godine (bilješka na fol.52b).

3856 R 3727

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Nedostaje od početka oko polovine teksta rukopisa. Naknadnim uvezivanjem neki preostali listovi su izmiješani ili nedostaju a neki prepisani od strane drugih prepisivača tako da je teško odrediti cjelinu preostalog rukopisa.

Posljednja dva lista djela prepisao as-Sayyid Ismā'īl (bilješka na fol.17a).

Fragmenti djela. Fol.1a - 17a; 180 x 135; 17 redaka; (tekst 135 x 95); Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, smeđe boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 17b - 19b fragmenti gramatičke analize nekog djela iz sintakse arapskog jezika napisani na turskom jeziku.

Na fol. 21a - 22a fragmenti arapsko - turskog rječnika.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješke na više mjesta u rukopisu).

3857,1 R 1795, I

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 1b - 72a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65); Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i preklopom, smeđe boje. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu medresu rukopis uvakufio Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde (Mutevelić) 1269/1853. godine (bilješka sa pečatom na fol. fol. 1a).

3857,2 R 1795, II

شرح أبيات شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ ABYĀT ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova navedenih kao primjeri u komantaru uvoda (*Šarḥ Dībağa al-Miṣbāḥ*) al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, od nama nepoznata autora.

Početak (fol.74b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد الأنبياء و المرسلين محمد و آله و أصحابه أجمعين فهذه رسالة حالّة لأبيات شرح ديباجة المصباح أمليتها بالإستعانة من الملك الفتاح و عليه توكلت ...

Kraj (fol.76a):

... و حرف لا يثنى و لا يجمع و لا يذكّر و لا يؤنّث و كذلك غير كذا في بعض الشروح و فيه بحث طويل الذيل لا يليق بهذا المختصر و الله أعلم بحقيقة الحال ...

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 74b - 76a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65).Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 434,5; az-Ẓāhiriyya 202.

3857,3 R 1795, III

شرح لأبيات المصباح

ŠARḤ LI ABYĀT AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389.

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Muṭarrizījevu djelu *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika koji je prema katalogu az-Ẓāhiriyya (224) biblioteke napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389.

Početak (fol. 76a):

الحمد لله الملك الحليم الرؤوف الكريم اللطيف الحليم المعطي القديم الرحمن الرحيم. و الصلاة و السلام على سيدنا محمد ... **هذا شرح لأبيات المصباح** شرحناها بعون الله الفتاح ...

Kraj (fol.78a):

... قوله **أصباب** جمع صبب و هو ضد الصعود و قال الجوهري في ص (الصحاح) الصبب ما انحدر من الأرض و جمعه أصباب انتهى . و الإستشهاد على أن رب أضمر بعد بل كما في قوله **بل بلد ذي صعد و أصباب** .

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāğğ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 76a - 78b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. U tekstu ostale bjeline za brojeve poglalja. Kustode.

Na posljednjoj stranici na marginama bilješke komentara navedenog djela.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 224.

3857,4 R 1795, IV

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prema bilješci u kolofonu djela na fol. 105 komentar je autor završio 1. rağaba 887/1482. godine, dok je ovaj rukopis prepisao Aḥmad b. al-ḥāğğ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 27. rabī' al-awwala 1139/1726-27. godine. Prema istoj bilješci prepisivač je napisao i bilješke na marginama kao komentar teksta djela.

Fol. 79b - 105a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1796-98; Ahlwardt VI, 6674; az-Ẓāhiriyya 229.

3857,5 R 1795, V

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāğğ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 106b - 108b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Nazivi i dijelovi poglavlja ispisani crvenom tintom, a u tekstu brojni primjeri nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i str. 357,6; Köprülü III, 5562; az-Ẓāhiriyya 360.

3857,6 R 1795, VI

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

مصطفى بن يوسف بن مراد

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād, um. 1119/1707

Komentar al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* iz arapske sintakse koje tretira sintaksičke agense u arapskom jeziku.

Budući da se u izvorima ne spominje autor sa ovim imenom osim Mustafa Ejubović, odnosno Šejh Jujo, smatra se da se radi upravo o njemu kao autoru ovoga komentara. (V.: Muhamed Ždralović: "Prilog poz-

navanju djela Šejha Juje", *Hercegovina*, I, Mostar 1981, str. 119-137 i Mustafa Jahić: "Rukopisi djela Šejh Juje u Gazi Husrev-begovoj biblioteci", *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, XI-XII, Sarajevo 1985, str. 50.)

Početak (fol.109b):

الحمد لله الذي جعلنا من أصل العربية و صيرنا من طلاب الفنون الأدبي ... فإن أضعف العباد مصطفى بن يوسف بن مراد حشرهم الله تعالى ... يقول لما رأيت كتاب المائة ... أردت أن أكتب له شرحًا ...

Kraj (fol.132b):

...فكان الموصوف مرفوعًا كالصفة فيرتفع ... حكمهما بهذ الطريق و **هذه مائة عامل فلا يستغني الصغير الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعماله** أي العوامل و هذا آخر ما أوردناه و الحمد لله على الإتمام و الصلاة على محمد عليه السلام و على آله الكرام تمت تمام .

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 109b - 132b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

3858 R 2567

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Bāqī b. Aḥmad Ǧūmāš u mjesecu ǧumād al-ūlā u četvrtak 1064/1654. godine (bilješka na fol.74b).

Fol. 74; 193 x 123; 23 redka; (tekst 154 x 65). Papir tanji žute boje, oštećen vlagom. Povez kožni sa klapnom i nalijepljenim plavim papirom na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a osnovnog nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendī iz Sarajeva 1344/1925-26. godine (bilješka na fol.1a).

3859 R 1540

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Fol. 1 - 9 od drugog prepisivača.

Fol. 91; 205 x 145; 19 redaka: (tekst 155 x 80). Papir tamniji, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnonog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Aqḥiṣārī (iz Prusca) Ḥayrīzāde (Hajrić) (bilješka na prvom zaštitnom listu a pečat na više mjesta u rukopisu).

Na fol. 1a bilješke iz jezika.

3860 R 2095

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 80; 193 x 130; 21 redak; (tekst 158 x 82). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Naprvom zaštitnom listu ime vlasnika 'Izzat Ṣāliḥ.

Vakuf Hrōmo-zāda (Hromić, pečat na više mjesta u rukopisu).

3861 R 3700

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Veći dio rukopisa na kraju nedostaje.

Fol. 24; 188 x 130; 17 redaka; (tekst 135 x 100). Papir žut, srednje debljine, stariji. Povez kartonski. Zadnja korica i hrbat oblijepljeni platnom. Listovi volantni od korica. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa djelom.

Na unutrašnjosti zadnje korice nekoliko stihova na turskom jeziku.

Bivši vlasnik rukopisa kadija Abū Bakr (bilješka na fol.1a)

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3862 R 2774

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥusayn b. Ismā'īl b. 'Alī (posljednje dvije riječi namjerno zamrljane) 1151/1738/39. godine (bilješka na fol.100b nije napisana rukom prepisivača).

Fol. 100; 197 x 150; 18-19 redaka; (tekst 153 x 84). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutom šemsom na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno razne bilješke, uglavnom u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima više raznovrsnih bilježaka i stihova kao i nekoliko hadisa.

Vlasnik rukopisa kupovinom postao Aḥmad b. Muḥarram Fāyī-zade (Fajić) 1242/1826-27. godine (bilješka na unutarnjoj stranici prve korice poveza) kao i mullā Aḥmad Fāyī-zade (Fajić) (vjerovatno se radi o istoj osobi, bilješka sa pečatom na fol.1a). Vlasnik rukopisa je bio i Ibrāhīm b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara, bilješka na prvom zaštitnom istom listu).

Rukopis je za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muidović dr. Munib.

3863 R 3164

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na kraju.

Fol. 96; 173 x 125; redaka 19; (tekst 120 x 75). Papir žut, stariji, oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen linijom crvene boje. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na nekoliko mjesta u rukopisu umjesto izgubljenih listova prilikom ponovnog uvezivanja ubačeni drugi listovi sa ispisanim tekstom navedenog djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Riḍwān b. 'Abdurra'ūf (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke. (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3864 R 757

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznai.

Nedostaje kraj rukopisa.

Fol. 90; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 90). Papir tamniji, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom novijeg datuma. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije folije tekst djela uokviren jednom debljom i tri tanje crne linije kao i zaglavlje sa basmalom. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3865 R 2341

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 80; 200 x 127; 17 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski, tanji. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prvih nekoliko listova bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Ğa'far-āġā b. ʻUmar-āġā (bilješka na kraju rukopisa, fol.80b).

Vakuf Gazi Husrev-begove bibliteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3866,1 R 3022, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 195 x145; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismp *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese iz Travnika (pečat Medrese na više mjesta u rukopisu).

3866,2 R 3022, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 68a; 9-13 redaka ; (tekst 135 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno. Kustode.

3866,3 R 3022, III

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 75b; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja i neke istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; Köprülü III, 556,2; az-Ẓāhiriyya 360.

3866,4 R 3022, IV

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 82b; 13 redaka: (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: H. H. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, 149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; az-Zāhiriyya 363.

3866,5 R 3022, V

جمل الإعراب و عقود الكلمة

ĞUMAL AL-I'RĀB WA 'UQŪD AL KALIMA

Kraće gramatičko djelo iz arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.82b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد خاتم النبيين و على آله و أصحابه أجمعين. أما بعد فهذه **جمل الإعراب و عقود الكلمة** على ثلثة أضرب اسم و فعل و حرف فالإسم ما دخله حرف من حروف الجرّ و هو على ضربين معرب و مبني فالمعرب على ثلثة أضرب مرفوع و منصوب و مجرور ...

Kraj (fol.85a):

... و العدد في المذكر من الثلثة إلى العشرة بالهاء و المؤنث بغير ها، قال الله تعالى «سخّرها عليهم سبع ليال و ثمانية أيام حُسومًا» تقول ثلثة عشر رجلاً و ثلث عشرة إمرأة و تجرها بعد الهاء بالإضافة . و الله أعلم .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 82b - 85a; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3867,1 R 6579, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1077/1667. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 2b - 52b; 20 x 145; 13 redaka; (tekst 155 x 70). Papir tamniji, deblji, glat. Nekoliko listova oštećeno vlagom. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3867,2 R 6579, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Mutarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1077/1667. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 54b - 74b; 15 redaka. (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke druge riječi napisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno u početku.

3867,3 R 6579, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1077/1666. godine (bilješka na fol. 85a).

Fol. 76b - 84b; 13 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3868,1 R 2353, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b x 47a; 205 x145; 11 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen vlagom, naročito prva dva lista. Povez kožni, tvrd sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom a osnovni dio teksta napisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3868,2 R 2353, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b x 83a; 11 redaka; (tekst 130-140 x 60). Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Druga polovina djela i margine uokvireni crvenom linijom a naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3868,3 R 2353, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b x 102a; 9 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Nekoliko posljednjih listova djela oštećeni.

3869,1 R 2644, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32b; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Prva korica odvojena od rukopisa. Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom, a tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3869,2 R 2644, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33b - 50a; 15 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom.Tekst djela uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3869,3 R 2644, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu šawwālu 1162/1749. godine (bilješka na kraju djela, fol. 58b).

Fol. 51b - 58b; 13 redaka; (tekst 130 x 80). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Na fol. 59 veća bilješka (fragment) na turskom jeziku kao gramatička analiza nekih izraza iz al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*. Početak:

رضي فعل ماض **الله** لفظًا مرفوع فاعلدر رضينك تعالى فعل ماض ...

Na fol. 60a veća bilješka na turskom jeziku o mogućnostima više načina čitanja iskaza لا حول و لا قوة koja počinje:

لا حولَ و لا قوةَ لا حولَ و لا قوةٌ لا حولَ و لا قوةً لا حولٌ و لا قوةَ لا حولٌ و لا قوةٌ. لا حول و لا قوة إلا بالله. لا حول ده لا نفي خبر ايچون لا در حولَ فتح اوزرينه ...

3869,4 R 2644, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60b - 67b; 13 redaka; (tekst 130 x 80). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3870,1 R 2232, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad Spāhī Karabeg-zāde u Miritop Inanbegovoj medresi 1171/1757-58. godine (bilješka na kraju djela, fol. 47a).

Fol. 1b - 47a; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Listovi volantni, oštećeni vlagom ali je tekst čitljiv. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno. Kustode.

3870,2 R 2232, II

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Kraći komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Autor u ovome djelu komentira osnovne vrste riječi u arapskom jeziku onim redom kako su navedene u ovome Ibn al-Ḥāğibovome djelu, i to u formi tabele sa komentarom ispod svake riječi.

Početak (fol.81b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و هي اسم إن لا يقترن بأحد الأزمنة الثلثة و يدل على معنى في نفسه و فعل إن يقترن بأحد الأزمنة الثلثة و تدل على معنى في نفسها و حرف ...

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 51b - 59b; (tekst 155 x 85). Pismo *nashī-ta'alīq*. Tekst iz osnovnog djela ispisan crvenom tintom.

3871,1 R 915, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 5a; 210 x 150; 15 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, manje oštećen. Povez, oštećen, tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nashī-ta'līq*. Kustode.

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ğannatī-zāde (Dženetić) b. Fayḍullah-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

3871,2 R 915, II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 6b - 47b; 7-12 redaka; (tekst 150 x 75-100). Pismo *nashī*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3871,3 R 915, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje veći dio posljednjeg lista djela. Fol. 48b - 64a; 15 redaka; (različite dimenzije teksta 155-175 x 85-110). Pismo *nashī-ta'līq*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3872,1 R 2474, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 47b; 190 x 125; 13 redaka; (tekst 135 x 65). Papir žut, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Rukopis uvakufljen za Kuršumli (Gazi Husrev-begovu) medresu 1250/1834-35. godine (bilješka na na unutrašnjosti prve korice i na posljednjem zaštitnom listu).

Stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke Na više mjesta u rukopisu).

3872,2 R 2474, II

رسالة في إعراب رضي الله تعالى عنكم

RISĀLA FĪ RAḌIYA ALLAH TA'ĀLĀ 'ANQUM

Gramatička analiza iskaza رضي الله تعالى عنكم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.50a):

رضي فعل ماض الله لفظا مرفوع فاعلا رضينك تعالى فعل ماض .

Fol. 50a; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Izv.: Ahlwardt VI, 6495.

3872,3 R 2474, III

رسالة في إعراب أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

RISĀLA FĪ I'RĀB A'ŪḎU BI ALLAH MIN AŠ-ŠAYṬĀN AR-RAĞĪM

Gramatička analiza iskaza أعوذ بالله من الشيطان الرجيم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.50b):

أعوذ فعل مضارع بنا، معلوم نفس متكلم واحد تحتنده فاعل ضمير مستتر أنا ...

Fol. 50b; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Izv.: Ahlwardt VI, 6495.

3872,4 R 2474, IV

رسالة في إعراب بسم الله الرحمن الرحيم

RISĀLA FĪ I'RĀB BI ISM ALLAH AR-RAḤMĀN AR-RAḤĪM

Gramatička analiza iskaza بسم الله الرحمن الرحيم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.51a):

بسم الله ده با حرف جر اسم لفظا مجرورديا ايله جار مع مجرور متعلق ...

Fol. 51a; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Na fol. 52a dova دعاء مؤذن افريقية؛

Izv.:Ahlwardt VI, 6495.

3872,5 R 2474, V

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 86b; 11 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *ta'līq*, lijep i malo krupniji debljom olovkom ispisan. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3873,1 R 2762, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 13 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Rukopis je nekada bio u vlasništvu Mustafā b. al-ḥāğğ Ismā'īla (bilješka na unutarnjoj strani prve korice) a nekada je njegov vlasnik bio i al-ḥāğğ Ismā'īl iz mahale Vekil Harač (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Rukopis ja za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muidović dr. Munib.

3873,2 R 2762, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fath Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 80b; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Na posljednjem zaštitnom listu razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3874,1 R 5426, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepis završio Ḥasan b. Maḥmūd u nedjelju u mjesecu ramaḍānu 996/1588. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.43b).

Fol. 1b - 43b; 190 x 100; 19 redaka; (tekst 150 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3874,2 R 5426, II

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Rasprava o definiciji pojma *riječ* u kojoj nepoznati autor nudi deset načina definiranja ovoga pojma na temelju njene definicije u Ibn al-Ḥāğibovom djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol.44b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و فيه عشر أشكال الشكل الأول: إن الألف و اللام في كلمة لا يجوز أن يكون للجنس و لا للعهد ...

Kraj (fol.46a):

... و جوابه: أن مجموع الحد مركب لأن المراد من مركب ما يدلّ جزء لفظه على جزء معناه و مجموع الحد كذلك .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḥasan b. Maḥmūd (bilješka na kraju prvog djela, fol. 43b).

Fol. 44b - 46a; 15 redaka; (tekst 150 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6596; az-Zāhiriyya 13.

3874,3 R 5426, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 996/1588. godine (bilješka na fol.88b).

Fol. 48 - 88b; 13 redaka; (tekst 125 x 50). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3875,1 R 4294, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 190 x 105; 15 redaka; (tekst 130 x 55). Papir svjetložut, srednje debljine, glat sa nekoliko volantnih listova. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3875,2 R 4294, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 73b; 15 redaka; (tekst 130 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3876,1 R 2486, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u mjesecu ğumād al-ūlā 1070/1660. godine u Sarajevu u mahali Yahya-paša (bilješke na fol. 27b).

Fol. 1b x 27b; 185 x 125; 15 redaka; (tekst 147 x 63). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3876,2 R 2486, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā 1069/1658-59. godine u Sarajevu (bilješka na fol. 47b).

Fol. 31b - 47b; 15 redaka; (tekst 147 x 63). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela, brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3876,3 R 2486, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti kao i prethodna dva djela).

Fol. 49b - 54b; 5 redaka; (tekst 147 x 63). Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela, brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3877,1 R 2090, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 26b; 195 x 135; 19 redaka; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom (naknadno nalijepljen) i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst djela uokvien crvenom linijom a osnovnog djela napisan crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Na prvim zaštitnim listovima razne bilješke, hadisi i stihovi na turskom jeziku.

Na fol. 27a ispisana 34 glagola u perfektu, imperfektu i infinitivu.

Vakuf Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3877,2 R 2090, II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB 'AWĀMIL AL-MI'A

Isto kao 3696,3.

Prepisao Sulaymān b. Yūsuf 1030/1620. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.72b).

Fol. 27b - 72b; 21-23 redka; (tekst 155 x 80). Pismo *nasḫī-ts'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3877,3 R 2090, III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 3708,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 79b; 19 redaka; (tekst 160 x 80) Pismo *nasḫī*. Kustode.

3877,4 R 2090, IV

رسالة في الصرف

RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF

Kraća morfološka rasprava ili fragment iz nekoga gramatičkog djela arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.79b):

فإن قلت لِمَ جاز الحركات الثلاث في مدّ قلت: إما الضم فلإتباعه عين الفعل ... و إما المهموز إن قلت لِمَ لَمْ تتغير الهمزة إذا كانت متحركة و ما قبلها أيضًا متحركًا ...

Kraj (fol.80b):

... فإن قلت لِمَ لَمْ يُعَلْ استوى قلت لئلا يلزم إعلالان متواليان و (في) كلمة واحدة و لأنه يلزم الإعجاف (الإعجاز) بهذين الإعلالين بحذف أحد الساكنين و هو غير جائز .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 79b - 80b; ukupno 32 redka; (tekst 160 x 80). Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na fol. 84b nalazi se početak djela *Qawa'id al-Furs*, perzijska gramatika napisana na arapskom jeziku koju je napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 950/1533.

Početak (fol.84b):

الحمد لله الذي منحني من تواتر نعمائه تدوين قواعد الفرس بكرمه و إلطافه و الصلوة ... و بعد فهذه رسالة مشتملة على القواعد الفرسية (الفارسية؟) و مكتفية لمن حفظها بمعرفة لسان الفرسية (الفارسية؟) ...

Izv.: Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 216,1; Loebenstein. 2457; Hasandedić 634,26.

Na fol. 85b - 86a kraća rasprava o metodologiji pisanja naučnih djela.

اعلم أن أولاً من دأب المصنف و قواعد المؤلف في بدء التأليف ذكر سبعة أشياء على الحصر و القصر تقدير البسملة و تعقيب الحمدلة و تعميم التصلية على النبي ...

3877,5 R 2090, V

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 101b; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Listovi malo oštećeni vlagom ali se tekst može čitati.

3878,1 R 1095, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je prepisano kao da su dva zasebna djela, tako da se uvodni dio komentara uvoda nalazi na fol. 1b - 5a, a drugi dio 7b - 33b. Između njih na fol. 5b -7a se nalaze razne bilješke i stihovi;

Prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 1b - 33b; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na margini fol.2a).

3878,2 R 1095, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao vjerovatno prepisivač prvoga djela 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 35b - 63b; 11 redaka; (tekst 145 x 80). Pismo *nasḫī*. Bilješke na marginama i interlinearno. Kustode.

3878,3 R 1095, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač isti kao i prethodna dva djela 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 65b - 75b; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja napisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3878,4 R 1095, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1171/1757-58 (bilješka na kraju djela, fol.82).

Fol. 77b - 82; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama. Kustode.

3878,5 R 1095, V

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz morfologije arapskog jezika čiji je autor, prema većini izvora, Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573.

Početak (fol.84b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله أجمعين و بعد فإن كل كلمة إشتقاقية إن تجرد ماضيه المفرد المذكر الغائب عن حرف زائد يسمى مجردا و أصليا و إن إشتمل عليه يسمى مزيدا فيه . . .

Kraj (fol.100b):

... و تعود اللام المحذوفة للجزم فيهما مفتوحة بدخولها نحو ليغزونّ و ليطوينّ و لم يغزونّ و لم يرمينّ و لم يطوينّ .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela, 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) 1170-1171/1756-58. godine (bilješka na fol.33b i 82b.).

Fol. 84b - 100b; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nasḫī*. U prvome dijelu djela brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a u drugome ostale bjeline. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1500; Ahlwardt VI, 6842; Gacek 290; Köprülü III, 598,5; az-Ẓāhiriyya 156.

3879,1 R 1865, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Ime prepisivača namjerno izbrisano. Ostala godina prepisa, nedjelja u podne u mjesecu ḏū al-q'ada 994/1586 (bilješka u kolofonu djela, fol.54a).

Fol. 1b - 54a; 210 x 155; 11 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i tvrdom oštećenom kartonskom futrolom kožnog hrbata. Pismo *nasḫī*. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Nekada je vlasnik rukopisa bio Muḥammad Faqīh (bilješka na fol.1a).

Na posljednjem zaštitnom listu pobožna pjesma na arapskom jeziku takozvana *mīmija*.

3879,2 R 1865, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-q'ada 994/1586. godine (bilješka na fol.93a).

Fol. 55b - 93a; 9 redaka; (tekst 120 x 100). Pismo *nasḫī*. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno. Kustode.

3880,1 R 2603, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na početku.

Fol. 1a - 30b; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine u prvoj polovini djela dok je u drugoj polovini deblji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3880,2 R 2603, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na kraju.

Fol. 31b - 67b; 11 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nashī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3881,1 R 2267, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MISBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 57b; 205 x 135; 11 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žut, tanji, hrapav. Listovi oštećeni vlagom. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen, bez prve korice poveza. Pismo *ta'līq*. Djelo je kombinovano od dijelova drugih rukopisa. Na nekim listovima tekst uokviren crvenom linijom a osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Prva tri lista volantni. Kustode.

Na fol. 58 veća bilješka o sintaksi prijedloga u arapskom jeziku napisana na turskome jeziku.

3881,2 R 2267, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prilikom prepisivanja prepisivač je prepisao kraj (nekoliko redaka) al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* tako da je neko drugi naknadno dopisao kraj djela *al-Miṣbāḥ*.

Prepisao nepoznati prepisivač 1171/1757-58. godine (bilješka na fol.80b).

Fol. 59a - 81b; 13 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke interlinearno i na marginama u vez sa djelom.

3881,3 R 2267, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1171/1757-58. godine (bilješka na fol.95a).

Fol. 82b - 95a; 9 redaka; (tekst 160 x 80). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3882 R 2869

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MISBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Na fol. 35b namjerno zamrljana bilješka o prepisivaču.

Fol. 35; 160 x 100; 13 redaka; (tekst 105 x55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa djelom. Između prve i druge folije prekid teksta.

3883 R 1789

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao soḫta 'Abdulmu'min 1026/1617. godine (bilješka na kraju djela, fol.31a).

Fol. 31; 195 x 140; 17 redaka; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni, mekši bez kartonske obloge sa utisnutim sitnim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom, dok su primjeri uz komentar nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno.

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3884 R 1248

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1090/1679-80. godine (bilješka na fol.33a).

Fol. 33; 200 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3885 R 3471

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Sa prepisom završio nepoznati prepisivač u nedjelju mjeseca muḥarrama 1157/1744. godine (bilješka na fol.54b).

Fol. 54; 215 x 125; 13 redaka; (tekst 160 x 75). Papir temnobijel, debl-ji, hrapav, vlagom oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3886 R 2458

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu muḥarramu 982/1574. godine (bilješka na fol.85a).

Fol. 85; 185 x 110; 11 redaka; (tekst 110 x 50). Papir svjetložute boje, srednje debljine, glat, vlagom oštećen. Povez veoma lijep, kožni sa utisnutom rozetom u zlatnoj boji na koricama i klapni, obrubljen zlatnom linijom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i tačke u tekstu ispisani zlatnom bojom. Tekst djela uokviren debljom linijom sa nekoliko tanjih linija zlatne boje. Lijep unvan u kombinaciji zlatne i plave boje. Neke riječi osnovnog teksta ispisane crvenom tintom i zamrljane. Kustode. Bilješke na marginama i sitnije interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3887 R 2521

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 18; 202 x 185; 15 redaka; (tekst 137 x 72). Papir svjetložut, srednje debljine. Rukopis bez korica ali uvezanih listova. Pismo *ta'liq*, lijep, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama rukopisa u vezi sa djelom.

3888 R 5304

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad u utorak između podne i ikindije 1140/1727-28. godine (bilješka na fol.).

Fol. 55; 200 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom pisane rukom prepisivača. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3889 R 729

الإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح

AL-IṢLĀḤ FĪ ŠARḤ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

محمد بن يوسف القرماني قره پيري

Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī, um. 886/1481

Superglosa na glosu komentara uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Prema Katalogu biblioteke al-Qāḍiriyya (V,419) koji se poziva na Ḥāğī Ḫālifu (II,1709) koji isto navodi, ova superglosa je komentar glose koju je napisao Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529. godine na navedeni komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Međutim, prema navedenim izvorima autor ove superglose Qara Pīrī je umro 45 godine prije autora glose al-Banbānīja što donekle dovodi u sumnju navedenu tvrdnju.

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم و عليك الإعتماد يا كريم .

الحمد الله الذي له الكلمة العليا و المثل الأعلى و له أفعال اقتضت لإعراب وجوده ... و بعد فيقول الفقير المعترف بالتقصير پير محمد بن يوسف ... لما كان الأوراق المجموعة لإعراب ديباجة المصباح غير مقصورة على إعراب هذا الكتاب ... شرحتها شرحاً تنحلّ به ألفاظها و معانيها و تكشف تركيباتهما و مبانيهما و سميته بالإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح ...

Kraj (fol.205a):

... فهو الباب الخامس أي يلزم ثبوت الباب الخامس بالإستقراء في آخر الكتاب و أبوابه لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الباب الخامس .

Prepisao nepoznati prepisivač između 998-1000/1589-1592. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.205b).

Fol. 205; 210 x 114; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Listovi različite boje, tamnobijeli, svjetložuti i narandžasti, srednje debljine, hrapavi. Posljednja dvolisnica volantna. Povez tvrd, kožni sa rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Muṣṭafā-āğā, dvorski aga za mekteb u svojoj džamiji u Mrkonjić gradu (Yeniğe Yayče, bilješka na prvoj unutarnjoj korici, fol. 1a, 2a i dr.).

Stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; A.M. II, 213; Ahlwardt VI, 6550/9; az-Ẓāhiriyya 290; al-Kattānī 12/134; al-Qāḍiriyya V, 419; Hasandedić 213.

3890 R 2566

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Preoisivač i vrijeme prepisa nepozanti.

Fol. 91; 197 x 110; 18 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i preklopu. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Na prve dvije stranice tekst uokviren linijom crvene boje.

Na posljednja dva zaštitna lista više stihova na turskome jeziku.

Izv.: H. H. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, str. 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V,419.

3891 R 6583

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisao ḥāğğī Muṣṭafā ... (?) (bilješka u kolofonu djela, fol.76a). Na istoj stranici druga bilješka da je ovaj rukopis sravnjen sa rukopisom koji je sravnjen sa autografom.

Fol. 76; 175 x 130; 19 redaka; (tekst 135 x75). Papir žut srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kožni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom a tekst glose nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Na trećem zaštitnom listu veća bilješka kao gramatička analiza basmale.

Vakif Strnak al-ḥāğğ Muḥammad efendī (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Na fol. 2a na margini bilješka da je vakif rukopisa ḥāğī Ḥusayn.

Rukopis je iz Odbora islamske zajednice Stolac.

3892 R 3373

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela (Pogl. 3815,4.) tako da počinje sa (fol.1b):

قال الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ لا يصل إلى التصوري بحقيقة كنهه كل من يجد في اكتسابه بأي طريق كان من النظر و الرياضة ...

Prepisao al-Ğalil b. Ḥasan (bilješka na fol.87a).

Fol. 87; 210 x 155; 18 redaka; (tekst 130 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez noviji kartonski sa platnenim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa muderris 'Uṯmān b. Muharram (bilješka na fol. 1a).

3893 R 941

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela tako da počinje isto kao 3892.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77; 205 x 130; 23 redka; (tekst 143 x 73). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom.Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa djelom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio 'Alī b. 'Uṯmān (bilješka sa pečatom na prvome zaštitnom listu).

3894 R 2463

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela tako da počinje isto kao 3892.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm početkom mjeseca ša'bāna 1083/1672. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.83b).

Fol. 83; 185 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i platnenim povezom na uglovima korica. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom dok je tekst djela uokviren crvenom linijom većim dijelom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke. (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3895,1 R 2909, I

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisao nepoznati prepisivač zadnji dan (yawm aš-šakk) mjeseca ša'bāna 947/1540. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.63b).

Fol. 1b - 63b; 180 x 130; 21 redak; (tekst 130 x 90). Papir svjetložut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa oštećenim kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama. Na prve dvije stranice tekst djela, uokviren dvjema crvenim linijama. Inače, tekst na ove dvije stranice je od drugoga prepisivača i između njih i nastavka teksta slijedi stranica na fol 2b samo sa raznim bilješkama bez teksta djela tako da nedostaje manji dio teksta.

Vlasnici rukopisa bili 'Abdurraḥmān b. Nu'mān Maylī i al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad (bilješke na fol.1a).

Na fol. 104b bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Ḥusayn b. Naṣḥ a na posljednjem zaštitnom listu još i Sayyid Sa'duddīn Šākir ... (?)

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3895,2 R 2909, II

شرح أبيات ضوء المصباح

ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova od nama nepoznata autora navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* a što je komentar al-Mutarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol.66a):

الحمد لله الذي شرف نوع الإنسان و خصصه من الأنواع بالنطق و البيان و جعله عالما بأصول الفصاحة ... أما بعد فهذه فوايد لأبيات الضوء هي للبيان مصابيح ...

و بعد غد يا لهف نفسي من غد

اذا راح أصحابي و لست برايح

أما اللغة فقوله يا لهف نفسي من التلهف و هو التحسر...

Kraj (fol.71b):

.... و أما الإستشهاد فعلى أن كلمة رب تكون مضمرة بعد بل كما تكون مضمرة بعد الفاء نحو قوله بل بلد ذي صعد أي بل رب بلد .

Prepisao nepoznati prepisivač 925/1519. godine (bilješka na kraju djela, fol.71b).

Fol. 66a - 71b; 17 redaka; (tekst 135 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a stihovi nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 72a kraj djela *Šarḥ al-Binā'* koje je napisao 'Abdulganī Efendī, um. (?) a koje je prepisao nepoznati prepisivač 24. muharrama 1060/1650. godine (bilješka na kraju djela).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6534; az-Ẓāhiriyya 223; Kıbrıs 640.

3895,3 R 2909, III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

سيد أحمد بن مصطفى اللالي

Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 3745,2.

Djelo je nepotpuno, nije do kraja prepisano.

Prepis završio nepoznati prepisivač u petak poslije ikindije namaza 25. muḥarrama 1060/1650. godine (bilješka na fol.76b).

Fol. 72b - 76b; 21 redak; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*. Komentar pisan po sistemu pitanja i odgovora (فإن قيل - قلنا). Posljednji listovi volantni.

3895,4 R 2909, IV

حاشية على الوافية في شرح الكافية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-WĀFIYA FĪ AŠ-ŠARḤ AL-KĀFIYA

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Glosa na djelo *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* iz gramatike arapskog jezika. Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz gramatike arapskog jezika, između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astārābādī (645 - 715/ 1247 - 1315). To je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se, s obzirom na obim, naziva još i *al-Mutawassiṭ*.

Početak (fol.77b):

قوله **اعلم أن معرفة هذا الحد** حدّ الشيء ، ما يبيّن ماهيته قوله **موقوفة على معرفة اللفظ و الوضع و المعنى و المفرد** لأن معرفة المركب موقوفة على معرفة أجزائه ...

Kraj (fol.104b):

... يصحّ كونه مساويًا حالاً منه بل هو راجع إلى الوادي لأن أخوف أفعل بمعنى المفعول كما شهر لكن يصحّ جعله تمييزاً عن أخوف بتأويل المصدر كما ذكر و الله أعلم بالصواب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 104b; 19 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *ta'līq*. Tekst glose citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Na nekoliko prvih lista tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa djelom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; A.M. I, 728; az-Ẓāhiriyya, 147.

3896,1 R 1884, I

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisivač nepoznat kao i vrijeme prepisa.

Fol. 1b - 84b; 195 x140; 19 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast različite debljine, djelimično hrapav i glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopisu pripada i tvrda kartonska futrola sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen u početku crvenom a kasnije crnom linijom. Kustode.

Vakuf Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3896,2 R 1884, II

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

سعد الدين سعد الله البردعي

Sa'duddīn Sa'dullah al-Barda'ī, um. (?)

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.87a):

اللهم إنا نريد أن نتشبه بمن يحمدك على آلائك و أن نتشبث بأذيال من يشكرك لنعمائك على ما هديتنا إلى لغة قوم خير الأنبياء منهم ... و بعد فيقول المفرط في التفريط المتعسف المتمادي في التوريط سعد الدين سعد الله ... من سكان أراضي البردع ... لما رأيت الموجز المعروف بالأنموذج ...

Kraj (fol.154a):

... و وجه ترك هذه الأصناف و عدم شيوعها في إطلاقات حرش اليربوع و الضبّ الماضغة لقصوره الحمد لله على الدواء على منّه علينا بالإتمام.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 87a - 154a; 27 redaka; (tekst 150 x 100). Pismo *nasḫī-ta'līq*, sitniji. Komentar pisan po sistemu قوله . أقول, odnosno قال istaknuto crvenom tintom. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa djelom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6518; A.M. 229; az-Ẓāhiriyya 278.

3896,3 R 1884, III

لغت فرشته أوغلي

LUĠAT-I FIRIŠTEOĠLU

عبد اللطيف عز الدين بن عبد المجيد فرشته اوغلي

'Abdullaṭīf 'Izuddīn b. 'Abdulmağīd Firišteoglu, um. 824/1421

Arapsko-turski rječnik napisan u stihu i podijeljen prema metrovima koji su ispisani crvenom tintom kao i brojevi poglavlja. Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol.156b):

حمد ثابتدر اول الله كه عالمي علمايله   بزتدي عنايت نظريله كوكللرين ...

Kraj (fol.168b): Djelo nije do kraja prepisano.

... مدينه بيوك شار سقلمش نه منهوش

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 156b - 168b; 11 redaka (tekst 150 x 110). Pismo *nasḫī*. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: Karatay T, 2005-07; Götz 467.

3896,4 R 1884, IV

فالنامه

FĀL-NĀME

Djelo o gatanju na perzijskom jeziku od nama nepoznatog autora urađeno, kako se navodi u uvodu, na temelju djela 'Abdullaha 'Abbāsa, Ḥasana Baṣrīje i Faḫruddīna ar-Rāzīja. Djelo je raspoređeno prema slovima arapske abecede tako što prema autoru svako slova simbolizira jednog Božijeg poslanika. Tako se poslije stihova sa određenim slovom tumači njihov sadržaj.

Početak (fol. 171b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على خير خلقه محمد و آله أجمعين أما بعد بد انكه اين فال بيست و نه حرفست چون كسي را مهتمي باشد از خير و شر انكشت به حروف نهد احوال او را از خير و شر با او بگويد و هرچه اشارت كند ماموران باشد ...

الف آمد بفالت اي دل افروز   نكوتر كردد احوالت همه روز ...

Kraj (fol.182b):

Djelo nije do kraja prepisano. Završava se sa slovom "h".

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 171b - 182b; 13 redaka; (tekst 145 x 10). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Počeci poglavlja, odnosno slovo iz abecede kojim počinju stihovi, ispisani crvenom tintom. Kustode.

3897 R 2653

الحمدية (حاشية على شرح ديباجة المصباح)

AL-ḤAMDIYYA (ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MISBĀH)

Glosa na drugi dio kometara uvoda al-Muṭarrizijeva djela *al-Misbāh* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāh* (*Šarh Dībāğa al-Miṣbāh*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ. Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389)

Početak (fol.1b):

قوله أما الكلمة فإن قلت لم قال الشارح الفاضل أما الكلمة و لم يقل إما اسم أو فعل أو حرف قلت إطلاق لفظ الكلمة على إما دون إطلاق الحرف ...

Kraj (fol.43a):

... اعلم أن الحصر على ستة أقسام حصر عقلي و جعلي و وقوعي و استقرائي و عزمي و عرضي و إنما تركت لئلا يطول الكتاب. تمت الكتاب

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-qa'da 963/1556. godine u Istanbulu u dijelu koji se zove Maqām Ibrāhim-paša al-ğadīd (bilješka u kolofonu djela, fol.43a).

Fol. 43; 190 x 125; 15 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez čvrst, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Glosa pisana sistemom قوله - فإن قلت - قلت. Tekst uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na koricama napisan naslov djela حمدية شرح ديباجة a prije početka djela na fol. 1b شرح ديباجة حاشيه سي المسمى بالحمدية.

Vakuf Elči Ibrahim-paše, guvernera Bosne (pečat i bilješka na fol. 43a) za svoju medresu (pečat medrese fol. 1b i 43b)

3898 R 3169

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopis prepisan 934/1527. godine od strane nepoznatog prepisivača (bilješka na fol.174a).

Fol. 174; 175 x 125; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez kožni sa utisnutim rozetama. Pismo *nashī*. Kustode. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke koje se odnose na tekst djela.

Vlasnici rukopisa su nekada bili Kamāluddīn koji je došao u posjed rukopisa 1113/1701. godine, zatim Šamsuddīn Muḥammad, bivši kadija u Halepu, zatim Ḥasakī Muḥammad-āğā Oğlū 'Abdulbāqī Muḥammad (bilješke na drugom zaštitnom listu) i al-ḥāğğ Aḥmad b. al-ḥāğğ Murtaḍā Roznāmeği.

Vakuf 'Abdulbāqī-efendī Ğīno-zade (bilješka sa pečatom na drugom zaštitnom listu).

Izv.: Ḫ. Ḫ. 1708; A. M. II, 134; Ahlwardt VI, 6532; Flügel I, 164; GAL. G II, 293; GAL S II, 514; Küprülü II, 1496; az-Ẓāhiriyya 582.

3899 R 5006

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 125 x 80). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq* mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Vakuf Aḥmad b. Muṣṭafā (bilješka i pečat na fol.1a).

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3900 R 4867

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1091/1680. godine (bilješka na kraju djela, fol. 119b).

Fol. 119; 205 x 150; 19 redaka; (tekst 160 x 170). Papir manobijel, srednje debljine, oštećen vlagom. Ima volantnih listova i łaga. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3901,1 R 4665. I

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,2.

Da je ovo uvodni dio djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ* vidi se na njegovu kraju kako se završava.

Kraj (fol.4b):

... و الله ولي التوفيق و بتحقيق الأمنية حقيق و هو حسبنا و نعم المعين قال ناصر الدين أبو المكارم المطرزي رحمة الله عليه قوله أما بعد حمد الله ...

Prepisao Ṭāhir b. Mūsā b. Rasūl 856/1452. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol.123b).

Fol. 1b - 4b; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 115 x 85). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nashī-ta'līq*. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada je bio Sayyid Nūri Ḥasan b. aš-šayḫ Sayyid Muḥammad, vaiz u Muṣṭafā-pašinoj džamiji (bilješka na trećem i četvrtom zaštitnom listu)..

Rukopis došao u Gazi Husrev-begovu biblioteku iz Odbora Islamske zajejednice Mostar.

3901,2 R 4665, II

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ṭāhir b. Mūsā b. Rasūl 856/1452. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 5b - 123b; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 115 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3902,1 R 6534, I

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 3b; 230 x 150; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni od vlage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Lage volantne. Pismo nasḫī-*ta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3902,2 R 6534, II

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 3b - 135a; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo nasḫī-*ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3903 R 4954

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Oruč u mjesecu rabī' al-āḫiru 1018/1609 (bilješka na kraju djela, fol. 155b).

Fol. 155; 195 x 115; 17 redaka; (tekst 155 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3904 R 4666

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 161; 200 x 140; 13 redaka; (tekst 150 x 85) do fol.118. Od fol.119; 15 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine.

Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo od dva prepisivača, *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran do fol. 118 a dalje *ta'līq*, takođe mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3905 R 6705

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 143; 205 x 140; 13 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Cvrčak (Mehmeda) Ahmed-efendija, imam iz Domislice (Novi Šeher) 11.07.1979. godine.

3906 R 766

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Mūsā u mjesecu rabī' al-awwalu 1030/1620-21. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 139; 210 x 150; 13 redaka: (tekst 155 x 90). Papir tamnobijel, deblji glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, pri kraju djela ispisano crvenom tintom, kao i naslovi poglavlja na početku djela, dok su u nastavku ostale praznine sa neispisanim poglavljima. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelom.

3907 R 3461

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj djela, nekoliko listova od četvrtog poglavlja.

Fol. 150; 200 x 138; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Osnovno djelo citirano sa *qawluhu* pisano crnom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Vakif al-ḥāğğ Muḥammad-paša (bilješka i pečat na fol.1a).

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3908 R 3402

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ḥusayn b. 'Alī 1023/1614-15. godine (podatak u kolofonu djela, fol.89b).

Fol. 89; 215 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat sa dosta listova smeđe boje. Lage volantne. Povez kartonski sa

kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom. Dosta bilježaka interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio Aḥmad, muftija u Mostaru kao i Ḥusayn b. 'Alī (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Munir Šahinović.

3909 R 1517

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 156; 205 x 150; 11 i 13 redaka: (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen, otkinute klapne. Pismo *nasḫī* na prvih deset listova a ostalo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno uvezi sa djelom na prvih nekoliko listova.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3910 R 527

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 115; 235 x 170; 15 redaka; (tekst 140 x 100). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa 1080/1669. godine postao Darwīš Nūḥ b. Arslan iz Donjeg Vakufa (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3911 R 1487

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis rukopisa završio Sulaymān b. Muḥammad posljednjeg dana rabī' al-awwala 1128/1716. godine (bilješka na kraju djela, fol. 149a).

Fol. 149; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi, odnosno počeci poglavlja, sa ponekom prazninom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje sa još tri tanje linije crne boje. Ostatak teksta djela kao i margine uokvireni crvenom linijom.

3912 R 3564

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 98; 205 x 150; 15-19 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio 28. 10. 1950. godine Muftić Enis iz Banja Luke (bilješka o poklonu na posljednjem zaštitnom listu).

3913 R 804

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Prepisivač ispustio da prepiše dva do tri reda na kraju djela.

Fol. 164; 190 x 130; 13 redaka; (tekst 145 x 70). Papir izmiješan bijele i žute boje, deblji, glat. Nekoliko prvih listova volantni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Vlasnik rukopisa 1192/1778. godine bio Šayḫ-zāde munlā Ḥasan b. munlā Muṣṭafā (bilješka na unutarnjoj strani zadnje korice).

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Faydullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol.1a).

3914 R 2098

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač (ime namjerno zamrljano) u mjesecu rağabu 1026/1617. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.166b).

Fol. 166; 195 x 135; 13 redaka; (tekst 135 x 68). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prva dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika i hadīsa.

Vlasnik rukopisa nekada bio izvjesni 'Umar kao i Ibrāhīm b. Aḥmad koji je došao u njegov posjed 6. muharrama 1175/ 1761-61. godine (bilješke na posljednjem zaštitnom listu).

Vakuf Ğīno-zade (bilješka sa pečatom na fol.1a).

3915 R 2195

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630. godine odnosno 1045/1635-36. godine kada je dopisao nekoliko posljednjih redaka koji su ostali nenapisani (bilješke u kolofonu i na kraju djela, fol.112a).

Fol. 112; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, djelimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio munlā Ṣāliḥ b. Ḥusayn-efendī iz Rogatice (Čalabī Pāzār) iz Sinan-vojvode mahale (bilješka na prvom zaštinom listu).

3916 R 2710

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis rukopisa završio Ṣāliḥ b. 'Alī al-Pūžagawī (Požegija) u ponedjeljak, između podne i ikindije, u mjesecu ğumād al-āḫira 1077/1666. godine u Sarajevu u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na fol.146b).

و قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة و الأوراق اللطيفة فى شهر جمادي الآخر في يوم الإثنين بين صلاة الظهر و العصر على يد العبد الضعيف النحيف المسكين الفقير الحقير قليل العمل كثير الأمل صغير الإحسان كبير العصيان الراجي إلى رحمة الله تعالى صالح بن علي اليوژه غوي في شهر سراي بمدرسه، خسروبك سنة سبع و سبعين و ألف تمام .

Fol. 146; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 145 x 75). Papir žućkast srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, manje oštećen. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

Vlasnik rukopisa nekada bio munlā Muṣṭafā b. Šayḫ Ṣāliḥ-efendī al-Pūžagawī (Požegija, bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

Na prva dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika i hadisa kao i nekoliko stihova.

3917 R 4067

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Na fol.1a bilješka o prepisu namjerno zamrljana ali se može pročitati da je rukopis prepisan u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru.

Fol. 129; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen i odvojen od listova. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom do fol. 120. Kustode.

Na prva dva lista rukopisa razne bilješke iz jezika, hadisi i nekoliko stihova.

Na posljednje listu rukopisa dova za slaganje među supružnicima.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3918 R 4090

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis završio 'Alī b. Isḥāq b. Ḥasan b. Yaḥyā u posljednjoj trećini mjeseca ṣafara 1065/1654. godine (bilješka na kraju djela, fol.160a).

Fol. 160; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećene klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na unutarnjoj stranici prve korice više bilježaka o rođenju i smrti sa početka dvanaestog hidžretskog stoljeća.

Na prvih osam zaštitnih listova dosta raznih bilježaka uglavnom iz jezika kao citati iz pojedinih djela, poneki hadis i jedna fetva na turskom jeziku na prvome zaštitnom listu.

Vlasnik rukopisa bio 'Alī b. Ḥasan al-Mūstārī (iz Mostara) Ğābī (Džabić) koji je naslijedio rukopis od svojega djeda 'Umar-efendije (bilješka na posljednjem zaštitnom listu rukopisa.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru. (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3919 R 2481

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1055/1645. godine (bilješka nakraju djela, fol.109b).

Fol. 109; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 128 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, lijepo ispisan. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Kustode. U prvoj polovini rukopisa dosta bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3920 R 5049

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova na početku.

Fol. 54; 205 x 150; 15 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. U tekstu ostale praznine za označavanje osnovnog teksta sa *qawluhu*. Kustode.

Na posljednja dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika.

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3921 R 5158

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 167; 195 x 125; 13 redaka; (tekst 140 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen vlagom. Povez tvrd kožni. Sačuvana samo prva korica sa hrbatom, oštećena i ona, takođe. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu i nadvučen crvenom linijom. Sitnije bilješke interlinearno i na marginama.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3922 R 4009

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Nedostaje skoro prva polovina rukopisa.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 45; 205 x 130; 17 redaka; (tekst). Papir tamnobije, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3923,1 R 1548, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ibrāhīm b. Kīwān 10. muḥarrama 1055/1645-46. godine (bilješka na fol.163a).

Fol. 1b - 163a; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 142 x 58). Papir žućkast, srednje debljine, glat, sa malim oštećenjima usljed vlage ali čitak. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, naročito na početku djela.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3923,2 R 1548, II

رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح

RISĀLA ḤĀLLA LI ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

إسماعيل بن علي

Ismā'īl b. 'Alī, um. (?)

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Više pogl. 3849,2.

Početak (fol. 165b):

الحمد لله الذي بسط الأرض و رفع السما، و تفرد بالعظمة و الكبريا، الذي لا يجري في ملكه إلا ما شاء ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى رب الغني إسماعيل بن علي عفى عنهما الملك العلي هذه **رسالة حالّة لأبيات الضوء** ...

Kraj (fol.177a):

... **و قوله** أقوم خبر مبتدأ مقدم على المبتدأ و هو آل حصن و **قوله** أم نساء عطف على قوله أقوم و الإستشهاد على أن القوم يستعمل للرجال دون النساء، كما قال زهير:

أقوم آل حصن أم نساء . تمت بعون الله تعالى .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ibrāhīm b. Kīwān 1055/1645-46. godine (bilješka na fol.163a).

Fol. 165b - 177; 21 red; (tekst 162 x 72). Pismo *ta'līq*. Stihovi vokalizirani. Ostale bjeline za označavanje navođenja stihova. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya, 201; TÜYATOK V/07, 3759.

3924,1 R 5794, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao 'Alī b. Aḥmad b. Yūsuf u mjesecu muḥarramu 987/1579. godine u medresi مناي (bilješka na fol.142b).

Fol. 1b - 142b; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir žućkast, deblji. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne, prilično oštećen. Pismo *nasḫ*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Maḥmūd al-Busnawī (bilješka i pečat na prvome zaštitnom listu).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3924,2 R 5794, II

شرح أبيات ضوء المصباح

ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova od nama nepoznata autora navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* a što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol.144b):

و بعد غد يا لهفَ نَفْسي مِنْ غدٍ   اذا راحَ أصحابي و لستُ بِرَايِحِ

الإعراب بعد فيه منصوب على الظرفية العامل فيه لهف أو حرف النداء، و هو يا قوله لهف منادى منصوب لعدم وقوعه موقع الخطاب ...

Kraj (fol.150a):

... بل بلد ذي صعد و أصباب بل: متعلق بعامل محذوف أي سرت ربّ مفازة ذي: صفة بلد و أصباب: معطوف على صعد . تمت الأبيات بعون الله الملك العزيز العلام .

Prepisao isti prepisivača kao i prethodno djelo 'Alī b. Aḥmad b. Yūsuf u mjesecu muḥarramu 987/1579. godine u medresi ... (?) (bilješka na fol.142b).

Fol. 144b - 150a; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī*. Stihovi nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6535.

3925,1 R 1602, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Sa prepisom završio Muṣṭafā b. Yūsuf u četvrtak u jutro u mjesecu rabī' al āḫiru 1027/1618. godine u Bayram-ġāzīnoj medresi (bilješka na fol.122a).

Fol. 1b - 122a; 210 x 155; 15-17 redaka; (tekst 125-130 x 75-80). Papir tamnobijel, deblji. Umjesto izgubljenih listova naknadno ubačeni drugi ispisani od strane drugih prepisivača. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i preklopu, malo oštećen. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Tekst djela ukviren crvenom linijom u prvome dijelu rukopisa. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Jednostavan unvan koji se sastoji od kombinacije crvene i plave boje bez upisanog naslova djela. Fol. 2 bez teksta djela.

Rukopis iz Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3925,2 R 1602, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129b - 155b; 17 redaka; (tekst 155 x 90). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3926 R 2731

الإصباح في شرح المصباح

AL-IṢBĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

محمد بن محمد بن أبي البركات الأقسرائي (الأقراني، الإيراني)

Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarā'ī (al-Aqrānī, al-Īrānī), um. 780/1378

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Misbāḥ* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله المدعو بأحسن أسمائه و أشرف صفاته المحسن إلى كافة البرية من الهداة و عصاته ... سألني الأخلاء الذين مالوا إلى علم الإعراب و اهتزّت إليه نفوسهم و تعلقت به رغبتهم أن أكتب مختصرا في شرح المصباح ... و أصحابه مؤيّد الإسلام اعلم أن إما للتخيير و هي حروف يبدأ بعدها الكلام و تتضمن معنى الشرط ...

Kraj (fol. 180b):

... (fol.179a) كلام يدل على المضمر إلا أن هذا الدليل مؤخر فينقص عن درجة الأول و كذلك قوله (تعالى) «و القمر قدرناه» تقديره و قدرنا القمر قدرناه أضمر الأول لدلالة الثاني عليه. و الله أعلم بالصواب .

Na istoj stranici neposredno nakon kraja djela slijedi tekst na dvije stranice koji se odnosi na spomenuto djelo a u kojemu autor govori o razlozima njegova pisanja.

ألف هذا المختصر محمد بن محمد الأقراني مضمنًا فيه الدلايل ... (fol.180b) جمعت هذا المختصر ... و سميته الإصباح في شرح المصباح ليكون معينًا في دركه هاديًا إلى طلب قربته أتممته حامدًا (لله تعالى) و مصليًا على النبي محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام.

Prepisao 'Alī b. Ḥasan b. Safarī al-'Izzī u mjesecu šawwālu 832/1429. godine u medresi al-Ḥanafiyya u Gazi (bilješka u kolofonu djela, fol.180b).

Fol. 180; 180 x 140; 17 redaka; (tekst 125 x 90). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa 1280/1863. godine bio Ḥamza Mu'allim-zāde (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ğanatī (Dženetić) b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na margini fol.1b).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6537; GAL G I, 293; az-Ẓāhiriyya 14.

3927 R 2386

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك

'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak, 803/1400 - 875/1470

Na početku djela autor ističe da je prije ovoga djela bio već napisao jedan komentar al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* u kojemu se ograničio na komentarisanje pojedinih izraza u *al-Miṣbāḥu* ali, pošto je vidio da većina uleme predaje iz ovoga njegova komentara i pošto su tražili od njega da napiše drugi opširniji komentar ovoga djela, on je to i učinio (pogl. fol.1a), tako da je sa pisanjem novoga komentara završio u mjesecu šawwālu 824/1421. godine u dvadeset i prvoj godini života (pogl. fol.183a).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل علم النحو مفتاحًا لحل عويصات مشكلات كلامه و كلماته و مصباحًا ليستضيئ بضوءها في معرفة أحاديث نبيه و معجزاته ... (fol.2a) **أما بعد حمد الله ذي الإنعام** وأقول و أنا الفقير المحتاج إلى رحمة الله الحامي شيخ علي بن مجد الدين الشاه دودي البسطامي ...

Kraj (fol.182b -183a):

... و منها قولهم كلهما و تمرًا تقديره أعطني كلهما و تمرًا حذف الفعل لدلالة الحال عليه و منها قولهم كل شيء ... حذف الفعل لدلالة الحال عليه و منها قولهم كلا هما و تمرًا أي لي كلا

هما و زدني تمرًا و بالجملة فهذا باب واسع و فيما ذكرنا كفاية فإن لم يستضيئ بمصباح لم يستضئ . فلنقبض عنان القلم في هذا المقام حامدين لله ذي الفضل و الإنعام و مصلين على أفضل رسله محمد سيد الأنام ... فلقد وفق الله ... عبده الضعيف شيخ علي ابن مجد الدين ابن محمد بن مسعود بن محمود الشاهرودي البسطامي ... لقد قضى ذلك في غرة شهر الله المبارك شوال سنة أربعة و عشرين و ثمانمائة من الهجرة النبوية على صاحبها الصلاة و التحيات ... و أنهيه ... و لقد كان هذا الحقير الفقير يومئذ ابن إحدى و عشرين سنة فلله الحمد أولاً و آخرًا و ظاهرًا و باطنًا تم

Prepisao Ḫalīl b. Luṭfullah u Konji (sitna bilješka na kraju zadnjeg zaštitnog lista) u drugoj dekadi mjeseca safara 1056/1646. godine kako stoji u bilješci slovima napisanoj dok je ispod bilješke napisana 1060/1650. godina kao godina završetka prepisa.

Fol. 183; 200 x 145; 21 redak; (tekst 150 x 100). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫta'līq*. U početku osnovni tekst ispisan crvenom tintom, kasnije nadvučen crvenom linijom a u više od polovine drugoga dijela neoznačen, osim što su ostale bjeline u tekstu, vjerovatno za njegovo isticanje. Kustode. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren sa dvije crvene i jednom crnom linijom u sredini.

Na fol.1a bilješke o bivšim vlasnicima rukopisa:

Ḥifḍī 'Abdurraḥmān, u vrijeme kupovine rukopisa kadija u Konji, zatim munlā Muḥammad b. 'Alī, zatim munlā Muhammad i kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 2a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1708; A.M. I, 735; Ahlwardt VI, 6550/4

3928,1 R 4675, I

نور المصباح
NŪR AL-MIṢBĀḤ

يوسف بن عبد الملك بن (بخشيش) بخشايش قره سنان

Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar al-Muṭarrizījeva djela al-Miṣbāḥ, u čijem se pisanju autor, kako i sam na početku rukopisa ističe, služio uglavnom al-Isfarā'inījevim komentarom istoga djela *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*. Od nama dostupnih izvora samo Brockelman (GAL S I, 514) navodi ovaj komentar, ali bez imena njegova autora, dok Ḥ.Ḫ., Ḏayl (II, 560) u popisu djela ovoga autora ne

navodi ovaj komentar. Kako i sam autor u uvodu djela ističe, ovaj komentar je napisao 866/1466. godine u gradu Marmara, vilajet Saruhan (Anadolija), što znači da je živio u devetom hidžretskom stoljeću, odnosno umro poslije navedene godine. Bilješka o vremenu nastanka ovoga djela nalazi se i u njegovu kolofonu, fol. 65b. Godina smrti autora 939/1532-33. koju navodi TÜYATOK (I 07, 408) malo je vjerovatna jer bi značio da je autor nakon završetka ovoga djela živio još 74 godine. Treba još istaći da A.M. (II, 560) navodi da je autor umro 852/1448. godine, dok Ḥ.Ḫ. (II, 1022) navodi da je bio živ oko 840/1436. godine. Prema tome, najrealnija godina smrti autora bi mogla biti ona koju navodi Ahlwardt (VI, 6610), 868/1463-64.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان و العقلاء، و جعل لهم كل البهايم و الجهلاء، و نوّر من أولئك قلوب الظرفاء، و سوّد من هؤلاء قلوب الخبلاء ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن بخشش ... كتبنا شرحًا مسمّى بنور المصباح لكونه مأخوذًا من ضوء كتاب المصباح و ختمناه في السادس و العشرين من شهر رجب و إبتدأنا به في غرة هذا الشهر المعظم ... سنة ست و ستين و ثمانمائة ... في بلدة مرمر المعمور في ناحية صرخام...

Kraj (fol.65a-65b):

...(fol.65a) **ما سبق من الكلام** ثم إن الإسم المرفوع بهذا الإضمار قد يكون الفعل مضمر يفسّره الظاهر نحو بل زيد خرج أي بل خرج زيد خرج و ليس ارتفاعه بالإبتداء ... (fol.65b) إنما يخشى الله من عباده العلماء، علماء أحوال الآخرة يقينًا فيقينًا ثم يقينًا و شهادة و ما تشاؤون إلا إن يشاء الله رب العلمين و إلى الله ترجع الأمور. تمت كتابة نور المصباح في شعبان سنة ست و ستين و ثمانمائة .

Prepisao Muḥammad b. Ismā'īl 20. ḏu al-ḥiğğa 1082/1672. godine (bilješka na kraju djela, fol.65b).

Fol. 1b - 65b; 210 x 155; 19 redaka; 150 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama mnogo bilježaka koje se odnose na tekst djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima bilješke (izvodi) iz različitih djela i oblasti nauka.

Vlasnici rukopisa su bili aš-šayḫ 'Umar b. aš-šayḫ 'Īsā, vaiz u džamiji aš-šayḫ Abū Wafā', i Faḍl b. Aḥmad al-Mūstārī (iz Mostara), muderris u Travniku (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1022; GAL S I, 514; Ahlwardt VI, 6610; A.M. II, 560; TÜYATOK I 07, 408.

3928,2 R 4675, II

المعامل شرح العوامل

AL-MU'ĀMIL ŠARḤ AL-'AWĀMIL

يوسف بن عبد الملك بن (بخشيش) بخشايش قره سنان

Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* koji nama dostupni izvori ne spominju. Autor je, kako sam ističe u uvodu, navedeno djelo završio krajem ğumād al- āḫira 865/1461. godine u gradu Marmara, vilajet Saruhan (Anadolija). Ni Ḥ.Ḫ., Ḍayl (II, 560) u popisu djela ovoga autora ne navodi ovaj komentar. Godina smrti autora 939/1532-33. koju navodi TÜYATOK (I 07, 408) malo je vjerovatna jer bi bilo da je autor nakon završetka ovoga djela živio još 74 godine. Treba još istaći da A.M. (II, 560) navodi da je autor umro 852/1448. godine, dok Ḥ.Ḫ. (II, 1022) navodi da je bio živ oko 840/1436. godine. Prema tome, najrealnija godina smrti autora bi mogla biti ona koju navodi Ahlwardt (VI, 6610), 868/1463-64.

Početak (fol.69b):

الحمد لله الذي خلق الأشياء كلها و من بينها علّم آدم الأسماء كلها و الصلوة على المرسلين و الأنبياء و على آلهم و أتباعهم الأولين ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن بخشش جزاهم الله خير الجزاء يوم التفتيش كتبنا شرحًا مسمّى المعامل للكتاب المتداول المسمّى بالعوامل و ختمناه آخر جمادي الآخر سنة خمس و ستين و ثمانمائة في المرمر المعمور في ناحية صرخام ...

Kraj (fol.86b-87a):

... **فلا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** أي عنهما معًا و إلاّ قد يستغني عن معرفتها و إن لم يستغن عن استعمالها نعم لا يستغني عن معرفتها بالسليقة و من يطع الله و الرسول ...

Prepisao Muḥammad b. 'Ismā'īl 25. muḥarrama 1083/1672. godine (bilješka na kraju djela, fol. 87a).

Fol. 69b - 87a; 19 redaka; 150 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3929,1 R 5143, I

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika koje je autor prema bilješci u kolofonu djela završio u mjesecu rağabu 944/1537. godine.

Početak(fol.1b):

الحمد لله الذي جعل الفاعلين بأمره مرفوعات الدرجات و صير العاملين بقوله منصوبات الرايات و الصلوة على نبيه محمد ... و بعد فيقول العبد الفقير سروري الحقير لما كان كتاب المصباح لعلم النحو كالمفتاح و شرحه المسمّى بالضوء ... كان يحتاج ببالي في أوائل حالي أن أشرح له شرحًا بفصّل من المتن ... فشرحته عند قراءة بعض المتعلقات ...

Kraj (fol.128b):

... و في الإضمار على شريطة التفسير متأخرة عنه و لما كان بينهما تناسب من وجه و تفاوت من وجه قال قريب من هذا و لم يقل و منه. تم تأليف شرح المصباح بعناية الملك الفتاح في أوايل رجب المرجب من شهور سنة أربع و أربعين و تسعمائة على يد أضعف العباد المنان سروري بن شعبان عفا عنهما الرحمان. الحمد لله على التمام .

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630-31. godine (bilješka na kraju djela, fol. 128b).

Fol. 2b - 128b; 190 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar pisan sistemom *qawluhu - aqūlu* ispisano crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a mjestimično ostale neispisane praznine. Kustode.

Bivši vlasnici Aḥmad b. Ḥusayn (prvi zaštitni list), Muḥammad b. Maḥmūd (bilješka na fol.1a) i 'Abdullah b. Aḥmad-efendī Qara-zāde iz Gornjeg Vakufa (bilješka na fol. 153a).

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: H.H. II, 1709; Ahlwardt VI, 6550/5; A.M. II, 434; Kaḥḥāla XII, 256.

3929,2 R 5143, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129b - 153a; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

3930 R 1457

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Isto kao 3929,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1087/1676-77. godine (bilješka na kraju djela, fol.80a).

Fol. 80; 204 x 150; 19 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar pisan sistemom *qawluhu - aqūlu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis otkupljen u Travniku za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

3931 R 5321

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Isto kao 3929,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1173/1759-60. godine (bilješka na fol.89b).

Fol. 89; 210 x140; 23 redka; (tekst 158 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren dvjema debljim linijama zlatne boje a na ostalim jednom crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom pisane rukom prepisivača.

Na kraju rukopisa bilješka o tome kada je navodno napisan ovaj komentar, prva trećina mjeseca ğumād al-āḫira 988/1580. godine što je pogrešno s obzirom na godinu smrti autora.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3932 R 3940

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Komentar al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي لا يدخل (تدخل) نعماؤه تحت الإحصاء و لا يدرك (تدرك) آلاؤه بالإستقصاء نوّر قلوبنا بمصباح الإيمان و شرح صدورنا بضوء العرفان و الصلوة و السلام على من رفع ظلمات الجهل و الأصنا ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني القديم (القدير؟) إبراهيم بن إسماعيل الموستاري ... غير أن المختصر المسمّى بالمصباح بالنسبة إليها كالمفتاح ... فلما صرفت إلى تتبع مسائل هذا الفن مدة من الزمان ... صرفني صدق الهمة و في هذا الباب فور الرغبة أن أكتب له شرحًا لا مطوّلاً فيسلّ إملالاً و لا مختصراً فيخلّ إخلالاً ...

Kraj (fol.99b-100a):

... و أما الثالث فنحو زيداً ضربت غلامه أي أهنت زيداً ضربت غلامه فإن إهانة المولى من لوازم ضرب الغلام و تم الكلام في هذا المقام بعون الله الملك العلام و قد وفقني الله سبحانه و تعالى لإتمام هذا الشرح ضحوة يوم الثاني عشر من ذي الحجة المباركة من شهور سنة عشرين و مائة و ألف من هجرة له من (مَنْ له) عالي الشرف فلله الحمد على نعمه العظام في كل صباح و مسا ، خصوصًا على هذه النعمة الجليلة العظمى و الصلوة و السلام على سيد الأنبياء و المرسلين و على آله و أصحابه في كل آن و حين .

Rukopis je najvjerovatnije autograf napisan 1120/1709. godine (podatak se nalazi u kolofonu djela, fol.99b-100a).

Fol. 100; 205 x 145; 21 redak; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, beblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf al-Ğumhūr (Džumhur) Muḥammad-efendije za Karađoz-begovu medresu u Mostaru (bilješka na fol.1a).

Izv.: Šabanović, 442; POF X-XI, str. 33-53; Hasandedić 283 i 303

3933 R 4640

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3932.

Prepisao Ḥasan b. 'Uṯmān b. al-ḥāğğ Ṣāliḥ efendī b. al-ḥāğğ 'Uṯmān b. al-ḥāğğ 'Alī Efica 1175/1761-62. godine (bilješka na kraju djela, fol. 95a).

Fol. 95 paginiranih listova; 220 x 155; 21 redak; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, tanji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na zaštitnim listovima dosta raznih bilježaka. Na kraju rukopisa na prvome zaštitnom listu spjev u slavu Božijeg Poslanika Muhameda a.s.

3934 R 859

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Misbāḥ* iz gramatike arapskog jezika od nama nepoznatog autora.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع قدر أهل العلم على النجوم الزاهرة ... أما بعد فإن كتاب المصباح كما كان من أحسن المختصرات ضبطًا و أجودها سبكًا و أقربها شوطًا أجبت أن أشرحه بشرح واضح و دلائل مبينة كالصبح الفاتح ليكون لي غرس بين أشجار شارحيه من المهرة الحُذاق ... **أما بعد حمد الله ذي الإنعام** اعلم أن وضع أما بالفتح و التشديد لمزيد تقرير ...

Kraj (fol.187b):

... و لنختم كتابنا هذا بقول ابن جنّي أن في قوله تبارك و تعالى «فاصدع بما تؤمر» خمسة حذوف قال الأصل بما تؤمر بالصدع به فحذفت البا، فصار بالصدعه فحذفت الألف و اللام لأجل الإضافة فصار بصدعه ثم حذف المضاف كما في «إسئل القرية» فصار به ثم حذف الجار كما في:

أمرتك الخيرَ فافعل بما أمرتَ به - فقد تركتك ذا مال و ذا نشب.

فصار تؤمره ثم حذفت الها، كما حذفت في «أهذا الذي بعث الله رسولاً» و ما إما مصدرية أو موصولة و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 185 x 137; 21 redak; (tekst 135 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu bilješka iz bračnog prava.

Vlasnik rukopisa bio al-hāğğ 'Abdulqādir (bilješka na prvom zaštitnom listu).

3935,1 R 1523, I

حاشية على شرح ديباجة الضوء

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ 'ALĀ DĪBĀĞA AḌ-ḌAW

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq,
um. 840/1436

Glosa na komentar uvodnog dijela djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil (um. 684/1285) prvobitno je napisao opširan komentar na al-Muṭarrizījevo djelo *al-Miṣbāḥ* koji je nazvao *al-Miftāḥ*. Kasnije je napisao drugi komentar navedenog djela, što je u stvari skraćena verzija prvobitnog kometara i nazvao ga *aḍ-Ḍaw' 'alā al-Miṣbāḥ*. Pored spomenute godine smrti autora ove glose koju navodi Ahlwardt (VI, 6550/13), Köprülü (I, 1467, 1468), međutim, navodi da je autor umro 853/1449. godine.

U ovome rukopisu ova glosa je napisana kao dio narednog djela, odnosno kao da čini cjelovito djelo sa Qāḍīğiqovim ('Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn Muḥammad al-Qazwīnī, um. 853/1449. godine) komentarom *Abkār al-afkār* al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ (Ḍaw' al-Miṣbāḥ)*. Kao takvu je navode i neki izvori (Köprülü I, 1467, 1468 i III, 592). U drugome izvoru (aẓ-Ẓāhiriyya 289) ovo se navodi kao zasebno djelo, odnosno glosa na komentar uvodnog dijela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Ipak, čini se da je ovo dio navedenog Qāḍīğiqova komemntara, odnosno glose na djelo *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* i da je 'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn Muhammad al-Qazwīnī autor njen autor. Jedino se u nekim rukopisima izostavlja ili posebno nalazi kao zasebno djelo, slično osnovnom tekstu *Muqaddima aḍ-ḍaw'* koji čini dio djela *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*. Usporediti osnovni tekst u ovome djelu sa 3795,2.

Početak (fol.1a):

إنّ حرفٌ من الحروف المشبهة بالفعل الناصبة للإسم و الرافعة للخبر فاسمه **أحق تفصيل للحق** من حق الأمر إذا ثبت ... **ما** موصولة بمعنى الذي أو موصوفة بمعنى شيئ، وصلة أو صفة **يتوشح** تزيّن مضارع وشح يقال وشحتها فتوشحت أصله من وشاح و هو شيئ، ينسج من الأديم ...

Kraj (fol. 9b):

... و هو حسبي كافي و **نعم الوكيل** عطف إما على هو حسبي فيكون من **عطف الجملة** الإنشائية على الإخبارية و المخصوص محذوف و إما على حسبي فيكون من **عطف الجملة على** المفرد...

Prepisao Muhammad b. Ḥusayn b. Ḫalīl al-Ḥamīdī u drugoj dekadi mjeseca ṣafara 1045/ 1635. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol.163a).

Fol. 1b - 9b; 200 x 130; 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom.

Na fol. 1a kao i na rubu rukopisa napisan naziv djela *Ḍaw' Šarḥ Qāḍīğiq*, a ispod na istoj foliji ime bivšeg vlasnika Ḥusayn b. Ismā'īl a poslije njega Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića) kao drugi vlasnik rukopisa.

Vakuf Ḥasan efendi Bōyō-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Köprülü I, 1467, 1468 i III, 592; az-Ẓāhiriyya 289; Kıbrıs 643.

3935,2 R 1523, II

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq,
um. 853/1449

Komentar, odnosno glosa, na al-Isfarā'īnījev komentar *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Prema Ḥāğī Ḫalīfi (II, 1709) 'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq je napisao komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, dok je komentar na drugi dio istoga djela od trećega poglavlja pa do kraja djela, napisao izvjesni كلنجك (pogl. R 1787). Međutim, u Katalogu Köprülü biblioteke ovo djelo sa prethodnim djelom u našemu rukopisu čini prvi dio ovoga komentara od dva poglavlja, s tim što je i drugi dio ovoga djela prema ovome izvoru napisao isti autor (Köprülü I, 1467, 1468 i III 592).

Početak (fol. 9b):

... و قال الشارح الفاضل المحقق الإمام ... محمد بن محمد بن أحمد بن شعيب الإسفرائيني المعروف بالفاضل ... بعد فراغه عن ديباجة كتابه فيما شرح قوله أي المص رحمه الله عليه **أما بعد حمد الله أما كلمة فيها** أي في مفهومها **معنى الشرط** إذا هو مهما يكن من شيئ و قد اختلف النحاة بعد اتفاقهم على أنها حرف ...

Kraj (fol.163a):

... **و ذلك يسمى تمييزاً عن المفرد و يقع بعد تمام الإسم** بأحد أربعة أشياء، مذكورة **نحو عندي راقود خلاً فالإبهام هنا في راقود لا غير فارتفع بقولك خلاً** ما يرفع الإبهام عن أحد طرفي النسبة تم شرح شرح الباب الثاني بحسن عبارته فلنشرح في شرح شرح الباب الثالث مؤيداً من الله تيسره و إتمامه أنه ميسر لكل مطالب عسيرة و موفق معين على إتمام كثيرة تم بعون و حسن توفيق و الله أعلم بالصواب.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn b. Ḫalīl al-Ḥamīdī polovinom ṣafara 1045/ 1635. godine (bilješka na kraju djela, fol.163a).

Fol. 9b - 163a; 21 redak; (tekst 150 x 75). Pismo *ta'līq*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Osnovni tekst i tekst komentara citiran sa *qawluhu* i istovremeno nadvučen crvenom linijom.

Izv.: H.H. II, 1709; A.M. 616; Ahlwardt VI, 6550/13; Köprülü I,1467 i III 592; Kıbrıs 643.

3936 R 1703

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq, um. 853/1449

Komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, isto kao i prethodno djelo s tim što u ovome rukopisu nema superglose na komentar uvodnog djela nego djelo počinje (fol.1b):

و قال الشارح الفاضل المحقق الإمام ... محمد بن محمد بن أحمد بن شعيب الإسفرائيني المعروف بالفاضل ... بعد فراغه عن ديباجة كتابه فيما شرح قوله أي المص رحمه الله عليه **أما بعد حمد الله أما كلمة فيها** أي في مفهومها **معنى الشرط** إذا هو مهما يكن شيئ قد اختلف النحاة بعد اتفاقهم على أنها حرف ...

Kraj isti kao i u prethodnog djela.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf u kasabi درلى (?) 1008/1599-600 (bilješka na kraju djela, fol. 221a).

Fol. 221; 197 x 110; 17 redaka; (tekst 140 x 56). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom.

Prije početka napisan naziv djela *Šarḥ Ḍaw' Qāḍīğiq*.

3937 R 1787

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

كلنجك

Galinğik, um. (?)

Drugi dio komentara od trećeg poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ (Ḍaw' al-Miṣbāḥ)*. Ovo je, u stvari, drugi dio, to jeste, nastavak komentara na isto djelo koji je napisao 'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq (um.840/1436.) koji je napisao komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara. (pogl. R 1523 i R 1703). Međutim, kao što je prije navedeno, prema Katalogu Köprülü biblioteke (Köprülü I, 1468) autor i ovoga drugoga dijela komentara al-Isfarā'īnījeva komentara *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* je Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq.

Početak (fol.1b):

الباب الثالث في العوامل اللفظية السماعية احترز باللفظية عن العوامل المعنوية فإن المعقود لها الباب الرابع و بالسماعية عن القياسية فإن المعقود لها الباب الثاني **و هي** أي العوامل اللفظية السماعية **ثلاثة أصناف** قال الشارح **إنما** قدم المص من العوامل اللفظية **الحروف على الأفعال و الأسماء لأن الحروف هي الأصل في العوامل السماعية ...**

Kraj (fol.154a):

... و هذا باب الإطناب فيه مجال لكنه يفضي إلى الملال فاقتصرت على هذا القدر فليس الريّ عن التشاف الري هو الإمتلاء و المراد به الشبع و التشاف من الشفافة و هي بقية الماء ... و توضح النصب بالقرب يعارض توضح الرفع لعدم اقتضائه الحذف فيتعارضان متساويان هذا هو جملة الكلام فى موضع هذا القسم فليكن هذا آخر ما أوردنا شرحه .

Prepis završio 'Uṯmān b. Ḥasan 1. muharrama 1087/1676. godine za vrijeme boravka u kasabi Čajniče. Prva polovina rukopisa je vjerovatno od drugoga prepisivača.

Fol. 154; 220 x 148; 19-26 redaka; (tekst 135 x 65 - 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, u prvoj polovini rukopisa hrapav a u drugoj glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* i nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu napisano هذا كتاب كلنجك شرح ضو .

Na fol. 1a veća bilješka ili dio nekog djela iz arapske gramatike.

Izv.: H.H. II, 1709; A.M. 616; Köprülü I, 1468.

3938 R 2083

مشكاة المصباح

MIŠKĀT AL-MIṢBĀḤ

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* poznat kao *Miškāt al-Miṣbāḥ* od nama nepoznata autora i to samo do kraja drugoga poglavlja. Hasandedić (str. 485) navodi djelo sa istoimenim nazivom kao komentar djela *Dībāğa al-Mutawassiṭ*, međutim nismo u mogućnosti utvrditi da li se radi o istom djelu s obzirom da Hasandedić navodi uobičajeni početak kod većine komentara djela.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي توحد بالكلمات المعجزة و اختصّ به الأسماء الحسنى ... و بعد فقد طال ما جال في صدري و دار في خلدي أن أشرح كتاب المصباح مترجمًا بمشكاة المصباح ليكون مثل نوره كمشكاة فيها مصباح ... **أما بعد حمد الله** أما حرف شرط كإنْ و لو لكن لا يذكر فعله أصلاً...

Kraj (fol.55a):

... و قد سبق بحث القسم ... من التمييز في بحث المنصوب الخاص تم الكلام بحمده الملك العلام و أفضل الصلاة على أفضل الأنام و على آله الكرام و أصحابه العظام..

Prepisao nepoznati prepisivač 10. ša'bāna 1039/1630. godine (bilješka na kraju djela, fol.55a).

Fol. 55; 190 x 137; 21 redak; (tekst 135 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni crvotočinom na početku i kraju rukopisa. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a, 55b i 56 bilješke iz jezika.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Kairo a, II 159.

3939 R 3726

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Djelo je krnjavo i na početku i na kraju. Nedostaje prvo, drugo i dio trećeg poglavlja a kraj je na dijelu petoga poglavlja.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Između prvoga lista ovoga djela koji je zalijepljen za koricu i drugoga lista nalazi se umetnut list sa početkom komentara djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika koji je napisao as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī (740/1339 - 816/1413).

Fol. 61; 180 x 140; 11 redaka; (tekst 115 x 80). Papir žućkast srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nasḫī. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Ibrāhīm-paše za svoj mesdžid u Počitelju (bilješka na fol. 10a i 11b).

3940 R 3577

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil.
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopisu djela nedostaju nekoliko listova na početku i na kraju. Listovi su paginirani tako da se može utvrditi da nedostaju listovi do fol. 8 i od 8 do 39, a na kraju od 191 do kraja djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 144; 195 x 120; 15 redaka; (tekst 135 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, oštećeni vlagom. Tekst teško čitljiv. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3941 R 2227

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 70; 215 x 140; 9 redaka; (tekst 142 x 56). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski, očuvan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno. Tekst i margine uokvireni crvenom linijom.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557; aẓ-Ẓāhiriyya 417.

3942 R 3917

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Qāsim Abī Ġāli' b. mullā Amīr Aḥmad b. Ḫusraw b. Hawāǧa u gradu Ma'mūra (Maṣīṣa) vilajet Adana, 892/1487. godine u medresi Qāḍiyya (bilješka u kolofonu djela, fol.127b).

Fol. 127; 215 x 125; 4 redka (tekst 95 x 45) i 8 redaka (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srdnje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u platno. Pismo *nasḫī*, krupniji i razmaknutiha redaka. Naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlineарno, na marginama kao i posebno nalijepljenim listićima bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je uvakufio Aḥmad-āġā, nadzornik carskog harema za svoju medresu u Mostaru 1064/1653. godine (bilješka na fol.127b).

قد وقف هذا الكتاب صاحب الخيرات و الحسنات حضرت أحمد آغا باب السعادة بمدرسة الواقعة في بلدة موستار لسنة أربع و ستين و ألف.

3943 R 3204

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad al-Aqḥisārī (iz Prusca, bilješka na kraju djela, fol.87b).

Fol. 87; 150 x 100; 7 redaka; (tekst 95 x 42). Papir žućkast, tanji. Povez kartonski sa klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Na marginama u početku rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Ima volantnih listova a nekoliko ih i nedostaje (nakon četvrte folije).

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir efendi (bilješka na fol.1a).

3944,1 R 5127,1

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasīmī al-Balawī u mjesecu rabī' al-awwalu 1010/1601. godine (bilješka na kraju djela, fol.40b).

Fol. 1b - 40b; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, crvotočinom i vlagom oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni u lošemu stanju. Hrbat naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Rijeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Na posljednja dva zaštitna lista bilješke o rođenju djece.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3944,2 R 5127, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 61a; 15 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili ostale bjeline u tekstu. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3944,3 R 5127, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasīmī b. Aḥmad al-Balawī u mjesecu ramaḍānu 1009/1601. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.112a).

Fol. 63b - 112a; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Tekst osnovnog djela i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3944,4 R 5127, IV

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasīmī b. Aḥmad u mjesecu ğumād al-ūlā 1009/1600. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.142b).

Fol. 114b - 144b; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3944,5 R 5127, V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 145b - 152b; 14 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3945,1 R 5364, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 38b; 195 x 120; 13 redaka; (tekst 125 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni, mekši i slabije uvezan. Pismo *ta'līq*, krupniji i lijep. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno naročito u početku rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3945,2 R 5364, II

شرح على ديباجة المختصر

ŠARḤ 'ALĀ DĪBĀĞA AL-MUḪTAṢAR

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Komentar uvoda djela *al-Muḫtaṣar fī al-ma'ānī* iz arapske stilistike. Osnovno djelo je napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, (712/1312 - 791/1389) a Mustafa Ejubović komentar na uvodni dio ovoga djela. Šej Jujo u popisu svojih djela ne navodi ovaj rad, nego samo Opijač u njegovoj biografiji. Osim toga, ovo je do sada jedini primjerak ovoga djela.

Početak (fol.42b):

نحمدك يا من أحكم بحكمته كل موجود على طبق ما اقتضته الحال ... و بعد فلما شرع يقرأ عليّ الشرحَ المختصر لتلخيص المفتاح المحتوي على قواعد النجاح بعض الأذكياء من أولاد الأعاظم ... قدوة الأعيان و الأكارم المولى الأمير عبد الله ... إلتمس مني أن أوضح مشكلات خطبة الكتاب...

Kraj (fol.53a):

... أرباب الفضائل أي أصحاب الفضائل و ليكن هذا خاتمة ما قصدنا في هذا الباب من إيضاح خطبة الكتاب ختمنا الله بحسن العاقبة ...

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara) 1120/1708. godine (bvilješka na kraju djela, fol. 53a).

Fol. 42b - 53a; 18 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3945,3 R 5364, III

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

مصطفى بن يوسف بن مراد

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād, um. 1119/1707

Isto kao 3857,6.

Prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Meḥmed b. Ibrāhīm Bistrīgī (bilješka na kraju djela, fol.81b).

Fol. 56b - 81b; 21 redak; (tekst 160 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3946 R 4849

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 200; 115; 11 redaka; (tekst 135 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat, oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rpzetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom

tintom. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, također, bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjim zaštitnim listovima više stihova na arapskom i turskom jeziku i razne bilješke iz jezika.

3947 R 4996

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40; 205 x 120; 11-13 redaka: (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu i fol.1a razne bilješke na arapskom i turskom jeziku uglavnom iz jezika.

Vlasnik rukopisa postao Ṣāliḥ b. 'Uṯmān iz Počitelja 1256/1840-41. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3948 R 4327

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50; 175 x 129; 10-12 redaka; (tekst 95 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski oblijepljen platnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Ponegdje u tekstu ostale praznine za ispisivanje naslova poglavlja. Kustode.

3949 R 2967

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 160 x 110; 13 redaka; (tekst 128 x 62). Papir žućkast, srednje debljine. Lage volantne. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren sa po dvije crne i crvene linije.

Na fol. 1a crvenom tintom napisano da se u zbirci rukopisa nalaze djela al-*Kafiya*, *al-Miṣbāḥ* i *al-Awāmil*.

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendi za medresu Sinzāde 1206/1791. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

3950 R 2884

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 94; 145 x 90; 7 redaka; (tekst 96 x 37). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kožni sa klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima razne gramatičke definicije i druge bilješke iz jezika.

3951 R 1898

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48; 205 x 140; 9 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, dobro očuvan. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Puno bilježaka interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

U posjed rukopisa došao 'Alī b. Naṣūḥ az-Zarniğānī iz Istanbula 1124/1712. godine, a potom Muḥammad b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrahim al-Busnawī iz Sarajeva 1214/1799. godine (bilješke na fol.1a).

3952 R 1806

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33; 205 x 125; 15 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel sa nekoliko žućkastih listova, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio al-ḥāğğ 'Abdullah (bilješka na četvrtom zaštitnom listu).

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3953 R 835

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 54; 195 x 125; 9 redaka; (tekst 115-125 x 50-60). Papir žućkast, deblji, hrapav. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Veći dio teksta uokviren crvenom linijom. Volantni dio teksta od drugoga prepisivača ispisan na tanjem papiru. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ibrāhīm b. Islām Ispūžlī iz Travnika (za Aynī-begov mekteb) i predao ga muteveliji al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ Harsaklīji početkom mjeseca rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Aynī-begova mekteba.

3954 R 1077

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32; 200 x 130; 13 redaka; (tekst 140 x 68). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom.Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio imam 'Alī b. Husayn (bilješka na prvom zaštitnom listu). Na istome listе navedene godine smrti više značajnijih ličnosti.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol.1a).

3955 R 2814

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38; 180 x 130; 9 redaka; (tekst 120 x 73). Papir tamnobijel sa nekoliko listova u boji, srednje debljine. Ima volantnih listova. Povez kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo Mehmed-efendī b. Muhammad-āġā (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

3956 R 5216

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 113; 150 x 105; 7 redaka; (tekst 80 x 40). Papir žućkast, deblj., glat. Povez tvrd, kartonski. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3957 R 2844

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Aḥmad b. Yūnus u mjesecu rabī' al-awwalu 1001/1592. godine (bilješka na kraju djela, fol.40b).

Fol. 40; 195 x 125; 11 redaka; (tekst 120 x 65). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3958 R 2982

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 993/1585. godine. (bilješka na kraju djela, fol.40a).

Fol. 40; 170 x 100; 13 redaka; (tekst 115 x45). Papir tamnobijel, srednje debljine. Prvi list volantan. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Uvakufio Muzaffarī-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendī za medresu Sīm-zade godine 1206/1791-91 (bilješka i pečat na fol.1a).

3959 R 3537

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. 'Alī 1028/1618-19. godine (bilješka na kraju djela, fol.38b).

Fol. 38; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir žućkast, deblji. Povez kožni, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elčī Ibrahim-pašine (Fjzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3960 R 2556

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepis završio nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-ḥiğğa, u noći Kurban bajrama, između akšama i jacije 1085/1675. godine (bilješka na margini, fol.71a).

Fol. 71; 195 x 135; 7 redaka; (tekst 138 x 62). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima raznovrsne bilješke.

3961 R 2040

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad u posljednjoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiğğa 1038/1629. godine (bilješka na kraju djela, fol.79a).

Fol. 79; 205 x 145; 7 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel sa nekoliko obojenih listova, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrom stanju. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokalizirano. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio al-ḥāğğ 'Abdullah (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (pečat i bilješka na više mjesta u rukopisu).

3962 R 5033

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. ʻUṯmān ʻAṭṭārī u mjesecu ṣafaru 1125/1713. godine (bilješka na kraju djela, fol. 47b).

Fol. 47; 195 x 140; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na zaštitnim listovima razne bilješke iz jezika, stihovi, hadisi i dova poslije jela.

Iz kolekcije Muhamed Enveri Kadića iz Sarajeva.

3963 R 6113

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Djelo krnjavo na kraju.

Prepisao Muṣṭafā b. ʻUmar 1178/1764-65. godine (bilješka na kraju fragmenta posljednje stranice djela *Iẓhār al-asrār*, fol. 13b).

Fol. 1-12; 180 x 125; 9 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srednje debljine. Listovi volantni. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na fol.13a posljednja stranica al-Birgawijeva djela *Iẓhār al-asrār* i godina prepisa 1178/1764-65. Na slijedećoj stranici ime prepisivača Muṣṭafā b. ʻUmar.

3964,1 R 2680, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 42; 185 x 125; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashi* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela. U drugome dijelu ostale bjeline za ispisivanje naslova i početke poglavlja.

3964,2 R 2680, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepis završio ʻAbdullah b. Ṣāliḥ b. Aḥmad Šahmānī 16. ḏū al-ḥiǧǧa 1259/1843. godine (bilješka na na kraju djela, fol.66a).

Fol. 43b - 66a; 17 redaka; (tekst 133 x 90). Pismo *nashi*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama, interlinearno i izlijepljenim listićima u vezi sa djelom.

3964,3 R 2680, III

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepis završio ʻAbdullah b. Ṣāliḥ b. Aḥmad Šahmānī 13. (!?) ḏū al-ḥiǧǧa, na treći (!?) dan Kurban bajrama, 1260/1844. godine (bilješka na fol.70a).

Fol. 66b - 70; 17 redaka; (tekst 140 x 80). Pismo *nashi* većinom vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa djelom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; az-Zahiriyya 360.

3965,1 R 5115, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 31b; 175 x120; 13 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, mnogo oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren sa tri tanje crne linije i unvanom sa basmalom.

3965,2 R 5115, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1263/1846-47. godine (bilješka na fol. 68b).

Fol. 32b - 68b; 11 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3965,3 R 5115, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ǦADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 75b; 13 redaka; (tekst 130 x 75). Pimo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

3966,1 R 6600, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib.
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1198/1783-84. godine (bilješka na kraju djela, fol.61a).

Djelo je krnjavo na početku.

Fol. 1a - 61a; 180 x 115; 9 redaka; (tekst 125 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine. Listovi volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3966,2 R 6600, II

معدل الصلاة

MU'ADDIL AṢ-ṢALĀ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz fikha.

Početak (fol.62b):

الحمد لله الذي أمر عباده بإقامة الصلوة و تعديلها و جعلها رأس الدين و عروة الإسلام و أفضل أعمالها و نوراً و نجاة و مفتاحاً...

Kraj (fol.91b):

... هذا إذا وجد فرجة قبله و إذا لم يوجد لا يكره و لا يلزم في المختار جذب رجل إلى جنبه من الصف المقدم .

Prepisao nepoznati prepisivač 1198/1783-84. godine. (bilješka na kraju djela, fol.91b).

Fol. 62b - 91b; 13 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *nashī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren sa dvije, odnosno jednom crvenom linijom. Kustode. Na marginama i iterlinearno sitnije bilješke u vezi sa djelom. Unvan crnobijeli.

Izv.: Dobrača I, 276; Köprülü I, 1595,5; TÜYATOK II/07, 1273.

3967,1 R 2250, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Utmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao 'Umar u mjesecu ša'bānu 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela, fol.20b).

Fol. 1b - 20b; 195 x 130; 10-13 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, tanji, oštećen. Ima volantnih i krnjavih listova. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Rukopis odvojen od listova. Pismo *ta'līq*. Tinta usljed vlage razlivena po listovima što otežava čitanje teksta. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom.

Bivši vlasnik Muḥammad-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na fol.1a).

3967,2 R 2250, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao (vjerovatno isti prepisivač kao i prethodno djelo) u mjesecu ramaḍānu 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela na margini, fol.56a).

Fol. 21b 56a; 13 redaka; (tekst 145 x 70). Nedostaje pola prvog lista. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom intom. Kustode. Tekst djela, izuzev nekoliko posljednjih listova, uokviren crveno mlinijom.

3967,3 R 2250, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač vjerovatno isti kao i kod prethodnih djela.

Fol. 57b - 71b; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *ta'līq*, sitniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa temom djela.

3967,4 R 2250, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao (vjerovatno isti prepisivač kao i prethodna djela) 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela na margini, fol.83b).

Fol. 74b - 83b; 10 redaka; (tekst 145 x 65). Pismo *ta'alīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3967,5 R 2250, V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač vjerovatno isti kao i kod prethodnih djela.

Fol. 85b - 94b; 10 redaka; (tekst 145 x 65). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3968,1 R 4293, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Ṭarqala (?) (طرقله , bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol.67a) 1254/1838. godine (bilješka na fol.41a).

Fol. 1b - 41a; 190 x 140; različiti brojevi redaka; (tekst: različite dimenzije). Papir žućkast srednje debljine, hrapav i oštećen. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, presvučen platnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama. Na zaštitnim listovima razne bilješke.

3968,2 R 4293, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Ṭarqala (?) (طرقله) 1254/1838. godine (bilješka sa strane kolofona djela, fol.67a).

Fol. 44b - 67a); 18 redaka; (tekst 150 x 90). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3968,3 R 4293, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad 8. ḏū al-qa'da 1251/1836. godine (bilješka na kraju djela, fol. 78a).

Fol. 72b - 78a; 15 redaka; (tekst 155 x 100). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3969,1 R 4756, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1258/1842-43. godine (bilješka na kraju djela, fol.31b).

Fol. 1b - 31b; 175 x 120; 13 redaka; (tekst 110 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom sa ponekom bjelinom za neispisana poglavlja. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom.

3969,2 4756, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1254/1838-39. godine (bilješka na kraju djela, fol.67a).

Fol. 32b - 67a; 13 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3970,1 R 1785, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʿAmr ʿUṯmān b. ʿUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao ʿUṯmān b. Aḥmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u rukopisu, fol.50a).

Fol. 1b - 19b; 200 x 125; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama.

Na fol. 21b - 22a paradigme glagola sa kometarom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta).

3970,2 R 1785, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fath Nāsir b. ʿAbdussayyid b. ʿAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao ʿUṯmān b. Aḥmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u rukopisu, fol.50a).

Fol. 23b - 42b; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

3970,3 R 1785, III

العوامل المائة

AL-ʿAWĀMIL AL-MIʾA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʿAbdulqāhir b. ʿAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao ʿUṯmān b. Aḥmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.50a).

Fol. 43b - 50a; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3971,1 R 4747, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʿAmr ʿUṯmān b. ʿUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 49b; 175 x 120; 9 redaka. (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Kustode. Na zaštitnim listovima između djela razne bilješke na arapskom i turskom jeziku, uglavnom iz gramatike.

3971,2 R 4747, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muhammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 10. šawwāla 1182/1769. godine (bilješka na kraju djela, fol.81b).

Fol. 52b - 91b; 11-15 redaka; (tekst 130 - 70-60). Pismo *ta'līq*. Kustode. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke koje se odnose na tekst djela.

3972,1 R 2480, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAHW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.49a).

Fol. 1b - 49a; 190 x 120; 9 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren

jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela. Unvan izrađen u kombinaciji više različitih boja.

Na slobodnim listovima između djela različite b ilješke.

Vlasnik rukopisa bio al-ḥāǧǧ Sayyid Muṣṭafā (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3972,2 R 2480, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Mutarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.90a).

Fol. 51b - 90a; 9 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela.

3972,3 R 2480, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine bilješka u kolofonu djela, fol.105b).

Fol. 93b - 105b: 9 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela.

3973,1 R 1297, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḥusayn 1026/1617. godine (bilješka na kraju djela, 35b).

Fol. 1b - 35b; 205 x 115; 13 redaka; (tekst 155 x 60). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 145b veća bilješka na turskome jeziku o agensima u arapskom jeziku iznad koje je napisano: عوامل منظومه لغوى رحمة الله عليه. Na fol. 159b veća bilješka, fragment iz arapskog jezika na turskom i arapskom jeziku a na fol.160a, takođe, veća bilješke iz arapskog jezika napisane na turskom jeziku.

3973,2 R 1297, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 101b; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na margini prvoj stranici u vezi sa tekstom djela.

3973,3 R 1297, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 104b - 145a; 9 redaka; (tekst 115 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom, a neke nadvučene crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na nekoliko prvih listova.

3973,4 R 1297, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 146b - 159a; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3973,5 R 1297, V

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Djelo prepisano u gradu Sivasu (bilješka na kraju djela, fol.191a).

Fol. 161b - 191a; 13 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3973,6 R 1297,VI

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač isti kao kod prethodnog djela.

Fol. 191b - 195b; 13 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Posljednji list oštećen i tekst djela na njemu od drugoga prepisivača.

3974,1 R 5004, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1023/1614. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.54a).

Fol. 1b - 54a; 200 x 130; 11 redaka; (tekst 120 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom na prva tri lista. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3974,2 R 5004, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 54b - 82b; 11-10 redaka; (tekst 130 x 60, drugi dio djela 120 x 70). Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

3974,3 R 5004, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 83b - 91a; 13 redaka; (tekst 135 x 75). Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje oivičenom tankim crnim linijama dok je na ostalim listovima uokviren crvenom linijom. Manje bilješke na marginama vezane za tekst djela.

3975,1 R 3464, I

رسالة في معاني الحروف

RISĀLA FĪ MA'ĀNĪ AL-ḤURŪF

Kraća rasprava o značenju i funkcijama slova u arapskom alfabetu od nepoznata autora. Uporediti sa 4132,6.

Početak (1b):

اعلم أن الألفات في كلام العرب تجي، على ستة و عشرين وجهًا الألف الأصل و الألف الوصل و الألف الفصل و الألف القطع ...

Kraj (3a-b):

... اليا، على إثنا عشر وجهًا يا، الأصل مثل الرمي و يا، الزيادة مثل كبير...و يا، التثنية مثل رجلين و يا، الجمع مثل مسلمين . تمت

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya 210.

Neposredno poslije ove rasprave slijedi fragment drugog djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Muḥammad-paša (bilješka sa pečatom na fol.1a).

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta).

3975,2 R 3464, II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad (bilješka u kolofonu drugog djela u zbirci, fol. 109b).

Fol. 4b - 62b; 210 x 155; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'alīq*, deblje, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3975,3 R 3464, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad 1061/1650-51. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 109b).

Fol. 64b - 112b; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'alīq*, deblji, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3975,4 R 3464, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad 1063/1652-53. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 111b i fol.128b).

Fol. 114b - 129a; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'alīq*, deblje, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3976,1 R 2150, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 53b; 205 x 140; 7 redaka; (tekst 110 x 70). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq* razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.54a veća bilješka iz jezika.

Vlasnik rukopisa nekada bio Šamsuddīn al-Matīn al-Baqtāšī Uskuplālī (bilješka na prvom zaštitnom listu) kao i Rağab b. Ḥusayn al-Qaraḥiṣārī, vjerovatno i prepisivač (bilješka na kraju djela, fol. 53b).

3976,2 R 2150, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 95; 9 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *nasḫī-ta'līq*, razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3976,3 R 2150, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 96b - 106b; 7 redaka; (tekst 110 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3977,1 R 2082, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 46a; 185 x 100; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3977,2 R 2082, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 57a; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,3 R 2082, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (prepisivač isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 59b - 108a; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,4 R 2082, IV

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 110 x 145; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,5 R 2082, V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 148b - 162b; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3978,1 R 2805, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje veći dio prvoga lista.

Fol. 1b - 45a; 170 x 110; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3978,2 R 2805, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 46b - 70b; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3978,3 R 2805, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 97b; 9 redaka; (tekst 120 x 58). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela crvenom linijom uokviren. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3979,1 R 2766, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm al-Kilidibaḥrī (Kilidibahr, kasaba u okoline Edirne) u mjesecu muḥarramu 978/1370. godine (bilješka na kraju djela, fol. 34b).

Fol. 1b - 34b; 200 x 125; 13 redaka; (tekst 141 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama. U zbirci na slobodnim listovima između djela razne bilješke i stihovi.

Vlasnik rukopisa bio Paša-zāde b. al-ḥāğğ 'Abdī-beg 1192/1778. godine (bilješka na fol. 1a).

Poklon dr. Muniba Muidovića za Gazi Husrev-begovu biblioteku (bilješka na fol.1a).

3979,2 R 2766, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač vjerovatno isti kao i prethodnog djela.

Fol. 37b - 61b; 13 redaka; (tekst 141 x 60). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3979,3 R 2766, III

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62b - 86a; 19 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije.

3979,4 R 2766, IV

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 19. rabī' al-awwala 1174/1760. godine (bilješkana kraju djela, fol.94a) .

Fol. 88b - 94a; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U zaglavlju napisan naslov i autor djela.

3979,5 R 2766, V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1066/1655-56. godine (bilješka na kraju djela, fol.105b).

Fol. 96b - 105b; 13 redaka; (tekst 153 x 65). Pismo *nashī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3980,1 R 5220, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60a; 145 x 100; 9 redaka; (tekst 115 x 50). Papir tamnobijel, debljim, glat, mnogo oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq* ljepši, malo krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginam i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Bivši vlasnik Muḥammad Nu'mān b. 'Abbās (bilješka na prvome zaštitnom listu).

3980,2 R 5220, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 95a; 11 redaka; (tekst 100 x 55). Pismo *nashī-ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3980,3 R 5220, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 955/1548-49. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 111b).

Fol. 96b - 111b; 9 redaka; (tekst 95 x 65). Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3981,1 4873, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40b; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Na fol. 6b - 7a razne bilješke iz arapskog jezika na arapskom i turskom jeziku.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na posljednjem zaštitnom listu).

3981,2 R 4873, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 89a; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3981,3 R 4873, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 117b; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3981,4 R 4873, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 118b - 126b; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3982,1 R 4931, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 165 x 115; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Između 35 i 36 folije neprekid teksta.

3982,2 R 4931, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatni isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 46b - 97a; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Između 75 i 76 folije prekid teksta.

3982,3 R 4931, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 98b - 107a; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3983,1 R 5003, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje posljednja stranica djela.

Fol. 1b - 30b; 205 x 135; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi volantni Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni i manjim oštećenjem. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3983,2 R 5003, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao kod prethodnog djela).

Fol. 31a - 68a; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3983,3 R 5003, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Mutarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao kod prethodnog djela).

Fol. 68b - 90b; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3984,1 R 1375, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 18b; 240 x 175; 17 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Salima Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3984,2 R 1375, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 19b - 39b; 17 redaka; (tekst 160 x 65). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

3984,3 R 1375, III

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

الشيخ مصطفى بن إبراهيم الكليبوليلي

aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī, um. 1176/1762

Komentar djela al-Birğiwīja djela *al-'Awāmil al-ğadīda* o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol.41b):

الحمد لله الذي أفهم العلوم للطالبين و جعل أفعالهم بين الأفعال نافعين ... و بعد فيقول العبد الضعيف الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن إبراهيم رزقهم الله بجنات... و لما رأيت الكتاب المسمى بالعوامل الجديدة النحوية للشيخ ... المعروف بالبركوي ...أردت أن أشرح له شرحًا... **سميته بتحفة الإخوان** سائلاً أن يكون لنا ذخراً يوم يقوم الحساب ...

Kraj (fol.74b):

... و الثاني منهما المبني العارض الذي تتوارد عليه المعاني المقتضية نحو المضمرات نحو ضرب و ضربت و أضرب و نضرب و الإشارات و الموصولات و غيرها فافهم الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا نهتدي ... فالحمد لله رب العالمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno od istoga prepisivača kao i prethodno djelo).

Fol. 41b - 74b; 21 redak; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ., Dayl I, 239; GAL G II, 441, 21d; GAL S II, 657, 21d; az-Ẓāhiriyya 74, Kaḥḥāla XII, 237; Hasandedić 99; Kairo A, II 84.

3985,1 R 1563, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjestu Virani Šehir (Anadoliji) u mjesecu rağabu 935/ 1529. godine (bilješka na kraju djela, fol. 48a).

Fol. 1 - 48a; 198 x 145; 9 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijeli, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*. Nekoliko listova od drugoga prepisivača. Naslovi pojedinih poglavlja ispisani crvenom tintom. Prostor na marginama i interlinearno ispunjen bilješkama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. al-ḥāğğ Faḍlullah, penzionisani kadija u Strumici (bilješka na fol.50a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3985,2 R 1563, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 51b - 87a; Različit broj redaka i format teksta s obzirom da je od više prepisivača. Pismo *ta'līq*. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, posebno na nekoliko prvih listova.

3985,3 R 1563, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1151/1738-39. godine. (bilješka na kraju djela, fol.108b).

Fol. 91b - 108b; 8 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3985,4 R 1563, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Pogl. 3769.

Djelo nije do kraja prepisano. U stvari, ostao je veći dio neprepisan. Prepisivač je stao na polovini poglavlja باب المرفوعات.

Kraj (fol.110a):

... باب العوامل الداخلة على المبتدأ و الخبر و هي ثلثة أشيـاء، كان و أخواتها(و إن و أخواتها) و ظن و أخواتها و أما كان و أخواتها فإنها ترفع الإسم و تنصب الخبر.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 109a - 110a; redaka20-22; (tekst 180 x 125). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na fol. 110b - 112a napisana veća dova protiv vjetra.

3986,1 R 4739, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u zbirci, fol. 42b). Na istoj stranici napisana novija bilješka da je Salihefendja, otac Mustafe, prepisivača ove zbirke, bio muderis u Bijeljini.

Fol. 1b - 27b; 245 x 150; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni ali u dobrome stanju. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'alīq*, lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje, obrubljene tankim crnim linijama, dok je ostali tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na početku veoma lijep unvan u kombinaciji više boja.

U posjed rukopisa došao 1233/1818. godine munlā Ṣāliḥ (bilješka na fol.1a).

Rukopis je poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci munlā Alija Hadžijusufović iz Zvornika koji je Biblioteci uručio Salihaga Hadžišehić 25.10.1965. godine.

3986,2 R 4739, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u zbirci, fol. 42b).

Fol. 28b - 34b; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Pismo *ta'alīq*, lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3986,3 R 4739, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu djela, fol. 42b). Na istoj stranici napisana novija bilješka da je Salih-efendija, otac Mustafe, prepisivača ove zbirke, bio muderis u Bijeljini.

Fol. 35b - 42b; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Pismo *ta'alīq*, lijep. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

3987,1 R 4985, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37b; 180 x 115; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'alīq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

Na praznim listovima između djela raznovrsne bilješke na arapskom i turskom jeziku. Na posljednjim zaštitnim listovima veće bilječke u obliku dova i savjeta kako i kada ih učiti.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (peča na više mjesta u rukopisu).

3987,2 R 4985, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 59a; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3987,3 R 4985, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 87b; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na početku djela interlinearno sitnije bilješke.

3987,4 R 4985, IV

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 99b; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3988,1 R 6694, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1135/1722. godine u gradu Vidinu (bilješka na kraju djela, fol. 35a).

Fol. 1b - 35a; 220 x 165; 11 redaka; (tekst 175 x 115). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke.

Na fol. 1a godine osvojenja nekih gradova od strane turske vojske. Između dva djela nekoliko hadisa.

3988,2 R 6694, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao Muṣṭafā 29. ṣafara 1135/1722. godine u gradu Vidinu (bilješka na kraju prvog djela, fol. 35a. i na kraju ovoga djela, fol. 55a).

Fol. 36b - 55a; 11 redaka; (tekst 175 x 115). Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke

3989,1 R 4846, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 78a; 200 x 125; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Lage volantne. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom a na prve dvije stranice dvjema zlatnim i dvjema crvenim linijama. Kustode. Unvan.

3989,2 R 4846, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 109a; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i gramatički primjeri ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom a na prve dvije stranice dvjema zlatnimi i dvjema crvenim linijama. Kustode. Unvan. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3990,1 R 6684, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) u mjesecu ḏū al-qa'da 1185/ 1772. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 59b i na margini fol. 92b)

Fol. 1b - 59b; 205 x 120; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na zaštitnim listovima razne bilješke.

3990,2 R 6684, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) 20. ḏū al-qa'da 1185/ 1772. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol. 92b).

Fol. 60b - 92b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Crveno-crni unvan. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3990,3 R 6684, III

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) mjeseca šawwāla 1185/1772. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 149b).

Fol. 94b - 149b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3990,4 R 6684, IV

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač isti prepisivač kao i prethodna djela u zbirci Mustafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja).

Fol. 152b - 162b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Odmah nakon kraja djela slijedi dova za učenje (دعــا - الدرس) sa upstvom na turskom jeziku ali nedostaje kraj.

3991,1 R 7813, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60b; 210 x 150; 7 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Mehmedović Seada iz Sarajeva.

3991,2 R 7813, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 92b; 9 redaka; (tekst 155 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3992,1 R 1872, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60a, listovi paginirani; 200 x 130; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i futrolom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bileške u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima razne bilješke i fragmenti različitih djela.

Vakuf Osman Šehdijine bibliotek (pečat na više mjesta u rukopisu).

3992,2 R 1872, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 105b; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3992,3 R 1872, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 106b - 121a; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bileške u vezi sa tekstom djela.

3992,4 R 1872, IV

ترجمة العوامل المائة إلى التركية

TARĞAMA 'AWĀMIL AL-MI'A ILĀ AT-TURKIYYA

Prijevod na turski jezik al-Ǧurǧānījeva djela *al-Awāmil al-mi'a* o agensima u gramatici arapskog jezika od nama nepoznata prevodioca.

Početak (fol.126b):

عوامل يوز اوج قسم سماعي قياسي معنوي سماعي طقسان بر قياسي يدي معنوي ايكي مجموعي يوز سماعي طقسان بر اون اوج نوع ...

Kraj (fol. 131a):

Djelo je prevedno donekoliko redaka jedanaestog poglavlja

... نوع حادي عشر أفعال مقارنه ...خبر منصوبنه محتاج اولدوغيچون صغير ديدلر خبرلرينه

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 126b - 131a; 9 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī*. Kustode.

3993,1 R 4089, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu trećeg djela iz zbirke, fol. 96a).

Fol. 1b - 29b; 203 135; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na prvoj stranici prvog slobodnog lista bilješka da je Sarajevo u mjesecu rabī' al-āḫiru 1109/1697. godine stradalo kada je poharano i popaljeno (misli se na provalu Eugena Savojskog što se dogodilo upravo ove godine). Na ostalim slobodnim listovima razne bilješke. Na fol. 72b Hafizovi stihovi na perzijskom jeziku.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru. (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3993,2 R 4089, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu narednog djela, fol. 96a).

Fol. 32b - 72a; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,3 R 4089, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 96a).

Fol. 74b - 96a; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,4 R 4089, IV

تحفة الطالبين

TUḤFA AṬ-ṬĀLIBĪN

مولى الفاضل ناشي أفندي

Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī, um. (?)

Komentar al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* na turskome jeziku koji je kako na početku djela stoji napisao izvjesni Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī. Na istome mjestu stoji i naziv komentara. Poslije opširnijeg uvoda autor u tabelarnoj formi objašnjava osnovne gramatičke kategorije na turskom jeziku onako kako ih je al-Ǧurǧānī naveo u svome djelu.

Početak(fol.97b):

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لذي المنّ و الإحسان و الصلوة على سيد الإنسان و على من اتبعه في الإيمان أما بعد سيد طائفة النحويين و قدوة علماء العلمين الإمام ... عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني... علم نحوده ثابت ايتدوكي عامل يوز حرفدر بو يوز عامل داخي ايكي قسم منقسم بري لفظي بري معنوي لفظي داخي ايكي قسم منقسم ...

Kraj (fol.100b):

... المعنوية من المائة عددان فاعل و فعل مضارع معنويدر خوب بيل مبتداء ايله خبرده اولدى عامل ابتدا ، و هو عامل في الإبتداء و الخبر و العامل في الفعل المضارع .

Tekst se, međutim, i dalje nastavlja sa kraćim poglavljima:

الحروف الغير العاملة و هي خمسة عشر أحرف

i poglavlje :

الحروف العاطفات و هي عشر كلمات ... لكن نحو ما جائني القوم لكن عمر بل نحو ما جائني زيد بل عمرو تمام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 97b - 100b; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela ispisan u vodoravnim i kraćim kosim linijama.

Nakon ovoga teksta slijedi napomena napisana u formi prethodnog teksta o akuzativu stanja الحال على ستة أضرب i nekoliko fragmenata kao tumačenje termina u jeziku الوضع و المفرد و المعنى.

3993,5 R 4089, V

در جمله، عوامل

DER ĞUMLE-I 'AWĀMIL

U stihu na turskome jeziku na jednoj stranici nabrojeni agensi u arapskom jeziku. Između stihova ispisano tumačenje agenasa na arapskom jeziku sa primjerima.

Početak:

عوامل جمله سي يوز اولدي اگله

اون يدي سي حرف جر اولدي اگله

Kraj:

معنوي ايكي اولدي وير خبر

جمله سي يوز اولدي اگله سرتر.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 102; 18 redaka; (tekst 160 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*.

Na slijedeće dvije stranice 102b - 103a tabelarno navedene sintaksičke kategorije nominativa, akuzativa i genitiva u arapskom jeziku kao i padežna forma njihova izražavanja, i to sve sa primjerima. Na slijedećih nekoliko listova nalaze se razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3993,6 R 4089, VI

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurrahmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105b - 113a ; 15 redaka; (tekst 142 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,7 R 4089, VII

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muhammad b. Muhammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 116b - 130a; 9 redaka; (tekst 138 x 60). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokviren crvenom linijom do polovine djela.

3994,1 R 1965, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 78a; 210 x 145; 9 redaka; (tekst 130 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije a margine jednom crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, osim na nekoliko posljednjih listova.

Na fol. 79a - 80b dio nekog djela iz gramatike arapskog jezika. Na fol. 134b - 135b dio rukopisa nekog djela iz gramatike arapskog jezika na turskome jeziku. Na fol. 194b mogućnosti čitanja iskaza لا حول و لا قوة na šest načina sa tumačenjem na turskome jeziku. Na fol. 218b - 219a bilješka iz arapske gramatike na turskome jeziku. Na prvome zaštitnom listu iza posljednjeg djela veća bilješka o agensima u arapskom jeziku.

3994,2 R 1965, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca rağaba 1174/1761. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 133b).

Fol. 82b - 133b; 9 redaka; (tekst 130 x 55). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Nekoliko bilježaka na marginama u vezi sa tekstom djela.

3994,3 R 1965, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1176/1762-63. godine (bilješka na kraju djela, fol.176b).

Fol. 138b - 176b; 14-15 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3994,4 R 1965, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muhammad Dāwūd as-Sinhāği Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 178b - 194a; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Sitnije biljške u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3994,5 R 1965, V

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 196b -216a; 9 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine, osim dvije prve stranice uokviren crvenom linijom. Biljške u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3994,6 R 1965, VI

ترجمهء عوامل في النحو بالتركية

TERĞEME-I 'AWĀMIL FĪ AT-TURKIYYA

Prijevod al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* na turski jezik od nama nepoznatog prevodioca.

Početak (fol. 220b):

عوامل قچدر برور عامل قچدر يوز ور قچ قسمه منقسم ايكي قسم اوزرينه منقسمدر يا لفظيدر يا معنويدر معنوى درسون لفظي قچ قسم اوزرينه منقسمدر ايكي قسم ...

Kraj (fol. 223a):

... فعل مضارع رفع ايدن (؟) اسم در سندر حرف . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 220b -223a; 26 redaka; (tekst 175 x 100). Pismo turski *ta'līq*, sitniji.

3995,1 R 1093, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 215 x 145; 11 redaka; (tekst 155 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prva tri lista bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom, fol. 1a).

3995,2 R 1093, II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ṣafara 1205/1790-91. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.50a).

Fol. 46b - 50a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3995,3 R 1093, III

تعليم المتعلّم

TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

برهان الدين إبراهيم الزرنوجي

Burhānuddīn Ibrāhīm az-Zarnūğī, um. 610/1213)

Isto kao 3797,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 72a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Stihovi citirani sa riječi شعر ispisano crvenom tintom.

3995,4 R 1093, IV

الرسالة في الفقه

RISĀLA FĪ AL-FIQH

Kraća rasprava o osnovnim fikhskim kategorijama od nama nepoznata autora.

Početak (fol.73b):

الحمد لله رب العلمين و الصلوة و السلام على رسوله محمد و آله أجمعين . اعلم بأن العبد لينلي بين أن يطيع الله تعالى فيثاب و بين أن يعصيه فيعاقب و الإبتلاء يتعلق بالمشروع و غير المشروع فعلاً و تركاً فلا بد من بيان أنواع المشروعات و غير المشروعات و بيان معانيها و أحكامها ليسهل على الطالب ...

Kraj (fol.75a):

... و قد أستخرج الأحكام من المحيط و الفتاوى الكبرى و الفتاوى الخاقانية و حاشيتها و النتف و الميزان الأصول و اللباب .

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodno djelo) u zadnjoj dekadi mjeseca ğumād al-āḫira 1211/1796. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 75a).

Fol. 73b - 75a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'liq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3996,1 R 2979, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu djela, fol. 34a).

Fol. 1b - 34a; 170 x 120; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima mnogo volantnih listova i laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen (razdvojene korice). Pismo *nasḫī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,2 R 2979, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 34a).

Fol. 34b - 67a; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Pismo *nasḫī*. Kustode. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,3 R 2979, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 34a).

Fol. 67a - 72b; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Pismo *nasḫī*. Kustode. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,4 R 2979, IV

مقدمة الأدب

MUQADDIMA AL-ADAB

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muhammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Fragment (poglavlje) iz nekoga djela. Međutim, najvjerovatnije je da se radi o trećem ili dijelu trećeg poglavlja djela *Muqaddima al-adab* što ga je napisao Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144. *Az-Zamaḫšarī* je navedeno djelo napisao u pet poglavlja od kojih je treće o česticama (القسم الثالث في الحروف - pogledati kraj u ovome djelu u našemu rukopisu!).

Početak (fol. 73b):

فصل حركات الإعراب تسمى الرفع و النصب و الجر و هي الحركات المختلفة التي تحدث في آخر الإسم بعوامل مختلفة تدخل عليه كقولك جائني الرجل و رأيت الرجل و مررت بالرجل و حركات البنا . تسمى الضم و الفتح و الكسر و هي الحركات التي تبنى عليها الأسما . ...

Kraj (fol. 76a):

... أما ذاك و أما هنا فقاعد إلا أن زيداً فاضل إلا أنهم كاذبون أما إن الحق عندهم أما إنه لكريم أ فعل هذا و إما لا تم القسم الثالث في الحروف و يتلوه القسم الرابع . تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 76a; 21 redak; (tekst 125 x 75). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Lijepo zaglavlje (unvan) na zlatnoj podlozi sa naslovom djela unutar unvana رساله، علامه، زمخشري.

3996,5 R 2979, V

قاعدة الجموع القياسية

QĀ'IDA AL-ĞUMŪ' AL-QIYĀSIYYA

Kraća rasprava ili dio nekog djela iz arapske morfologije o pravilu analognih množina u arapskom jeziku iz nama nepoznatog djela kao i imena njegova autora. Naslov djela je preuzet iz zaglavlja rukopisa. U Safvet-bega Bašagića zbirci (Bratislava, 342) se navodi slična rasprava čiji je autor Ibn Kamāl-pāšā.

Početak (fol.76a):

اعلم أن كل اسم على فعل بفتح الفا ، و سكونه العين يجمع بعضه على وزن فعول و فعال ...

Kraj (fol.78a):

... قوله تعالى «لتركبنّ طبقًا عن طبق» أي بعد طبق و من مكان على قوله تعالى «و من يبخل فإنما يبخل عن نفسه» أي على نفسه .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 76a - 78a; 21 redak; (tekst 125 x 75). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Manje zaglavlje (unvan) sa naslovom djela.

Izv.: Bratislava 342.

3996,6 R 2979, VI

الرسالة اللطيفة

AR-RISĀLA AL-LAṬĪFA

Kraća rasprava iz gramatike arapskog jezika ili fragment iz nekog djela od nama nepoznata autora. Naslov koji se ovdje navodi preuzet je iz našega rukopisa.

Početak fol.78a):

إذ ظرف الإستقبال خافض بشرطه منصوب بجوابه و فيه معنى الشرط غالبًا فمختص بالجملة الفعلية و قد يكون مفاجأة يختص بالجملة الإسمية إذ ظرف للزمان الماضي و يدخل على الجملتين ...

Kraj (fol.79a):

.. لا محالة من الحيلة أي لا حيلة في التخلص منه لا بدّ من البدّ و هو التعريف معناه لا فراق و لا مفارقة من هذا لا هم (!) بمعنى بالله الميم بدل من يا بمعنى يا الله . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Manje zaglavlje (unvan) sa naslovom djela.

3996,7 R 2979, VII

الإيساغوجي

AL-ĪSĀGŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm iz mjesta Gümülgüne (bilješka u kolofonu djela, fol.82a).

Fol. 79b - 82a; 21 redak; (tekst 120 x 70). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom crnom linijom. Istaknuti dijelovi teksta nadvučeni crvenom linijom.

3997,1 R 3919, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 54b; 210 x 155; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na stranicama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*, krupniji, debljih linija i više razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na marginama komentar u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka o uvakufljenju na više mjsta u rukopisu).

3997,2 R 3919, II

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī, 817/1414 - 898/1492

Komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika koje je autor posvetio svome sinu Ḍiyā'ddīnu Yūsufu, po kome je djelo i dobilo naziv.

Početak (fol. 1b, na margini) :

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه و آله و أصحابه المتأدبين بآدابه أما بعد فهذه فوايد وافية لحل مشكلات الكافية للعلامة المشتهر في المشارق و المغارب الشيخ ابن الحاجب ... نظمتها في سلك التقرير و سمط التحرير للولد العزيز ضياء الدين يوسف ... و **سميتها بالفوايد الضيائية** ... **الكلمة** قيل هي و الكلام مشتقان من الكلم بتسكين اللام و هو الجرح لتأثير معانيهما في النفوس ...

Kraj (fol. 54a, na margini):

... و إذا انضم أو انكسر تحذف نحو أصبت خيراً و أصابني خير و اختم لي بخير اللهم اجعل خاتمة أمورنا خيراً و لا تلحق بنا من تبعة شرورنا خيراً ... قد استراح من كدّ الانتهاض لنقل هذا الشرح من السواد الي البياض العبد الفقير عبد الرحمن الجامي ... ضحوة السبت الحادي عشر من زمان المنتظم في سلك شهور . قد وقع الفراغ في أوائل شهر رمضان المبارك سنة سبع و تسعين و ثمانمائة .

Fol. 1b - 54a. Djelo je napisano na marginama prethodnog djela.

Izv.: H. Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6575; Flügel I, 167; Loebenstein 2448; Sellheim 231; GAL G I, 304/13; GAL S I, 533; az-Ẓāhiriyya 400; Köprülü III, 599.

3997,3 R 3919, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 57b - 90a; 15 redaka; (tekst 160 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 90b napisana prva stranica al-Muṭarrizījeva al-djela *al-Miṣbāḥ*.

3998 R 3729

الإملاء على الكافية

AL-IMLĀ' 'ALĀ AL-KĀFIYA

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Komentar djela *al-Kāfiya* koji je prema Katalogu biblioteke *az-Ẓāhiriyya* napisao autor osnovnog djela Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib dovršivši pisanje 636/1239. godine (az-Ẓāhiriyya 58).

Početak (fol.1b):

قال الشيخ العلامة جمال الدين رحمه الله **الكلمة لفظ وضع لمعني مفرد** قوله **لفظ** يشتمل الكلمة و غيرها لأنه لما يتلفظ به سواء. **وضع لمعنى** أو لا قوله وضع لمعنى يخرج عنه المهملات لأنها لم توضع لمعنى قوله **مفرد** احتراز من مثل قام زيد و شبهه فإنه لفظ وضع لمعنى و لكنه مركب ...

Kraj (fol.):

Djelo je krnjavo na kraju za nekoliko izgubljenih listova pa su uvezani bijeli listovi, vjerovatno da bi se dopisao tekst na izgubljenim listovima što, međutim, nije učinjeno. Isto tako na početku rukopisa nakon fol.2

uvezano je naknadno tri bijela lista za dopis izgubljenog teksta koji i ovdje nedostaje, što također, nije učinjeno.

Fol. 183; 175 x 130; 19 redaka; (tekst 135 x 95). Papir žućkast, deblji, hrapav, povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu. Iza drugog lista nedostaje narednih nekoliko listova, isto kao i na kraju rukopisa.

Na fol. 1a bilješka da je rukopis uvakufio Muḥammad ... (?) za Univerzitet al-Azhar u Kairu 867/1463. godine:

وقف هذا الكتاب الفقير محمد بن ... الحنفي... و جعل مقره بجامع الأزهر بخزانة كتبه الموقوفة على كلية العلم الشريف في شوال سنة سبع و ستين و ثمانمائة .

Na predzadnjem zaštitnom listu bilješka o načinu razrješenja jedne varijante pisanja datuma.

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الجمعة و هو العشر التاسع من الثلث الثاني من السدس الثاني من النصف الأول من العشر السادس من العشر الثالث من العشر العاشر من الهجرة النبوية الهلالية و من استخرج هذا التاريخ بلغ المرام فقد قدر على شيء لم يقدره أكثر الناس من العلماء الكرام للمولى الكامل أبو المكمّل الشهير بابن كمال باشا .

أشار بقوله و هو العشر التاسع من الثلث الثاني إلى أن يوم الجمعة المذكورة هو التاسع عشر من أيّام شهر لأن الشهر الواحد في العرف ثلاثون يومًا فالثلث الثاني منه ما بعد اليوم التاسع عشر .

و أشار بقوله من السدس الثاني من النصف الأول إلى ذلك الشهر هو الشهر الثاني من عام هو الصفر فإن العام الواحد إثنا عشر شهرًا فالنصف الأول منه ستة أشهر من المحرّم إلى تمام ستة أشهر و السدس الثاني من ذلك النصف الأوّل هو صف .

أشار بقوله من العشر السادس من العشر الثالث من العشر العاشر من الهجرة إلى أن ذلك العام ٩٢٦ من التاريخ الهجري . إن و لعشره عشر كذلك و لعشر عشره عشر كذلك هو هذا سنة ١٠٠٠ فالعشر العاشر من ذلك المخرج هو ما فوق هذا سنة ٩٠٠ إلى تمام المخرج المذكور، و العشر الثالث من ذلك العشر العاشر هو ما فوق هذا سنة ٩٢٠ إلى هذا سنة ٩٣٠ و العشر السادس من ذلك العشر الثالث ليس إلاّ سنة ٩٢٦ فالمعنى أن الكتاب تم في يوم الجمعة و هو أي ذلك اليوم هو التاسع عشر من أيّام شهر صفر سنة ٩٢٦ من الهجرة النبوية. تمت

Rukopis je uvakufio Aḥmad-āġā, nadzornik carskog harema za svoju medresu u Mostaru 1064/1653. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6559; az-Ẓāhiriyya 58.

3999 R 1567

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī Sarāyī (iz Sarajeva) posljednjeg dana ramaḍāna 1141/1729. godine (bilješka na kraju djela, fol. 188a).

Fol. 188; 195 x 110; 17 redaka; (tekst 130 x 50). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova na početku nagriženo crvotočinom, ali je tekst ostao sačuvan. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni i manjim intervencijama na njegovoj popravci. Pismo *nasḫī-ta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokvirenna prve dvije stranice sa po dvije a ostali dio jednom crvenom linijom. Bilješka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Na fol.1a dvije bilješke o bivšim vlasnicima napola čitljive s obzirom da je list oštećen. U prvoj je al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. ... (?) a u drugoj 'Abdulbāqī Muḥammad ... (vjerovatno vakif Ǧino-zāde)

Vakuf Ǧino-zade 'Abdulbāqī-efendī (bilješka i pečat, fol. 1a).

4000 R 2175

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1082/1671-72. godine (bilješka na kraju djela).

Fol. 190; 195 x 145; 19 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, deblji, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom

Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na prva dva lista bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Ḫayrī-zāde Aqḥiṣārī (Prusčak, bilješka i pečat fol. 1a).

4001 R 2490

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1008/1599-60. godine (bilješka na kraju djela, fol.237b).

Fol. 237 paginiranih listova; 195 x 130; 17-19 redaka; (tekst 120-130 x 65). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i platnom na uglovima. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese (bilješka i pečat na fol. 1a).

4002 R 7630

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Maḥmūd b. 'Alī al-Kašfī u Rūznamaǧī (Roznamedžinu) hanikahu u Mostaru u mjesecu ša'bānu 1136/1724. godine (bilješka na kraju djela, fol.203a).

Fol. 202; 205 x 155; 17 redaka; (tekst 145-75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama. Na kraju djela razne bilješke.

U posjed rukopisa kupovinom došao Muḥammad b. Ibrāhīm (bilješka sa pečatom na fol.1a).

U posjed rukopisa došao Nu'mān b. Muhammad-efendi Čarši-imām iz Zenice 14. raǧaba 1291/1874. godine (bilješka na petom zaštitnom listu).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića

4003 R 2530

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepis dovršio nepoznati prepisivač u utorak 8. ḏū al-qa'da 1208/1794 godine (bilješka na kraju djela, fol.217b).

Fol. 217; 210 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir bijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju.

Rukopis uvakufio Ǧannati-zāde (Dženetić) Mustafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka i pečat, fol. 1a).

4004 R 2686

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 98 paginiranih listova; 170 x 125; 23 redka; (tekst135 x 80). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Fol. 13 - 16 papir tanji, bijele boje. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa klapnom, oštećena hrbata. Pismo *ta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednja dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika, hadisi, fikhske rasprave i stihovi.

4005 R 4114

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 225 paginiranih listova; 190 x 115; 19 redaka; (tekst 140 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećc, otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Abū al-Qāsim (bilješka na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Derviš Buturović, šeriatski sudija u penziji, Sarajevo, dana 19.01.1947. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4006 R 4321

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Dūrmiš aṣ-Ṣaruḥānī 960/1552-53 (bilješka u kolofonu djela, fol. 231b).

Fol. 231; 180 x 120; 17 redaka; (tekst 125 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez, tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama (nedostaje prva korica) i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje i dvjema tanjim crnim linijama a dalje jednom crvenom linijom. Unvan u kombinaciji plave i zlatne boje. Bilješke u prvome dijelu na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Strnak al-ḥāğğ Muḥammad-efendi (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Bivši vlasnik Sulaymān b. Muḥammad Arapčik-zāde (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi as-Sayyid aš-Šarifa i Sa'duddīna o pozajmljivanju knjiga.

4007 R 3563

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak 19. ğumād al-ūlā 995/ 1587 (bilješka u kolofonu djela, fol.178a).

Fol. 178; 205 x 130; 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, odvojen od listova i oštećen. Hrbat naknadno popravljan. Pismo *nasḫī* mjestimično vakaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prvoj stranici uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom crnim tanjim linijama a dalje uokviren jednom crvenom linijom. Unvan veoma lijep sa preovlađujućom zlatnom i plavom bojom.

Bilješka pored kolofona u kojoj stoji da je izvjesni čitalac nakon čitanja ovoga djela isto sravnio sa drugim rukopisima i utvrdio da je prilično vjerno prepisano.

Bivši vlasnik Muḥammad-efendī Bešlagić, 1281/1864-65. godina (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Bivši vlasnik Ḥasan-efendī Užičānī (iz Užica, bilješka na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Enis Muftić iz Banja Luke 28.10.1950. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4008 R 1990

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif (bilješka na fol. 1a prema kojoj je dotični postao vlasnik rukopisa putem njegova prepisa) u mjesecu rabī' al-awwalu 1260/1844. godine (bilješka na kraju djela)..

Fol. 253; 225 x 13; 17 redaka; (tekst 135 x 55). Papir bijel, srednje debljine. Listovi volantni ali u dobrome stanju. Povez tvrd, kožni, crvene boje sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, odvojen od listova. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

4009 R 973

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 175; 205 x 140; 21 redak; (tekst 160 x 75). Papir u prvome dijelu rukopisa do fol. 21 naknadno dodan i bijele je boje a ostali žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom do fol. 21 i od drugoga prepisivača a dalje nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Stihovi na arapskom jeziku (fol. 1a).

4010 R 1565

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1030/1717-18. godine (bilješka na kraju djela, fol.253b).

Fol. 253 paginiranih listova; 195 x 130; 15 redaka; (tekst 130 x 75). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni bez klapne i naknadno popravljena hrbata. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na drugome zštitnom listu sadržaj djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na višemjesta u rukopisu).

4011 R 1886

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Šarīf Muḥammad iz sela Nūrǧī 1053/1643-44 (bilješka na kraju djela, fol.245b).

Fol. 245; 205 x 160; 14 redaka; (tekst 130 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez noviji, tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*, debljih linija. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Bekir-efendija (bilješka na fol.1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4012 R 2335

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvi petak mjeseca šawwāla uvuče poslije jacije namaza 1123/1711. godine u Beogradu u mahali سوره (?) (bilješke na kraju djela, fol.199b).

Fol. 199 paginiranih listova; 215 x140; 21 redak; (tekst 145 x80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Nedostaju dvije dvolisnice u sredini djela, fol. 85 - 90. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, mnogo oštećen. Povez odvojen od listova. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na prvome zaštitnom listu razne bilješke uglavnom iz jezika.

Na kraju rukopisa na 11 volantnih listova ispisane osnovne gramatičke kategorije arapskog jezika u formi tabele.

4013 R 1671

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 233 paginiranih listova; 215 x 145; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Folije 13- 22 zamijenjene od drugoga prepisivača. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, bez klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom, osim na nekoliko posljednjih listova gdje je nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a stihovi i razne bilješke, najviše iz jezika.

Bivši vlasnik 'Uṯmān b. as-Sayyid Fayḍullah, muftija u Osmanskoj Carevini (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4014 R 1587

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao 'Alī b. Ḥusayn mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 1089/1679. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.275a).

Fol. 275 paginiranih listova; 195 x 13; 17 redaka; (tekst 155 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Nekoliko listova na kraju oštećeni vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljan. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom kao i margine u prvoj polovini djela. Na marginama i interlinearno uglavnom u početku djela bilješke koje se odnose na tekst djela.

Na prvome zaštitnom listu rješenja za razna šeriatska pitanja, a na drugom, trećem i četvrtom sadržaj djela.

Bivši vlasnik Ṣāliḥ (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zade (pečat na više mjesta u rukopisu).

4015 R 3147

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao 'Alī b. Ibrāhīm b. Ḥiḍr u trećoj dekadi mjeseca rağaba 1008/1600. godine u sultan Sulejmanovoj medresi (bilješka u kolofonu djela, fol. 156).

Fol. 156; 195 x 125; 21 red; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tankim crnim linijama dok je ostali dio teksta uokviren crvenonm linjom. Lijep unvan u kombinaciji plave, crvene i zlatne boje. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4016 R 1560

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḏūlfiqār mjeseca ḏū al-qa'da 1048/1639. godine u gradu Izmitu (bilješka na kraju djela, fol.130b).

Fol. 130; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljena hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linjom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Ḥasan efendī Bōyō-zade (pečat na više mjesta u rukopisu).

4017 R 2065

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 299; 175 x 100; 15 redaka; (tekst 120 x 50). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, popravljena hrbata. Pismo *nasḫī, veoma lijep*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i u početku ograničen debljim tačkama zlatne boje. Poglavlja ispisana crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom, zlatne boje linijom obrubljenom tankim crnim linijama. Na početku se nalazi i unvan uz dodatak deblje linije crvene boje i basmalom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, posebo u prvome dijelu gdje su uokvirene crvenom linijom, ispisane rukom prepisivača djela.

Na zaštitnim listovima sadržaj djela i razni stihovi na arapskom i turskom jeziku.

4018 R 2286

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 235; 185 x 105; 19 redaka; (tekst 130 x 63).Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnov-

nog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice i unvan uokvireni debljom zlatnom linijom obrubljenom tenjim crnim linijama a ostali dio teksta crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio ḥāğī 'Alī (bilješka na kraju djela (fol.235b).

4019 R 5325

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao 'Abdurraḥmān al-Blagāyī (iz Blagaja) za vrijeme dok je bio u medresi u Mostaru 1019/1610-11. godine (bilješka na kraju djela, fol. 202a).

Fol. 202; 205 x 120; 23 redka; (tekst 160 x 63). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne i u lošem stanju. Pismo *ta'līq*, lijepo ispisan. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvoj stranici prvog zaštitnog lista nekoliko hadisa i stihova na turskome i arapskom jeziku. Na slijedećim zaštitnim listovima veći izvodi iz drugih gramatičkih djela a najviše komentara *al-Kāfiya*.

Na Bivši vlasnici sohta 'Alī al-Mūstārī (iz Mostara), zatim slijedi bilješka o kupovini knjige 1115/1703. godine gdje je namjerno zamrljano od koga je kupljena (ostalo samo da je iz zaostavštine mufti efendije) i ko ju je kupio (bilješke na petom zaštitnom listu).

Na fol.1a bilješka da je rukopis kupljen iz zaostavštine 'Alī-efendī Zāgorija kao i da je vlasnik rukopisa bio 'Abdullah b. Ḥasan b. al-ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara).

Na posljednja dva zaštitna lista uglavnom ispisani hadisi i bilješke iz jezika (dvije veće na turskome jeziku).

4020 R 5393

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan-beg al-Fūčawī-zāde (Fočaković) 1256/1840 (bilješka o vlasniku na kraju djela ali je jasno da je ista osoba i prepisivač djela, fol. 180b).

Fol. 180; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 130 x 85). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djea uokviren u prvoj polovini crnom linjom a u drugoj crvenom, osim nekoliko posljednjih listova.

4021 R 6353

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u subotu 15. ḏū al-qa'da 960/1553. godine (bilješka na kraju djela, fol. 177b). Ispod ove bilješke drugom rukom napisana bilješka da je prepisivač djela Maḥmūd b. Sulaymān al-Kafawī (moguće prepisivač naknadno ispisanih listova).

Fol. 177; 190 x 110; 20-23 redka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*, od dva prepisivača. Dosta izgubljenih listova nadopunio je drugi prepisivač naknadno. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na trećem i četvrtom zaštitnom listu ispisan sadržaj djela.

Na kraju djela na prvom zaštitnom listu bilješka na turskome jeziku da je šayḫ Muṣṭafā-efendī 28. muḥarrama 1138/1725. godine podigao tekiju u Mostaru u blizini Čejvan-begove džamije.

Na drugome zaštitnom listu stihovi na perzijskom jeziku od al-Ǧāmīja.

Bivši vlasnik 'Aṣim-efendī Muftī-zade (Muftić, bilješka na fol. 1a).

Kolekcija Besima Korkuta.

4022 R 5055

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan b. Aḥmad u posljednjoj trećini mjeseca rabī' āḫira 1168/1755. godine (bilješka na fol. 276a).

Fol. 276; 215 x 150; 18 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Na početku nakoliko vlantnih listova. Povez tvrd, kožni, odvojen od listova i oštećen. Pismo *ta'līq*, deblji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad Ṣafwat b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī koji je rukopis kupio od al-ḥāǧǧ Ibrāhīma (bilješka na fol. 276b).

4023 R 4919

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1269/1852-53. godine (bilješka na kraju djela, fol. 233b).

Fol. 233; 245 x165; 19 redaka; (tekst 145 x 79). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Niže okružne medrese u Bihaću (pečat).

4024 R 4874

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm u posljednjoj trećini mjeseca rabī' al-awwala 1181/1767. godine (bilješka na kraju djela, fol. 252b).

Fol. 252; 210 x 140; 17 redaka; (tekst 150 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren jednom crvenom i tri crne linije kao i unvan sa basmalom dok je ostali dio teksta kao i margine uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Muhamed F. Garčević, stalni sudski tumač za turski i arapski jezik kod Okružnog suda u Banja Luci (pečat na predzanjem zaštitnom listu).

4025 R 4902

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 150; 220 x 145; 21 red; (tekst 165 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama poneka bilješka u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je bio u medresi u Zvorniku (pečat na unutarnjoj stranici prve korice).

4026 R 4619

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao sohta Ṣāliḥ b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara) 22. ṣafara 1258/1842. godine (bilješka na kraju djela, fol.169b).

Fol. 169; 190 x 140; 21 redak; (tekst 150 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez mehak, kožni, oštećen. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu godine smrti nekih autora, gramatičara i druge bilješke, uglavnom iz jezika.

Rukopis za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muhamed-Emin Muslibegović, posjednik iz Mostara (pečat na zadnjem zaštitnom listu).

4027 R 7127

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 189; 185 x 120; 19 redaka; (tekst 145 x 180). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski umotan u platno. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama veoma rijetko bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Muharema Omerdića.

4028 R 1362

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 164; 190 x 120; 21 redak; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, deblji, glat. Nekoliko prvih laga volantne. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4029,1 R 4721, 1

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī, 817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol.1b -203b; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 133 x 58). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi sa manjim oštećenjima izazvanim vlagom popravljani lijepljenjem čistog papira. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oblijepljen plavim platnom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela i margine nadvučeni crvenom linijom. Bilješke interlineamo i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu dvije bilješke o bivšim vlasnicima. Prvi je izvjesni al-Būsnawī al-Mūstārī (iz Mostara) koji je došao u posjed rukopisa 15. ša'bāna 1215/1800. godine a drugi Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara), muderis u Travniku koji je došao u posjed rukopisa 17. ša'bāna 1221/1806. godine.

Na ostalim zaštitnim listovima razne bilješke, uglavnom iz jezika i nekoliko hadisa.

4029,2 R 4721, II

رسالة امتحان الأذكياء و الحذاق

RISĀLA IMTIḤĀN AL-AḌKIYĀ' WA AL-ḤAḌĀQ

محمد الكردي السهراني منلا زاده

Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659

Kraća rasprava u kojoj autor Munlā-zāde al-Kurdī, kako stoji u rukopisu, navodi dvadeset sedam grešaka u al-Ǧāmījevu komentaru Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Autor greške citira sa و منها ispisano crvenom tintom.

Početak (fol.205b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة و السلام على جميع الأنبياء و المرسلين و بعد يقول العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير منلا زاده الكردي هذه هي المواضع التي وقع فيهاالغلط و المسامحة من الشارح الفاضل الشيخ عبد الرحمن الجامي قدس سره في شرحه الكافية. فاستخرجتها و كتبتها في هذا الورق لينظر فيها الفاضل و الطلبة و يكونوا على بصيرة في أثناء الدرس و المطالعة منها قوله في صدر الكتاب الوضع ...

Kraj(fol.206a):

... و منها قوله في آخر بحث التنوين و حكم الإبنة كحكم الابن في جميع ما ذكر إلا في حذف همزتها و قد ذكرناه في الحاشية أيضًا فينبغي للمعلم و المتعلم التأمل و التأني في هذه المواضع. و الله أعلم بالصواب .

Izv.: Köprülü III, 567,2.

4030 R 3569

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī.
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao sohta Salīm b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara) u Kamāliyya medresi u Sarajevu (izgorjela u vrijeme provale Eugena Savojskog u Sarajevo 1697. godine) 5. rabī' al-āḫira 1093/1682. godine.

(قد وقع الفراغ عن الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الخامس من شهر ربيع الآخر في شهور سنة ثلاث و تسعين و ألف بعد الهجرة من له العز و الشرف عن يد أضعف عباد الله ... السوخته سليم بن محمد الموستاري بمدرسة الكمالية بمدينة سراي المحروسة ...)

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 141; 200 x 120; 19 redaka; (tekst 140 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage kao i jedna kožna korica, dok druga nedostaje, tako da je rukopis u cjelosti rasut. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

4031 R 4021

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī.
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 149; 200 x 125; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine. Svi listovi volantni sa manjim oštećenjima. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen, takođe. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4032 R 4256

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 9 - 224 paginirana lista; 200 x 145; 17 redaka (tekst 145 x 75). Papir žućkast, tanji. Nov platneni povez. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4033 R 2602

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ša'bān b. Ibrāhīm u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1055/1645. godine (bilješka na kraju djela, fol.103a).

Djelo manjkavo na početku.

Fol. 103; 195 x 150; 19 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen i naknadno popravljan. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom a mjestimično i crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4034 R 1999

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 3-207 paginiranih listova; 220 x 155; 21 red; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, srednje debljine. Nov platneni povez. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom, takođe. Bilješke na marginama i sitnije interlinearno.

4035 R 5196

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Rağab 1. ša'bāna 996/1588. godine (bilješka na kraju djela, fol.225a).

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 92-225 paginiranih listova; 210 x x 150; 19 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast, deblji. Lage volantne. Povez tvrd, kožni sa utisnutim

rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom, takođe. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4036 R 4910

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Darwīš Muḥammad 1. ǧumād al-āḫira (godina prepisa odsječena na margini prilikom uvezivanja rukopisa, fol.108a)

Nedostaje skoro prva polovina djela.

Fol. 108; 180 x 115; 19 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, deblji, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni sa klapnom, prilično štećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa postao Tozkali ḥāfiẓ 'Umar-efendī, 1232/1816-17. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

4037 R 803

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na dva mjesta unutar rukopisa.

Fol. 200; 185 x 120; 21 redak; (tekst 125 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantne lage. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom kao i unvan, obrubljenom tanjom linijom crne boje dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Faydullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol.1a).

4038 R 1698

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

علامك محمد بن موسى البسنوي

'Allāmak Muḥammad b. Mūsā al-Busnawī, um. 1046/1636

Glosa na al-Ǧāmījev komentar Ibn Ḥāǧibova djala *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika. Djelo je autor, kako se iz bilješke u kolofonu djela vidi, završio u petak 21. ḏū al-q'ada 1035/14.08.1626. godine.

Početak (fol.1b):

حمداً لمن جعل شجرة العلم مثمرة بالأدب الذي صار لحصول المقصود كالدليل و شرف بعض عباده بفوايد ضيائية ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير محمد بن موسى البسنوي المعترف بالعجز و التقصير ... طلبوا مني تحشيته نحو الشيخ الفاضل عبد الرحمن الجامي ... **قوله** الحمد لوليه دل بلامي الجنس و الإختصاص على أنه لا يكون ...

Kraj (fol.297a):

... و الله ولي السداد و الرشاد و منه المبدأ و إليه المعاد و لقد فاض اختتامه و فضّ به ختامه بعد عصر يوم الجمعة الحادي و العشرين من ذي القعدة الحرام لسنة خمس و ثلاثين و ألف من هجرة خير الأنام عليه أكمل الصلوات و أفضل السلام و على آله و أصحابه ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznat.

Fol. 297 (593 paginirane stranice); 205 x 135; 25 redaka; (tekst 165 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komenitani tekst citiran sa قوله. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Kantamirijine biblioteke ('Abdullah-efendī b. Aḥmad Qanṭamīrī-zāde).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6583/9; Šabanović, 131; Köprülü III, 573.

4039 R 2355

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محمد عصمة الله بن محمود حاجي چلبي البخاري

Muḥammad 'Iṣmatullāh b. Maḥmūd Ḥāğī Čalabī al-Buḫārī, um. 1150/1737-38

Glosa na prvu polovinu Ibn al-Ğāmijeva komentara Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol.1b):

منك البداية و إليك النهاية يا كريم. الحمد لله الذي جعل كلمته الباقية كافية في توجيهنا نحو المقصود ... و بعد فيقول أحوج عباد الله الودود العبد الحقير محمد عصمة الله بن محمود لما توفقت بمطالعة الشرح الشريف ... أردت أن أكتب ما عثرت عليه من اللطائف و الفوائد التي فيه ...

Kraj (fol.235a):

... و يمكن أن يقال في الجواب يجوز أن يكون ما في مما يوزيك مصدرية و من التعليل و الأجل و المعنى بعد نفسك من أجل إيذاء النفس إياك كإيذاء ... أيضًا يكون النفس محذراً منه فتأمل .

Prepisao nepoznati prepisivač 1050/1640-41. godine. Ime prepisivača namjerno zamrljano.

Fol. 235; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom, oštećena. Pismo *nasḫī*. Komentarisani tekst citiran sa *qawluhu* napisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: H.H. II, 1372; Ahlwardt VI, 6583/11; az-Ẓāhiriyya 150.

4040 R 712

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Glosa na Ibn al-Ğāmijev komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika. Katalog Köprülü biblioteke (I, 1465-66 i III, 574-75) navodi puno ime autora Muḥarram-efendī b. Muḥarram az-Zaylī, um. 1000/1592. godine navodeći još da je ovo djelo dopunio 'Abdullāh b. Ṣāliḥ , um. 1237/1821-22. godine.

Početak (fol.1b):

صدر كتابه بالحمدلة بعد البسملة اقتداءً بالقرآن العظيم و تيمنًا و تبركًا باللفظ الكريم فقال الحمد مصدر من حمد يحمد من باب علم يعلم و هو الوصف بالجميل الإختياري لوليه اللام بالخبر تقديره ثابت أو كائن ...

Kraj (fol.311a):

... و هما مفهومًا نحو جائني زيد أخوك فزيد و أخوك و إن إختلفا مفهومًا لأن مفهوم الأخ غير مفهوم العلم لأن مفهوم الأول الجنسية و المفهوم الثاني الشخصية . تم الكتاب

Prepisvač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 311; 210 x 145; 21 redak; (tekst 165 x 105). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnici Muḥammad Ḥāğib-zāde, Ṣāliḥ 'Izzatī i Muḥammad b. Ṣāliḥ (bilješke i pečati na fol. 1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: O.M. II, 21; GAL G I, 304/13-c; GAL S I, 533; Köprülü I, 1465-66 i III, 574-75

4041 R 5240

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 362; 200 x 150; više različitih brojeva redaka kao i dimenzija teksta. Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4042 R 2043

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisao 'Abdurraḥīm (?) b. Ḥusayn u prvoj dekadi mjeseca rağaba u 'Abdulqādir-efendījinoj tekiji u Istanbulu 1092/1681. godine (bilješka na kraju djela, 326b).

Fol. 326; 205 x 145; 27 redaka, (tekst 165 x90). Papir tamnobijel i narandžast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama, naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu oporuka (Waṣiyyatnāma) Muhameda a.s. na turskome jeziku, prepisana 1096/1684/85. godine.

Iz mekteba kod Ferhadije džamije.

4043 R 1145

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisao 'Abdullah b. munlā Ṣāliḥ Ḥromić 2. ğumād al-āḫira 1256/1840. (bilješka u kolofonu djela, fol.216b).

Fol. 216; 225 x 160; 32-34 redka; (tekst 185 x 135). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio munlā Ṣāliḥ b. 'Ubayd Ḥawāğa Ḥromić (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4044 R 3788

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 276; 208; x 190; 31 red; (tekst 210 x 95). Papir žućkast, deblji, glat. Na početku ima nekoliko vlantnih i izmiješanih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst na prvoj stranici rukopisa uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linjom. Veoma lijep unvan sa upisanim nazivom djela i autorom. Poneka bilješka na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a bilješka o uvakufljenju rukopisa od strane Ḥusayn b. Ḥasana, ovlaštenom da izdaje fetve za gradove Žepče i Derventu.

Rukopis je Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Enis Muftić iz Banja Luke 28.10.1950. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

4045 R 4164

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Rukopis je krnjav na početku i na kraju.

Fol. 141; 200 x 150; 27 redaka; (tekst 175 x 90). Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez mekši, kožni, odvojen od listova. Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4046 R 4655

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

Glosa na al-Ğāmījev komentar (*al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*) Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiy* od nama nepoznata autora. Na fol. 1a stoji da je ovu glosu napisao al-Ḫabīṣī (خبيصي على جامي i كتاب خبيصي), zašto nismo mogli pronaći potvrdu u nama dostupnim izvorima. Poznato je, međutim, da je al-Ḫabīṣī (Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḫabīṣī, um.731/1331. godine napisao komentar (*al-Muwaššaḥ*) na Ibn Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya*. (Pogl. 4067) Ova glosa je, inače, u našemu rukopisu napisana samo do poglavlja o genitivima.

Početak (fol.1b):

نحمدك يا من قصد الصالحون نحو ... و توجه القاصدون إلى جنابه و كرم بني آدم بتعليم الأسماء و رزقهم سلوك طريق التفهم بالإشارة و الايماء ... و بعد فهذه فوايد فوايد استفدتها و خرايد فرايد التقطتها من مجلس أستاذي المحقق و النحرير المدقق ... و علقتها على الشرح الجديد للكافية المسمى بالفوايد الضيائية ...

Kraj (fol.27a):

... **قوله** أي عمل ما إذا كان الخ أي عمل لفظ ما الذي كان مع واحد من هذه الأمور الثلاثة **المجرورات**.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 72; 200 x 110; 23 redka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

4047 R 3977

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

Isto kao 4046.

Isto kao prethodno djelo samo što nije do kraja (u odnosu na prethodno djelo) prepisano. U ovome rukopisu je ostao veći dio poglavlja o akuzativima (المنصوبات) neprepisan.

Kraj (fol.65a):

... لزم أن يكون وجوب حذف العامل موقوفًا على الإضافة بالمفعول و على كون ذلك المفعول ضميرا مخاطبًا . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1019/1610-11 (bilješka na kraju djela, fol.65a).

Fol. 65; 200 x 120; 17 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast sa nekoliko narandžastih listova, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*. Nekoliko listova na dva mjesta u sredini rukopisa naknadno prepisani. Komentirani tekst citiran sa قوله ispisano crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī (Mustafa Ejubović, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4048 R 476

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Najpoznatiji komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika za koji Ğalāluddīn as-Syūṭī tvrdi da bolji komentar na ovo djelo kao i druga slična djela iz sintakse arapskog jezika nije napisan (Ḥ.Ḫ. II, 1370). Ovaj se komentar mnogo koristio u izučavanju gramatike arapskog jezika i bio predmet više komentar (glosa).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جلت آلاؤه عن أن تحاط بعدّ و تعالت كبرياؤه عن أنْ تشتمل بحدّ ... و بعد فقد طلب إليّ بعض من اعتنى بصلاح حاله و أسعفه ما تسعه مقدرتي من مقترحات آماله تعليق ما يجري مجرى الشرح على مقدمة ابن الحاجب في النحو عند قرائتها عليّ ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اعلم أن الكلم جنس الكلمة كتمر و تمرة و ليس المجرد من التاء من هذا النوع جمعًا...

Kraj (fol.351b.):

... و الياء على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة . و الحمد لله على أفضاله و إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم اختتامه في الحضرة المقدسة ... عل شرفها صلوات رب العزة و سلامه .

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca šawwāla 1034/1625. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.351b).

Fol. 351 paginirani list; 265 x 175; 27 redaka; (tekst 190 x 115). Papir tamnobijel, deblji, glat i bijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača (prvi do fol. 217 a drugi dalje do kraja). Tekst osnovnog djela mjestimično pisan crvenom tintom, nadvučen crvenom ili crnom linijom, ili citiran sa *qawluhu* ispisano crnom tintom. Od fol. 281 pa do kraja djela ostale bjeline za ispisivanje osnovnog teksta. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Na prvome zaštitnom listu ispisan sadržaj djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; A.M. II, 134; Ahlwardt VI, 6562; Loebenstein 2446; GAL G I, 303/5; GAL S I, 532; az-Ẓāhiriyya 329; Köprülü I, 1488; TÜYATOK V/07, 3771.

4049 R 275

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الاستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Nedostaje prvi list rukopisa.

Nakon kraja djela na fol. 418a-420a slijedi kraći dodatak djelu koji se u većini izvora navodi kao sastavni dio ovoga djela. Iz nekih rukopisa, kao što je u ovome slučaju, se isto može razumjeti pošto se navedeni tekst citira kao tekst ovoga autora. U stvari, autor u ovome dodatku obrađuje sufiks *hā'* u stanki (هاء السكت) koju Ibn Ḥāǧib, kako i sam Raḍī ad-dīn ističe, ne navodi u svome djelu zbog čega se ovo poglavlje i tretira kao dodatak komentaru. Zbog toga u nekim rukopisima i nema ovoga dodatka. Tako nakon kraj djela koje se u drugim izvorima navodi da glasi:

...(fol.418a) فإن الوقف في جانبي قاض بغير رد اليا، على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة و الحمد لله على أفضاله و إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم إختمامه في الحضرة الغروية عل شرفها أفضل صلوات رب العزة و سلامه في شوال سنة ستة و ثمانين و ستمائة ...

u našemu sukopisu slijedi dodatak koji počinje (fol.418b):

قال السيد الرضي شارح الكافية رحمة الله عليه و **لنذكر** أحكام هاء السكت و إن كان المصنف ذكر بعضها في التصريف و حرف التذكير و الإنكار و بشين الكشكشة و بسين الكسكسة **أما هاء السكت** فهي هاء تزاد آخر الكلمة ...

Kraj (fol.420a):

... كما قيل في مدة الإنكار و لا تلي هذه الزيادة هاء السكت بخلاف زيادة الإنكار لأن هذه الهاء تزاد إذا لم يقصد الوقف و الله أعلم بالصواب و إليه مرجع المآب . تم الكتاب بحمد الله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 2a - 420a; paginirani listovi; 265 x 175; 29 redaka; (tekst 190 x 110). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne. Pismo *nashī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom rintom. Kustode.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (Hromić)

Na fol. 420b-426b ponovo početo sa prepisivanjem istoga djela od poglavlja o nepromjenljivim riječima (المبني) kao da se radi o zasebnom djelu.

Početak (fol.420b):

بسم الله الرحمن الرحيم و هو حسبنا و نعم الوكيل و صلى الله على سيدنا محمد و آله و سلم. و حكمه أن لا تختلف آخره باختلاف العوامل **المبني** كما مر في حد المعرب ضربان **إما** مبني لفقدان موجب الإعراب الذي هو التركيب كالأسماء المعدودة ... و **إما** مبني لوجود المانع من الإعراب مع حصول موجبه ...

Kraj (fol.426b):

... و إما **ما** الحجازية فليست أيضًا كالفعل في طلب المرفوع إذ هو حرف نفي و دخوله على الفعل أولى و من ثمة كان النصب فيما زيد ضربته أولى من الرفع .

Fol. 420b - 426b; paginirani listovi; 29 redaka; (tekst 190 x 110). Pismo *nashī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom rintom. Kustode.

4050 R 3928

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Djelo krnjavo na početku (nedostaje oko osam folija).

I u ovome rukopisu se nalazi dodatak koji obrađuje sufiks *hā'* u stanki (هاء السكْت) nakon kraja djela na fol. 457a-459b. Tako se i ovaj rukopis završava kao prethodno djelo.

Kraj (fol.457a):

... فإن الوقف في جائني قاضٍ بغير رد الياء على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة. و الحمد لله على أفضاله و إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم إختتامه في الحضرة الغروية عل شرفها أفضل صلوات رب العزة و سلامه ... (fol. 459a) كما قيل في مدة الإنكار و لا تلى هذه الزيادة هاء السكت بخلاف زيادة الإنكار لأن هذه إنما تزاد إذا لم يقصد الوقف و الله أعلم بالصواب و إليه مرجع المآب. تم الكتاب بحمد الله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 459; 210 x 150; 25 redaka; (tekst 165 x 110). Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela pisan crvenom tintom i citiran sa *qawluhu* ili *qāla*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4051 R 5911

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 309; 205 x 165; 27 redaka; (tekst 165 x 110). Papir žućkast, deblji, glat. Ima volantnih laga. Nedostaje predzadnji list rukopisa. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Na fol. 1a više bilježaka o bivšim vlasncima od koje su većinom potpuno nečitke zbog naknadnog lijepljena papirom ivica lista. Neki se mogu pročitati kao Ibrāhīm b. Manṣūr, 'Abdullah b. Ibrāhīm, Aḥmad, muftija u Mostaru, zatim munlā Muṣṭafā, muderis u kasabi Počitelj.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4052 R 1863

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī (645/1247 - 715/1315). Ovo je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se s obzirom na obim naziva još i *al-Mutawassit*.

Početak (fol.1b):

أحمد الله على عظمة جلاله حمد غريق بمطالعة جماله و أشكره لجزيل نواله ... و بعد فإني بعد أن شرحت كتاب الكافية في النحو أولاً مع إيرادات و أجوبة و أبحاث كثيرة شرحته ثانيًا مقتصرًا على حل ألفاظه و شرح معانيه ... قوله **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اعلم أن معرفة هذا الحد موقوفة على معرفة اللفظ و الوضع ...

Kraj (fol.243a):

... فإنك إذا قلت في: يا زيدون إضربن إضربوا في الوقف ، و في: يا إمرأة إضربن إضربي في الوقف لم يعلم أنه بدل عن النون أو المحذوف المردود و ليكن هذا آخر الكلام في هذا الكتاب و الله أعلم بالصواب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Rukopis od dva prepisivača. Drugi dio rukopisa prepisan 857/1453. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol.243a).

Fol. 243; 210 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 75-130 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom i futrolom od tvrdog kartona i kožnog hrbata. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili Fayḍullah Hādī-zāde i Ismā'īl b. Waliyyuddīn (bilješka sa pečatima na fol.1a).

Na posljednjim zaštitnim listovima najviše stihova uglavnom na perzijskom jeziku, kao i druge razne bilješke.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḫ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6565; Flügel I, 174; GAL G I, 304/8; GAL S I, 532; Wagner, 269; aẓ-Ẓāhiriyya 554; Köprülü I, 1490.

4053 R 2067

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 222; 175 x 110; 15 redaka; (tekst 115 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Bilješke na margina u vezi sa tekstom djela.

4054 R 1446

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol; 141; 220 x 125; 23-25 redaka; (tekst 150 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Poneki listovi popravljani lijepljenjem. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq* od dva prepisivača (nekoliko posljednjih listova od drugog prepisivača). Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Bilješke na margina u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4055 R 2910

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao nepoznati prepisivač 910/1504-05. godine. Ime prepisivača izbrisano i naknadno dopisano al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka u kolofonu djela, fol.191b).

Fol. 191; 180 x 125; 15 redaka; (tekst 120 x 80). Papir žućkast, deblji, glat. Ima volantnih laga. U sredini rukopisa nedostaje nekoliko folija. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4056 R 1191

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao Sulaymān 999/1590-91. godine (bilješka na kraju djela, fol.144a).

Fol. 144; 205 x 125; 21 redak; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko folija oštećeno vlagom. Povez tvrd, sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa postao 'Abdullah b. Ḥusayn al-Muẓaffarī 1131/1718-19. godine. Vlasnik rukopisa je bio i Ibrāhīm b. 'Abdullah al-Muẓaffarī (bilješke na fol.1a).

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī 1206/1791-92. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

4057 R 1736

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 169 paginiranih listova; 215 x 150; redaka 15-17-21 (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī- ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*, ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja Kustode. U zadnjem dijelu rukopisa ostale praznine za ispisivanje riječi *qawluhu*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Aqḥiṣārī (Prušćak - pečat na više mjesta u rukopisu).

4058 R 1767

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 261; 205 x 150; 13 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*, ispisano crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom kao i margine. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa bio 'Izzat Ṣāliḥ, razriješeni kadija iz kadiluka Akčeḥiṣār i Tirana.

U posjed rukopisa došao je i Aḥmad b. Ḥasan 1122/1710-11. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥromo-zāde (pečat na više mjesta).

4059 R 2411

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao Ḫalīl b. Yūsuf u trećoj dekadi mjeseca ša'bāna u Mawlānā Zīrek (زيرك) medresi 870/1466. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.180a).

Fol. 180; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili Ramaḍān ... (?) i Muḥammad Sa'īd, kadija u kadiluku ... (?) (bilješke na drugom zaštitnom listu).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (bilješka na trećem zaštitnom listu).

Iz biblioteke Muhamed Ševket-efendije Kurta iz Tuzle.

4060 R 4683

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 135; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 150 x 95). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela u početku citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ Nūrī al-Ḥāǧī-zāde (Hadžić) Ibrāhīm al-Busnawī al-Balgradčiklī (iz Konjica) 1212/1797. godine (pečat i bilješka na prvom zaštitnom listu).

Iz biblioteke Muhamed Šefket-efendije Kurta.

4061 R 4627

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis je krnjav na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 80; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Papir tamnobijel, deblji.Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muhamed-Emin Muslibegović, posjednik iz Mostara. (pečat na posljednjem zaštitnom listu).

4062 R 5778

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepis dovršio Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Būsnawī (Bošnjak) prvoga rağaba u Gazi Husrev-begovom hanikahu (u Sarajevu) 1080/1669. godine (bilješka na kraju djela, fol. 139a).

تمت هذه النسخة الشريفة من الهجرة النبوية في سنة ثمانين و ألف في أول رجب المرجب في خانقاه خسروبك عن أضعف ... صالح بن مصطفى البوسنوي اللهم اغفر له و للطالبين الصالحين و لوالديهم و للمؤمنين و المؤمنات و المسلمين و المسلمات بحرمة سيد المرسلين محمد و آله و صحبه أجمعين برحمتك يا أرحم الراحمين .

Fol. 139; 208 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova pri kraju oštećeno vlagom. Povez nov, tvrd platneni. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4063 R 3030

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca rabī' al-āḥira 963/1556. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.230b).

Fol. 230; 175 x 130; 15 redaka; (tekst 120 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, platneni. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Na kraju pečati bivši vlasnika rukopisa.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4064 R 3021

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis krnjav na početku. Nedostaju dva lista.

Prepis dovršio 'Alī b. Iliyās u subotu 21. rabī' al-awwala 961/1554. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 123; 190 x 130; 19 redaka; (tekst 125 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. U početku ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa ko.nim hrbatom, puno oštećen. Pismo *nashī*. U sredini rukopisa nekoliko listova od drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4065 R 2299

كشف الوافية في شرح الكافية

KAŠF AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

سراج الدين محمد بن عمر الحلبي

Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī, um. 850/1446

Glosa ili kako autor sam navodi, pokušaj rješavanja težih mjesta u djelu *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfija*, što je, u stvari, komentar Ibn al-Ḥāğğibova djela *al-Kāfija*.

Početak (fol.1b):

لك الحمد يا مَنْ صرف قلوبنا نحو المعاني و البيان و رصف في نفوسنا بدايع العلوم و التبيان ... و بعد فيقول الحقير إلى رحمة ربه الغني محمد بن عمر الحلبي لما كان علم النحو علمًا به يكشف القناع عن وجوه خرايد العلوم ... و كان لكتاب الوافية في شرح الكافية ... ضممت إليها زوايد سنحت لي هي لحل مشكلاته وافية و **سميتها بكشف الوافية في شرح الكافية** ...

Kraj (fol.81a):

... و حذف النون عند ذلك فتقول: زيدن العقل ، و لا تقول: إضربن العاقل ليظهر شرف الإسم بتشريف ما يختص به على ما يختص بالفعل الذي هو دونه ، و قرئ «قل هو الله أحد الله الصمد» و لنختم الكلام بهذه الآية الشريفة و نحمد الله اولاً و آخرا على ما شرفنا بالوصول إلى الإتمام و تفضل علينا بتيسير الإختتام إنه و لي الإنعام و الموصل إلى المرام .

Prepisao ʻAlī b. Ibrāhīm u Temišvaru u mjesecu muḥarramu 1039/ 1629. godine iz rukopisa koji je prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad 13. muḥarrama 841/1437. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.81a).

Fol. 81; 205 x 150; 25 redaka; (tekst 155 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, manje oštećen. Pismo *nasḫī*, lijep. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Na fol. 1a razne bilješke iz jezika kao i bilješka u kojoj se navode djela na temelju kojih je napisana ova glosa.

Na posljednjem zaštitnom listu dova protiv epilepsije.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Ibrāhīm, namjesnik Bosne (bilješka sa pečatom na fol.81a).

وقفت هذه النسخة لله العلي الأعلى و أنا الحقير ألجي الحاج إبراهيم محافظ بوسنة.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije), medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6567; GAL G I, 304; GAL S I, 532; Köprülü III, 488,2; Bagdad, Awqāf III, str. 341.

4066 R 5296

حاشية على الوافية في شرح الكافية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-WĀFIYA FĪ AŠ-ŠARḤ AL-KĀFIYA

Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astārābādī (645 - 715/ 1247 - 1315) što je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se, s obzirom na obim naziva još i *al-Mutawassiṭ*. Ovo je glosa na navedeni komentar od nama nepoznata autora, i to samo prvi dio. U rukopisu su odvojeni glosa na uvodni dio kometara i glosa na komentar.

Početak uvoda (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه محمد و آله أجمعين **قوله** « بسم الله الرحمن الرحيم » الباء: متعلقة بمحذوف تقديره بسم الله ... الاسم: مشتق من السمو و هو على الصحيح و هو العلو...

Kraj uvoda (fol.7b):

... **قوله** توكلت أي: اعتمدت **قوله** و إليه أنيب ،أي: أرجع فإنه المرجع و المآب . تمت بحمد الله و عونه و حسن توفيقه و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم .

Početak glose komentara (fol. 7b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على رسوله و آله أجمعين **قوله** الكلمة اعلم أن الشيخ لم يصدر كتابه بحمد الله تعالى بأن يجعله جزءًا منه بل قال أولاً الكلمة إلى آخره ...

Kraj (fol.217a):

... **قوله** و لبينا ، أي: لأجل أن ذكر عطف البيان إنما هو لتوضيح المتبوع. تم هذا الجزء بالتمام و الكمال و الحمد لله على كل حال و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم .

Prepisao nepoznati prepisivač 1005/1596-97. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.217a).

Fol. 217; 195 x 150; 23 redka; (tekst 150 x 100). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu i ponekad sa slovom *š(arḥ)*. Kustode.

4067 R 1638

الموشح

AL-MUWAŠŠAḤ

شمس الدين محمد بن أبي بكر محمد الخبيصي

Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḫabīsī,
um. 801/1398

Komentar Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1a):

و أحمده كما يستحق أن يحمد و أصلي على رسوله المصطفى محمد و آله ... **الكلمة** أي التي في اصطلاح النحاة فإنها تطلق على معانٍ أخر كالكلام قال الله تعالى « و كلمة الله هي العليا » ... **لفظ** حقيقة أو تقديراً ، و اللفظ: صوت يعتمد على المخارج من حرف فصاعداً ...

Kraj (fol.133b):

... **و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا** كقولك: في إضربن إضربًا تشبيهًا لها بالتنوين . و الله أعلم بالصواب و الله المرجع و المآب. هذا آخر الكتاب .

Prepiso nepoznati prepisivač u Halepu (biljška na kraju djela, fol.133b)

Fol. 133; 240 x 170; 15 redaka; (tekst 140 x 105). Papir žućkast, deblji. Ima dosta volantnih listova i laga. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik rukopisa Muḥammad b. Ḥusayn (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1371; A.M. II, 148; Ahlwardt VI, 6568; GAL G I, 303/71; GAL S I, 532; Bagdad, Awqāf III, str. 355; Köprülü II, 306; TÜYATOK V/07, 3675.

4068 R 2620

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي

Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī, um. 849/1445

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* u kojeme autor posebno obrađuje probleme fleksije u arapskom jeziku i njen uticaj u konstruisanju viših jezičkih jedinica od riječi (aẓ-Ẓāhiriyya 551).

Početak (fol.1b):

نحمد الله نحو آلآئه الوافية و نشكره لنوال نعمائه الكافية ... و بعد فقد صنّف طبقات الأدباء و الكتّاب تصانيف في علم الإعراب بحسب قولهم في البيان ...

Kraj (fol.173b):

... ثم ختم بحث النون بإنقلابها ألفًا في الوقف ... القرية على فرائد مجملة و مفصلة حين توزع البال و تشتت الأحوال و فرط الملال لكن جلّت حكمته قد وفقني للإتمام و حققني الفوز بهذا المرام.

Prepisao 'Umar b. Sulaymān an-Nidā'ī u prvoj dekadi mjeseca ramaḍāna 965/1558. godine (bilješka na kraju djela, fol.173b).

Fol. 173; paginirani listovi; 215 x 130; 21 red; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, mjestimično oštećen vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bileške u vezi sa djelom, ispisane rukom prepisivača.

Bivši vlasnik Ismā'īl b. Darwīš (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa postao Aḥmad b. Ḫusraw koji je rukopis kupio za 450 dirhema mjeseca ša'bāna 1004. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka da je 10. rağaba 1230/1815. godine u Vidinu na Dunavu rukopis uvakufio Ahmad-aga za dušu svoje majke Amīne.

Vakuf Salim-efendi Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6584; aẓ-Ẓāhiriyya 551; Köprülü III, 602; Loebenstein 2447

4069 R 2700

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي

Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī, um. 849/1445

Isto kao 4068.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 190; 187 x 130; 20 redaka; (tekst 120 x 70). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4070 R 5985

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Gramatička analiza (*i'rāb*) poglavlja poglavlja iz Kur'ana *al-Fātiha* i Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Djelo je autor, inače posvetio sinu šejha Aḥmad b. Yūsuf as-Slānīkīja. Prema TÜYATOK (III/07, 1710-11 i V/07, 3583) autor ovoga komentara je 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع السموات بغير عماد و خفض الأرض و نصب الجبال بجزم القضاء للعباد

... و بعد فهذا مختصر في إعراب سورة الفاتحة و كتاب الكافية و ذكر شيئ من المعاني جمعته من كتب التفاسير و الأحاديث و القراءآت و الصرف و النحو و اللغات و الكلام و الآداب و الأصول و المعاني باستعانة المستعان اللطيف ... و **سميته بالإفصاح** ...

Kraj (fol179b.):

...**تقلب** قائم مقام فاعله راجع إلى المبتدأ أيضًا و المفعول الثاني قوله **ألفًا** و الجملة الفعلية خبر المبتدأ ، و الإسمية استئناف ، و من حسن خاتمة الكتاب ختمه بالألف كإفتتاحه به. و قد تم ما في هذا الشرح من الكلام بتوفيق الله الكريم العلام. و الحمد لله ...

Prepis dovršio 'Abdullah al-Azharī 23. šawwāla 1050/1641. godine (bilješka na kraju djela, fol. 179b).

Fol. 179; 210 x 155; 25 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice i unvan uokvireni debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

Vlasnik rukopisa postao Yūsuf b. 'Abdullah 21. ḏū al-ḥiğğa 1127/1715. godine (fol. 1a).

Izv.: H.H. II, 1373; Ahlwardt VI, 6599/30; Bagdad, Awqāf III, str. 264; Köprülü III, 558; az-Ẓāhiriyya, 53; TÜYATOK III/07, 1710-11 i V/07, 3583; Kaḥḥāla VII,227.

4071 R 3458

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 210 x 155; 23 redka; (tekst 175 x 110). Papir tamnobijel, srednje dbljine. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, manje oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u prvoj polovini rukopisa a crnom u drugoj polovini. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥağğ Ibrāhīm, namjesnik Bosne (bilješka sa pečatom na fol.187a).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije), medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4072 R 5255

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 245; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 135 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga ali su listovi u dobrome stanju. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom a ostali dio teksta crvenom linijom.

Rukopis je prvo bio u vlasništvu Muḥammada ... (?) poslije njega je prešao u vlasništvo njegova sina Muḥammad Ḥamdīja a nakon njega njegova sina Muḥammada 'Azīza 1183/1769. godine. Potom je rukopis kupio Muḥammad Amīn al-Qārṣī. Nakon njega rukopis je kupio Ahmad Rif'at b. Muḥammad b 'Alī b. Muḥammad 1211/1796-97. godine (bilješke na fol. 1a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4073,1 R 1470, 1

الإنقاح في شرح ديباجة الإفصاح

AL-INQĀḤ FĪ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-IFṢĀḤ

Ovo je glosa na uvodni dio djela *al-Ifṣāḥ* što je gramatička analiza (i'rāb) poglavlja *al-Fātiḥa* i Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Glosu na uvodni dio ovoga kometara napisao je, također, nama nepoznati autor.

Početak (fol.1b):

الحمد لله خالق العباد و الصلوة على محمد صاحب الإرشاد ... أما بعد فهذا مختصر موسوم بالإنقاح في شرح ديباجة الإفصاح ... **الحمد** هو الوصف بالجميل على جهة تبجيل مبتدأ معرف باللام ...

Kraj (fol.17a):

... فاضبط هذه الضوابط الشريفة و أحسن ... فاحفظ هذه القواعد اللطيفة و لا تنسها «ربنا لا تؤاخذ إن نسينا أو أخطأنا» ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 17a; 200 x 127; 21 red; (tekst 137 x 77). Papir svjetložut, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom srednje boje i dvije tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama.

Vlasnik rukopisa nekada bio Muḥammad, vaiz u Velikoj džamiji (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu) isto kao i kadija al-ḥāğğ Muṣṭafā (bilješka sa pečatom na fol.1a 18a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā 1931. godine (bilješka naprvom zaštitnom listu).

Izv.: Bratislava 344.

4073,2 R 1470, II

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18b - 191b: 21 red; (tekst 137 x 77). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom srednje boje i dvije tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama.

4074 R 1658

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أحمد الله على ما ألهمني كن عصاميا لا عظاميا ... و بعد فيقول المفتقر إلى الله القوي المتين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الأسفرائني المشتهر بعصام الدين إن الكتاب الذي تحصيله أنسب من كل مناسب و تفصيله أجل المراقي إلى أعلى المراتب الكافية المنسوب إلى الشيخ ابن الحاجب ... لما حداني ذلك إلى أن أشرحه شرحا واضحا موضحا ...

Kraj (fol.252a):

... و **المفتوح ما قبلها تقلب ألفا** هذا مستثنى من الحكم السابق و من حسن خاتمة الكتاب ختمه بالألف كافتتاحه به ...و أتممت نعمتك بإتمامه على وجه الصواب ...

Prepisao Ṣāliḥ b. al-ḥāğğ Muḥammad al-Busnawī u Istanbulu u medresi Ṣūfī ḥāfiẓ Ismā'īl-efendī al-Qunawī 1170/1756/57. godine (bilješka i pečat na fol.1a).

استنسختها عند طلب العلم في «بلدة طيبة» صينت عن الوباء و البلية و أنا الفقير إلى الله القوي صالح بن الحاج محمد البسنوي في مدرسة صوفي حافظ إسماعيل أفندي القنوي في سنة سبعين و مائة و ألف .

Fol. 252; 215 x 150; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*, u prvome dijelu vjerovatno od jednoga prepisivača i *ta'līq* u drugome od drugoga prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene i jednom crnom linijom a ostali dio teksta samo jednom crvenom linijom. U zaglavlju krupnim crvenim slovima napisan naziv djela. Na prvih nekoliko listova bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad Sa'īd Ḫayrī-zade, bio kadija u gradu ... (?) (bilješka na fol.1a).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (pečat i bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Sellheim 69; az-Ẓāhiriyya 326; Köprülü III, 601.

4075 R 2154

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4074.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu šawwālu 1022/1613. godine (bilješka na kraju djela. Međutim, s obzirom da je posljednja stranica naknadno prepisana od drugoga prepisivača moguće je da se radi samo o datumu prepisa ove stranice.

Fol. 357; 195 x 140; 21 red; (tekst 140 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a bilješka da je izvjesna osoba rukopis uvakufio za svoju medresu u Mostaru.

4076 R 695

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4074.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 494; 210 x 145; 17 redaka; (tekst 145 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, jedna strana kožna sa utisnutom rozetom a druga kartonska. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4077 R 1524

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Osim komentara na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya*, 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, je napisao i glosu na al-Ğāmījev kometar istoga djela, *al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*, u kojoj odgovara na neke al-Ğāmījeve stavove, istovremeno polemizirajući sa Raḍīddīn 'Abdulġafūr al-Lārījem, odnosno njegovom glosom al-Ğāmījeva kometara (Ḥ. Ḫ. II, 1372; aẓ-Ẓāhiriyya, 151).

Početak (fol.1b):

يا هاديا لسالك مسالك محامدك. و يا سامعاً لجامع مسائل حامدك ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني عن العالمين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الأسفرائني عصام الدين هذه حواش كالشمس لنجوم دُرر الزبر غواش لما فيه للفوايد الضيائية ... قوله **الحمد** هو الوصف على الجميل الاختياري ...

Kraj (fol.248a):

... قوله و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا بناء الكتابة في الآخر على الوقف و في الأول على الابتداء كما تقرر في محله ... فكتابتها على خلاف القياس اللهم نشكر نعمائك على قدر آلائك و أسألك أن تجعل هذه الأرقام المبتدأة بخير أسمائك لخير أفضل أنبيائك ذخراً لي و موجباً لجزيل جزائك و صلّ عليه بدوام أرضك و سمائك آمين يا رب العلمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 248; 205 x 145; 23 redka; (tekst 140 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka i pečat na fol.1a). Prema drugoj bilješci na istoj stranici navedeni vlasnik, muderris al-ḥāğğ Aḥmad-efendi je uvakufio ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6579; Köprülü I, 1489,2 i III, 571; aẓ-Ẓāhiriyya, 151; Flügel I, 168.

4078 R 2123

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisao nepoznati prepisivač 1066/1655-56. godine (bilješka na kraju djela, fol.235b).

Fol. 235; 205 x 145; 23 redka; (tekst 145 x75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4079 R 3626

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 195; 203 x 130; 25 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio 'Alī-paša Stočević ('Alī Ġālib) za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1257/1841. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

4080 R 2378

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol 170; 185 x 130; 25 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen ali lijep i u oštećenoj kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, sitniji. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješka da je Ḥusayn b. 'Abdilkarīm rukopis prenio u vlasništvo svome sinu Pīr Muḥmmadu u prvoj dekadi mjeseca šawwāla 985/1577-78. godine (Ista bilješka sa pečatom se nalazi i na fol. 1a.). Na istome listu bilješka da je vlasnik rukopisa 1153/1740-41. godine postao i Muṣṭafā b. Muḥammad an-Nāsilğī. Na drugoj strani prvoga zaštitnom lista napisano ime Busnawī (Bošnjak) Aqowali (Bjelopljac) Muḥammad b. Ḥaydar-beg, vjerovatno jedan od bivših vlasnika rukopisa.

Na fol. 1a nalazi se i napisan naslov djela i bilješka o smrti njegova autora (944//1537).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke. (pečat na više mjesta u rukopisu)

4081 R 974

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisao 'Alī b. Ismā'īl u početku mjeseca ğumād al-ūlā 1090/1679. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.236b).

Fol. 236; 205 x 125; 21 redak; (tekst 150 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, dobro očuvan. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*. U početku na

nekoliko listova ostale bjeline za *qawluhu*. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom linijom zlatne boje obrubljene sa dvije crne linije dok je ostali tekst uokviren jednom crvenom linijom. Na nekoliko prvih listova bilješke na marginama u vezi sa djelom.

4082 R 1722

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu 1075/1665. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.197b).

Fol. 197; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio munlā Mūsā (bilješka na predposljednjem zaštitnom listu).

4083,1 R 4611, I

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 208b; 195 x 105; 21 redak; (tekst 140 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Na nekoliko mjesta nedostaju listovi. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukoipisa bio Muṣṭafā b. Yūsuf (Šejh Jujo, bilješka na drugome zaštitnom listu). Zatim slijedi na dvije slijedeće stranice fragment iz nekoda djela, biografija Ibn Ḥāğiba.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

4083,2 R 4611, II

الرسالة في كون الجملة مطلقًا خبراً للمبتدأ

AR-RISĀLA FĪ KAWN AL-ĞUMLA MUṬLAQAN ḪABARAN LI AL-MUBTADA'

Kraća rasprava o rečenici kao općem akuzativu koja je predikat subjektu imenske rečenice u arapskom jeziku. U raspravi se, u stvari raspravlja o dva suprotna mišljenja at-Taftazānīja (Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī) i aš-Šarīfa al-Ğurğānīja (as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī) o ovome pitanju.

Početak (fol.211b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على سيد المرسلين محمد و آله و صحبه أجمعين و بعد فهذه كلمات في بيان المذهب الراجح في كون الجملة مطلقًا خبراً للمبتدأ و قد وقع الإختلاف بين العلامتين ... عالمي العالم ...العرب و العجم ... سعد الملة و الدين التفتازاني...و الآخر سيد المحققين ... الشريف الجرجاني ... فقال العلامة التفتازاني بجوز وقوع الإنشاء خبراً للمبتدأ...

Kraj (fol.212a):

... كان الخبر مفرداً و ليس كلامنا فيه بل الكلام في كون الجملة خبراً و الحمد لله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 211b - 212a; 24 redka; (tekst 150 x 65). Pismo *ta'līq*. Uvodni dio rasprave zamrljan i ispravljan od strane prepisivača što otežava njeno čitanje.

4084,1 R 4081, I

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

رضي الدين عبد الغفور اللاري

Raḍiyuddīn 'Abdulġafūr al-Lārī, um. 912/1506-07

Glosa na al-Ğāmījev kometar (*al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*) Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قوله الحمد مصدر المعلوم و اللام للجنس أو الإستغراق أي كل حمد من الأزل إلى الأبد من أي حامد كان... **قوله** لوليه أي للحري الجنس الحمد لا يخفى ما في ترك التصريح باسمه سبحانه التعظيم ...

Kraj (fol.133b):

إذ هي أمر مستحسن و المصحح للإمالة كسر الراء و هي لا تحصل إلا بتقدير البناء لأنه إذا أعرب منع الصرف فلم تكسر و الله أعلم .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 133b; 205 x 140; 20 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih laga više od polovine rukopisa. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na početku djela naslov: هذا كتاب عبد الغفور شرح للجامي

Bivši vlasnik Ḥāğī 'Ārif-efendī Kajtaz (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Na drugome zaštitnom listu bilješka da je u Mostaru pao snijeg 6. ṣafara 1154/24. aprila 1741. godine.

Izv.: Ahlwardt VI, 6577; az-Ẓāhiriyya 147; Köprülü I, 1464.

4084,2 R 4081, II

حاشية على حاشية الخطائي على المختصر شرح تلخيص المفتاح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

عبد الله بن شهاب الدين حسين اليزدي

'Abdullah b. Šihābuddīn Ḥusayn al-Yazdī, um. 1015/1606.

Ovo je superglosa iz retorike na al-Ḫaṭā'ijevu glosu at-Taftazānījeva komentara (*al-Muḫtaṣar*) djela *Talḫīṣ al-Miftāḥ* od al-Qazwīnija.

Početak (fol.134b):

حمداً لمن خلق الإنسان و علّمه البيان و شكراً لمن علّمه بدايع المعاني في روايع التبيان... قوله **نحمدك اللهم** الخ الأصل فيه يا الله حذف حرف النداء و عوض عنه الميم و لا يقاس عليه غيره...

Kraj (fol. 200b):

... فلا بد من الصرف إما في تفسير الأول أو في تفسير الثاني حتى لا يفوت مقابلة ذلك الحسن هذا و المرجو من الله تعالى حسن الخاتمة و صلاح العاقبة إنه على ما يشاء قدير بإجابته رجاء الراجين جدير والحمد لله ...

Prepisao Abū Bakr b. Ḫalīl b. Ḥamza b. ... (?) u mjesecu safaru 1078/1667. godine u gradu Dandara (Egipat) u medresi Ḥamza-efendī (bilješka u kolofonu djelaa).

Fol. 134b - 200b; 19 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: H.Ḫ. I, 476; Ahlwardt VI, 7210; Köprülü III, 542,1.

4085 R 618

التحفة الشافية في شرح الكافية

AT-TUḤFA AŠ-ŠĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

تقي الدين إبراهيم بن حسين بن عبد الله بن ثابت الطائي

Taqiyyuddīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī, um. (?)

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* koji je prema Helene Loebenstein (2449) napisao Taqiyyudīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī. Međutim, Ḥāğī Ḫalīfa. (II, 1373) pored ostalih komentara djela *al-Kāfiya* navodi i kometar pod gornjim nazivom ali bez imena njegova autora, da bi kasnije na drugome mjestu (II, 1376) ustvrdio kako je gore navedeni aṭ-Ġā'ī napisao komentar djela *al-Kāfiya* pod nazivom التحفة الوافية .

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان و علمه البيان و لطايف التبيان ... و بعد فإني رأيت المختصر المسمى بالكافية للشيخ الفاضل ... بابن الحاجب ... و وجدت جماعة من فضلاء بغداد يصدون الناس عن هذا المختصر ... و سميته **التحفة الشافية في شرح الكافية قوله** الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد. و التفسير اللفظ هو النطق المعتمد على مقاطع الفم ...

Kraj (fol.225a):

فتبدل من النون الخفيفة ألفًا لإنفتاح ما قبلها ، و في هل تضربن زيدًا هل تضربًا فتبدل من النون الخفيفة المفتوح ما قبلها ألفًا إذا وقفنا. و الله أعلم. تم الكتاب ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 225; 235 x 165; 29 redaka; (tekst 190 x 100). Papir narandžast, deblji, glat, u dobrome stanju. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *nashī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluh ispisano crvenom tintom. Kustode.

Na kraju djela nalazi se bilješka iz koje bi se moglo zaključiti da je komentar napisan 1094/1682. godine.

و قد وقع الفراغ من تعليقه في يوم الخميس المبارك ضحوة النهار ثاني يوم من شهر جمادي الأول من شهور سنة أربعة و تسعين من الهجرة النبوية على صاحبها أفضل الصلاة و التحية و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم ...

Rukopis je iz Kantamirijine biblioteke (ʿAbdullah b. Aḥmad Qanṭamīrī-zāde, bilješka i pečat na drugom zaštitnom list).

Izv.: Ḥ.Ḥ. II. 1373 i 1376; Loebenstein 2449.

4086,1 R 1500, I

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀʾID AŠ-ŠĀFIYA ʿALĀ IʿRĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Kometar, u stvari, gramatička analiza Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol.1b):

الحمد لله على نعمه الكافية و منته الشافية الصافية و الصلوة على المبعوث إلى الأسود و الأحمر بالقرآن العربي المعجز المنور و على آله ... أما بعد فيقول الراجي من ربه ... حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده ... لما كان كتاب الكافية للشيخ ابن الحاجب ... من أحسن ما صنّف في علم الإعراب ... (fol.2a) و **سميته بالفوايد الشافية على إعراب الكافية** ...

Kraj (fol.222a):

... لأنه كتب فيه فوائد كثيرة و ذكر فيه قواعد وفيرة التي لا توجد في أكثر المعتبرات بل يوجد في المفصلات مع أني معترف بالخطأ و النسيان الذين هما من خصائص الإنسان. قد استراح في كمد الإنتهاض لنقل هذا المعرب من السواد إلى البياض العبد الفقير إلى الملك القدير حسين بن أحمد ... الشهير بزيني زاده ... قبيل عصر السبت الخامس من أيام رمضان المعظم في سلك شهور سنة ثمان و ستين و مائة و ألف من هجرة من ارتدى بالعز و الشرف صلى الله تعالى عليه و سلم و عظمه و كرمه و على آله العظام و صحبه الفخام و على من تبعهم إلى يوم القيامة ما ذكر في ألسنة الكلمة و الكلام .

Prepisao Mutavallī-zāde (Mutevelić) Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad, rođen i živio u Sarajevu (bilješka na kraju drugog djela, fol. 244b).

Fol. 1b - 222a; 210 x 140; 25 redaka; (tekst 165 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat, malo oštećen vlagom u donjemu dijelu. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *taʿlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst u prvome dijelu uokviren sa dvije a u drugom dijelu jednom crvenom linijom.

U posjedu rukopisa 1294/1877. godine bio Radowalı sohta mullā Ibrāhīm (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Uvakufio Aḥmad ʿĀṣim b. Muhammad Mutavallī-zāde (Mutevelić), mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, za Gazi Husrev-begovu medresu 1269/1852-53. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ahlwardt VI. 6599/29; Ḥ.Ḥ., Dayl II, 207; A.M. I. 326; O.M. 321; GAL G I. 304/2; GAL S I. 534-35; az-Ẓāhiriyya 393; TÜYATOK III/07 1787; Köprülü III. 614-615.

4086,2 R 1500, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-ʿAWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BAʿĪD

أحمد افندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendi Qušadalı (al-Atawi), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao Mutavallī-zāde (Mutevelić) Mustafā b. Aḥmad b. Muḥammad, rođen i živio u Sarajevu (bilješka na kraju djela, fol. 244b).

حرره الفقير إلى رحمة ربه الغني متولي زاده مصطفى ابن أحمد ابن محمد البوسنوي السرايي مولدا و مسكنا غفر الله له و ...

Fol. 226b - 244b; 21 red; (tekst 150 x 65). Pismo *taʿlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

4087 R 3865

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀʾID AŠ-ŠĀFIYA ʿALĀ IʿRĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 207 paginiranih listova. 235 x 145; 25 redaka; (tekst 190 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Odvojen od rukopisa i oštećen. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani krupnije i crvenom tintom. Na kraju rečenice krupnije tačke zlatne boje. Veoma lijep unvan u kombinaciji više boja sa preovlađujućim zlatnom i plavom i basmalom ispisanom krupnim slovima crvenom tintom.Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje, obrubljene tankim crnim linijama. Kustode.

Na drugom zaštitnom listu bilješka da je rukopis kupljen od Ṣāliḥ-efendī Šāmī-zāde (Šamić) 1286/1869-70. godine. Na istoj stranici ispisano redom više imena.

4088 R 1140

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Istolčawī (iz Stoca) u prvoj dekadi mjeseca muḥarrama 1196/1781. godine u kasabi Stolac (bilješka na kraju djela, fol.274b).

Manji dio na kraju djela (*ḥamdala* i podatak o autoru i godini pisnja djela) prepisivač nije prepisao.

Fol. 274; 220 x 145; 21 red; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, u zadnjem dijelu rukopisa malo oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Redovi teksta na prve dvije stranice razdvojeni debljom linijom zlatne boje obrubljenom tanjim crnim linijama. Lijep unvan u kombinaciji više boja sa preovlađujućom zlatnom bojom.

4089 R 1060

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Rukopis prepisao nepoznati prepisivač iz autografa u periodu od četiri mjeseca od ḏū al-q'ada do kraja ṣafara 1174/1760-61. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 229a).

Fol. 229; 215 x 145; 21 red; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima u početku volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, lijep i dobro očuvan. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene sa tri tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep unvan sa basmalom u kombinaciji više boja sa preovlađujućom zlatnom bojom.

U posjedu rukopisa bio kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī b. Muhammad-āġā 1931. godine. (bilješka na prvome zaštitnom listu).

4090 R 5279

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Ṣādiq b. Ḥusayn u četvrtak u podne 19. rağaba 1213/1799. godine u Klisu u Salūlī (?) medresi (bilješka u kolofonu djelam fol.342b).

Fol. 342; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 140 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećena hrbata. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa bio Čokić Ibrāhīm-āġā al-Busnawī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na drugome zaštitnom listu veća bilješka kao prikaz ovoga djela koju je napisao Muḥammad al-Āqkaramānī, bivši kadija.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4091 R 682

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn Ljubuškalī (iz Ljubuškog) 1194/1780. godine (bilješka na fol.197b).

Fol. 197 paginiranih listova; 245 x 150; 25 redaka; (tekst 175 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice kao i margine uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama a na ostalim listovima uokviren tanjom crvenom linjom. Lijep unvan u kombinaciji zlatne, plave i crvene boje sa upisanim nazivom djela معرب على الكافية.

Na prvome zaštitnom listu lijepo ispisan sadržaj djela sa poglavljima i brojevima stranica.

Bivši vlasnik Ṣāliḥ b. Muṣṭafā, zatim drugi Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Qāpīzāde (Kapić) i treći 'Alī Čelić (bilješke na fol. 1a).

4092 R 1596

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Gramatička analiza Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Od nama dostupnih izvora jedino az-Ẓāhiriyya (44) navodi da je Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ǧurǧāwī al-Azharī autor ovoga kometara. Međutim, ni al-Kaḥḥāla (IV, 96) kojega, također, citira i az-Ẓāhiriyya (45) ne navodi da je Ḫālid al-Azharī autor bilo kakvoga kometara Ibn al-Ḥāǧibove *al-Kāfiye*.

Početak (fol.1b):

الكلمة مبتدأ و اللام فيها لتعريف الجنس أي لتعيين الماهية لأن الحد لبيان الماهية لا لتعريف جميع الأفراد ... لفظ خبرها و هو مصدر يستوي فيه التأنيث و التذكير ...

Kraj (fol.101b):

... ما حذف و المفتوح مبتدأ و ما قبلها مفعول ما لم يسمّ فاعله للمفتوح و تقلب ألفًا جملة فعلية و النون التي فتحت الحرف الذي ثبت قبل النون المخففة تقلب تلك النون ألفًا عند الوقف لتأخرها مع التنوين كقولك إضرِبن إضربًا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 101; 205 x 125; 19 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke

Izv.: Ahlwardt VI, 6589; az-Ẓāhiriyya 44; TUYATOK V/07, 3672.

4093 R 1574

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nakon fol.66 nedostaje više listova.

Fol. 68; 200 x 140; 21 red; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, debljí. Volantna dva posljednja lista. Prije njih nedostaje nekoliko listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4094,1 R 1818, 1

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Djelo prepisano samo do poglavlja الحال.

Fol. 1b - 31b; 195 x 120; 23-15 redaka; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine. povez tvrd, kartonski sa utisnutim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren crvenom linijom.

U posjed rukopisa došao al-ḥāǧǧ Aḥmad Muṣṭafā, za vrijeme dok je bio muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi i kasnije ga uvakufio za spomenutu medresu (bilješke na unutarnjoj strani prve korice).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4094,2 R 1818, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34b - 60b; 15 redaka (tekst 135 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4094,3 R 1818, III

النقاية

AN-NUQĀYA

عبد الرحمن بن أبي بكر السيوطي

Ǧalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abduraḥmān b. Abī Bakr as-Suyūṭī, um. 911/1505

Djelo enciklopedijskog karaktera u kojemu se definiraju osnovnih četrnaest nauka.

Početak (fol.61b):

هذه نقاية من عدة علوم يحتاج الطالب إليها و يتوقف كل علم ديني عليها و الله أسألُ (أن) ينفع بها و يوصل أسباب الخير بسببها **أصول الدين** علم يبحث فيه عما يجب اعتقاده العالم ...

Kraj (fol.91b-92a):

... (fol.91b) لا ينافي التوكيل الكسب و لا إدخار قوت سنة و كل أقامه الله على ما يريد لانتفاء الوجود و تفاوت المراتب لا رادّ لقضائه و لا معقب لحكمه . تمت النقاية بحمد الله و منه...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 92a. 12 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani krupnijim slovima i crnom tintom. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II. 1970; Bagdad. Awqāf III. str. 295; Wagner 4-5.

4095,1 R 2054, I

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Isto kao 3874,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca dū al-ḥiǧǧa 994/1585-86. godine u Beogradskoj medresi (bilješka na kraju drugog djela, fol.84b).

Fol. 1b -2a; 200 x 125; 36 redaka. Dužina redka 80. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu gramatička analiza teksta:

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم رضي الله تعالى عنا و عنكم .

4095,2 R 2054, II

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca dū al-ḥiǧǧa 994/1585-86. godine u Beogradskoj medresi (bilješka na kraju djela, fol.84b).

Fol. 2b - 84b; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4096,1 R 3487, I

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Djelo krnjavo na početku.

Fol. 1a - 20b; 205 x 150; 23 redka; (tekst 170 x 110). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, različit u drugom djelu u odnosu na prvo. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio Elči Ibrahim-paša, namjesnik u Bosni (bilješka sa pečatom na fol.139a). Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4096,2 R 3487, II

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي

Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī, um. 849/1445

Isto kao 4068.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf b. aš-šayḫ Bāyazīd b. aš-šayḫ Naẓar 9. muḥarrama 984/1576. godine u Erzurumu u Aḥmadiyya medresi (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 21b - 139a; 23 redka; (tekst 165 x 70). Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama krupnim slovima crvenom tintom ispisani naslovi poglavlja i poneka bilješka u vezi sa tekstom djela.

4097 R 3466

كشف أستار الهندي

KAŠF ASTĀR AL-HINDĪ

شهاب الدين بن علاء الدين التوقاتي

Šihābuddīn b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī, um. 850/1446 (?)

Glosa na al-Hindījev komentar Ibn al-Ḥāǧǧibova djela *al-Kāfiya*. Ḥ.Ḫ. (II, 1371) navodi da je izvjesni at-Tūqātī napisao glosu na al-Hindījev komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Pored toga Ahlwardt (VI, 6599/14) navodi da je Ḥisāmuddīn at-Tūqātī, um. 850/1446. godine jedan od autora komentara ili glose Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. U našemu rukopisu u uvodnom dijelu stoji da se autor ove glose zove Šihābuddīn at-Tūqātī (fol.2a). Na kraju djela u istome rukopisu slijedi veća bilješka u kojoj stoji da je autor Šihābuddī b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī, kako navodi i Brockelmann (GAL SI, 534) završio sa pisanjem ovoga komentara 21. ramaḍāna 970/1562. godine što demantira godinu smrti koju navodi Ahlwardt.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي أبدع العالم من معدن العدم و تأزّر بالمجد و اتصف بأوصاف القدم ... و بعد فيقول العبد المحتاج إلى ربه الغني شهاب الدين التوقاتي ... لما كان كتاب الشيخ الفاضل الهندي ... (fol.2a) (fol.2b) و سميته بكشف أستار الهندي ...

Kraj (fol.199b):

... الأحوال عطف على تفسير لما قبله و فرط أي كَثُرَ و جاوز الحد و منحني أي أعطاني الفوز الظفر و هو بلوغ المراد المرام المطلب. تم

Prepisao Muḥammad b. Yazīd b. 'Alī 970/1562. godine (bilješka na fol. 199b).

Fol. 199; 210 x 145; 15 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga na početku rukopisa. Povez kartonski, bez hrbata. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluh* a ponegdje i nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa je 1028/1619. godine došao Muslihuddīn ... (?) al-Qāḍī-zāde iz Bagdada (bilješka na fol.1a).

Uvakufio Elči al- ḥāǧ Ibrahim-paša, namjesnik u Bosni (bilješka na kraju djela, fol.199a). Vakuf Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese iz Travnika (pečat na fol.1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 1371; Ahlwardt VI, 6599; GAL S I, 534.

4098 R 3728

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāǧǧibova djela *al-Kāfiya* od nama nepoznata autora.

Nedostaje prvi list na početku.

Početak u našemu rukopis (fol.1a):

الشيخ الإمام جمال الملة و الدين ابن الحاجب ... و كان يخالج قلبي أن أشرحه شرحًا مقتصراً على حل ألفاظه و توضيح معانيه و التصريح بتحليل تركيباتها ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اللفظ: ما يتلفظ به الإنسان قلّتْ حروفه أو كثُرت قال صاحب المفصل: الكلمة هي اللفظة الدالة...

Isto tako nedostaje više listova prije posljednje folije.

Kraj (fol.139a):

... **و المفتوح ما تقلبها ألفًا** أي إذا وقعت على فعل فيه نون خفيفة مفتوح ما قبلها محكمها أن تقلب ألفًا نحو إضربًا في إضربنْ كما تقلب التنوين المفتوح ما قبلها ، و نون إذن تُقْلَبُ ألفًا عند الوقف . تم

Prepisao Yūsuf b. 'Abdullah u mjesecu ša'bānu, jednoga petka poslije jacije namaza 883/1478. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 139; 175 x 130; 17 redaka; (tekst 130 x 80). Papir tamnobijel i žućkast, tanji, glat. Listovi oštećeni i naknadno nestručno popravljani. Na početku umjesto nedostajućih listova uvezani novi neispisani listovi. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4099 R 3641

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* od nama nepoznata autora. Djelu nedostaje više listova na početku. I na kraju je, također, ostalo nekoliko riječi osnovnog djela neobrađeno, mada može biti da je to i stvarni kraj komentara.

Kraj (fol.171b):

... **و اغزن** في اغزوا لحذف الواو المضمومة ما قبلها كما قيل اغزوا القوم و هذه الأمثلة وقعت على ترتيب تصريفها الواقع في كتب التصريف بعضها لما هو مع الضمير البارز كالمنفصل و بعضها لما هو مع غير الضمير البارز كالمتصل كما أشرنا إليه.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 171; 205 x 140; Broj redaka i format teksta je teško odrediti s obzirom da se prepisivač nije držao određenog sistema u tome pogledu. U početku je rukopis prilično uredan. Kasnije, naročito na kraju rukopisa, ne postoji određeni sistem prepisivanja, vjerovatno i zbog toga što ga je prepisivalo više prepisivača. Tako imamo stranice teksta sa različitim

brojem redaka i formata teksta, lošim rukopisom i dosta neuredno. Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima više volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, prilično oštećen. Pismo *nasḫī* i *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u početku a crnom na kraju. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem zaštitnom listu razne bilješke uglavnom iz jezika.

Na prvoj unutarnjoj korici bilješke o bivšim vlasnicima Ibn Ḫalīl i Ḥusayn Būsnawī.

4100 R 2143

مجموعة الحواشي على الفوائد الضيائية

MAĞMŪ'A AL-ḤAWĀŠĪ 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

السيد مصطفى موسى زاده

as-Sayyid Musṭafā Mūsā-zāde, um. (?)

Kompilacija više glosa i superglosa na al-Ğāmījev komentar (*al-Fawā'id aḍ-ḍiyā'iyya*) Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*. Izbor je sačinio as-Sayyid Musṭafā Mūsā-zāde (bilješka na kraju djela, fol.224a). Köprülü (III, 576), također navodi ovo djelo samo kao superglosu i navodi da je sačini Mūsā-zāde. Tako prema bilješci na drugome zaštitnom listu u ovome djelu su korištene slijedeće glose:

ما في هذه المجموعة من الحواشي المدونة:

حاشية عصمة الله

(Ḥ. Ḫ. II, 1372; az-Ẓāhiriyya, 150 i Ahlwardt VI, 6583/11)

وحاشية حافظ طاشقندي

(Brock. S I, 534)

و حاشية وجيه الدين

(Ḥ. Ḫ. II, 1372 i Ahlwardt VI, 6583/12)

و حاشية فاضل أمير

(Ḥ. Ḫ. II, 1374 i Ahlwardt VI, 6583/14)

و حاشية محرم الدين الحلبي

(Ḥ. Ḫ. II, 1372 i Ahlwardt VI, 6583/2)

و الحاشية الظهيرية

و الحاشية المتعلقة على شواهد الأبيات

و حاشية فناري زاده علي چلبي

(Kahhāla VI, 264)
(H. H. II, 1373 i Ahlwardt VI, 6599/18)

و من التعليقات الواقعة:

تعليقات للسيد عيسى الصفوي

(H. H. II, 1374 i Ahlwardt VI, 6583/1)

و تعليقات للقاسم العُبادي

(H. H. II, 1373 i Ahlwardt VI, 6599/21)

و تعليقات لأحمد بن القاسم العُبادي

(H. H. II, 1373

و تعليقات الميرابي الفتح ؟

و تعليقات لحيدر زاده

و تعليقات لنور الدين الشرواني

(Ahlwardt VI, 6599/15)

و من تعليقات النادرة:

و تعليقات للكفوي

و تعليقات لبعض الفضلاء، بعضها معلومة و تعليقات لسيف الله مصرّح باسم صاحبها و بعضها غير معلومة و تعليقات لجامع الحواشي.

و ما نقل منها من الكتب المشهورة في أكثر المواضع:

شرح عصام الدين للكافية و حدائق لسعد الله و إمتحان الأذكياء.

و ما نقل قليلاً من الكتب المعتبرة كثير إحصاؤه متعسر.

Početak (fol.1b):

قوله لما تيمن بالتسمية افتتح بعد التيمن بهابحمد الله سبحانه و تعالى أما اقتداء بكتابه الكريم ...

Kraj (fol.224a):

... خرج عند المركب الذي أعرب بإعرابين غرس الدين. قد تم الحاشية

Prepisala kćerka (bint) Muṣṭafā b. ʿAbdil-ʿazīz b. šajh al-islām Muḥammad Saʿduddīn 1088/1677-78. godine (bilješka na fol. 224a).

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة الشريفة و المجموعة اللطيفة و قد انتخب الفاضل العلامة السيد مصطفى الشهير بموسى زاده من الكتب التي وقعت حواشي على منلا جامي الضيائية جامعاً إلى هذا المحل الذي وقع الفراغ عن يد الأمة الفقيرة إلى لطف ربها القدير بنت المرحوم مصطفى بن عبد العزيز ابن شيخ الإسلام محمد سعد الدين سنة ١٠٨٨ هـ

Fol. 224; 205 x 140; 23 redka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećena hrbata. Pismo *ta'līq*. Naslovi citiranih glosa ili superglosa nadvučeni crvenom linijom, a tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje i tri tanke crne linije. Veoma lijep unvana u kombinaciji zlatne, crvene i plave boje. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

4101 R 2918

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك
ʿAlā'uddīn ʿAlī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak.
803/1400 - 875/1470

Komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela al-Kāfiya iz sintakse arapskog jezika. Od nama dostupnih izvora ovaj komentar spominje samo GAL S I. 533.

Početak (fol.1b):

قال المصنف رحمه الله **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** أقول الكلمة مشتق من الكلم و هو الجرح كأنها لشدة تأثيرها في النفس كالجرح ... **قوله لفظ** جنس إذ يشترك فيه الكلمة و غيرها فإن لفظ لما يتلفظ به سواء كان بمعنى أولاً و لا حاجة إلى إيراد التاء في اللفظ لأنه مصدر بمعنى مفعول ...

Kraj (fol.187a):

... و هكذا ينبغي أن يكون حتى لا يرد عليه ذلك الأشكال و كون الدال على التأكيد و أما إذا كان ما قبلها مفتوحاً يجب قبلها ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 175 x 130; 16 - 19 redaka; (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu napisano شرح كافية مصنفك

U posjedu rukopisa nekada je bio 'Abdurraḥmān Ḥalabī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na fol.1a bilješka da je ovaj rukopis dobio na poklon Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Muftī-zāde (Muftić, bio muftija i muderis u Travniku) od svojega učenika, potomka bišeg sultanskog glavnog ljekara qāḍī-askera.

Na fol. 187a stihovi na perzijskom jeziku a na fol. 187b njihovo tumačenje. Na posljednjem zaštitnom listu veće bilješke iz jezika.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4102 R 4154

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Komentar Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* na turskom jeziku koji je napisao bosanski autor al-Mawlā Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه و على آله و أصحابه المهتدي بهدايته و بعد بو مسطرك مُنقشي و بو محرِّرك مُرقشي ضعيف و نحيف قاصر مقتصر سودي كنهكار حقير جعل الله ذنبه مغفوراً و عيبه مستوراً ...

Kraj (fol.207a):

... زيراكه إعراب فعل حرف أوزرينه جاري أولق لازم كلوركه حقيقة بر عربى كلمة در. تم

Prepisao nepoznati prepisivać (ime zamrljano) 29. rabī' al-āḫira 1079/1668. godine (bilješka na kraju djela, fol.207a).

Fol. 207 paginiranih listova; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Istaknuti dio teksta nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na prvim zaštitnim listovima napisan sadržaj djela.

Vlasnik rukopisa bio učenik Muṣṭafā-efendī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Šabanović, 94; H.H. II, 1372; GAL G I, 304/16; GAL S I, 534; Blochet 255; Kairo T, 83.

4103 R 4622

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Ovaj rukopis se u potpunosti razlikuje od svoje fol.90b u odnosu na prethodno djelo od njegove fol.115a. Tako se ovaj rukopis završava:

... و **المفتوح ما قبلها** بر نون مخففه دن ما قبلى مفتوح أولان **تقلب ألفًا** ألفه قلب أولنور مثلاً اضربن دينلن يرده نون ساكن و دخي يا، مفتوحه إليه وقف أولندقده اضربان دينلور نون خفيفه بر صورتده ألفه قلب أولندوغي تنوينه تشبيه إليه ... ما قبلي مضموم و يا خود مكسور أولسه ألف مقلوبه حذف أولنوب أصابني خير دينلور و دخي اختم لي بخير ديلور . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1224/1809-10. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.138b).

Fol. 138; 230 x 150; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Listovi mnogo oštećeni vlagom što otežava čitanje teksta. Povez tvrd sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Biblioteka Muhamed-Emina Muslibegovića, posjednika iz Mostara (pečat na predzadnjem zaštitnom listu).

4104 R 6681

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1b):

تمهيد علم لغتده مطلقا بلمكدر و اصطلاحده بر شيدن بحث ايمكدر يعني أول شيئه بعض أحوال إثبات أولنه ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** يعني كلمه نحويلر اصطلاحده شويله لفظدر كه مفرد أولان ...

Kraj (fol.158a):

... جائز دكل در زيرا كه إعراب فعل حرف أوزره جاري أولق لازم كلوركه حقيقتًا بر غير كلمه در تمت تمام.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 158; 240 x 140; 29 redaka; (tekst 190 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku ispisan crvenom tintom a na kraju nadvučen crvenom linijom.

Kupovinom u posjed rukopisa došao munlā Began iz grad قلقه (?) (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4105 R 2192

كشف المشكلات

KAŠF AL-MUŠKILĀT

Po obimu izuzetno velik komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora. Naziv djela napisan na fol.1a.

هذا كتاب شرح كافيه لجوجي و تسميته كشف المشكلات.

Početak: Rukopis je krnjav na početku. Nedostaje nekoliko listova.

Kraj (fol.281b):

... **حذف** فعل ماضي بناء مجهول مفعول قايم مقام فاعل ... **و المفتوح** و المفتوح مبتدأ **ما قبلها** ما: موصول، قبل: ظرف ... **تقلب** فعل مضارع بناء مجهول مفعول قايم مقام فاعل تحتنده مستتر هي راجع مبتدأ **ألفًا** لفظا منصوب مفعولدر تقلب نك ... معمول إيله جمله سي فعليه تأويل مفردر إعرابده محلا مرفوع خبريدر مبتدانك مبتدأ مع خبره جمله سي إسميه إعرابده محل يق جمله ابتدائيه. تمت تمام

Prepisao sohta Rağab b. Muḥammad 27. ša'bāna 1068/1658. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 281b).

Fol.281paginiranih listova; Nedostaju fol. 1-11 i 12-21; 200 x 145; 25 redaka; (tekst 155 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na kraju djela veća bilješka na turskom o vrijednosti i koristi ovoga djela.

U posjedu rukopisa bio muderis al-ḥāğğ Muḥammad (bilješka na prvoj foliji teksta).

4106 R 716

ترجمهء كافية

TERĞEME-I KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora. Navedeni naslov se nalazi na prvom zaštitnom listu kap i ivici rukopisa

Početak (fol.1b):

الكلمة لفظ بر لفظدر **وضع** وضع أولندر **لمعنى مفرد** معناى مفرد ايچوندر وضع أولندر كلمة ايله كلام امامك سكونيله كلمدن مشتقلردر كلمة جرح جيمك فتحه سيله ... سكونيله مجروح تك ديكلر كلمة ايله ...

Kraj (fol.120b):

... زيرا تنوينك ما قبلي مفتوح أولسه ألفه قلب أولنور در أحببت خيراً كبي ما قبلي مضموم و ياخود مكسور أولسه ألف مقلوبه حذف أولنور أصابني خير دينلور و ذو حتم لي بخير دينلور.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129; 200 x 150; 23 redka; (tekst 170 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Izzat Ṣāliḥ (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4107,1 R 2771, 1

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ 'ILM AL-I'RĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Mada se, uglavnom navodi kao osnovno djelo ono, u stvari, predstavlja sažetak Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfya*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي رفع الجازمين بوحدانيته بفضله و خفض الشاكين و جرهم إلى الجحيم بعدله ثم الصلوة و السلام و التحية و الرضوان على خير الأنام محمد المصطفى و آله و أصحابه الغرّ الكرام ... الكلمة ما وضع مفردا و هو حرف لو دل بغيره ...

Kraj (fol.22b):

... **هاء السكت** ها، ساكنة تلحق ما تحرك بحركة غير إعرابية و لا مشبه بها وقفًا كشمة الكسكسة و الكشكشة سين و شين تلحق كاف المؤنث وقفًا نحو اكرمتكس و مررت بكس . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 22b; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom i posljednjem listu stihovi na turskom i perzijskom jeziku.

Rukopis je poklonio Muidović dr. Munib za Gazi Husrev-begovu biblioteku (bilješka na fol.1a)..

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1546; A.M. I, 462-63; GAL, G, 418; Sellheim 281; Kaḥḥāla VI, 97; az-Ẓāhiriyya 442; Köprülü III, 607,1; TÜYATOK V/07, 3625.

4107,2 R 2771, II

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TAṢRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʿAmr ʿUṯmān b. ʿUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3723,6.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 23b - 58b; 15 redaka; (tekst 160 x 80). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4108,1 R 670, I

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ ʿILM AL-IʿRĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Saʿīd Nāṣiruddīn ʿAbdullah b. ʿUmar b. Muḥammad b. ʿAlī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Isto kao 4107,1.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 62; 235 x 165; 25 redaka; (tekst 175 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljhine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-taʿlīq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4108,2 R 670, II

حاشية على امتحان الأذكياء

ḤĀŠIYA ʿALĀ IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀʾ

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطوي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣlihuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Glosa na komentar na al-Bayḍāwījevo djelo *Lubb al-albāb fī ʿilm al-iʿirāb*. Komentar pod nazivom *Imtiḥān al-Azkiyāʾ* na ovo al-Bayḍāwījevo djelo napisao je Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573.

Početak (fol.9b):

الحمد لله قيل هذا إنشا. لأن غرض القائل إنشاء الثناء على الله تعالى و هو لا يحصل بالإخبار لأن الخبر بثبوت شيء لشيء لا يكون منشئًا لذلك الشيء، كما إذا قيل الضرب ثابت لزيد مثلا ...

Kraj (fol.107a):

... **قوله** ترك على خلاف ابن الحاجب **قوله** الكسكة كزلزلة **قوله** مهملة لتقدمها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 9b - 107a; 25 redaka; (tekst 175 x 100). Pismo *nasḫī-taʿlīq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 560; Kıbrıs 669.

4109,1 4095, I

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ ʿILM AL-IʿRĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Saʿīd Nāṣiruddīn ʿAbdullah b. ʿUmar b. Muhammad b. ʿAlī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Isto kao 4107,1.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 27b; 140 x 100; 11 redaka; (tekst 105 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4109,2 R 4095, II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 28b - 66a; 11 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4109,3 R 4095, III

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 74b; 13 redaka; (tekst 117 x 65). Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Nazivi poglavlja kao i istaknute riječi nadvučeni crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4109,4 R 4095, IV

كفاية المبتدي
KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 75b - 105a; 13 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4110 R 638

حاشية على امتحان الأذكياء
ḤĀŠIYA 'ALĀ IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀ'

محمد الكردي السهراني منلا زاده

Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659

Na djelo *Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb* koje je napisao Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī (um. 685/1286) komentar pod nazivom *'Alā imtiḥān al-azkiyā* je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī (929/1521 - 981/1573). Na ovaj al-Birġawījev komentar glosu koju ovdje navodimo napisao je Muḥammad al-Kurdī, kako stoji u našemu rukopisu. Međutim, jerovatno je da se radi o autoru koji se u izvorima spominje kao Muhammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659. godine. U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći ovu glosu.

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم و به العون

الحمد لله الذي شرح صدورنا بنور العلم و العرفان و زيّن بطوننا بأسرار التوحيد و الإيقان و كشف عن قلوبنا غشاوة الجهل و الطغيان ... و بعد فيقول العبد الفقير الشيخ محمد الكردي لما رأيت كتاب إمتحان الأذكيا - للعالم العامل و الفاضل الكامل الشيخ محمد البركي ... كأنْ لم يكن شيئا مذكوراً و ذلك لما فيه من المشكلات العويصة و المعضلات العميقة و لم يكن له حاشية تكشف عما فيه من العويصات و توضح عن المعضلات فقصدت أن أحشيه بحاشية تكشف عن وجوه فرايده النقاب و توضح عن معضلاته الصعاب ...

Kraj (fol.306b):

... **تلحق كاف المؤنث وقفًا** حفظًا لحركتها حتى لا يلتبس بكاف المذكر **نحو أكرمتكس و** مررت **بكش** فإنك إذا قلت أكرمتك و مررت بك بالوقف لم يُعلم أن الخطاب للمذكر أو للمؤنث بخلاف ما إذا قلته بإلحاق الشين فإنه يتبين المقصود حينئذ لحفظ حركة الكاف به و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 306; 215 x 155; 21-22 redka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol.1a kao i ivici rukopisa napisan naziv djela.

حاشية إمتحان الأذكيا، لمحمد المردي اللباب

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4111 R 2932

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ ʿILM AL-IʿRĀB

شمس الدين عبد المنعم بن محمد البرقوميني (الأبرقوهي)

Šamsuddīn ʿAbdulmunʿim b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī), um. (?)

Oko autora ovoga djela ima nekih nejasnoća. Ḥaǧī Ḫalīfa (II, 1545), Brockelmann (GAL SI, 520) kao i Kairo (a, II 155) navode da je autora ovoga djela Tāǧuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Sayfuddīn al-Fāḍil al-Isfarāʾīnī, um. 684/1285. godine. Međutim, Sellheim (246 i 264) tvrdi da je autor Šams ad-dīn ʿAbdulmunʿim b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī), um. (?) za koga Ḥaǧī Ḫalīfa (II, 1545), navodi da je autor komentara na navedeno djelo. O ovome više pogledati Sellheim 246-292.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الموجد من العدم و المستأثر بالقدم و الصلوة على رسوله محمد ... و بعد فلما رأيت بمصداق إتحاف الملوك إحدى دولتين أن أتحف حضرة هي غبرة الجنان ... اخترت من العلوم علم النحو فإنه أقرب العلوم فايدة ... (fol.2b) و صنفت منه كتابًا وجيز الألفاظ و المباني ... (fol.3a) **مسمى بلب الألباب في علم الإعراب** ...

Kraj (fol.106a):

... و تتبع حركة ما قبلها إن كان متحركًا و إن كان ساكنًا كسر ثم تتبعه و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب. تم كتاب لب الألباب في النحو .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 106; 178 x 130; 7 redaka; (tekst 90 x 70). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećen ali i naknadno popravljan. Pismo *nashī* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani krupnijim slovima ili na margini ispisani crvenom tintom. Kustode. U prvome dijelu rukopisa na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1545; GAL S I, 520; Sellheim 246, 249 i 264; Kairo A, II 155.

4112 R 338

شرح لب الألباب في علم الإعراب

ŠARḤ LUBB AL-ALBĀB FĪ ʿILM AL-IʿRĀB

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار

Ǧamāluddīn ʿAbdullah b. Muhammad b. Aḥmad al-Ḥusayni Nuqrakār. 706/1306 - 776/1374

Komentar al-Abarqūhījeva djela *Lubb al-albāb fī ʿilm al-iʿrāb*. U katalogu Bagdad, Awqāf (III, str. 319) ovo se djelo pogrešno tretira kao komentar al-Bayḍāwījeva istoimenog djela.

Početak (fol.1b):

الحمد لله قاشع غمام الغموم و قامع همام الهموم الذي لا يبلغ كنه حكمته البالغة ... و بعد فإن لب الألباب في علم الإعراب لا يخفى على ذوي الألباب إنه كثير الفوائد جم العوايد صغير الحجم وجيز النظم محتو على قواعد شريفة ... (fol.2a) **الحمد** هو الثناء على الجميل من جهة التعظيم ...

Kraj (fol.138b):

... فيلحق بها هاء السكت لزيادة الإنكار بخلاف المتذكر فإنه لا يتصد الوقف و إنما عرض له ما أوجب قطع كلام من النسيان و الحمد لله الواحد ...

Prepisao ʿAbdulǧabbār b. Ġāzī 803/1400. godine. (bilješka na kraju djela, fol.138b).

Fol. 138; 270 x 180; 29 redaka; (tekst 220 x 120). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopis se nalazi u malo oštećenoj polukožnoj futroli. Pismo *taʿlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. U prvome dijelu rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

U posjedu rukopisa bio Muḥammad Amīn kao i Aḥmad (bilješke na fol.1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1545; A.M. 467; Sellheim 265-68; Bagdad, Awqāf III, str. 319.

4113 R 3683

شرح اللباب في النحو
ŠARḤ AL-LUBĀB FĪ AN-NAḤW

قطب الدين محمد بن مسعود بن محمود بن أبي الفتح السيرافي الفالي
Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Abī al-Fatḥ as-Sīrāfī al-Fālī, um. poslije 735/1334

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Sayfuddīn al-Fāḍil al-Isfarā'īnī, um. 684/1285. godine napisao je djelo *al-Lubāb fī an-naḥw*. Ovo je komentar navedenog djela što ga je napisao Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥamūd b. Abī al-Fatḥ as-Sīrāfī al-Fālī a koji je dovršio 712/1312. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي هدانا إلى معرفة إعجاز القرآن و نصب لنا دليلاً عليها و هو علم المعاني و البيان و ألهمنا ما هو ذريعة إليه من علم النحو الذي يقوّم به اللسان...أما بعد فإن كتاب اللباب في النحو للإمام المحقق الإسفرائيني...

Kraj (fol.315b-316a):

... **تبين وجه اختصاص الجر بالإسم و الجزم بالفعل** أي تبين اختصاص الجر بالإسم لكون عوامل الجر فيه لا في الفعل ... **و هو حسبنا و نعم الوكيل** و يقول العبد الضعيف محمد بن مسعود بن محمود ابن أبي الفتح السيرافي الفالي ... و قد اتفق الفراغ من إملاء هذا الشرح (حسب) ذهني القاصر و فهمي الفاتر فالمأمول من علماء الزمان و أكابر الخلان ... و اتفق الفراغ من املائه في الخميس الرابع عشر من شهر ربيع الأول لسنة إثنتا عشرة و سبعماية في مدينة شيراز من فارس حرسها الله تعالى من الآفات و صان أهلها من المخافات .

Prepis dovršio Badī' b. Ḥasan b. Abī Ṭālib ... (?) 23. ṣafara 755/1354. godine (bilješka na kraju djela, fol.316a).

Fol. 316; 190 x 115; 21 redak; (tekst 135 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama manje bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa je bio Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūṣṭārī (bilješka sa pečatom na fol.1a) kao i Ḥasan b. Zaynuddīn i Yaḥyā b. Muḥammad al-Malā'ī (?) (bilješke na istoj foliji).

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1544; Sellheim 253; Bagdad, Awqāf III, str. 318; az-Ẓāhiriyya 335; al-Qādiriyya III, 946; Zürich I, 366.

4114 R 3484

شرح المغني في النحو
ŠARḤ AL-MUĠNĪ FĪ AN-NAḤW

بدر الدين محمد بن عبد الرحيم بن محمد العمري الميلاني
Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī al-Maylānī, um. poslije 801/1398

Komentar djela *al-Muġnī fī an-naḥw* koje je napisao Faḫruddīn Aḥmad b. al-Ḥusayn al-Ğārapardī, um. 746/1345. godine. Komentar na ovo djelo napisao je Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī al-Maylānī, učenik autora osnovnog djela, um. 811/1408.

Početak (fol.1b):

الحمد لله فاطر الحكيم القادر العليم منشيء العالي العظيم... أما بعد فيقول العبد الضعيف ... بدر الدين محمد بن عبد الرحيم بن محمد العمري الميلاني لما لم يكن للكتاب المسمى بالمغني في علم النحو شرح و هو من مصنفات أستاذي العلامة ... أحمد بن الحسين الجاربردي ... فقد خطر ببالي أن أشرح له شرحاً كاشفاً لكنون معانيه الصحيحة ...

Kraj (fol.106a):

... أما الكسر فإما لالتقاء الساكنين ، و إما لأن القاف فيه تستحق الكسر في الأصل ، و أما الفتح فللخفة قال السيد في الشرح الكبير للكافية قوله و هو قليل أي و التنوين الغالي في كلام الفصحاء قليل .

Prepisao nepoznati prepisivač 1105/1693. godine u Adani (bilješka u kolofonu djela, fol.106a).

Fol. 106; 205 x 145; 17-18 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vlagom, naročito nekoliko listova u sredini rukopisa. Povez nov platneni. Nedostaje prva korica. Pismo *nasḫī* do 95. fol. a dalje *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* i nadvučen crvenom i crnom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Šayḫ al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī al-Grādčānīčawī (iz Gračanice, bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1751; Ahlwardt VI, 6699; az-Ẓāhiriyya, 341; Bagdad, Awqāf III, str. 307.

4115,1 R 829, 1

شرح المقدمة الأزهرية في علم العربية
ŠARḤ AL-MUQADDIMA AL-AZHARIYYA FĪ 'ILM AL-'ARABIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Komentar vlastitog djela *al-Muqaddima al-Azhariyya*. Tako je navedeni autor napisao i osnovno djelo i komentar na to djelo.

Početak (fol.1b):

الحمد لله على جميع الأحوال و أشهد أن لا أله إلا الله وحده لا شريك له ... فيقول العبد الفقير إلى مولاه الغني خالد بن عبد الله الأزهري قد سألني ... أن أشرح مقدمتي الأزهرية في علم العربية التي أمليتها لبعض الطلبة شرحًا لطيفًا فأجبته إلى ذلك طلبًا للثواب ... **الكلام** عند اللغويين عبارة عن القول ... **في إصطلاح النحويين** أي في عرفهم ...

Kraj (fol.37a):

... **الناس** مضاف إليه **من الجنة** متعلق أيضا بيوسوس ، و الناس معطوف على الجنة ، و في هذا القدر كفاية للمبتدي .

Prepisao Muḥammad Badruddīn b. Aḥmad al-Ma'arrī 923/1517. godine (bilješka na fol.1a).

Fol. 1b - 37a; 185 x 135; 21 red; (tekst 130 x 95). Papir žut, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni u dobrome stanju. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol.37a bilješka u kojoj autor navodi da je djelo dovršio u srijedu 17. ḏū al-ḥiğğa 902/1497. godine.

Vlasnik rukopisa je nekada bio Muṣṭafā b. 'Alī (bilješka na fol.1a).

Na fol. 40b bilješka da je rukopis čitao izvjesni Muḥammad al-Azharī.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6765; az-Ẓāhiriyya 244.

4115,2 R 829, II

ورقات في الأصول

WARAQĀT FĪ AL-UṢŪL

إمام الحرمين عبدالملك بن عبدالله الجويني

Imām al-Ḥaramayn 'Abdulmalik b. 'Abdullah al-Ğuwaynī,
um. 478/1085

Kraće djelo je iz uṣūl al-fiqha.

Početak (fol.37b):

قال الشيخ الإمام العالم أبو المعالي عبد الملك بن أبي محمد الجويني ... هذه ورقات تشتمل على معرفة فصول من أصول الفقه و ذلك لفظ مؤلف من جزئين مفردين أحدهما أصول و الآخر الفقه ...

Kraj (fol.40b):

... و من اجتهد و أخطأ فله أجر واحد و وجه الدليل أن النبي صلى الله عليه و سلم خَطَّأَ المجتهدَ تارةً و صوّبه أخرى. تمت الورقات بحمد الله ...

Prepisao Muḥammad Badruddīn b. Aḥmad al-Ma'arrī 923/1517. godine (bilješka na fol.1a).

Fol. 37b - 40b; 21 red; (tekst 125 x 90). Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Ḫ.Ḫ. II, 2005.

4116 R 1739

نهاية البهجة في النحو

NIHĀYA AL-BAHĞA FĪ AN-NAḤW

الإمام الشيخ إبراهيم بن الحسين الشبستري

al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastarī, um. 915/1509

Djelo iz gramatike arapskog jezika napisano u formi stiha. Djelo je autor napisao 900/1494. godine, kako sam navodi u završetku djela.

Početak (fol. 1b):

تيمنت بسم الله مبدي البرية

مفيض الجدى معطي العطايا السني ...

Kraj (fol.33b-34a):

... و قد حذف التنوين في مثل قولنا

تقيعي حسين بن العلي فتمت

خاتمة الكتاب

... و أحمد ربي للفراغ مصليًا

على أحمد المختار خير البرية

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rağabu 1112/1700. godine (bilješka prije završnog poglavlja, fol.33b).

Fol. 34; 215 x 145; 9-15 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žut, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja uokvirena ispisana crvenom tintom. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje a distihi razdvojeni manjom tanjom linijom zlatne boje, takođe. Unvan od zlatne boje i unutra napisanom basmalom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu)

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1987; A.M. 24; az-Ẓāhiriyya, 540; Kaḥḥāla I, 38

4117 R 2028

نهاية البهجة في النحو

NIHĀYA AL-BAHĞA FĪ AN-NAḤW

الإمام الشيخ إبراهيم بن الحسين الشبستري

al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastarī, um. 915/1509

Isto kao 4116.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Na kraju djela bilješka da je prepisivač djelo prepisao između akšam-namaza i sabah-namaza.

Fol. 33; 210 x 160; 15 redaka; (tekst 150 x 105). Papir bijel, deblji, hrapav. Povez tanji, kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Ibrāhīm b. Islām Ispužlī iz Travnika (za Aynī-begov mekteb) i predao ga muteveliji al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ Harsaklīji 1255/1839. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Aynī-begova meteba.

4118 R 1162

دليل الهدى على مجيب الندا

DALĪL AL-HUDĀ 'ALĀ MUĞĪB AN-NADĀ

محمد بن علي بن أحمد الحريري الحرفوشي

Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Ḥarīrī al-Ḥarfūšī, um. 1059/1649

Glosa na djelo *Muğīb an-nadā* što je komentar djela *Qaṭr an-nadā wa ball aṣ-ṣadā*. Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad

Ğamāluddīn Ibn Hišām (708/1309 - 761/1360) je napisao djelo *Qaṭr an-nadā wa ball aṣ-ṣadā*. Komentar na ovo djelo pod nazivom *Muğīb an-nadā* napisao je 'Abdullah b. Aḥmad al-Fākihī (um. 972/1564).

Početak (fol.1b):

يا من غرقت في تيار ألوهيته سوابح الأنظار و تاهت في مرامي معرفته ثواقب الأفكار ... و بعد فيقول أفقر الخلق إلى مولاه المغني محمد بن علي بن أحمد الحريري وفقه الله ... كما أن الرسالة المسماة بقطر الندا و بل الصدا التي ألفها ... ابن هشام الأنصاري ... كذلك شرحها الفاضل المحقق... الفاكهي ... فالتمس مني جلة من الإخوان ... أن أجمع تلك المباحث ... و أضم إليها ما يكمل به شرح الكتاب ليكون عمدة و كافيًا في علم العربية للطلاب ...

Kraj (fol.184a):

... و يجوز تسهيل الهمزة بين بين و الأول أرجح و لم يذكر هنا أبو علي سوى البدل و كذلك فعل غيره و لم يقرأ في القرآن بخلاف ذلك و لا جاء في كلامهم و ليكن هذا ما أردنا فيه نشره و نهايته ...

Potom slijedi šest stihova:

... و أرجو من الله الكريم ثوابه

و أسأله التوفيق في البدء و الختم.

Prepisao za sebe Muṣṭafā b. Ḥusayn al-Mūsawī al-Darrāğ al-Karbalā'ī (sa Kerbele gdje je rođen i gdje je živio) u nedjelju 23. ḏū al-qa'da 1163/1750. godine (bilješka sa pečatom na kraju djela).

Fol. 184; 215 x 160; 25 redaka; (tekst 175 x 120). Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd, kožni, oštećen crvotočinom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen uporedo crvenom i crnom linijom. Kustode.

Na fol.1a napisani naslov i autor djela. Na posljednjem zaštitnom listu veća bilješka u kojoj se govori o vrijednostima (fadiletima) svakoga dana u mjesecu.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1352; Ahlwardt VI, 6747/6; az-Ẓāhiriyya 196; Bagdad, Awqāf III, str. 295.

4119 R 2841

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. ʻUṯmān 1029/1619-20. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32b).

Fol. 32; 195 x 145; 15-13 redaka; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez nov platneni. Prva dva lista oštećena. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno manje bilješke u vezi sa tekstom djela.

4120 R 3387

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29; 225 x 160; 15 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, deblji, hrapav. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4121 R 5199

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Hazadžić (?) Oglu mullā Muṣṭafā-efendī iz sela Karaula kod Travnika 27. ḏū al-ḥiğğa 1224/1810. godine (bilješka na fol.1a i fol. 46a).

Fol. 46; 160 x 110; 13 redaka; (tekst 110 x 65). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4122 R 6204

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivao nepoznati prepisivač 1265/1848-9. godine (bilješka u kolofnu djela, fol.68b). Ispod djela naknadno napisna bilješka da je ovo djelo prepisao Muṣammad-efendī b. munlā Amīn Sardār zāde (Serdarević) b. Ḥasan āġā Sardār b. Muṣṭafā pāšā. Bilješku je napisao Muṣammad Sāʻid b. Munlā-efendī b. Muṣammad-efendī Sardār 19. šaʻbāna 1312/1895. godine.

Fol. 68; 195 x 150; 9 redaka; (tekst 100 x 60). Papir žućkast, tanji, glat. Nekoliko prvih listova u lošem stanju. Nedostaju korice rukopisa. Lage uvezane koncem. Ima volantnih listova. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Istaknute riječi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Muhameda Seida Serdarevića iz Zenice. U rukopisu se nalazi više bilježaka na arapskom i bosanskom jeziku sa imenima više osoba iz porodice Serdarević.

4123 R 5192

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 23; 210 x 145; 19 redaka; (tekst 175 x 100). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno na prvih nekoliko listova.

4124 R 2978

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60; 175 x 120; 7 redaka; (tekst 120 x 60). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, sitniji i razmaknutih redaka. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice kao i unvan uokvireni sa dvije deblje linije zlatne boje a ostali dio teksta jednom crvenom linijom. Na zadnjoj unutarnjoj korici bilješka o kupovini rukopisa.

Rukopis kupio Dāġ-zāde 'Alī-aġā oġlu (Alijagić) Ṣāliḥ-bay 1194/1780. godine (bilješka na unutrašnjosti zadnje korice).

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka i pečat na fol. 1b).

4125 R 4995

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na početku. Fol. 56; 195 x 135; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Nekoliko tanjih listova od drugoga prepisivača naknadno ubačeni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i kožom obrubljenih kjorica. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom, osim na naknadno ubačenim listovima.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (pečat na više mjesta u rukopisu).

4126 R 6659

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Rukopis je krnjav na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez nov platneni. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4127,1 R 5160, I

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao 'Uṯmān b. Aḥmad al-Balgrādī u Travniku 17. ḏū al-ḥiǧǧa 1238/1823. godine (bilješka na kraju djela, fol.52b kao i na kraju drugog djela, fol.66b).

Fol. 1b - 52b; 165 x 125; 11 redaka; (tekst 145 x 85). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih listova. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka da je u vlasništvo rukopisa 13. novembra 1275/1858-59. godine došao Oglu Muḥammad-efendī, glavni imam u 'Uṯmān-begovom džemaatu u Travniku.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4127,2 R 5160, II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač kao i prethodnog djela, 'Uṯmān b. Aḥmad al-Balgrādī u Travniku 17. ḏū al-ḥiğğa 1238/1823. godine (bilješka na kraju djela, fol.66b).

Fol. 55b - 66b; 11 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *nasḫī*. Kustode.

4128,1 R 2739, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 33a; 180 x 105; 13 redaka; (tekst 125 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa preklopom umotan u zeleno platno, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*, ljepši. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom a margine tanjom linijom zlatne boje obrubljena tanjim crnim linijama. Na početku djela lijep unvan sa zlatnom podlogom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela u simetrijskim oblicima ispisane od strane prepisivača.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āğā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad Ḥilmī (bilješka na istoj stranici istom rukom napisana kao i prethodna).

4128,2 R 2739, II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Ist prepisivač kao i prethodnog djela.

Fol. 33b - 39b: 13 redaka; (tekst 125 x 50). Pismo *ta'līq*, ljepši. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom a margine tanjom linijom zlatne boje obrubljena tanjim crnim linijama. Na početku djela lijep unvan urađen na zlatnoj podlozi. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela u simetrijskim oblicima ispisane od strane prepisivača.

4129,1 R 2563, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča1217/1802-03 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 1b - 45a; 190 x 145; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

Na fol. 54b - 56a veće bilješka iz jezika.

4129,2 R 2563, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča 1217/1802-3 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 46b - 54b; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

4129,3 R 2563, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča 1217/1802-3 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 58b - 65b; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

4130,1 R 2634, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 1b - 25b; 190 x 125; 17-19 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*, lijep i mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.30a-31b bilješke iz arapskog jezika napisane uglavnom na turskom jeziku.

Vlasnik rukopisa nekada bio kadija Aḥmad-efendī b. Ġāzī (bilješka na fol.30a).

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Dalīl-efendī (bilješka na fol.2a).

4130,2 R 2634, II

نبذة من قواعد الإعراب

NABḎA MIN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Sažetak iz djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* koji je napravio sam autor radi, kako ističe u uvodu djela, lakšeg njegova savlađivanja od strane učenika.

Početak (fol. 27b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه أجمعين هذه نبذة يسيرة إختصرتها من قواعد الإعراب في ثلاثة أبواب الباب الأول في الجملة و أحكامها و فيه أربع مسائل الأولى اعلم أن اللفظ المفيد يسمى كلامًا و جملة ...

Kraj (fol. 29b):

... فتكون نافية نحو «ما هذا بشرًا» و مصدرية نحو «ودّوا ما عنتّم» و كافّة نحو «إنما الله إله واحد» و زائدة للتوكيد نحو «فبما رحمة من الله» تم

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 27b - 29b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya, 521.

4130,3 R 2634, III

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 32b - 56a; 11 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4130,4 R 2634, IV

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 57b - 73b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*, djelimično vokaliziran. Kustode.

4131,1 R 3167, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisiao nepoznati prepisivač 1206/1791. godine (bilješka na kraju djela, fol.53a).

Fol. 1b - 53a; 170 x 120; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Pogl. prvi zašt. list i fol. 1a fragment nekog djela iz arapskog jezika napisanog na turskom jeziku. Na fol. 63b jedan hadis a na fol. 64a dova prije učenja.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4131,2 R 3167, II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 62a; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crnom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

4131,3 R 3167, III

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodna djela u zbirci) 1208/1793. godine (bilješka na kraju djela, fol. 98b).

Fol. 64b - 98b; 15 redaka; (tekst 130 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani krupnim crnim slovima. Kustode.

4131,4 R 3167, IV

الرسالة الوضعية

AR-RISĀLA AL-WAḌ'IYYA

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, 680/1281 - 756/1355

Isto kao 3711,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 99a - 16 redaka; (tekst 100b. 145 x 85); Pismo *nasḫī*. Kustode.

4132,1 R 1843, I

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23b; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 148 x 67). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Fol.24 pogrešno uvezana i treba da stoji nakon fol.9. Na fol. 67b komentar لا إله إلا الله. Na prvom zaštitnom listu kao i između djela stihovi i druge bilješke.

Vakuf Bōyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4132,2 R 1843, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 25b - 30b; 19 redaka; (tekst 148 x 67). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4132,3 R 1843, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawi, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 40a; 10 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *ta'līq*, mjestimično vkaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4132,4 R 1843, IV

بدء الأمالي

BAD' AL-AMĀLĪ

سراج الدين أبو محمد علي بن عثمان الأوشي الفرغاني

Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farzānī, um 575/1179.

Kasida iz islamske dogmatike.

Početak (fol. 40b):

يقول العبد في بدء الأمالي لتوحيد بنظم كاللآلي

Kraj (fol. 42b):

و إني الحق أدعو كل وقت لمن بالخير يوماً قد دعا لي

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40b - 42b; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *nashi*. Kustode. Na prve dvije stranice bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḫ.Ḫ. II, 1349; Dobrača I, str. 67/3; GAL G I, 429; H. Loebenstein 2091.

4132,5 R 1843, V

المطالب السنية في قمع المراسم البدعية

AL-MAṬĀLIB AS-SUNIYYA FĪ QAM' AL-MARĀSIM AL-BAD'IYYA

عثمان أفندي، حافظ الكتب

'Uṯmān-efendī, ḥāfiẓulkutub

Kraća rasprava o vjerovanju ahli-suneta.

Početak (fol. 43b):

الحمد لله الذي وفّق أهل السنة لحسن الإعتقاد و سلك بها منهج الهدى و الرشاد ... (fol.44b) و بعد فهذه عقيدة أهل السنة و الجماعة رتبت على ستة مناهج لقبت بالمطالب السنية في قمع المراسم البدعية ...

Kraj (fol.60b):

... ذلك كلّه أنه ذو الفضل العظيم و الطول العميم و حسبنا الله و نعم الوكيل و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren crvenom linijom.

Izv.: Dobrača I, 411/2; Bratislava 105.

4132,6 R 1843, VI

رسالة في معاني الحروف

RISĀLA FĪ MA'ĀNĪ AL-ḤURŪF

Kraća rasprava o značenju i funkcijama slova u arapskom alfabetu od nepoznata autora. Pogl. 3975,1.

Početak (fol. 65b):

اعلم أن الألفات في كلام العرب على إثنين و عشرين وجهًا ألف الأصل و ألف الفصل و ألف القطع ...

Kraj (fol. 67a):

... ياء التثنية مثل رجلين و ياء الجمع مثل رأيت مسلمين تمام

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 67a; 64 reda ukupno; (tekst 160 x 80). Pismo *ta'līq*. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 210.

4133,1 R 786, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča u trećoj dekadi mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine dok je bio u medresi u Užicu (bilješka na kraju djela, fol.24b i u kolofonu drugog i trećeg djela, fol.93a i fol.104b).

Fol. 1b - 24; 190 x 140; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Hrbat poveza naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama.

Na fol. 107b dvije bilješke, jedna o psovci a druga o ženidbi.

Na fol. 108a tabela spojenih zamjenica u arapskom jeziku sa glagolskim primjerima. Na fol. 123a - 125 nalazi se kraći arapsko - turski rječnik.

Na fol.146b bilješka na turskom jeziku da se navedenom prepisivaču 1242/1827. godine u drugoj dekadi mjeseca šawwāla rodio sin Sulaymān.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka o pisanju *tārīḫa* na kraju rukopisa pomoću slova.

4133,2 R 786, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Komentar, odnosno gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-A'wāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 25b):

أحمد الله الذي رفع السموات بلا عماد و خفض الأرض و نصب الجبال لانتفاع العباد ... أما بعد فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده قد كنت أعربت العوامل الجديد بالتماس بعض خُلّص أبناء الزمان ... و سميته **بتعليق الفواضل على إعراب العوامل** ...

Kraj (fol. 93a):

... **توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهتة** مراد لفظ مجرور تقديراً مضاف إليه ... الضمير المجرور مضاف إليه للجهة هذا آخر ما أردناه من الإعراب على عوامل الشيخ العامل المرشد إلى الصواب إعانة للطلبة الكرام بعون الله الملك العلام ...

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah u petak poslije džuma namaza mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine. (bilješka u kolofonu djela, fol.93a)

Fol. 25b - 93a; 15 redaka; (tekst 155 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Izv.: Ahlwardt VI, 6789; A.M. I, 326; GAL, S II, 657 21b; GAL G II, 441 21b; az-Ẓāhiriyya 106; TÜYATOK V/07, 3667; Kaḥḥāla III, 311.

4133,3 R 786, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča početkom mjeseca rabī' al-āḫira 1240/1824. godine u medresi u Užicu (bilješka na kraju djela, fol.104b).

Fol. 95b - 104b; 13 redaka; (tekst 130 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol.95a i dalje na marginama ovoga djela do fol.99a početak komentara na turskom jeziku navedenog djela.

Početak:

رضي فعل ماضي فتح أوزره مبني إعرابدان حظ يوق ...(fol.95b) الحمد ده ال حرف تعريف سكون أزره ...

4133,4 R 786, IV

عواملك مفهومي بيان اولونوسي

'AWĀMILIN MEFHŪMI BEYĀN OLUNUSU

Kraće djelo ili prijevod o agensima u arapskom jeziku od nama nepoznata autora napisano na turskom jeziku. Moguće da je prepisivač zbirke Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović) iz Čajniča i autor ovoga djela.

Početak (fol.105a):

الشش عامل ايكي قسمدر لفظي و معنوي لفظي ايكي قسمدر سماعي قياسي قرق دوقز سماعي اوده ايكي قسمدن اسمده عامل فعل ده عامل أولان ايكي قسمدن اسم واحده عامل إسين ده ...

Kraj (fol.107a.):

... علامتي أوجدر حركه حذف آخر حذف نون حذف صفت إعراب اوجه قسمدر لفظي ده ظاهر أولان سي بلكي آخرنده تقديراً اولنمغيله تقديري تسميه قلينر لفظده ظهر وتقديرده مقدّر اولادقده محلّه تسميه قلنور.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela Muṣṭafā b. Faḍlullah iz Čajniča.

Fol. 105a - 107a; 15 redaka; (tekst 155 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Agensi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4133,5 R 786, V

بداية المبتدي

BIDĀYA AL-MUBTADĪ

مصطفى بن فضل الله سليم زاده

Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović), um. poslije 1242/1826

Djelo iz morfologije arapskog jezika koje je prema nama napisao gore spomenuti Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović) iz Čajniča, um. poslije 1242/1826. U pisanju ovoga djela autor se služio poznatim djelima iz ove oblasti, kako i sam navodi na kraju djela, s namjerom da olakša savladavanje gramatike arapskog jezika početnicima. Djelu je dao navedeni naslov po ugledu na slično koje je napisao Muḥammad b. Pīr al-Birgawī. Imajući u vidu da u nama dostupnim izvorima nismo pronašli ovo djelo kao i činjenicu da je cijelu ovu zbirku prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča u medresi u Užicu, smatramo da je ovu kompilaciju sačinio upravo ovaj prepisivač dok je najvjerovatnije predavao u ovoj medresi. Teško da bi mu se kao đaku medrese našao sin kako sam navodi u bilješci na fol.146b.

Početak (fol.109b):

الحمد لله رب العلمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله و صحبه أجمعين أما بعد فاعلم الكلمة الإشتقاقية على أربعة أبواب **فعل و صفة و مصدر و اسم** . و الفعل خمسة: ماض و مضارع و أمر و نهي و فعل التعجب . و الصفة أربعة: اسم الفاعل و اسم المفعول و صفة المشبهة و أفعل التفضيل ...

Kraj (fol.122b.):

... **نحو** قوةٌ بالإدغام و حكم عينه كحكم الصحيح و حكم لامه كحكم لامه أيضًا و اسم الزمان صحيح و المكان منهما كما في الناقص نحو مولىً و مطوى بفتح عينهما تكملة بدئية للمبتدي إن بركوي محمد أفندي رحمه الله تعالى كما ألف رسالة من الصرف و سماها كفاية المبتدي و هذه الرسالة على طريق الإيجاز مشتملة ببعض كتب الصرف كالمراح و المقصود و العزي و بناء الأمثلة و الكفاية و غيرها و أريد بها الحصر و عدم الإطناب لتسهيل على المبتدي فلذا سميت ؟ (ها) بداية المبتدي .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela u ovome kodeksu Muṣṭafā b. Faḍlullah iz Čajniča.

Fol. 109b - 122b; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi napisani crvenom tintom. Kustode.

4133,6 R 786, VI

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine u Užicu (bilješka u kolofonu djela, fol.146a).

Početak (fol.127b):

نَصَرَ فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي يردم اتدي بر غائب ار كچمش زمانده...

Kraj (fol.147a):

... و **أَنْصِرْ بِناً** ياردم ايد يجي قل بزي.

Moguće je, također, da je navedeni prepisivač sam sačinio i kometar ovih paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Fol. 127b - 146a; Primjeri ispisani crvenom tintom a komentar ispod svakog primjera na turskom jeziku napisan crnom tintom u obliku trougla. Na fol.127a u obliku bilješke navedeni svi paradigmatski oblici koji se obrađuju u ovome djelu.

4134 R 2144

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muslīhuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل الألفاظ قوالب المعاني و فضلها على سائر الأصوات ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن حمزة ... إن كتاب إظهار الأسرار للفاضل ... مولانا الشيخ محمد ... الشهير المعروف بالبركوي ...

Kraj (fol.84b):

... و إنما لم يتعرض لحكم سائر التوابع أيضا لأنه لا نص عنهم فيها غير أنه نقل عن الأندلسي أن ما عداها كتوابع المنادى.

Prepisao munlā Muḥammad 1111/1699. godine (bilješka na kraju djela, fol. 84b)

Fol. 84; 200 x 150; 25 redaka; (tekst 160 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Na četiri posljednja lista tekst namjerno zamrljan u sredini stranice. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst osnovnog djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a dalje jednom crvenom linijom.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl II, 620; A.M. II, 441; Ahlwardt VI, 6784; Flügel I, 164-5; aẓ-Ẓāhiriyya 523; Kaḥḥāla XII, 249.

4135 R 6709

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Musliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Muṣṭafā Muḥammad mjeseca ḏū al-qa'da 1225/1810. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 160a).

Fol. 160; 190 x 135; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa kupovinom došao Muḥammad b. Amīn Serdarević iz Zenice mjeseca šawwāla 1265/1849. godine (bilješka na fol. 1a).

4136 R 6582

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 229 paginiranih stranica; 175 x 120; 21-22 redka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci Resulbegović Ismail Hakkija iz Trebinja.

4137 R 3092

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Rukopis je prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ḏū al-ḥiğğa (11)22/1710. godine iz rukopisa koji je prepisao aš-šayḫ Mustafā 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (bilješka na kraju djela, fol. 135a).

Fol. 135; 200 x 135; 19 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje kao i unvan, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Vlasnik rukopisa bio ḥāğī Munlā-efendi (bilješka na petom zaštitnom listu).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4138 R 763

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao 'Abdullah b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b. 'Abdullah (bilješka u kolofonu djela bez datuma prepisa, fol.184a):

Fol. 184; 215 x 160; 17 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4139 R 4441

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

U kolofonu djela (fol.220b) stoji bilješka da je rukopis prepisao aš-šayh Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna. Međutim, s obzirom da se u kolofonu više rukopisa ovoga djela pojavljuje aš-šayh Muṣṭafā kao prepisivač i to 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (gdina smrti autora) teško je dokazati koji je od rukopisa prepisao ovaj prepisivač. Osim toga i ime autora ovoga komentara je aš-šayh Muṣṭafā ali je teško ustvrditi da se ime prepisivača odnosi na autora, budući da ima rukopisa starijeg prepisa od navedenog datuma koji se poklapa sa godinom smrti autora.

Nedostaje početak djela.

Fol. 220; 195 x 120; 17 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, tanji. Povez kožni sa klapnom, oštećenog hrbata. Pismo *nasḫī* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik rukopisa mullā Ayyūb (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4140,1 R 3472, I

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao aš-šayh 'Uṯmān 1163/1749-50 u Istanbulu (bilješka u kolofonu djela, fol.133b).

Fol.133; 210 x 155; 21 redak; (tekst 152 x 68). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugome zaštitnom listu ispisan lanac (sened) učenjaka u arapskom jeziku od Ḥasana i Ḥusayna do 'Abdulqāhira al-Ğurğānīja.

Naposljednjim zaštitnim listovima bilješke iz jezika.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4140,2 R 3472, II

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Isto kao 3874,2 uz malu razliku na kraju teksta.

Kraj (fol.134a):

... و جوابه أن مجموع الحد مركب لأن المراد من مركب ما يدلّ جزء لفظه على جزء معناه و مجموع الحد كذلك يعني يدلّ جزؤه على جزء معناه .

Prepisao vjerovatno isti prepisivač kao i prethodno djelo aš-šayh 'Uṯmān 1163/1749-50 u Istanbulu (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.133b).

Fol. 134a. Pismo *nasḫī*.

4141 R 1804

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muslihuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepis dovršio 'Uṯmān b. 'Alī b. al-ḥāğğ Mustafā b. al-ḥāğğ 'Alī al-Bābāwī 14. šawwāla u petak u dva sahata 1170/1757. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.130b).

Fol. 130; 205 x 155; 19 redaka; (tekst 160 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ al-Busnawī (bilješka i pečat na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4142 R 1939

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muslihuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao aš-šayḫ Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.133b).

Fol. 133 paginirana lista; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 170 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen, u prvome dijelu crvenom a u drugom crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4143 R 4079

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Ibn Muṣṭafā Aḥmad, softa u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, 9. ğumād al-ūlā 1155/1742. godine iz prethodnog rukopisa koji je prepisao aš-Šajḫ Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna 1085/1674. (bilješke u kolofonu djela, fol.77a).

Fol. 77; 200 x 140; 23 redka; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove medrese u Mostaru (bilješka na fol. 1a).

4144 R 1059

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 134; 210 x 130; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, klapnom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zelenom a ostali dio crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija Maḥmūd (bilješka na fol. 1a)

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendi b. Muḥammad-āġā, 1931. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4145 R 3985

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Sulaymān b. Ayyūb-ḫawāğa 2. ḏū al-ḥiğğa 1171/1758. godine u Mostaru u Koskawī Mehmed-pašinoj zaviji, i to iz rukopisa koji je prepisao aš-šayḫ Muṣṭafā 27. ramadāna 1085/1674. godine (bilješka na kraju djela, fol. 140b i 141a).

Fol. 140 paginiranih listova; 205 x 135; 21 redak; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov platneni. Pismo *nasḫī*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Sulaymān b. Ayyūb, prepisivač, (bilješka i pečat na fol.1a).

4146 R 2256

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Rukopisu nedostaje više listova na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41 paginiranih list; 205 x 140; 21 red; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine. Volantne lage. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4147 R 2094

كشف الأسرار

KAŠF AL-ASRĀR

مصلح الدين الألامشي

Muṣliḥuddīn al-Ulāmišī, um. oko 1000/1591

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله ولي الإنعام فاطر السموات و الأرض ... و بعد فإني شرحت كتابَ أستاذي رحمة الله تع (تعالى) عليه الهادي متوكلاً على الله شرحًا مسمى بكشف الأسرار ...

Kraj (fol.62a):

... **رفعًا** حملاً على محله البعيد و **نصبًا** حملاً على اللفظ أو على محله القريب نحو **لا رجل ظريفًا و ظريف** . تم

Prepis završio nepoznati prepisivač 7. muḥarrama, u subotu 1089/1678. godine (bilješka na kraju djela, fol.62a).

Fol. 62; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećene klapne. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve tri i posljednje dvije stranice uokviren debljom zelenom linijom obrubljenom tanjom crvenom i crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na margina bilješke koje se odnose na tekst djela.

Vakuf Bōyō-zāde Ḥasan-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 117; Ahlwardt VI, 6783; GAL G II, 441; GAL S II, 656; Köprülü III, 587.

4148 R 1482

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣubūǧawī), um. 1172/1758-59

Komentar al-Birġiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz gramatike arapskog jezika koji je prema bilješci na kraju djela dovršio 15. šawwāla 1141/1729. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله حمد الشاكرين و الصلوة على سيد الأولين و الآخرين ... أما بعد فيقول العبد المفتقر إلى لطف ربه المقتدر شيخ محمد بن محمد بن أحمد ... لما كان كتاب إظهار الأسرار للفاضل البركوي ... (fol.2a) **فسميته فتح الأسرار في كتاب الإظهار** ...

Kraj (fol.160a-b):

... و ظريفًا بالنصب و النكرة المعطوفة على ذلك المبني بلا تكرير لا ترفع و تنصب و لا يجوز بناؤها لوجود الفاصل و هو حرف العطف مثل لا أب و ابنًا أو و ابن و سائر التوابع لا نصّ عنهم فيها لكن ينبغي أن يكون حكمها حكم التوابع المنادى على ما عرفت ذكره الأندلسي. هذا آخر ما أردنا جمعه من الفوائد ... (fol.160b) قد استريح من كمد الإنتهاد لنقل السواد إلى البياض ضحوة يوم الجمعة اليوم الخامس عشر من شوال سنة إحدى و أربعين و مائة و ألف من هجرة من ارتقى بغاية العز و نهاية الشرف . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu 1145/1732-33 (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 160; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa je bio muftija Šākir-efendī Mu'īd-zāde (Muidović, bilješka na prvome zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa je bio i muderris Muḥammad Ǧalāluddīn Wahīd-zāde (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Vlasnici rukopisa su bili i Muḥammad Ǧalāluddīn b. 'Umar Wahīd 'Āṭif-zāde i Pašo al-ḥāǧǧ 'Abdullah b. al-ḥāǧǧ Aḥmad (bilješke na fol. 1a).

Na fol. 1a nalazi se i bilješka da je u posjedu rukopisa bio i Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde (al-Bursawī, um. 1168/1755) koji je, inače, autor više djela iz arapskog jezika od kojih se neka obrađuju i u ovome katalogu.

من منح الملك الجليل إلى عبده الحقير الذليل حسين بن أحمد ... الشهير بزيني زاده زاد الله زاده .

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl I, 96; Ahlwardt VI, 6785/1 GAL G II, 441; GAL S II, 657; aẓ-Ẓāhiriyya 374; Hasandedić 106.

4149 R 4037

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī), um. 1172/1758-59

Isto kao 4148.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 148; 220 x 160; 17 redaka; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, skoro nestao od crvotočine kao i nekoliko listova na početku i na kraju rukopisa. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je za Karađoz-begovu medresu uvakufio Muṣṭafā-efendī Sarayli-zāde (Sarajlić, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađoz-begove medrese u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4150 R 6998

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī), um. 1172/1758-59

Isto kao 4148.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 193; 210 x 155; 19 redaka; (tekst 153 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. U početku teksta djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteka Hivzije Hasandedića iz Mostara.

4151 R 5280

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika. Prema bilješci u nekoliko slijedećih rukopisa autor je djelo dovršio 15. ğumād al- āḫira 1152/1739. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع داء الجهل عنا بإنزال قرآن عربي بين الهدى علينا و نصب اطباء العلماء بينا بمحض لطفه و إحسانه ... و بعد فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده غفر ذنوبهما ... لما كان كتاب إظهار الأسرار للشيخ محمد البركوي ... أن أكتب عليه إعرابًا لا يغادر صغيرًا و لا كبيرًا ... و سميته **بحل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار** ...

Kraj (fol.122b):

... و ظرفًا مراد لفظه مع محذوفه أي لا رجل مجرور و تقديرًا عطف على مدخول ... هذا آخر ما أوردناه من الإعراب على إظهار الأسرار بعون الله الملك الستار ... اللهم اجعله خالصًا لوجهك الكريم و سببًا للنجوة يوم لا ينفع مال ...

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn u četvrtak, u drugoj dekadi mjeseca ğumād al-āḫira 1168/1755. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.122b).

Fol. 122 paginirana lista; 215 x 150; 25 redaka; (tekst 160 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. malo oštećen. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Iz Soklovića biblioteke.

Izv.: A.M. I, 326; Kairo A, II 104; Hasandedić 85; Ahlwardt VI, 6785/2; GAL G II, 441; GAL S II, 656.

4152 R 1112

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muftī-zāde (Muftić) Maḥmūd Ḥāmid al-Uborčawī (iz Oborca kod Donjeg Vakufa) početkom mjeseca ša'bāna 1206/1792. godine (bilješka na kraju djela, fol.165b).

Fol. 165; 210 x 150; 14 redaka; (tekst 190 x 105). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko prvih listova malo oštećeni. Povez tvrd, kožni, naknadno kožom popravljena hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

4153 R 1858

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1169/1755-56. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.148a).

Fol. 184; 210 x 125; 23 redka; (tekst 157 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih laga. Nekoliko listova manje oštećeni vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopis ima kartonsku futrolu sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tankim crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na početku djela se nalazi i lijep unvan na zlatnoj podlozi i unutra upisanoj basmali. Na prvom zaštitnom listu napisani naslov i autor djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4154 R 6999

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Qayṭās-zāde (Kajtaz) 1206/1791-92. godine (bilješka na kraju djela (fol.160a).

Fol. 160; 210 x 155; 21 redak; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 1a bilješka sa pečatom sa imenom prepisivača Muhammad b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Qayṭās-zāde (Kajtaz) kao vlasnika rukopisa.

Na posljednjim zaštitnim listovima bilješke iz jezika.

Iz biblioteka Hivzije Hasandedića iz Mostara.

4155 R 4672

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić 1254/1838-39. godine (bilješka na fol. 197a).

Fol. 197; 200 x 140; 17 redaka; (tekst 150 x 105). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijopm. Kustode.

Rukopis je bio u vlasništvu Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić, ujedno i prepisivač djela, iz Mostara (bilješka na fol. 1a).

Iz biblioteke Odbora Islamske zajednice Mostar.

4156 R 4634

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Alajbeg-zāde (Alajbegović) Ḥāmid b. Ḥusayn-beg iz Mostara 1255/1839. godine (bilješka na kaju djela, fol. 204b)

Fol. 204; 180 x 135; 17-23 redka; različite dimenzije teksta. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteke Odbora Islamske zajednice Mostar.

4157 R 3881

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 230 x 190; 24-19 redaka; (tekst 185 x 145). Papir žuićkast, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom ili ispisan crvenom tintom (u sredini rukopisa). Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4158 R 1650

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1182/1768. godine (bilješka na kraju djela, fol.175b). Na margini iste folije bilješka da je prepis dovršen poslije ikindije namaza u četvrtak 15. ǧumād al-āḫira 1152/1739. godine što se odnosi na vrijeme kada je autor dovršio djelo.

Fol. 175 paginiranih listoca; 220 x 150; 21 red; (tekst 158 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa veoma lijepim utisnutim rozetama na koricama. Hrbat poveza naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama, dok su ostali dio teksta i margine uokvireni crvenom linijom. Na početku djela nalazi se i lijep unvan sa prepovlađujućom zlatnom bojom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

4159 R 1579

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1200/1785-86. godine (bilješka na kraju djela, fol.186b).

Na kraju djela (fol.186b) u kolofonu bilješka da je autor Ḥusayn b. Aḥmad djelo dovršio poslije ikindije namaza u četvrtak 15. ǧumād al-āḫira 1152/1739. godine.

Fol. 186; 200 x 135; 21 redak; (tekst 158 x 68). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim i crvenim linijama, dok su ostali dio teksta uokviren crvenom linijom a margine tanjom linijom zlatne boje. Na početku djela nalazi se i lijep unvan sa prepovlađujućom zlatnom bojom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio 1289/1872. godine ʻĀṣim Aḥmad Mutawallī-zāde (Mutevelić), mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, za Gazi Husrev-begovu medresu (peta knjiga po redu koju je uvakufio, pečat i bilješka na fol. 1a)

4160 R 1823

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muṣṭafā b. ʿAbdullah al-Busnawī al-Balgradčikli (iz Konjica) u medresi Sultan Fātiḥ Mehmed u Istanbulu 7. rağaba 1172/1759. godine (bilješka na kraju djela, fol.128a).

الحمد لله على تيسير الإتمام و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه مصابيح الظلام قد رفعوا ظلم الظلم بالإصطلام قد وقع الفراغ من تسويده بعون الله و تأييده على يد العبد الضعيف النحيف المحتاج إلى لطف ربه اللطيف مصطفى بن عبد الله البوسنوي البلغرادچقلي عفى عنهما الأحد الصمد الباري في البلدة الطيبة حفظ الله عن الآفة و البلية في مدرسة الفاتح سلطان محمدي رحمة الله عليه الباري في يوم السابع من شهر رجب الشريف من وقت الضحى سنة اثنتي و سبعين و مائة و ألف . تمت

Fol. 128; 215 x 160; 23 redka; (tekst 170 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *taʿlīq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Za Gazi Husrev-begov vakuf uvakufio Iskoplawī Ḫayrī-zāde (Hajrić) al-ḥāǧǧ ʿUmar-efendī. (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4161 R 1659

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 180; 215 x 130; 21 red; (tekst). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa lijepim rozetama. Pismo *nasḫī-taʿlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Memiš-age Kasumagića (bilješka i pečat na fol. 1a).

4162 R 5849

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ Naratwalī (iz doline Neretve) 1199/1784. godine u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na fol. 120a).

Rukopisu nedostaje prva stranica teksta.

Fol. 120; 200 x 135; 23 redka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *taʿlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa bio Salih Abdukić (bilješka na prvoj unutarnjoj korici poveza).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4163 R 5185

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao ʿAbdullah b. mullā Ḥusayn 1267/1850. godine (bilješka na fol. 152b).

Rukopis je krnjav na početku.

Fol. 152; 210 x 150; 21 red; (tekst 160 x 95). Papir žut, tanji. Nekoliko listova vlagom oštećeni. Povez mekši, kartonski. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom, u prvoj polovini, i nadvučen crvenom linijom, ostali dio. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (bilješka na kraju rukopisa, fol.152b).

4164 R 3914

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1182/1768. godine (bilješka na kraju djela):

Rukopis je krnjav na početku.

Fol. 97; 225 x 158; 23 redka; (tekst 170 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom osim na nekoliko posljednjih stranica crnom linijom.

4165 R 1056

زبدة الإعراب

ZUBDA AL-I'RĀB

عبد الله بن محمد بن ولي

'Abdullah b. Muḥammad b. Walī, um. poslije 1122/1710

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الواحد المنان رب العالمين الصمد الرحمن ... و بعد فيقول العبد الضعيف عبد الله بن محمد ...قد سألني خلاص الطالبين أن أكتب شرحًا وجيز اللفظ و وفي المعنى ينحل به عقدات و غوامض متعلقات إعراب إظهار الأسرار ... للعلامة المشتهر بمحمد البركوي ...

Kraj (fol.102a):

... لا ظريفًا منصوب على أنه صفة رجل حملاً على محله القريب أو على لفظه (و) ظريف معطوف على (ظريف) صفة رجل حملاً على محله البعيد . قد تم

Prepisao nepoznati prepisivač 1149/1736 (bilješka u kolofonu djela)

Fol. 102; 215 x 160; 21 red i više; (tekst 170 x 90 i još druge različite dimenzije). Papir žućkast i tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom ili nadvučen crnopm, odnosno crvenom linijom.

Rukopis uvakufio Svrzo Mehmed-efendi b. Muhammad-āgā 1931. godine (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Na prvome zaštitnom listu naslov djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6785; GAL G II, 441; GAL S II, 657; az-Ẓāhiriyya 218.

4166,1 R 1730, I

زبدة الإعراب

ZUBDA AL-I'RĀB

عبد الله بن محمد بن ولي

'Abdullah b. Muḥammad b. Walī, um. poslije 1122/1710

Isto kao 4165.

Prepisao nepoznati prepisivač 28. muharrama 1166/1752 (bilješka na kraju djela, fol. 113a).

Fol. 1b - 113a; 220 x 160; 17 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, umotan u tvrd papir. Pismo *nashī-ta'līq*, veoma lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom kao i početak osnovnog djela. Ostali dio teksta osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu Ahmad 'Āsim b. Muḥammad, pisar u Gazi Husrev-begovu vakufu, za Gazi Husrev-begovu medresu 1269/1852. godine (Uvakufio ukupno dvadest i šest knjiga, bilješka i pečat na fol. 1a)

4166,2 R 1730, II

إعراب العوامل الجديدة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-ĠADĪDA

مصطفى بن بكر الكوزلحصاري

Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelhiṣārī, um. poslije 1175/1762

Gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika u kojemu se govori o agensima u arapskom jeziku. Djelo nije do kraja prepisano. Više pogl. 4194.

Početak (fol. 115b):

الحمد لله الذي أعطانا القدرة على إعراب المعاني و يسّرنا لاستخراج المعاني من حروف المباني ... و بعد فهذه غلالة شافية للمبتدئين جامعة للإحتمالات في إعراب المعربين...

Kraj u našemu rukopisu (fol. 141a):

... ضمير أنت مبني على الفتح مرفوع محلاً فاعل صم و هو مع فاعله جملة فعلية لا محل لها من الإعراب إبتدائية **شهر رمضان** منصوب لفظًا مفعول فيه لصم.

Prepisivač nepoznat ali je isti kao i kod prvoga djela u zbirci.

Fol. 115b - 141a; 17 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*, veoma lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya 41; TÜYATOK V/07, 3668; Kaḥḥāla XII, 244.

4167 R 5993

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ Yesenčī-zāde (Jesenković ?)1227/1812. godine.

Fol. 6; 230 x 165; 16 redaka; (tekst 175 x 105). Papir žućkast, deblji, hrapav. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4168,1 R 2685, I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Ṣāliḥ b. Nūḥ 1211/1796. godine (bilješka na kraju djela, fol. 11a).

Fol. 1b - 11a; 165 x 120; 9 redaka; (tekst130 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol.1a prigodna dova.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na fol. 1a).

4168,2 R 2685, II

تجويد قره باشا

TAĞWĪD QARA BĀŠĀ

الشيخ عبدالرحمن قره باشي

aš-Šayḫ 'Abduraḥmān Qara bāšā, um. 904/1498.

Kraće djelo o ispravnom čitanju Qur'āna.

Početak (fol.11a):

الله تعالى يه حمد و ثنادن و رسولنه و دخي النه، و اصحابنه صلوة سلامدن صكره معلوم اولنكه حرف مد اوچدر ...

Kraj (fol.18b):

... تعريف السكته قطع الصوت دون النفس .

Prepisao nepoznati prepisivač 1217/1802-03. godine (bilješka na fol. 18b).

Fol. 11a - 18b; 9 i 14 redaka; (tekst 130 x 85 i 135 x 95). Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Spaho 35; Dobrača I, 102.

4168,3 R 2685, III

عواملك معربي

'AWĀMILIN MU'RIBI

Komentar, odnosno gramatička analiza, al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku.

Početak (fol.19b):

رضي فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق الله رضي ايله ختم ايله لفظًا مرفوع فاعلدر رضي نك ...

Kraj (fol.109b):

... ضمير سكون أوزرينه مبني ذنب ايله كسر ايله إعرابدن محلاً مجرور مضافك اليه در ذنبك و عبار تدر نفس متكلم واحدن .

Prepisao nepoznati prepisivač 1254/1838-39. godine (bilješka na kraju djela, fol. 109b).

Fol. 19b - 109b; 11 redaka; (tekst 120 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4169,1 R 4149, I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muhammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muḥammad Nāẓim (bilješka u kolofonu djela, fol. 10a).

Fol. 1b - 10a; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 145 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama ana koricama. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnici rukopisa bili Muḥammad b. Ḥusayn, zatim Šayḫ-zāde Muḥammad Amīn i kadija Maḥmūd koji su u posjed rukopisa došli kupovinom (bilješke sa pečatima na prvom zaštitnom listu).

4169,2 R 4149, II

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepis dovršio Muḥammad Nāẓim u srijedu 13. rağaba 1101/1690. godine u mjestu ... (?) (bilješka u kolofonu djela, fol. 29b).

Fol. 11b - 29b; 15 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst malo oštećen vlagom.

4169,3 R 4149, III

رسالة في شرح لفظ كتاب الطهارة

RISĀLA FĪ ŠARḤ LAFZ KITĀB AT-ṬAHĀRA

Gramatička analiza naziva poglavlja o čistoći (vjerskom čišćenju) iz komentara nekog od fikhskih djela. Slične rasprave navodi i Dobrača (I, 121 i II, 1880/2).

Početak (fol.30a):

كتاب الطهارة يجوز أن يكون لفظ أذكره بصيغة المتكلم و بصيغة الأمر و يجوز تقدير الفعل الآخر المناسب بهذا المقام- **مطلب** - و أما إعراب الباب كإعراب الكتاب فهو إما مرفوع على أنه خبر مبتدأ محذوف تقديره هذا باب المسح مثلاً ...

Kraj (fol.31b):

... إن كل من نظر إليه بحسن النظر يسر الله حاجته في السفر و الحضر

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1020/1611. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 11b - 29b; 26 redaka; (tekst 210 x 135). Pismo *nashī-ta'līq*.

Izv.: Dobrača I, str. 121; Dobrača II, 1880/2.

4170,1 R 7128, I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 9b; 180 x 120; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijele boje, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski umotan u platno. Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Iz kolekcije Muharema Omerdića.

4170,2 R 7128, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 11b x 61a; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4171 R 1353

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Yūsuf 1196/1781-82. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.99a).

Fol. 99; 200 x 135; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Papir žute i tamnobijele boje, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 99b dio teksta iz djela pod nazivom حياة الحيوانات a na posljednjem zaštitnom listu nekoliko hadisa.

4172 R 7672

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao aš-šayḫ Muḥammad b. Aḥmad 1207/1792. godine (bilješka na kraju djela, fol.119a).

Fol. 119; 175 x 125; 13 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ḥasan Bešlagić (bilješka na fol.2a).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića

4173 R 1664

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 66; 215 x 150; 18 redaka; (tekst 165 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

4174 R 2247

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 58; 200 x 150; 21 red; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa nekada je bio Ṣāliḥ Amīn (bilješka na fol. 1a).

4175 R 3334

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine. (bilješka na kraju djela, fol.58a).

Fol. 58; 205 x 135; 19-20 redaka; (tekst 150 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa bio 'Abdullah (bilješka na fol.1a).

4176 R 1833

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1144/1731. godine (bilješka na kraju djela, fol.71a).

Prije posljednje folije nedostaje nekoliko listova.

Fol. 71; 210 x 140; 21 red; (tekst 165 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Böyö-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4177 R 6101

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1123/1711. godine (bilješka na kraju djela, fol.77b).

Fol. 77; 205 x 145; 17 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Hifzije Suljkića iz Zvornika.

4178 R 1849

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 49; 200 x 140; 23 redka; (tekst 155 x 75). Papir žućkast, tanji, hrapav. Povez mekši, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (bilješka i stari pečat Biblioteke na fol.1a).

4179 R 6359

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao munlā Ḫayrullah b. Muṣṭafā u prvoj dekadi ǧumād al-ūlā 1175/1761. godine (bilješka na kraju djela, fol. 85b).

Fol. 85; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 160 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

U posjed rukopisa 1314/1896-97. godine došao Sakib Korkut iz Travnika (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4180 R 797

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi ğumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.53).

Fol. 53; 200 x 145; 21 red; (tekst 158 x 72). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku.

Rukopis je nekada bio u vlasništvu al-ḥāğğ 'Abdullaha b. al-ḥāğğ Aḥmada (dvije bilješke sa pečatom na fol. 1a).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (bilješka sa pečatom na fol.1a).

4181 R 2777

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1109/1697-98. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.97b).

Fol. 97; 170 x 115; 15 redaka; (tekst 125 x 65). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Muidović dr. Munib (bilješka na fol.1a).

4182,1 R 951, I

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao 'Uṯmān b. Muḥarram u prvoj dekadi rabī' al-awwala 1204/1789. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.68a).

Fol. 1b - 68b; 200 x 145; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na fol. 142-43 ispisani primjeri raznih metrova (bahrova) u metrici.

Vakuf Sīm-zāde medrese (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

4182,2 R 951, II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārsī, um. 1169/1755

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama u arapskoj gramatici napisan na arapskom jeziku. Komentar na ovo djelo navedeni autor je napisao i na turskom jeziku.

Početak (fol. 69b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام و صيرها مرقاة لتقرير عقايد الإسلام و الصلوة و السلام على رسولنا محمد خير الأنام و على آله و أصحابه إلى يوم القيام و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي الحنفي ... و أشرح الأمثلة و غير(ها) على طريقة الإحسان ...

Kraj (fol.86b):

... و إن اعتبرت أصولها تكون تسعة ماض مضارع مصدر اسم فاعل اسم مفعول أمر نهي اسم زمان أو مكان اسم آلة . فالحمد لله على التمام و الصلوة على خير الأنام و على آله العظام إلى يوم القيام أجعله نافعًا للطلبة الكرام بالنبي و آله عليه السلام .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo 'Uṯmān b. Muḥarram (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.68a)

Fol.70a ostala neispisana ali je tekst djela cjelovit.

Fol. 69b - 86b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6821.

4182,3 R 951, III

مختصر الهيئة السَّنية في الهيئة السنية

MUḪTAṢAR AL-HĪ'A AS-SANIYYA FĪ AL-HAY'A AS-SUNNIYYA

الشيخ إبراهيم القرماني الآمدي

aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Qaramānī al-Āmidī, (živio polovinom XVII vijeka)

Ovo je kompendij djela *al-Hī'a as-saniyya fī al-hay'a as-sunniyya* iz astronomije što ga je napisao Ǧalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr as-Suyūṭī, um. 911/1505. godine. Autor je živio polovinom sedamnaestog stoljeća u vrijeme vladavine sultana Mehmeda IV (1058/1648 - 1099/1687) kome je i posvetio ovo djelo.

Početak (fol.87b):

الحمد لله الذي خلق العالم و علّمنا ما لم نكن نعلم و الصلوة و السلام على رسولنا محمد خاتم النبيين و على آله و أصحابه الطيبين الطاهرين و بعد فيقول الفقير إلى ربه الغني إبراهيم القرماني ثم الآمدي لما طالعت كتاب الهيئة على طريق السنة للمولى العلامة أبي الفضل جلال الدين السيوطي و وجدت مباني مباحثها مطابقًا لمضمون الأحاديث ... انتخبت منه و من الكتب المعتبرة نحو ... ما هو لازم اعتقاده مرتبًا على أبواب و فصول و خاتمة ...

Kraj (fol.121b):

... فذلك سمّى أبو بكر الصديق صدق رسول الله عليه السلام و صدق حبيب الله و نحن على ذلك من الشاهدين بقلب سليم و ليكن هذا آخر كلام الفقي .

Prepisao 'Uṯmān b. Muḥarram u utorak 12. ṣafara 1209/1794. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.121b).

Fol. 87b - 121b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Citiranje poznatih djela navođeno sa (قال العلامة (الإمام، الشيخ ispisano crvenom tintom kao i nadvučenom crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 2047; GAL, S II, 185; Loebenstein 2368.

4182,4 R 951, IV

رسالة في حق البسملة

RISĀLA FĪ ḤAQQ AL-BASMALA

Šira gramatička analiza *basmale* od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1217b):

لما كان لجانب الله تعالى و تقدّس و عالم ملكه و ملكوته أربع وجودات أعلاها الوجود العيني. ثم الوجود الذهني. و هما حقيقيان ثم الوجود اللفظي، ثم الوجود الخطي، و هما مجازيان و وجود الله تعالى أقدم من كل وجودات العالم ...

Kraj (fol.135a-b):

... و الرحيم: صفة بعد صفة لها و يجوز أن يكونا مرفوعين أو منصوبين على المدح كما لا يخفى لأولي الأفهام و الأذكياء. تم الكلام في حق البسملة .

Prepisao vjerovatno prepisivač prethodnih djela u zbirci 'Uṯmān b. Muḥarram (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.121b).

Fol. 127b - 135b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4182,5 R 951, V

عروض الأندلسي

'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

أبو عبد الله محمد بن حسين أبو الجيش الأندلسي الأنصاري

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ǧayš al-Andalusī al-Anṣārī, um. 626/1229

Djelo iz arapske metrike.

Početak (fol. 137b):

قال الفقير إلى الله عزّ و جلّ أبو عبد الله محمد المعروف بأبي الجيش الأنصاري الأندلسي فقد قصدت في هذا المختصر أن أذكر علل الأعاريض ...

Kraj (fol.141a):

... شأنه أنه منجز

و عدد جانب من عنادي .

Prepisao vjerovatno 'Uṯmān b. Muḥarram prepisivač prethodnih djela u zbirci (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.121b).

Fol. 137b - 141a; 15 redaka; (tekst 135 x 75). Pismo *ta'līq*. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Na fol. 142-143 ispisani razni oblici metrova u arapskoj metrci.

Izv.: Köprülü II, 341; TÜYATOK II/07; 1603; Dobrača I, 241.

4182,6 R 951, VI

شرح عروض الأندلسي

ŠARḤ 'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

عبد المحسن بن مجد الدين القيصري

'Abdulmuḥsin b. Mağduddīn al-Qaysarī, um.761/1359-60

Komentar al-Andalusījeva djela iz arapske metrike.

Početak (fol.145b):

أحمد الله على أن قصر سلامة الطبع على نوع الإنسان ...

Kraj (fol.183a):

... الأول و عكسه من عين فاعلن الأول و هذا آخر ما أوردنا من بيان مشكلات مختصر في علم العروض الموسوم بالأندلسي .

Prepisao 'Uṯmān b. Muḥarram u mjesecu ša'bānu 1208/1794. godine (bilješka na kraju djela, fol.183a).

Fol. 145b - 183a; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo ta'līq. Tekst metrova nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1135; Köprülü III, 453; TÜYATOK V/07, 3465.

4183,1 R 5625, I

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo nije do kraja prepisano.

Fol. 1b - 28b; 210 x 150; 19 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i otrgnute klapne. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4183,2 R 5625, II

مقدمة في مصطلح أهل الحديث

MUQADDIMA FĪ MUṢṬLAḤ AHL AL-ḤADĪṮ

أحمد البكي الشافعي

Aḥmad al-Bakkī aš-Šāfi'ī, um. (?)

Kraće hadisko djelo namijenjeni početnicima u izučavanju hadisa, kako i sam autor na početku ističe. Prema bilješci na kraju rukopisa djelo je autor dovršio u mjesecu muharramu 968/1560. godine u Velikoj (Arap) džamiji na Galati u Istanbulu.

Početak (fol.32b):

الحمد لله الذي جعل السنة المطهرة روضة دانية قطوفها و منّ على من شاء من عباده ... أما بعد فهذه مقدمة في مصطلح أهل الحديث جامعة لفوائد جليلة و ضوابط مهمة جعلتها للمبتدي في هذا الفن ...

Kraj (fol.40b):

... و هذا آخر ما أردنا اختصاره و من أراد البسط فلينظر في المطولات والله أعلم بالصواب ... مؤلفه فقير رحمة الغني أحمد البكي الشافعي و كان انتهاؤه وقت العصر نهار الثلثاء تمام شهر الله المحرم الحرام في شهور سنة ٩٦٨ كتبت في الجامع الكبير بالغلطة جعلها الله دار الإسلام إلى يوم القيامة. الحمد لله وحده ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 40b; 14 redaka; (tekst 160 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

4183,3 R 5625, III

كفاية الوقت بمعرفة الدائر و فضله و السمت

KIFĀYA AL-WAQT BI MA'RIFA AD-DĀ'IR WA FAḌLIH WA AS-SAMT

مصطفى بن علي الموقت

Muṣṭafā b. 'Alī al-Muwaqqit, um. poslije 960/1553

Rasprava o sistemu koordinata radi određivanja pojedinih namaza napisana na turskom jeziku. Autor ovoga djela je, kako sam u uvodu navodi, bio muvekkit sultan Selimove džamije u Istanbulu. Prije početka djela u rukopisu napisano رساله، مقنطرة *Risāle-i muqanṭara.*

Početak (fol.43b):

الحمد لله الذي جعل البحر الأخضر للفلك قناطير المقنطرات مستقيمة إلى سموت الإهتداء ، ... أما بعد من أحقر عباد الله مصطفى بن علي الموقت بجامع الخاقاني السليمي ... ديلدمكه مقنطرات ديمكله متعارف اولان آلت كه ربع دائره اقسامندندر طالب و راغب اولنلر ايچون توركچه بر مختصر رساله جمع ايدم ... بو رسله، **كفاية الوقت بمعرفة الدائر السمت** ...

Kraj (fol.60b):

... درجه در قوس ارتفاع اوزرينه خيطي وضع ايلدك بو تقديرجه خيط سمت قبليه مطابق اولدي و قبله دخي قوس ارتفاع طرفنه واقع اولدي. الله تعالى أعلم و أحكم تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهاب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 13 redaka; (tekst 150 x 85). Pismo *nashī-ta'līq.* Kustode.

Izv.: Flügel II, 496; Kairo T, 262; Dobrača I, str. 458; Götz 359 i 360; Köprülü I, 1598,13 i III, 342.

4183,4 R 5625, IV

تسهيل الميقات

TASHĪL AL-MĪQĀT

مصطفى بن علي الموقت

Muṣṭafā b. 'Alī al-Muwaqqit, um. poslije 960/1553.

Rasprava o određivanju namaskih vremena napisana na turs kom jeziku. Ovo djelo je poznato i pod nazivom رساله، ربع مجيّب *Risāle-i rub'-i muğayyab,* kako stoji napisano i prije početka djela u našemu rukopisu.

Početak (fol.63b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله أجمعين . و بعد بو عبد ضعيف المحتاج إلى رحمة ربه اللطيف مصطفى بن علي الموقت في جامع الخاقاني السليمي ايدر ديلدمكه ربع مجيب ديمكله متعارف اولان آلتكه ... بو رساله، **تسهيل الميقات** برله تسميه ايلدم...

Kraj (fol.95b):

... أول قيوتك اخرلدن صويه وارنجه در گلكي سكسان زراع اولدي وقس على هذا تمت الرسالة .

Prepisao nepoznati prepisivač 1217/1802. godine (bilješka na kraju djela, fol.95b).

Fol. 63b - 95b; 13 redaka; (tekst 150 x 85). Pismo *nashī-ta'līq.* Kustode.

Izv.: OM III, 300; Götz 362.

4184 R 3052

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao Muḥammad Salīm, rezervni vojni pisar u Sarajevu 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol.50b).

Fol. 50; 175 x 120; 23 redka; (tekst 125 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nashī.* Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije.

4185 R 1437

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepis dovršio Ḫalīl b. Aḥmad 13. rağaba 1208/1794. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.46b).

Fol. 46; 210 x 135; 21 red; (tekst 147 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq.* Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na

prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Unvan zlatne doje. Na marginama rijeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa nekada bio Muḥammad-efendī as-Sarā'ī (iz Sarajeva) a na fol.1a druga bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Muṣṭafā b. Ḥasan as-Sarā'ī (iz Sarajeva).

4186 R 4907

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḤWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića) 1224/1809. godine (bilješka na kraju djela, fol. 36b).

Fol. 36; 200 x 135; 25 redaka; (tekst 170 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis kupio 'Abdullah b. Ibrāhīm 1263/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol.36b).

4187 R 5384

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḤWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 185 x 120; 21 red. (tekst 135 x 85). Papir žut, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije a margine jednom crvenom linijom.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješke iz jezika.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4188 R 4993

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḤWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na početku i na kraju. Na početku nedostaje nekoliko listova a na kraju jedan list.

Fol. 49; 195 x 145; 17 redaka; (tekst 135 x 85). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4189,1 R 4218,1

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḤWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1266/1849-50. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 1b - 53a; 215 x 145; 19 redaka; (tekst 165 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa napisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad-efendi Hadžihusejnagić b. 'Alī-āgā (bilješke na fol.1a i 53a).

4189,2 R 4218, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodno djelo) 1266/1849-50. godine (bilješka na fol. 120a).

Fol. 55b - 120a;19 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku rukopisa napisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4190,1 R 3876, I

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca ğumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.63b).

Fol. 1b - 27a; 235 x 180; 23 redka; (tekst 205 x 130). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisivača.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4190,2 R 3876, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca ğumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.63b).

Fol. 30b - 63b; 23 redka; (tekst 205 x 130). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisivača.

4191,1 R 4325, I

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?) 12. ğumād al-ūlā 1266/1850. godine (bilješka na kraju djela, fol. 61a).

Nedostaje prva stranica djela.

Fol. 1a - 61a; 170 x 110; 18 redaka; (tekst 125 x 60). Papir tamnobijel i svjetlozelen, srednje debljine, glat. Listovi izmiješani budući da su volantni od poveza. Korice povez otkinute pa je naknadno umjesto njih zalijepljen papir. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?), ujedno i prepisivač, (bilješka na fol.61a i 151a).

4191,2 R 4325, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?) 12. ğumād al-ūlā 1266/1850. godine (bilješka na fol. 151a).

Fol. 62b - 151a;18 redaka; (tekst 125 x 60). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

4192,1 R 1997, I

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 35b; 210 x 155; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u bijeli papir. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 5a i 42b na marginama citirano djelo شرح الشديد للعوامل الجديد koje je navodno napisao Muṣṭafā b. Aḥmad al-Mūstārī. Bilješke istom rukom pisane nalaze se još na više mjesta u rukopisu.

Rukopis je uvakufio al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Islām Ispužlī iz Travnika za Aynī-begov mekteb i predao ga mutevelîji al-ḥāǧǧ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ al-Harsaklī 1252/1834. godine (bilješka na fol. 1a).

4192,2 R 1997, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA'ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u zadnji petak mjeseca ša'bāna 1118/1706. godine (bilješka na kraju djela, fol. 68b).

Fol. 39b - 68b; 19 redaka; (tekst 170 x 80). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4192,3 R 1997, III

الرسالة في بيان الحاصل بالمصدر

AR-RISĀLA FĪ BAYĀN AL-ḤĀṢIL BI AL-MAṢDAR

محمد أمين بن محمود البخاري أمير بادشاه

Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh, um. 987/1579.

Kraće djelo iz arapske stilistike koje se prema nekim izvorima svrstava ipak u gramatička djela.

Početak (fol. 69b):

سبحان من حصل بمصدر تكوينه الأفعال و الآثار و ظهر بتأثير قدرته الأكوان في الأطوار و السلام على نبيه المختار و على آله و صحبه الأخيار و بعد فهذه رسالة في بيان الحاصل بالمصدر التي هو من مطارح الأنظار فقال الفاضل المشهور حسن چلبي في حاشية المطول عن بعض الأفاضل عند قول المحقق التفتازاني في تفسير التعقيد ...

Kraj (fol.74a):

... و الحاصل بالمصدر الذي هو الأثر لأنه لم يتعدّ إلى المفعول و يستعمل مجازاً في الفاعل و الله تعالى هو الفاعل المطلق. تمت الرسالة **المسماة بالحاصل بالمصدر** المنسوبة الى المولى الفاضل النحرير و المدقق ميسر بادشاه الساكن الآن بمكة شرفها الله تعالى ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznat.

Fol. 69b - 74a: 15 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *ta'līq*. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6887; Köprülü I, 1582,8 i II, 352,1; Kıbrıs 709.

4193,1 R 4066, I

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755

Komentar al-Birğawījeava djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام و صيرها آلة لتحقيق المرام ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي ... لما رأيت أن عوامل العامل المحقق...محمد أفندي البركوي ... أحسن ما يبتدئ به الطلبة في النحو ... أردت أن أشرحه شرحًا مختصرًا مفيدًا ...

Kraj (fol.22b):

... و أما المجرورية بحرف الجر نحو مررت بزيد أو غير ذلك لو زال المانع لظهر الإعراب لفظًا أو تقديرًا نحو **توكلنا على من لا يأتي إلا من جهة** فالحمد لله على التمام ...

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm 2. ramaḍāna 1213/1800. godine (bilješka na kraju djela, fol. 22b).

Fol. 1b - 22b; 210 x 150; 17 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, 244.

4193,2 R 4066, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm u drugoj dekadi mjeseca ǧumād al-ūlā 1214/1799. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 90a).

Fol. 23b - 90a; 19 redaka; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4193,3 R 4066, III

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 3805,3.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Aḥmad b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.90a).

Fol. 91b - 113a; 19 redaka; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4194 R 5343

إعراب العوامل الجديدة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

مصطفى بن بكر الكوزلحصاري

Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelḥiṣārī, um. poslije 1175/1762

Gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika u kojemu se govori o agensima u arapskom jeziku. U kolofonu stoji bilješka iz koje bi se moglo razumjeti da je autor Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelḥiṣārī ovaj komentar dovršio 1. muharrama 1129/1716. godine. Ova se bilješka navodi i u drugim rukopisima ovoga djela (pogl aẓ-Ẓāhiriyya, 41). Pogl. 4166,2.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي أعطانا القدرة على إعراب المعاني و يسّرنا لاستخراج المعاني من حروف المباني ... و بعد فهذه غلالة شافية للمبتدئين جامعة للإحتمالات في إعراب المعربين ...

Kraj (fol.41b):

... **إلا** حرف الإستثناء ، من حرف جر متعلق بلا يأتي **جهته** مجرور لفظًا بمن و بمجرور منصوب محلا مفعول به غير صريح له و الضمير بمجرور متصل مجرور مضاف إليه هذا استثناء مفرغ . فرغ عن التأليف في يوم يتجشبة من أول محرم في وقت العصر في سنة تسعة و عشرين و مائة و ألف على يد أضعف العباد مصطفى بن بكر الكوزلحصاري عليهما رحمة الهادي ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya 41; TÜYATOK V/07, 3668; Kaḥḥāla XII, 244.

4195,1 R 2423, I

لمح المسائل النحوية

LAMḤ AL-MASĀ'IL AN-NAḤWIYYA

يحيى بن بخشي

Yaḥyā b. Baḫšī, um. početkom X /XVI st.

Komentar al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أحسن ما يفتتح به الكلام و أيمن ما يستنجح به المرام ... أما بعد فلما كان كتاب العوامل للإمام العالم العامل ... محمد بن پير علي البركوي عليهما رحمة العلي ... سنح لي أن أكتب عليه شرحًا يوضح حقايق ألفاظ ... و **سميته بلمح المسائل النحوية في شرح العوامل البركوية**...

Kraj (fol.63b):

... **على من لا يأتي الخير إلا من جهة** فإنّ نا و من و الها، مبنيات تمنع ظهور الإعراب و تقديره مطلقًا و جهه مدخول الجار فيمنع ظهور النصب و تقديره. تمت بعون الله هذه النسخة ...

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ğumād al-ūlā 1217/1802. godine (bilješka na fol. 63b).

Fol. 1b - 63b; 180 x 125; 13 redaka; (tekst 130 x 70). Papir žućkast, tanji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima fragmenti iz raznih djela.

Vakuf Rušdića Mustafa-efendije.

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḍayl II, 409; az-Ẓāhiriyya 313.

4195,2 R 2423, II

عواملك معربي

'AWĀMILIN MU'RIBI

Gramatička analiza al-Birğawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autorta.

Početak (fol. 65b):

رضي فعل ماضي بنا، معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا فتح اوزره مبني إعرابدن نصيبي يوق الله لفظًا ضمّ ايله مرفوع فاعلدر ... (fol.67b) **الحمد** لفظًا ضمّه ايله مرفوع مبتدأ **لله** لام حرف جر كسر اوزره مبني إعرابدن ...

Kraj (fol.162a):

... مضاف اولدي ضميره هـ (ها،) ضمير بارز مجرور متصل سكونه أوزره مبني إعرابدن محلاً مجرور مضافك ايله در جهتك و ضمير راجعدر من .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 162a; 15 redaka; (tekst 130 x 75). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4196 R 4297

يكي عوامل معربي

YENI 'AWĀMIL MU'RIBI

Gramatička analiza al-Birğījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1b):

بسمله باحرف جر إسم لفظًا بايله مجرور جار مع المجرور متعلق متعلقي مقدر مؤخر أبتَدِءُ جار مجرور ايله إعرابدن محلي منصوب مفعول غير صريحدر ...

Kraj (fol.84a):

... **من جهته** لفظ مجرور من ايله إعرابدن محل يوق ... بارز متصل إعرابدن محلاً مجرور مضاف اليه در جهتدن و ضمير راجعدر عامله .

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad 1220/1805-06. godine (bilješka na kraju djela, fol. 84a).

Fol. 84; 180 x 120; 15 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, cijelom sredinom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnik rukopisa Muṣṭafā-efendī Ismā'ik (Smajić) (bilješka na fol. 84b).

Vakuf Strnak al-ḥāğğ Muḥammad-efendi (bilješka na fol. 1a).

4197 R 5052

معرب عوامل

MU'RIB 'AWĀMIL-I

جعفر صادق

Ğa'far Ṣādiq, um. poslije 1305/1888.

Gramatička analiza uvodnog dijela al-Birğījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisana na turskom jeziku. Djelo je najvjerovatnije sačinio Ğa'far Ṣādiq iz Kulen Vakufa. Ovo bi se moglo zaključiti na temelju bilješke na fol.1a u kojoj stoji da je vlasnik rukopisa navedeni Ğa'far Ṣādiq iz Kulen Vakufa i da je rukopis uvakufio za Gazi Husrev-begov mekteb u Sarajevu 16. ğūmād al-ūlā 1305/1888. godine. Budući da je rukopis prepisan, ili napisan poslije ovoga datuma, sasvim je moguće da je ovu gramatičku analizu al-Birğījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* sačinio upravo Ğa'far Ṣādiq kao muallim za učenike Gazi Husrev-begova mekteba.

Početak (fol.1b):

رضي فعل ماضي بنا، معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق
الله لفظه جلال لفظًا مرفوع رضي ايله فاعلدر رضي نك رضي مع فاعله ...

Kraj (fol.13a):

... لا بعثن دد اولان نون حرفدر تأكيد معناي فعل ايچون فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي
يوق .

Vjerovatno autograf kojeg je autor završio 19. ğumād al-āḫira u petak 1305/1888. godine (bilješka na kraju djela sa još nekoliko stihova).

Fol. 13; 240 x 195; 23 redka; (tekst 210 x 175). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Na fol.13a, na kraju djela nalazi se i pečat sa istim imenom Ğa'far Ṣādiq i godinom 1307/1889-90.

4198 R 6525

عواملك معربي

'AWĀMILIN MU'RIBI

عابد عمر حوجيك

'Ābid 'Umar Ḥūğik (Abid Omerhodžić), um. poslije 1173/1663.

Gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisana na turskom jeziku koju je prema bilješci na posljednjem zaštitnom listu sačinio Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica kod Čelića 2. rağaba 1173/1663. godine. Ovaj bi rukopis u tome slučaju bio autograf.

Početak (fol.1b):

رضي فعل ماضي فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوقدر **الله** لفظًا مرفوع فاعلدر رضينك
رضي مع فاعله جملــي جمله، فعليه إعرابدن حظي يوقدر جمله سي جمله، استئنافيــه ...
(fol.2b) **الحمد** ال حرف تعريف سكون اوزرينه مبني إعرابدن حظيي يوقدر ...

Kraj (fol.63a):

... جهته لفظًا مجرور من ايله إعرابدن محلاً منصوب مفعول به غير صريحدر لانشانكة
ضمير مجرور مضاف ايله در جهتك . تمام

Kraj djela prepisao Osman Hodžić iz sela Dobrnja (bilješka na fol.63b).

كاتبه عثمان حوجك عن قرية دوبرنه .

Vlasnikom rukopisa njegovim prepisom postao Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica (kod Čelića) 2. rağaba 1173/1663. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

صاحب و مالك عابد عمر حوجك عن قرية نح وبي بوجه تمت تمامه رجب اوچنج كونيدر سنه
١١٧٣

Prema drugoj bilješci na istome listu može se ustvrditi da je navedeni Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica, u stvari i prepisivač i autor ovoga djela.

صاحب و مالك عابد عمر حوجيك عن قرية نحويبوچه تمت تصنيفه بعون الله تعالى في رجب
الشريف في يوم الثالث .

Fol. 63; 190 x 140; 13 redaka; (tekst 135 x 90). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na kraju djela poučna priča.

4199,1 R 4052, 1

الكواكب النيرات على نظم ستة أبيات

AL-KAWĀKIB AN-NAYYIRĀT 'ALĀ NAẒM SITTA ABYĀT

عبد الله بن أحمد بن أحمد بن محمد بن حسن المناوي

'Abdullah b. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥasan al-Manāwī, um. poslije 1048/ 1638.

Gramatička analiza šest stihova od različitih autora napisanih u metru *ṭawīl*. Autora jedino spominju A.M. (476) i Kaḥḥāla (VI, 21).

Početak (fol.1b):

الحمد لله العالم بأحوال عباده جملة و تفصيلاً و الصلوة و السلام ... و بعد فيقول العبد الفقير ... الشيخ الإمام العالم ... عبدالله بن ... الشيخ أحمد بن أحمد بن محمد بن حسن المناوي الشافعي. هذا شرح مختصر على ستة أبيات لبعض الفضلاء، من بحر الطويل ... في الجمل التي لها محل من الإعراب و الجمل التي لا محل لها منه ... و **سميته الكواكب النيرات على نظم ستة أبيات** ...

Kraj (fol.11b):

... فإن قدرتها للحال كانت قد مقدرة و الجملة بعدها محلها نصب على الحال من زيد و هذا آخر ما يسره الله تعالى على هذه الأبيات جعله الله تعالى خالصاً لوجهه الكريم ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11b; 205 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst osnovnog djela (stihovi) nadvučen crvenom linijom.

Na fol.1a napisani naziv djela, ime autora i navedeno svih šest stihova koji su predmet ovoga komentara.

Izv.: A. M. 476 i Kaḥḥāla VI, 21

4199,2 R 4052, II

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao Muḥammad ... (?) u subotu 4. ramaḍāna 1020/1611. godine (bilješka na kraju djela, fol.53a).

Fol. 14b - 53a; 21 red; (tekst 135 x 95 i 145 x 100). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Prva stranica teksta dopisana.

4199,3 R 4052, III

نبذة من قواعد الإعراب

NABḎA MIN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام
Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 4130,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 54b; 21 red; (tekst 145 x 105). Pismo *nasḫī- ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom.

4200 R 3441

النملية في إظهار القواعد الصرفية و النحوية

AN-NAMLIYYA FĪ IẒHĀR AL-QAWĀ'ID AṢ-ṢARFIYYA WA AN-NAḤWIYYA

عبد الكمال إسماعيل بن الحاج ولي التراونيكي
'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāǧǧ Walī at-Trāwnikī, um. poslije
1052/1642-43

Udžbenik arapskog jezika koji obuhvata morfologiju i sintaksu arapskog jezika. Djelo je napisao 1052/1642-43. godine.

Početak (fol.)1b:

الحمد لله الذي جعل الصرف سبباً لإزالة جهل المبتدئين و صحةً من أنواع العلل للطالبين بمثال الكتب و رسائل المتقدمين ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني عبد الكمال بن الحاج ولي التراونيكي ... (fol.2b) و كتبت رسالة متعلقة لقواعد التصريف امتثالاً و تبركًا بقول النبي صلى الله عليه و سلم تعلّموا النحو و الصرف ...

Kraj (fol.99b):

... و **ثالثها** هدية النمل لسليمان معروف في ضروب الأمثال و إعذار الأقوال و هي رجل الجرار في جميع الأحوال و لذلك سميتها نملية ليوافق اسمها معناها و يطابق مسمّاها و فوق كل ذي علم عليم و العفو عن الخطأ عند الله أجر عظيم و كذا وقع تاريخها في لفظ و سميتها نملية . فإن ردها العاصرون فسيقبلها الماهرون و يعمل بها العاملون . في سنة ١٠٥٢ هـ

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Sasvim je vjerovatno da je ovo autograf, s obzirom i na to da je rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Fol. 99; 205 x 155; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Šabanović, 244; POF VI-VII, str. 39-39-54.

4201 R 2006

المختصر في النحو

AL-MUḪTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3796,2.

Prepis je dovršen u petak 12. rağaba 1138/1726. godine iz autografa a od strane nepoznata prepisivača (bilješka na kraju djela, fol.26b).

Fol. 26; 205 x 150; 12 redaka; (tekst 155 x 85). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,1 R 3629, I

المختصر في النحو

AL-MUḪTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3796,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 28. ğumād al-ūlā 1142/1729. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.21b i 26a)

Fol. 1b - 21b; 195 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugom i trećem zaštitnom listu veća bilješka autora ovoga djela o vrijednosti bavljenja naukom. Na trećem zaštitnom listu u drugoj bilješci, autor između ostaloga navodi i djela koja je napisao:

... فشرحت أولاً المصباح في النحو ثم أمليت رسالة في مناقب الأستاذ المرحوم ثم شرحت الرسالة الكمالية في الآداب ثم شرحت ديباجة تفسير البيضاوي ثم أمليت رسالة في شرح الصلوة التي أوردت على طريق الألغاز ثم أمليت مختصراً في النحو و إن أراد الله تعالى .

Rukopis je bio u posjedu Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara, prepisivača ovoga rukopisa) a zatyim je prešao u posjed Ḥasana b. Ḥusayna (bilješke na fol.1a).

4202,2 R 3629, II

فصل في الجموع القياسية

FAṢL FĪ AL-ĞUMŪ' AL-QIYĀSIYYA

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Kraća rasprava o analognim množinama u arapskom jeziku. Raspravu sa istim naslovom i početkom navodi Katalog Bratislava (342) kao i Ibn Kamāl-pāšu kao autora rasprave.

Početak (fol.22b):

اعلم أن الإسم إذا كان على فَعَل أو فَعِل أو فَعُل يجمع في القلة على أفْعُل و أفْعال و في الكثرة على فُعول و فِعال نحو ...

Kraj (fol.24b):

... و لهذا أشياءٌ و أخواتٌ و فيما حاضرت لمن تأمل كفاية و الكلام ليس له نهاية . تم

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, soḫta Aḥmad b. Ḥusayn (bilješka na drugom zaštitnom listu i fol.26a)

Fol. 22b - 24b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Bratislava, 342.

4202,3 R 3629, III

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 1. ǧumād al-ūlā 1143/1730. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.216a i fol.59b)

Fol. 26b - 59b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,4 R 3629, IV

الفرائض

AL-FARĀ'IḌ

Djelo iz nasljednog prava o načinu diobe nasljedstva od nama nepoznata autora.

Početak (fol.60b):

الحمد لله حمد الشاكرين و الصلوة على خير البرية محمد و آله الطيبين الطاهرين قال رسول الله صلى الله عليه و السلم تعلّموا الفرايض و علّموها الناس فإنها نصف العلم ...

Kraj (fol.74b):

... و هذا هو المختار و قال علي و ابن مسعود رضي الله عنهما يرث بعضهم من بعض إلاّ مما ورث كل واحد منهم من مال صاحبه تمت هذا.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 20. ḏū al-qa'da 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, 26a i fol.74b)

Fol. 60b - 74b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Dobrača I, 336.

4202,5 R 3629, V

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 4. raǧaba 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.26a i fol.85a)

Fol. 81b - 85a; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,6 R 3629, VI

شرح الإيساغوجي

ŠARḤ AL-ĪSĀĠŪĞĪ

حسام الدين حسن الكاتي

Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kātī, um. 760/1359

Komentar al-Abharijeva djela iz logike al-Īsāġūğī.

Početak (fol.86b):

الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه و غيره ... أما بعد فإن كتاب الشيخ الإمام قدوة الحكماء أثير الدين الأبهري طيب الله ثراه ... المشهور بإيساغوجي لما كان على بعض الإخوان متعسراً و على بعض متيسراً أردت أن أكتب بالتماسهم أوراقًا لتزيل تعسره و تعم تيسره ...

Kraj (fol.102b):

... إنما هو برهان لكونه مركبًا من المقدمات اليقينية و ليكن هذا آخر ما أوردناه من الأوراق لإيضاح ما في كتاب إيساغوجي. تم

Prepisao Aḥmad b. Ḥusayn 6. ḏū al-qa'da 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.26a i fol.102b).

Fol. 86b - 102b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Dobrača II, 894/2.

4203 R 3894

الفوائد الحامدية في القواعد النحوية

AL-FAWĀ'ID AL-ḤĀMIDIYYA FĪ AL-QAWĀ'ID AN-NAḤWIYYA

Djelo iz sintakse arapskog jezika u kojemu je nama nepoznati autor , kako sam u uvodnom dijelu ističe, iz želje da olakša savladavanje arapske gramatike napravio ovaj kompendij iz više gramatičkih djela i njihovih kometara. Djelo je posvetio izvjesnom Ḥāmidu po kojemu ga je i nazvao *al-Fawā'id al-Ḥāmidiyya fī al-qawā'id an-naḥwiyya.*

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي صرف قلوب العارفين نحو رضانه صرفًا و جعل الكلمة فعلاً و اسمًا و حرفًا و الصلوة و السلام على خير الأنام ... و بعد فلما رأيت طلبة زماننا في النحو يجدون و المقصود منه لا يجدون ... استصفيت مختصرًا واضحًا جامعًا لقواعده حاويًا لأصوله و ضوابطه بعبارة سهلة غير مغلقة من المتون المقبولة و الشروح المشهورة تيسيرًا للطالبين و تكثيرًا للراغبين لا سيما للولد الألمعي حامد ... و **سميته بالفوائد الحامدية في القواعد النحوية** و رتبته على مقدمة و أبواب ثلاثة و خاتمة ...

١. المقدمة في الكلمة و أقسامها

٢. الباب الأول في العامل

٣. الباب الثاني في المعمول

٤. الباب الثالث في الإعراب

٥. الخاتمة في الحروف

Kraj (fol.93a):

... الكسكسة و الكشكشة سين و شين ساكنتان تلحق كاف المؤنث وقفًا لئلا يلتبس بالمذكر كاكرمتكس و مررت بكش و الحمد لله على الإفتتاح و الإختتام و الصلوة و السلام على محمد و آله الكرام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 93; 230 x 160; 9 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni s klapnom umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*, lijep i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugome zaštitnom listu pohvala navedenom djelu koju je u stihu na turskom jeziku napisao izvjesni Muḥammad Kīšī-zāde.

Na fol.1b, prije početka djela bilješka da je rukopis vakuf Sa'īd-efendije za dušu autora ovoga djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješke na više mjesta u rukopisu).

4204,1 R 5100, I

تبصرة الطلاب في علم الإعراب

TABṢIRA AṬ-ṬULĀB FĪ 'ILM AL-I'RĀB

أحمد شاكر بن خليل

Aḥmad Šākir b. Ḫalīl, um. (?)

Djelo iz gramatike arapskog jezika koje u nama dostupnim izvorima spominje jedino *Bagdad, Waqf* (243) i to u kontekstu komentara na djelo sa ovakvin naslovom i imenom autora.

Početak (str.1):

الحمد لله الذي نصب أعلامًا ناطقة بالحق المبين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد الذي رفع معالم الدين و على آله و أصحابه أهل الجزم و اليقين. أما بعد فيقول البائس الفقير إلى رحمة ربه القدير أحمد شاكر بن خليل ... جال في خلدي و منع ثمدي أن أضع في النحو رسالة لمن حاول و عجالة كافية لمن تناول ... و **سميتها بتبصرة الطلاب في علم الإعراب**...

Kraj (str.58):

... و **مثال الثانية** قوله تعالى «و آية لهم الليل نسلخ منه النهار» «و هذا ذكر مبارك أنزلنه» اللهم اجعل سعيي مشكورًا و ذنبي مغفورًا و عملي خالصًا ... و الحمد لله رب العالمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Rukopis je iz prve polovine dvadesetog stoljeća. Moguće da je prepisivač muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja koji je poklonio ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

Str. 1 -58; 215 x 160; 19 redaka; (tekst165 x 105). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani tintom plave boje a istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na str. 59-61 tekst napisan rukom prepisivača u kojemu se tumače neke gramatičke kategorije iz prethodnog djela.

Na str. 62 veća dova.

Iz kolekcije muftije Abdullatifa Đulbije iz Ulcinja (pečat na više mjesta u rukopisu).

4204,2 R 5100, II

كتاب في الإيمان و العمل

KITĀB FĪ AL-ĪMĀN WA AL-'AMAL

Djelo napisano suhom olovkom koje je vjerovatno za sebe sačinio nama nepoznat autor iz, uglavnom islamskog vjerovanja i vladanja prema takvome vjerovanju. Moguće da je čak vlasnik ovoga rukopisa muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja za sebe sačinio ovo djelo.

Početak (str.65):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و على آله و أصحابه أجمعين معلوم أوله كه علوم دينية باشلوجه ايكي شقدن عبارتدر برنجي شقي ايمان و اعتقاده دائر مسئلردن و ايكنجي شقي عمله متعلق مسئله لردن بحث ايدر ...

Kraj (str.100):

... قصد و اختيارندن عبارت أولان إراده، جزئيه سيله يذل .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je to bio muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja.

Str. 65 - 100; 20 redaka; (tekst 175 x 125). Pismo *nashī* pisan suhom olovkom. Ponegdje istaknuti dio teksta nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4205,1 R 7741, I

الشذور الذهبية و القطع الأحمدية في اللغة التركية

AŠ-ŠUḎŪR AḎ-ḎAHABIYYA WA AL-QIṬA' AL-AḤMADIYYA FĪ AL-LUĠA AT-TURKIYYA

ابن محمد صالح

Ibn Muḥammad Ṣāliḥ, um. (?)

Turska gramatika napisana na arapskom jeziku. Biografija autora je nepoznata.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي شرّف الإنسان و زيّنه بالنطق و اللسان و كرمه على سائر المخلوقات ... أما بعد فيقول المبتهل إلى الله تعالى ... مولاه ابن محمد صالح لما كان مما ينبغي للإنسان أن يعرف كلام من يخاطبه ليعرف كلامه و تجاويه و كانت دولة زماننا هذا الدولة العثمانية و لغتهم اللغة التركية السلطانية طالما جال في خلدي أن أضع رسالة في اللغة التركية ...

Kraj (fol.39b):

... جَاهِلَرْ خَسْتَهْ لَرْدُرْ وَ عَالِمْلَرْ طَبِيبْلَرْدُرْ بَنْدَنْ اِشِتْ تم و كمّل بحمد لله و عونه و حسن توفيقه و صلى الله على سيّدنا محمد و على آله و صحبه و سلّم تسليمًا كثيرًا .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b -39b; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 165 x 110). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, dobro očuvan. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, prilično oštećen. Pismo *nashī*, lijep, krupniji i većim dijelom vokaliziran. Turski tekst pisan crvenom tintom. Kustode. Na posljednjim zaštitnim listovima fragmenti raznih djela.

Na fol. 1a napisan naziv djela i ime autora.

Vlasnik rukopisa bio munlā 'Umar ... (?)

Iz zbirke Merdžanić Idriza iz Odžaka kod Bugojna.

Izv.: Rieu 150; Köprülü II, 217,3; Karatay T II, 2036.

4205,2 R 7741, II

الأحاديث مع الترجمة بالتركية

AL-AḤADĪṮ MA' AT-TARĞAMA BI AT-TURKIYYA

Kraća zbirka hadisa sa interlinearnim prijevodom na turski jezik od nama nepoznata sabirača i prevodioca.

Početak (fol.40b):

قال النبي عليه السلام من تعلم مسألة أعطاه الله تعالى آلف قلادة من نور و غفر له ذنبًا...

Kraj (fol.44b):

... فكأنما زنا مع أمه سبعين مرة فكأنما بال على القبرة .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40b - 44b; 11 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nashī*, krupniji, vokaliziran. Turski tekst pisan sitnije. Kustode.

Izv.: Fajić III, 2069,2.

4205,3 R 7741, III

رسالة في حل مشكلات

RISĀLA FĪ ḤALL MUŠKILĀT

Odgovori autora munlā Sa'īda na pitanja učenika o nekim fikhskim propisima vezanim za abdest i namaz na turskom jeziku.

Početak (fol.45a):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على من نزل بشأنه «و ما أرسلناك إلا رحمة للعالمين» ... بوندن صكره معلوم اولسونكه بو ترجميه باعث اولدركه طقوزيوز طقسان طقوز تاريخنده سلطان مرادعصرنده ...

Kraj (fol.52a):

... اكر صلواة شريفه سيز دعا كردر اولنر زيرا اسكي بزكبيدر صلواة شريفه سيز دعاقوچه صوفر صلواة شريفك فائده سي بودر .

Na kraju djela drugom rukom napisano da je djelo prepisao munlā Muḥammad u medresi u Beogradu 1182/1768-69. godine.

Fol. 45a -52a; 17 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Götz 47-48; Fajić III, 2269,3

4206,1 R 7285, I

قواعد الفرس

QAWĀ'ID AL-FURS

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 950/1533.

Kraća perzijska gramatika napisana na arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي منحني من تواتر نعمائه تدوين العلم قواعد الفرس بكرام إلطافه ... و بعد فلما دعاني من خلّص إخواني و أحبّ أعواني إلى أن أكتب لهم رسالة في لسان العجم وافية لعلمي الصرف و النحو بلا خروج إلى العجم استخرجتها بفكري الفاتر و نظري القاصر ... و سميتها لاحتوائها على بيان قواعده **قواعد الفرس** ...

Kraj (fol.14a):

... و اعلم إن قا و وا لا يدخلان إلاّ على المصدر و الفعل لأنهما مختصان بمعنى الحدوث . تمت بعون الله

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 14a; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nedostaje. Listovi i lage volantni. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i određeni primjeri ispisani tintom crvene boje. Kustode.

U posjed rukopisa došao Ismā'īl b. 'Abdullah Kūr 'Alī Āġā-zāde 1180/1766. godine (bilješka na fol.1a).

Izv.: Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 216; Loebenstein 2457; Hasandedić 634,26; Kairo P, 1752.

4206,2 R 7285, II

الأمثلة المختلفة في اللغة الفارسية

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA FĪ AL-LUĠA AL-FĀRISIYYA

Djelo iz perzijske morfologije napisano na turskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.14b):

كردن فعل ماضي مو مذكر يا مفرد مؤنث معناسي ايلدي برار يا عورت گچمش زمانده وره ... (fol.15a) **تعريف مضارع** كندومي شود كه مقرددر ...

Kraj (fol.21b):

... اولـه بادخي زائد قلورلر گاه گاهْ نِي بَجُزْ تونيستْ كَسْ دَرْخَانَهِ مَنْ اي سپاه .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 21b; 19 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i određeni primjeri ispisani tintom crvene boje. Kustode.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

ل

م

ن

و

ي

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, Ā, ʻA

B

D

F

G, Ğ

H, Ḥ, Ḫ

I, 'I

K

L

M

N

Q

R

Š

T

U

W

Y

Z

INDEKS AUTORA

A, Ā, ʻA

B

D

F

N

O

Q

R

S

Š

INDEKS PREPISIVAČA

B

D

Đ

E

F

Ğ, Ġ

H, Ḥ, Ḫ

I

J

K

M

N

O

P

Q

R

S, Ṣ

Š

Ṭ

U

Y

Z

INDEKS VAKIFA I VLASNIKA

A, 'A

B

C

Č

D

Đ

DŽ

E

F

G, Ġ, Ğ

H, Ḥ, Ḫ

I

K

L

M

INDEKS MJESTA

(Naseljena mjesta, medrese, džamije, tekije, mektebi i dr.)

N

O

P

Q

R

S, Ṣ

Š

T

SIGNATURNI INDEKS

KATALOŠKI INDEKS

3814,1: R 3366, I
3814,2: R 3366, II
3815,1: R 3040, I
3815,2: R 3040, II
3815,3: R 3040, III
3815,4: R 3040, IV
3816,1: R 2431, I
3816,2: R 2431, II
3817: R 1083
3818: R 2078
3819,1: R 785, I
3819,2: R 785, II
3820: R 4435
3821,1: R 1822, I
3821,2: R 1822,II
3822,1: R 3183, I
3822,2: R 3183, II
3823,1: R 4888, I
3823,2: R 4888, II
3824,1: R 6624, I
3824,2: R 6624,II
3824,3: R 6624, III
3825: R 5907
3826: R 2944
3827: R 2251
3828,1: R 3628, I
3828,2: R 3628, II
3828,3: R 3628, III
3828,4: R 3628, IV
3829,1: R 2989, I
3829,2: R 2989, II
3830,1: R 2583, I
3830,2: R 2583, II
3831,1: R 972, I
3831,2: R 972, II
3832,1: R 4236, I
3832,2: R 4236, II
3832,3: R 4236, III
3833,1: R 1469, I
3833,2: R 1469, II
3834,1: R 2205, I
3834,2: R 2205, II
3835,1: R 916, I
3835,2: R 916, II
3836: R 6303
3837,1: R 7654, I
3837,2: R 7654, II
3837,3: R 7654, III
3838,1: R 7012, I
3838,2: R 7012, II
3838,3: R 7012, III
3838,4: R 7012, IV
3839,1: R 3730, I
3839,2: R 3730, II
3839,3: R 3730, III
3839,4: R 3730, IV
3839,5: R 3730, V
3839,6: R 3730, VI
3840: R 2252
3841: R 4271
3842: R 1803
3843: R 1800
3844: R 832
3845: R 4434
3846: R 2996
3847,1: R 1397, I
3847,2: R 1397, II
3847,3: R 1397, III
3848,1: R 4685, I
3848,2: R 4685, II
3848,3: R 4685, III
3849,1: R 2213, I
3849,2: R 2213, II
3850: R 1743
3851: R 4720
3852: R 4700
3853: R 6386
3854: R 3580
3855: R 3095
3856: R 3727
3857,1: R 1795, I
3857,2: R 1795, II
3857,3: R 1795, III
3857,4: R 1795, IV
3857,5: R 1795, V
3857,6: R 1795, VI
3858: R 2567
3859: R 1540
3860: R 2095
3861: R 3700
3862: R 2774
3863: R 3164
3864: R 757
3865: R 2341
3866,1: R 3022, I
3866,2: R 3022, II
3866,3: R 3022, III
3866,4: R 3022, IV
3866,5: R 3022, V
3867,1: R 6579, I
3867,2: R 6579, II
3867,3: R 6579, III
3868,1: R 2353, I
3868,2: R 2353, II
3868,3: R 2353, III
3869,1: R 2644, I
3869,2: R 2644, II
3869,3: R 2644, III
3869,4: R 2644, IV
3870,1: R 2232, I
3870,2: R 2232, II
3871,1: R 915, I
3871,2: R 915, II
3871,3: R 915, III
3872,1: R 2474, I
3872,2: R 2474, II
3872,3: R 2474, III
3872,4: R 2474, IV
3872,5: R 2474, V
3873,1: R 2762, I
3873,2: R 2762, II
3874,1: R 5426, I
3874,2: R 5426, II
3874,3: R 5426, III
3875,1: R 4294, I
3875,2: R 4294, II
3876,1: R 2486, I
3876,2: R 2486, II
3876,3: R 2486, III
3877,1: R 2090, I
3877,2: R 2090, II
3877,3: R 2090, III
3877,4: R 2090, IV
3877,5: R 2090, V
3878,1: R 1095, I
3878,2: R 1095, II
3878,3: R 1095, III
3878,4: R 1095, IV
3878,5: R 1095, V
3879,1: R 1865, I
3879,2: R 1865, II
3880,1: R 2603, I
3880,2: R 2603, II
3881,1: R 2267, I
3881,2: R 2267, II
3881,3: R 2267, III
3882: R 2869
3883: R 1789
3884: R 1248
3885: R 3471
3886: R 2458
3887: R 2521
3888: R 5304
3889: R 729
3890: R 2566
3891: R 6583
3892: R 3373
3893: R 941
3894: R 2463
3895,1: R 2909, I
3895,2: R 2909, II
3895,3: R 2909, III
3895,4: R 2909, IV
3896,1: R 1884, I
3896,2: R 1884, II
3896,3: R 1884, III
3896,4: R 1884, IV
3897: R 2653
3898: R 3169
3899: R 5006
3900: R 4867
3901,1: R 4665, I
3901,2: R 4665, II
3902,1: R 6534, I
3902,2: R 6534, II
3903: R 4954
3904: R 4666
3905: R 6705
3906: R 766
3907: R 3461
3908: R 3402
3909: R 1517
3910: R 527
3911: R 1487
3912: R 3564
3913: R 804
3914: R 2098
3915: R 2195
3916: R 2710
3917: R 4067
3918: R 4090
3919: R 2481
3920: R 5049
3921: R 5158
3922: R 4009
3923,1: R 1548, I
3923,2: R 1548, II
3924,1: R 5794, I
3924,2: R 5794, II
3925,1: R 1602, I
3925,2: R 1602, II
3926: R 2731
3927: R 2386
3928,1: R 4675, I
3928,2: R 4675, II
3929,1: R 5143, I
3929,2: R 5143, II
3930: R 1457
3931: R 5321
3932: R 3940
3933: R 4640
3934: R 859
3935,1: R 1523, I
3935,2: R 1523, II
3936: R 1703
3937: R 1787
3938: R 2083
3939: R 3726
3940: R 3577
3941: R 2227
3942: R 3917
3943: R 3204
3944,1: R 5127, I
3944,2: R 5127, II
3944,3: R 5127, III
3944,4: R 5127, IV
3944,5: R 5127, V
3945,1: R 5364, I
3945,2: R 5364, II
3945,3: R 5364, III
3946: R 4849
3947: R 4996
3948: R 4327
3949: R 2967
3950: R 2884
3951: R 1898

3952: R 1806
3953: R 835
3954: R 1077
3955: R 2814
3956: R 5216
3957: R 2844
3958: R 2982
3959: R 3537
3960: R 2556
3961: R 2040
3962: R 5033
3963: R 6113
3964,1: R 2680, I
3964,2: R 2680, II
3964,3: R 2680, III
3965,1: R 5115, I
3965,2: R 5115, II
3965,3: R 5115, III
3966,1: R 6600, I
3966,2: R 6600, II
3967,1: R 2250, I
3967,2: R 2250, II
3967,3: R 2250, III
3967,4: R 2250, IV
3967,5: R 2250, V
3968,1: R 4293, I
3968,2: R 4293, II
3968,3: R 4293, III
3969,1: R 4756, I
3969,2: R 4756, II
3970,1: R 1785, I
3970,2: R 1785, II
3970,3: R 1785, III
3971,1: R 4747, I
3971,2: R 4747, II
3972,1: R 2480, I
3972,2: R 2480, II
3972,3: R 2480, III
3973,1: R 1297, I
3973,2: R 1297, II
3973,3: R 1297, III
3973,4: R 1297, IV
3973,5: R 1297, V
3973,6: R 1297,VI
3974,1: R 5004, I
3974,2: R 5004, II
3974,3: R 5004, III
3975,1: R 3464, I
3975,2: R 3464, II
3975,3: R 3464, III
3975,4: R 3464, IV
3976,1: R 2150, I
3976,2: R 2150, II
3976,3: R 2150, III
3977,1: R 2082, I
3977,2: R 2082, II
3977,3: R 2082, III
3977,4: R 2082, IV
3977,5: R 2082, V
3978,1: R 2805, I
3978,2: R 2805, II
3978,3: R 2805, III
3979,1: R 2766, I
3979,2: R 2766, II
3979,3: R 2766, III
3979,4: R 2766, IV
3979,5: R 2766, V
3980,1: R 5220, I
3980,2: R 5220, II
3980,3: R 5220, III
3981,1: R 4873, I
3981,2: R 4873, II
3981,3: R 4873, III
3981,4: R 4873, IV
3982,1: R 4931, I
3982,2: R 4931, II
3982,3: R 4931, III
3983,1: R 5003, I
3983,2: R 5003, II
3983,3: R 5003, III
3984,1: R 1375, I
3984,2: R 1375, II
3984,3: R 1375, III
3985,1: R 1563, I
3985,2: R 1563, II
3985,3: R 1563, III
3985,4: R 1563, IV
3986,1: R 4739, I
3986,2: R 4739, II
3986,3: R 4739, III
3987,1: R 4985, I
3987,2: R 4985, II
3987,3: R 4985, III
3987,4: R 4985, IV
3988,1: R 6694, I
3988,2: R 6694, II
3989,1: R 4846, I
3989,2: R 4846, II
3990,1: R 6684, I
3990,2: R 6684, II
3990,3: R 6684, III
3990,4: R 6684, IV
3991,1: R 7813, I
3991,2: R 7813, II
3992,1: R 1872, I
3992,2: R 1872, II
3992,3: R 1872, III
3992,4: R 1872, IV
3993,1: R 4089, I
3993,2: R 4089, II
3993,3: R 4089, III
3993,4: R 4089, IV
3993,5: R 4089, V
3993,6: R 4089, VI
3993,7: R 4089, VII
3994,1: R 1965, I
3994,2: R 1965, II
3994,3: R 1965, III
3994,4: R 1965, IV
3994,5: R 1965, V
3994,6: R 1965, VI
3995,1: R 1093, I
3995,2: R 1093, II
3995,3: R 1093, III
3995,4: R 1093, IV
3996,1: R 2979, I
3996,2: R 2979, II
3996,3: R 2979, III
3996,4: R 2979, IV
3996,5: R 2979, V
3996,6: R 2979, VI
3996,7 : R 2979,VII
3997,1: R 3919, I
3997,2: R 3919, II
3997,3: R 3919, III
3998: R 3729
3999: R 1567
4000: R 2175
4001: R 2490
4002: R 7630
4003: R 2530
4004: R 2686
4005: R 4114
4006: R 4321
4007: R 3563
4008: R 1990
4009: R 973
4010: R 1565
4011: R 1886
4012: R 2335
4013: R 1671
4014: R 1587
4015: R 3147
4016: R 1560
4017: R 2065
4018: R 2286
4019: R 5325
4020: R 5393
4021: R 6353
4022: R 5055
4023: R 4919
4024: R 4874
4025: R 4902
4026: R 4619
4027: R 7127
4028: R 1362
4029,1: R 4721, I
4029,2: R 4721, II
4030: R 3569
4031: R 4021
4032: R 4256
4033: R 2602
4034: R 1999
4035: R 5196
4036: R 4910
4037: R 803
4038: R 1698
4039: R 2359
4040: R 712
4041: R 5340
4042: R 2043
4043: R 1145
4044: R 3788
4045: R 4164
4046: R 4655
4047: R 3977
4048: R 476
4049: R 275
4050: R 3928
4051: R 5911
4052: R 1863
4053: R 2067
4054: R 1446
4055: R 2910
4056: R 1191
4057: R 1736
4058: R 1767
4059: R 2411
4060: R 4663
4061: R 4627
4062: R 5778
4063: R 3030
4064: R 3021
4065: R 2299
4066: R 5296
4067: R 1638
4068: R 2620
4069: R 2700
4070: R 5985
4071: R 3458
4072: R 5255
4073,1: R 1470, I
4073,2: R 1470, II
4074: R 1658
4075: R 2154
4076: R 695
4077: R 1524
4078: R 2123
4079: R 3626
4080: R 2378
4081: R 974
4082: R 1722
4083,1: R 4611, I
4083,2: R 4611, II
4084,1: R 4081, I
4084,2: R 4081, II
4085: R 618
4086,1: R 1500, I
4086,2: R 1500, II
4087: R 3863
4088: R 1140
4089: R 1060
4090: R 5279
4091: R 682
4092: R 1596
4093: R 1574

4094,1: R 1818, I
4094,2: R 1818, II
4094,3: R 1818, III
4095,1: R 2054, I
4095,2: R 2054, II
4096,1: R 3487, I
4096,2: R 3487, II
4097: R 3466
4098: R 3728
4099: R 3641
4100: R 2143
4101: R 2918
4102: R 4154
4103: R 4622
4104: R 6681
4105: R 2192
4106: R 716
4107,1: R 2771, I
4107,2: R 2771, II
4108,1: R 670, I
4108,2: R 670, II
4109,1: R 4095, I
4109,2: R 4095, II
4109,3: R 4095, III
4109,4: R 4095, IV
4110: R 638
4111: R 2932
4112: R 338
4113: R 3683
4114: R 3484
4115,1: R 829, I
4115,2: R 829, II
4116: R 1739
4117: R 2028
4118: R 1162
4119: R 2841
4120: R 3387
4121: R 5199
4122: R 6204
4123: R 5192
4124: R 2978
4125: R 4995
4126: R 6659
4127,1: R 5160, I
4127,2: R 5160, II
4128,1: R 2739, I
4128,2: R 2739, II
4129,1: R 2563, I
4129,2: R 2563, II
4129,3: R 2563, III
4130,1: R 2634, I
4130,2: R 2634, II
4130,3: R 2634, III
4130,4: R 2634, IV
4131,1: R 3167, I
4131,2: R 3167, II
4131,3: R 3167, III
4131,4: R 3167, IV
4132,1: R 1843, I
4132,2: R 1843, II
4132,3: R 1843, III
4132,4: R 1843, IV
4132,5: R 1843, V
4132,6: R 1843, VI
4133,1: R 786, I
4133,2: R 786, II
4133,3: R 786, III
4133,4: R 786, IV
4133,5: R 786, V
4133,6: R 786, VI
4134: R 2144
4135: R 6709
4136: R 6582
4137: R 3092
4138: R 763
4139: R 4441
4140,1: R 3472, I
4140,2: R 3472, II
4141: R 1804
4142: R 1939
4143: R 4079
4144: R 1059
4145: R 3985
4146: R 2256
4147: R 2094
4148: R 1482
4149: R 4037
4150: R 6998
4151: R 5280
4152: R 1112
4153: R 1858
4154: R 6999
4155: R 4672
4156: R 4634
4157: R 3881
4158: R 1650
4159: R 1579
4160: R 1823
4161: R 1659
4162: R 5849
4163: R 5185
4164: R 3914
4165: R 1056
4166,1: R 1730, I
4166,2: R 1730, II
4167: R 5993
4168,1: R 2685, I
4168,2: R 2685, II
4168,3: R 2685, III
4169,1: R 4149, I
4169,2: R 4149, II
4169,3: R 4149, III
4170,1: R 7128, I
4170,2: R 7128, II
4171: R 1353
4172: R 7672
4173: R 1664
4174: R 2247
4175: R 3334
4176: R 1833
4177: R 6101
4178: R 1849
4179: R 6359
4180: R 797
4181: R 2777
4182,1: R 951, I
4182,2: R 951, II
4182,3: R 951, III
4182,4: R 951, IV
4182,5: R 951, V
4182,6: R 951, VI
4183,1: R 5625, I
4183,2: R 5625, II
4183,3: R 5625, III
4183,4: R 5625, IV
4184: R 3052
4185: R 1437
4186: R 4907
4187: R 5384
4188: R 4993
4189,1: R 4218, I
4189,2: R 4218, II
4190,1: R 3876, I
4190,2: R 3876, II
4191,1: R 4325, I
4191,2: R 4325, II
4192,1: R 1997, I
4192,2: R 1997, II
4192,3: R 1997, III
4193,1: R 4066, I
4193,2: R 4066, II
4193,3: R 4066, III
4194: R 5343
4195,1: R 2423, I
4195,2: R 2423, II
4196: R 4297
4197: R 5052
4198: R 6525
4199,1: R 4052, I
4199,2: R 4052, II
4199,3: R 4052, III
4200: R 3441
4201: R 2006
4202,1: R 3629, I
4202,2: R 3629, II
4202,3: R 3629, III
4202,4: R 3629, IV
4202,5: R 3629, V
4202,6: R 3629, VI
4203: R 3894
4204,1: R 5100, I
4204,2: R 5100, II
4205,1: R 7741, I
4205,2: R 7741, II
4205,3: R 7741, III
4206,1: R 7285, I
4206,2: R 7285, II

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA, autograf, napisao Mustafa Ejubović (fol. 1b; R 5883)

ŠARḤ LUBB AL-ALBĀB FI 'ILM AL-I'RĀB, napisao Nuqoṭkar (fol. 1b; R 338).

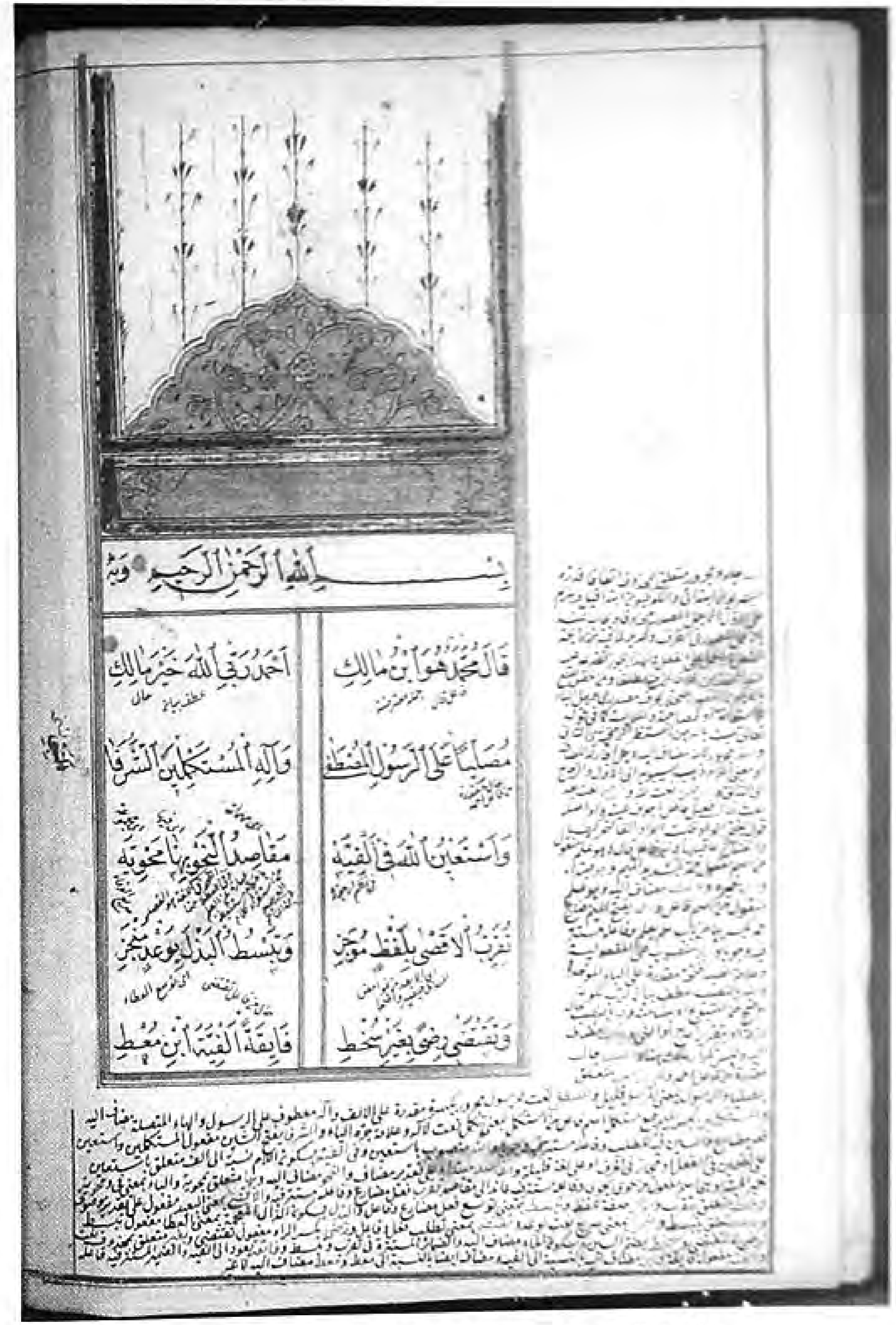
بسم الله الرحمن الرحيم وبه العون
الحمد لله الذى شرح صدورنا بنور العلم والعرفان
و زين بطوننا باسرار التوحيد والايقان • و
كشف عن قلوبنا غشاوة الجهل والطغيان • و
الصلوة والسلام على اصحاب العزيمة والسلطان
وعلى نبينا محمد صاحب الآيات والفرقان • وعلى
آلهم واصحابهم والتابعين لهم بالخير والاحسان
وبعد فيقول العبد الفقير الشيخ محمد الكردى لما رأيت
كتاب امتحان الاذكياء للعالم العامل والفاضل الكامل
الشيخ محمد البركى برّد الله تعالى مضجعه مملوا بالفرايد
مشحونا بالخرايد • جامعا للفوايد حاويا للعوايد
وقد ترك فى زوايا الهجران • ونسجت عليه
عناكب النسيان • فصار امرا مهجورا • كأن لم يكن
شيئا مذكورا • وذلك لما فيه من المشكلات العويصة
والمعضلات العميقة ولم يكن له حاشية تكشف عما
فيه من العويصات وتوضح عن المعضلات فقصدت
أن أحشيه بحاشية تكشف عن وجوه فرايده
النقاب • وتوضح عن معضلاته الصعاب • مع ما بى
من الاشتغال بتدريس الطالبين وغيره ذلك من
طرق الخير وامور الدين فالله خير الميسرين
وهو حسبى ونعم المعين قوله بسم الله الرحمن الرحيم

ḤAŠIYA 'ALĀ IMTIḤAN AL-ADKIYA', napisao Munlaezade (fol. 1b; R 650)

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد وهي اسم وفعل وحرف

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḪW (fol. 1b; R 4739,I)

بسم الله الرحمن الرحيم

قال محمد هو ابن مالك　　أحمد ربي الله خير مالك

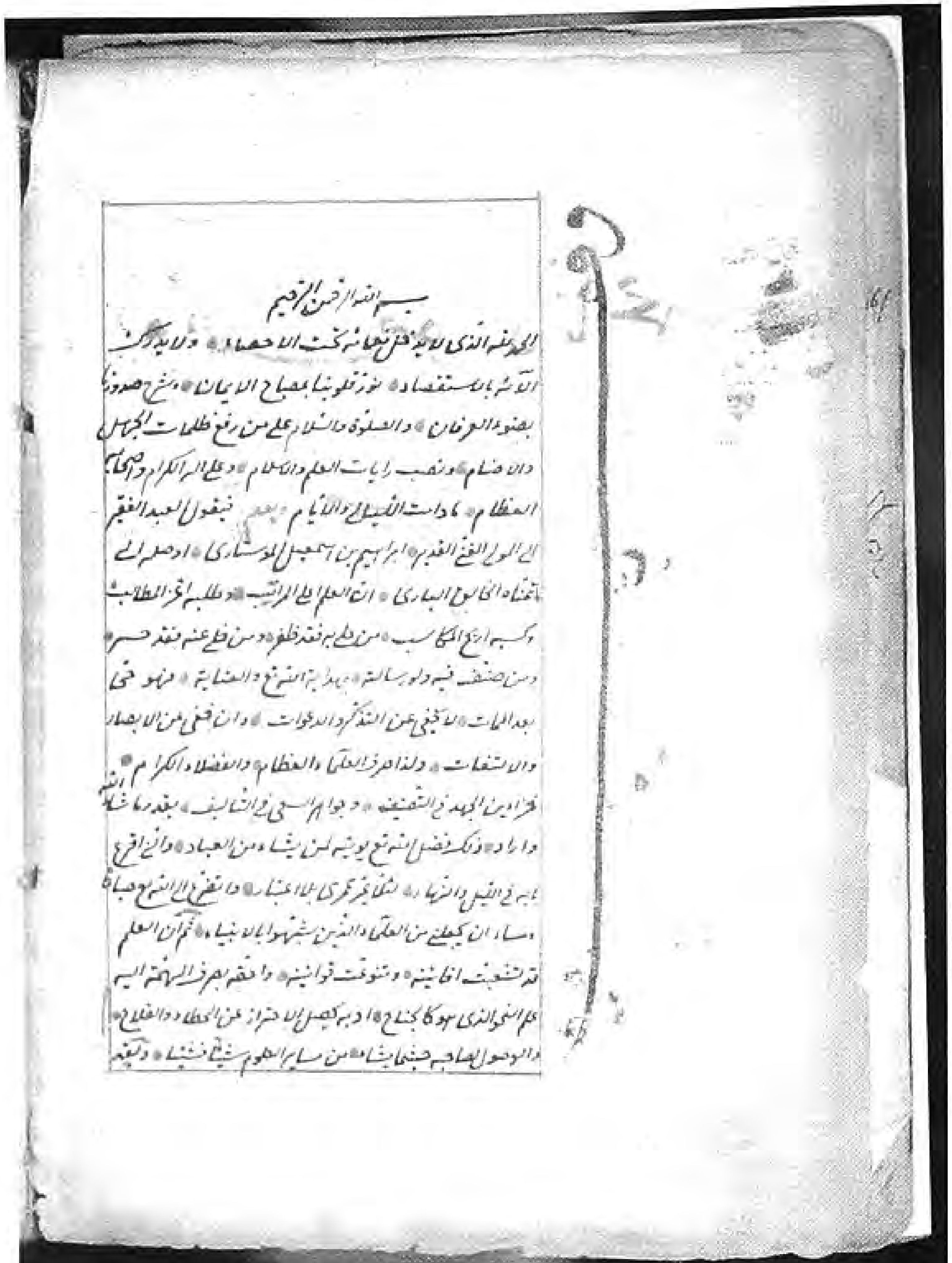
مصليا على الرسول المصطفى　　وآله المستكملين الشرفا

وأستعين الله في ألفيه　　مقاصد النحو بها محويه

تقرب الأقصى بلفظ موجز　　وتبسط البذل بوعد منجز

وتقتضي رضى بغير سخط　　فائقة ألفية ابن معط

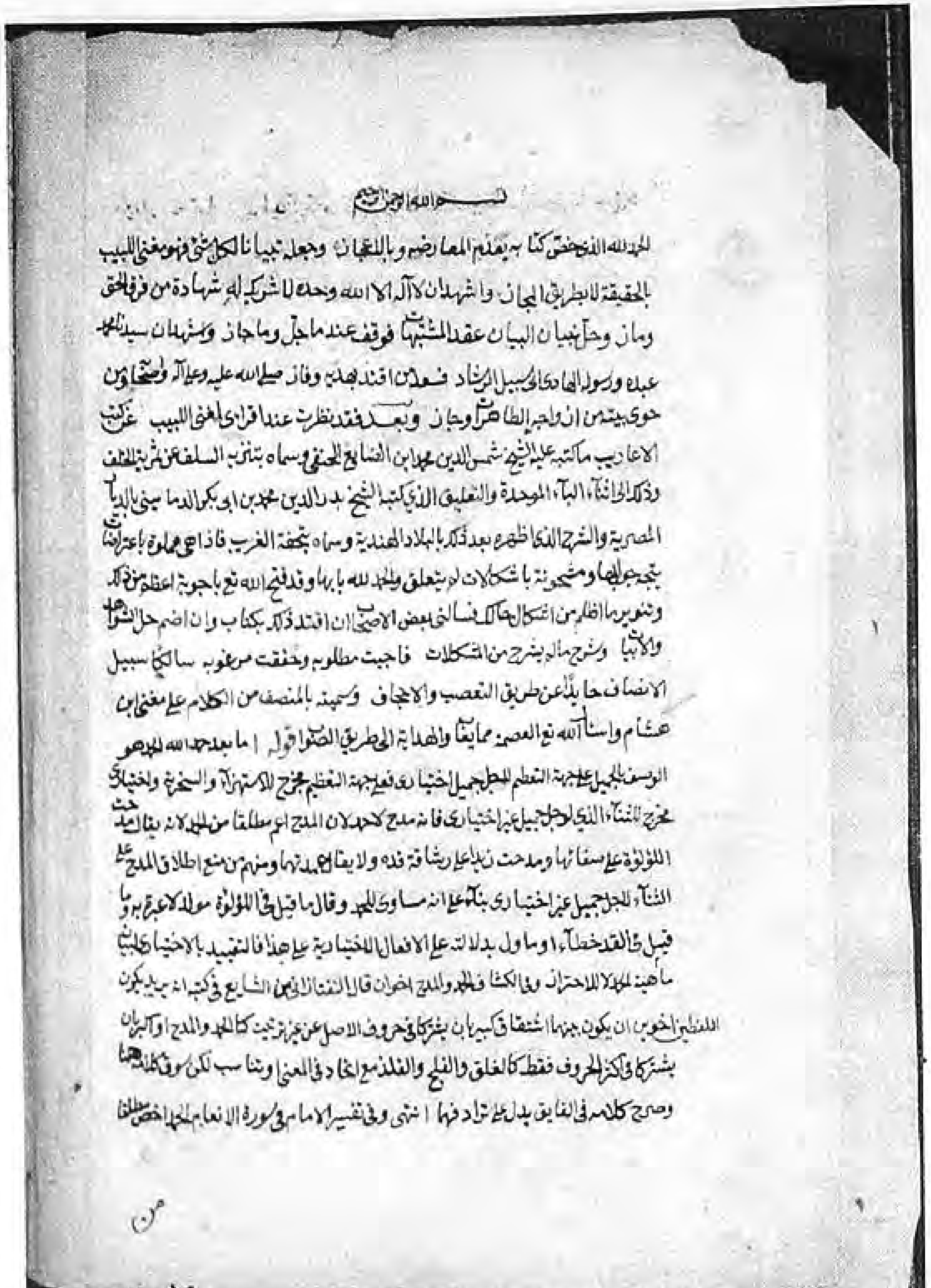
AL-ḪULĀṢA AL-ALFIYYA (fol. 1b; R 6725)

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ, autograf, napisao Ibrahim Opijač (fol. 1b; R 3940)

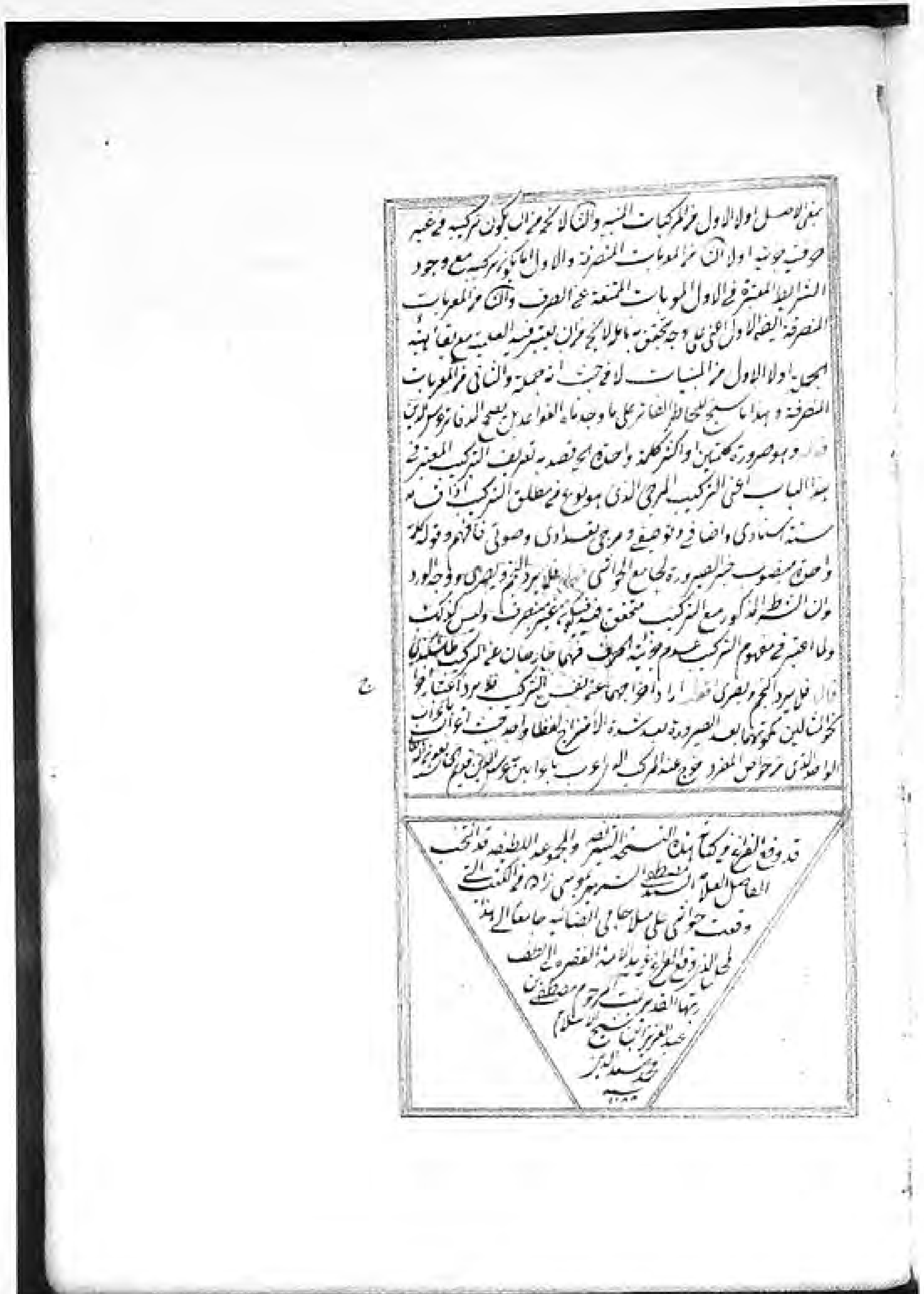
MUĠNĪ AL-LABĪB ʿAN KUTUB AL-AʿĀRĪB (fol. 1b; R 1040)

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM ʿALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM (fol.1b; R 1040)

ŠARḤ AL-KĀFIYA, napisao Aḥmad Sūdī al-Busnawī (fol. 1b, R 4154)

Kraj djela MAĞMŪ'A AL-ḤAWĀŠĪ 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA (prepisala kćerka - bint Muṣṭafā b. 'Abdil'aziz b. šayh al-islām Muḥammad Sa'dūddīn 1088/1677-78. godine; fol. 224a; R 2143)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavačka djelatnost *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-016-X
ISBN 1-873992-41-6

معاليه في أن تتحول العلوم و الفنون المكتوبة من طيّات المخطوطات إلى مُتناول أيادي الباحثين و الأجيال الصاعدة التي هداها الله تعالى بمنّه و فضله إلى دراستها و الإعتناء بها.

و لا بدّ لنا من أنْ نذكُرَ في هذا المقام أنَّ مؤسسةَ الفرقان للتراث الإسلامي ساعدتنا في نشر الجزئين الرابع و الخامس من فهرس هذه المكتبة، و أن صاحبَ مؤسسة الفرقان و مؤسّسَها معالي الشيخ أحمد زكي يماني قد ساعد المكتبة في الحفاظ على مخطوطاتها و ذلك بتأمين متطلبات الصيانة و التنظيم لإتاحتها للعلماء و الباحثين.

إننا نكرر الشكر و العرفان لمعالي الشيخ أحمد زكي يماني داعين الله تعالى أن يجعل بذلَهُ و عطاءَه ذُخراً في ميزان حسناته. أنّه سبحانه هو المستعان و عليه قصد السبيل.

كما أنّنا مدينون بالشكر و التقدير للمدير العام لمؤسّسة الفرقان الدكتور كمال عرفات نبهان، و الدكتور محمود السيد الدّغيم اللّذين بذلا جهودهما الطّائلة في سبيل تنفيذ المساعدة المذكورة أعلاه، و في سبيل توثيق علاقات التعاون بين مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي و مكتبة الغازي خسرويك.

و أخيراً فإنني أهدي عملي في إعداد هذا الفهرس إلى والديّ رحمهما الله تعالى و تغمّدهما بغفرانه و أسكنهما في بحبوحة جنّاته، إلى والدي أحمد الّذي ربّاني و أوصّاني أن أسلك هذا المسلك، و والدتي رامزة الّتي ساعدتني على أن أفيَ بوصيّته الأخيرة، و الحمد لله على نعم الله و فضله.

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسرويك

سرايفو ١/ ٦ / ١٩٩٩ م

التي كانت بحوزتنا تبيّن لنا عدمُ وجودِ نسخٍ أخرى لها في أيّ مكان آخر من مكتبات التراث العالمية. و من الجدير بالذكر أيضاً أنّ هذا الفهرس يحتوي عدداً من مؤلّفات المؤلّفين البوسنويين و قد كتب بعضُها بخطوط مؤلّفيها.

لقد اعتنى علماء البوسنة و الهرسك بكافّة فنون العلم التي كانت مُتداولة في أيامهم، و من المؤكّد تماماً أنّ بعضَها أقبل على وضع مؤلّفات في شتى فنون اللّغة العربيّة بما فيها علم النحو، و هذه القضية تضاف إلى حقيقة كونِ الكثير من المخطوطات المُدرجة في هذا الفهرس قد نُسخت في الأماكن المتعدّدة على ترابِ البوسنة و الهرسك و البلاد المجاورة، و لم ينقطع الإهتمام باللغة العربية في هذه البلاد في أية فترة من الفترات، فاللّغة العربيّة دُرِّسَتْ و ما زالت تُدرَّسُ إلى أيامنا الحالية في المدارس البوسنويّة، و العديد من هذه المخطوطات كان يُقرَّرُ في تعليم اللّغة العربيّة ككتبٍ مدرسيّة حتى سنة ١٩٠٧ م حينما طُبِعَ أولُ كتابٍ مدرسي باللّغة البوسنويّة لتدريس و تعليم اللّغة العربيّة، و ما زال استعمال هذه المخطوطات مستمراً في بلاد البوسنة و الهرسك لدراسة اللّغة العربيّة، و بصورة خاصّة من قبل الكثيرين من علماء المسلمين في هذه البلاد.

إنّ الميزة الأولى لهذا الفهرس هي أنّه ، في أغلب الأحيان، يتناول المخطوطات المدوّنة باللّغة العربية التي تعالج موضوع النحو العربي. و الميزة الثانية هي أنّ شأنه شأنُ غيره من فهارس مكتبة الغازي خسرويك، إذْ يتضمّن العديدَ من المخطوطات التي أُلِّفَتْ أو نُسخت بأيدي البوسنويين الذين كانوا منتشرين في جميع البلدان التي ظللتها رايةُ الخلافة الإسلامية العثمانيّة، سواء داخل بلاد البوسنة و الهرسك أو خارجها، و بصورة خاصّة في المراكز الكبيرة المشهورة بالحضارة و التعليم العالي المزدهر حيث كانوا يسافرون في طلب العلم.

أمّا المخطوطات التي وصلت إلي هذه البلاد بطُرُقٍ متنوعة فإنها، هي الأخرى قد كانت تُجلب غالباً لتُقرأ من قبلِ البوسنويين، و الدليل هو كثرة الحواشي و التعليقات الخطية الموجودة داخلَ طيّاتها.

إنّ فهارس مخطوطاتنا الإسلامية تعبّر بحدّ ذاتها عن الحضارة و التراث الفني الأصيل لشعوبنا التي حافظت على هذه المخطوطات إلى يومنا هذا، وشتّان ما بينها و بين غيرها من فهارس المخطوطات الأوربيّة التي جُلبت إلى تلك البلاد من خارجها دون إسهام في إنتاج المخطوطات.

لقد تمت الإشارة في أجزاء الفهرس السابقة إلى طُرُقِ و تواريخ انتقالِ هذه المخطوطات إلى مكتبة الغازي خسرويك من المكتبات و المدارس العديدة في البوسنة و الهرسك بما فيها المكتبات و الجوامع الخاصة. أمّا الحصرُ الكمّيّ لتلك المخطوطات و الأماكن التي وصلت منها ، فمن الممكن الإطلاع عليه من خلال الكشافات الملحقة بهذا الجزء من الفهرس.

برز عدد من البوسنويّين الذين ألّفوا في مجال علم النحو العربي، و يأتي في مقدمتهم أحمد سودي البوسنوي المتوفّي بعد عام ١٠٠٦هـ / ١٥٩٧ م، الذي ألّف عدّة كُتب، و شرح في أحدها الكافية في النحو لابن الحاجب، و منهم مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري الشهير بمصطفى الأيوبي أو شيخ يويو، المتوفي عام ١١١٩هـ / ١٧٠٧ م، و الذي ألّف كتاب الفوائد العبدية : شرح الأنموذج في النحو للزّمخشري، و النسخة المكتوبة بخطّ المؤلّف من هذا الكتاب موجودة في مكتبة الغازي خسرويك، و منهم تلميذه إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري الشهير بالمسكري المتوفي عام ١١٣٨هـ / ١٧٢٥ م - ١٧٢٦ م، الذي ألّف شرحًا على المصباح للمطرزي و المختصر في النحو، و منهم عبد الكمال إسماعيل بن الحاج والي التراونيكي المتوفي بعد عام ١٠٥٢ هـ / ١٦٤٢ - ١٦٤٣ م، و قد ألّف النملية في إظهار القواعد الصرفية و النحوية ككتاب مدرسي لتعليم اللغة العربية.

هذا و قد وجدنا أثناء إعداد هذا الجزء مخطوطات نرجّحُ أنها أُلِّفَتْ على أيدي مؤلفين من أصولٍ بوسنوية لم نكن نعلم عنهم شيئًا من قَبْلُ، و نذكر منهم مصطفى بن فضل الله سليم زادة من مدينة چاينچا المتوفي بعد عام ١٢٤٢ هـ / ١٨٢٦ م، و قد ألّف كتابًا ميسّرًا لتعليم اللغة العربية و سماه ببداية المبتدي.

و من أجل تسهيل استعمال هذا الفهرس و بصورة خاصة كشافاته الملحقة، فإننا قد أدخلنا في هذا الجزء بعض التعديلات البسيطة مثل تكرار الرقم المتسلسل للمخطوطة في الجانب الأيسر من الصفحة أمام رقم كل عنوان جديد في المجموعة، و أعدت ملاحق الفهرس على مثل هذا الترقيم. و بالإضافة إلى ذلك حاولنا تزويد الملاحق بأكبر قدر ممكن من المعلومات و البيانات لتسهيل الإطلاع على محتويات الفهرس. و حاولنا قدر الإستطاعة كتابةَ أسماء المؤلفات مثلما سماها مؤلفوها إضافةً إلى طباعَتِها بخطٍّ أسود عريض.

و أثناء إعداد هذا الجزء من الفهرس تلقيت مساعدة مشكورةً من زملائي العاملين بفهرسة المخطوطات في هذه المكتبة لذلك يسرني أن أتقدم بالشكر الخالص لهم عرفانًا بفضل ما قدموه لي من عون و مساعدة، و أخص منهم زميلي السيد زينل فايتش.

و يسرني أيضًا أن أعبِّر باسم إدارة مكتبة الغازي خسرويك عن فرحتي الغامرة بطبع هذا الجزء، و مواصلة نشر أجزاء فهرس المخطوطات العربية و التركية و الفارسية و البوسنوية الموجودة في خزائن مكتبة الغازي خسرويك، متمنيًا أن يستفيد منها كل باحث و دارس يهمه تراثنا الإسلامي و بالأخص أولئك الذين يعملون في موسسات ذات سمة ثقافية و حضارية.

تمّ نشرُ هذا الجزء بفضل الله تعالى أولاً، ثم بفضل معالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي بلندن الذي بذل جهوده الدائمة و دعمه المستمر لمساعدة مكتبة الغازي خسرويك كي تحافظَ على نفائس و ذخائر مخطوطاتها و تتمكن من صيانتها، رغبةً من

المقدمة

إنّ الجُزءَ السادس من أجزاء فهرس مكتبة الغازي خسرويك في سرايڤو هو حلقة من سلسلة العمل في فهرسة مخطوطات هذه المكتبة. و هو كباقي الأجزاء من حيث المفهوم و المنهج إذْ يُعتبر استمراراً للعمل الذي بدأ منذ زمن بعيد، و اعتُبِرَت المبادىء التي وضعها الرّاحل قاسم دوبراچا بمثابة أساسٍ لفهرسة المخطوطات في مكتبة الغازي خسرويك، و قد دوّنها في الجزأين الأوّل و الثاني من الفهرس الذي ما زلنا نعملُ على إنجازه و استكماله.

و نظراً لتقيُّدنا بالأسسِ المذكورة فإننا لم نتمكّن - في هذا الجزء و لا في غيره من أجزاء الفهرس - من فهرسة المخطوطات فهرسة كاملة حسب حقول الفكر و مجالات المعرفة، فالمنهج المتّبع في الفهرس يفرض فهرسةَ المجاميع وفق العنوان الأول الموجود في المخطوطة بصرف النظر عن مجال و موضوع العناوين الأخرى الموجودة ضمن المخطوطة.

و بناءً على ما سبق يُمكنُ القول: إنّ الإستثناءات النادرة الواقعة في بعض الفهارس، شأنها شأن هذا الفهرس، لا تعتبر إنحرافًا عن المبادىء الأساسية المتّبعة، و إنّما هي محاولة لإدخال الوسائل الحديثة من أجل الوصول إلى التحسينات الممكنة، و تزويد الفهرس بأكبر قدر ممكن من مواد المضمون، و ذلك بزيادة أعداد و أنواع الكشافات الملحقة في أواخر أجزاء الفهرس.

تمّ في هذا الجزء السادس وصفُ ما مجموعُهُ: ٥١٢ مخطوطة تحتوي: ٨٣٣ عملاً كتابيًا، و لكنّ الموضوع الأساسي للمخطوطات التي في هذا الجزء من الفهرس يتعلّق في أغلب الأحيان بمؤلفات في مجال نَحْوِ اللغة العربية، و هي مؤلفات مدوّنة أساسًا باللغة العربية، و هنالك عدد من المخطوطات بالغة التركية إلاّ أنّها هي الأخرى تتناول موضوع النحو العربي، و هنالك عدد من المخطوطات باللغة العربيّة و لكنها خاصّة بموضوع النحو في اللغة التركية العثمانية و اللغة الفارسية، و بما أنّ اللّغة العربية كانت تدرّسُ في الماضي كمادّة أساسية في جميع مراحل التعليم في بلاد البوسنة و الهرسك و ما يجاورها، فلا غرابة في غنى هذه المكتبة بمؤلفات عديدة في مجال النّحو العربي، و في وجود نسخٍ كثيرة منها، و بشكل خاصّ تلك المؤلفات الّتي كانت تستعمل ككتب مدرسية.

و لهذ السبب تضمّن هذا المجلد ما يزيد قليلاً على نصف مجموع المؤلفات التي تخصُّ مجالَ علم النّحو العربي في المكتبة، أمّا المؤلفات اللّغوية الأخرى مثل مؤلفات علم الصرف فمنَ المُنتظر أنْ يُخصّص لها في المستقبل جُزْءٌ مُستقلّ.

و تجدر الإشارةُ هنا إلى أنّ عدداً من هذه المؤلفات نادرٌ و يتجاوز حدودَ الإهتمام بدراسة اللّغة، فمن خلال عملنا في إعداد هذا الجزء و بحثنا عن مخطوطاته في المصادر و المراجع العالمية

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 41 6

(Al-Furqān Cataloguing in Publication Data: (بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر :

يحيتش، مصطفى
فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايبفو / إعداد مصطفى يحيتش = Catalogue of The Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts / by Mustafa JAHIC.
لندن: مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي، سرايبفو: رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك، ١٤٢٠ هـ = ١٩٩٩ م.
الجزء السادس: ٥٥٠ ص؛ ٢٤ سم. – (منشورات الفرقان؛ ٤١. سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية؛ ٢٧). 1. المخطوطات الاسلامية – فهارس. 2. المخطوطات البوسنوية – فهارس. 3. المخطوطات التركية – فهارس. 4. المخطوطات العربية – فهارس. 5. المخطوطات الفارسية – فهارس.
أ. رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك. ب. مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي – لندن. جـ. العنوان. د. السلسلة.

1. Arabic manuscripts - Catalogues. 2. Bosnian manuscripts - Catalogues. 3. Islamic manuscripts - Catalogues. 4. Persian manuscripts - Catalogues. 5. Turkish manuscripts - Catalogues. I. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation - London. II. Riasat of Islamic Community in B&H Sarajevo. III. Title. IV. Serie.

ISBN 1 873992 41 6

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Riasat of Islamic Community in B&H. The Ghazi Husrev-Bey Library.
Hamdija Kreševljakovic 58 Sarajevo, Bosnia & Herzegovina

تقديم

بتوفيق من الله تعالى يصدر الجزء السادس من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية بمكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو، بالتعاون المثمر بين مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي، وبين المسؤولين في مكتبة الغازي خسرو بك، وبذلك يبلغ عدد الأجزاء التي صدرت في إطار هذا التعاون ثلاثة أجزاء، هي الرابع والخامس والسادس.

ولقد نوّهت في مقدمتيْ الجزأين الرابع والخامس بالجهود الرائعة التي بذلها المسؤولون في مكتبة الغازي خسرو بك من أجل إنقاذ المخطوطات الثمينة من نيران الحرب التي كانت تتآمر لإحراقها وتدميرها، وبعد أن قدّر الله تعالى لهذه المجموعة أن تبقى، وفقنا إلى التعاون من أجل متابعة إصدار فهارسها، كما حرصنا على تصويرها كاملة على ميكروفيلم وأقراص مدمجة للإحتفاظ بالألوان والزخارف والقيم الفنية الرفيعة في هذه المخطوطات، وحتى نجمع بين التمثيل البيليوجرافي للمخطوطات عن طريق الفهرسة، وبين النصوص الأصلية لهذه المخطوطات، لتيسير حفظها واستخدامها في أوسع مدى زمني ومكاني وإنساني ممكن.

لقد أصدرت مشيخة الجماعة الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك ثلاثة مجلدات من فهرس مكتبة الغازي خسرو بك في الفترة الممتدة من سنة ١٩٦٣م حتى سنة ١٩٩١م، فبلغ عدد ما فُهرس من المجلدات المفهرسة: ٢٦٢٧، وبفضل الله تعالى، ثم نتيجة للتعاون بين مشيخة الجماعة الإسلامية وإدارة مؤسسة الفرقان تمكّنا من إصدار ثلاثة مجلدات في مدة سنة واحدة، وتشمل المجلدات المُفهرسة: ٤٢٠٦ من مخطوطات مكتبة الغازي خسرو بك، وما زالت الجهود مستمرة لاستكمال نشر باقي المجلدات.

وأدعو الله تعالى أن يوفقنا جميعا لخدمة تراث هذه الأمة العظيمة، كما أود أن أوجه الشكر إلى فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتش رئيس علماء البوسنة الذي شجع ودعم التعاون منذ بدايته، وإلى المسؤولين في مكتبة الغازي خسرو بك، وإلى الأستاذ مصطفى يحييتش مدير المكتبة، الذي أعد هذا المجلد، وأتمنى لهم التوفيق على الدوام.

والله ولي التوفيق

معالي الشيخ أحمد زكي يماني
رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
لندن - يونيه ١٩٩٩

منشورات الفرقان: رقم ٤١
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٢٧

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي
سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية : رقم ٢٧

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

إعداد
مصطفى يحيتش

إصدار

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢٠ هـ / ١٩٩٩ م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

إعداد

مصطفى يحيتش

إصدار

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك سراييفو

لندن - سراييفو

١٤٢٠ هـ / ١٩٩٩ م